

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

โดย

นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์ และคณะ

เมษายน 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์ นายกสมาคมสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ หัวหน้าโครงการ
2. ศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์สันติศึกษาฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รศ.ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ดร.สมคิด แก้วทิพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
5. นายณพพร นิลณรงค์ นักวิชาการอิสระ / กรรมการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
6. นายกำธร ธิฉลาด อุปนายกสมาคมสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
7. นายตระการชัย ธรรมานวงศ์ อุปนายกสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
8. นายจรรณ คำปันนา นายกสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
9. นายวิเศษ สุจินพรมห์ นักวิชาการอิสระ/ กรรมการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
10. นายไมตรี นันตะจันทร์ เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
11. นางกัลยา ไใหญ่ประสาน นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน / ประธานจัดสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูน(คจ.สจ.ลำพูน)
12. นายอดิศักดิ์ จันทะราชา ประธานมูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน / อุปนายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
13. ดร.นิรันดร์ ด่านไพบูลย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
14. นายภาณุพงศ์ ไชยวรรณ ที่ปรึกษา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
15. นายไพสิฐ พาณิษฐ์กุล อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
16. นายศราวุธ จันทาเวียง กรรมการสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
17. นายสุพัฒน์ วงศ์ไชย กรรมการสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน / เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
18. พระมหาไกรสร แสนวงศ์ อาจารย์ มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
19. นายศิลาศักดิ์ วินันต์ นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
20. นางมาลัย วงศ์อำนาจ นักวิจัย เครือข่ายองค์กรชุมชน(ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพรพื้นบ้านสันตติเตา)
21. นายวิษณุ ดวงปัน นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
22. นายอินจันทร์ นันจิตสัก นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
23. น.ส.ศิริขวัญ อุทา ผู้ช่วย ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
24. นางจินดารัตน์ สัตย์จริง ผู้ช่วย ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
25. นายสนธิ อาภัย ประธานเครือข่ายวัฒนธรรม

26. นายสมควร มาจันทร์	กรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
27. นางวรรณทิกา ปัญญาภรณ์	กรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
28. นายเสาร์ ตาดี	ประธานเครือข่ายชาติพันธุ์(กระเหรี่ยง)ลำพูน
29. นายจันทร์ เขียวพันธุ์	ประธานเครือข่ายชาติพันธุ์มอญลำพูน
30. นางอรรรรณ ขว้างจิตต์	ประธานเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน
31. นายจิรทีปต์ ชัดมะโนแก้ว	เลขานุการ เครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน
32. นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน เลขานุการโครงการ

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน เป็นการรายงานผลการดำเนินโครงการช่วงเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2559 (3 เดือน) และมีการขยายระยะเวลาการดำเนินการอีก 3 เดือน เพื่อจัดกิจกรรมที่ยังคงค้าง และจัดรายงาน โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน 2) เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ทางคณะทำงานได้พยายามดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ตอบคำถามวิจัยที่ตั้งไว้ และได้สรุปผลการดำเนินงานตามรายละเอียดในรายงานวิจัยฉบับนี้ หากมีข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นประการใดทางสถาบันวิจัยหรือผู้ช่วย ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ขอน้อมรับเพื่อปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อไป

คณะทำงาน

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 บทนำ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	4
1.3 กลุ่มเป้าหมาย	4
1.4 วิธีการดำเนินการ	4
1.5 ระยะเวลาดำเนินการ	4
1.6 ผู้รับผิดชอบโครงการ	4
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	6

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจังหวัดลำพูน

2.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดลำพูน	7
2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน	111
2.3 สถานการณ์/ปัญหาสำคัญในจังหวัด	116
2.4 ทิศทางการพัฒนาจังหวัด	118

ส่วนที่ 3 ข้อมูลงานวิจัยและพัฒนาในจังหวัดลำพูน

3.1 ข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน	119
3.2 ข้อมูลกลุ่มองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชน ที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน	132

ส่วนที่ 4 พัฒนาการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน

ปี 2514-2559	141

4.1 พัฒนาการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2514-2541	142
4.2 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2542-2544	147
4.3 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2545-2547	148
4.4 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2548-2550	149
4.5 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2551-2553	151
4.6 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2554-2556	152
4.7 พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2557-2559	154

ส่วนที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน

5.1 การทบทวนศักยภาพและสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน(จากเอกสารและการจัดเวที) 159

5.2 การประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน 163

ส่วนที่ 6 สรุปตามวัตถุประสงค์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการวิจัย 193

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนในการดำเนินงานช่วงเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2559 (3 เดือน) และมีการขยายระยะเวลาการดำเนินการอีก 3 เดือน เพื่อจัดกิจกรรมที่ยังคงค้าง และจัดรายงาน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ

1. เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2. เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

มีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานได้แก่ เครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดลำพูนกลุ่ม-สมาชิกกลุ่มลำพูนเสวนา(สถาบันวิจัยหรือศูนย์ สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน มูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน) นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และเครือข่ายผู้รับทุนจาก สกว. (ฝ่ายอื่นๆ) ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

กระบวนการดำเนินการได้แก่ การประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ในการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนการจัดเวทีการประชุมเครือข่าย หน่วยงาน องค์กร เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน กระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และเครือข่ายและการพิจารณาข้อเสนอโครงการเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

ผลการดำเนินโครงการวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยนี้ เป้าหมายอยากเห็นการบูรณาการงานวิจัยในส่วนของ การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่จังหวัดลำพูน จากเดิมที่แต่ละฝ่ายของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้มีการดำเนินโครงการวิจัยที่ต่างคนต่างทำ การดำเนินโครงการวิจัยนี้สามารถสรุปการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นการทบทวนข้อมูลของจังหวัดลำพูนในทุก ๆ ด้าน จากเอกสาร งานวิจัย งานพัฒนาโดยสรุปแล้วเห็นว่าสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน จะพบว่าจะเกิดจากปัญหาทั้งทางด้านโครงสร้างทางสังคม และบริบทของพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่ยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอยู่จำนวน 4 ชาติพันธุ์หลัก ๆ ได้แก่ ชาติพันธุ์ไตลื้อหรือไตยองเป็นกลุ่มใหญ่สุด ชาติพันธุ์ไตยวนไทยล้านนา หรือ โยนก หรือที่เรียกว่า “คนเมือง” เป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่รองลงมา ชาติพันธุ์ปกาเกอญอ หรือกระเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามพื้นที่สูงและชาติพันธุ์มอญหรือรามัญ อาศัยอยู่ริมน้ำปิงในเขตตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่อย่างหลากหลาย ที่เป็นแรงงานอพยพย้ายถิ่นจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์ไทใหญ่ ชาติพันธุ์พม่า ชาติพันธุ์ลาว เขมร เป็นต้น

สถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูนพบว่าในด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า อากาศ ปัญหาทางด้านสังคมวัฒนธรรมบนความหลากหลายของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมจังหวัดลำพูน ปัญหาที่สำคัญ

ทางด้านสังคมของจังหวัดลำพูนคือปัญหาการฆ่าตัวตายที่มีสถิติอันดับต้น ๆ ของประเทศ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในด้านปัญหาด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นปัญหาของเกษตรกรเช่น ปัญหาหนี้สินการใช้สารเคมีในการเกษตรในปริมาณมากเกินไปจนความจำเป็น ปัญหาการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของประชากร เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนการดำเนินโครงการวิจัยนี้เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิด “เครือข่ายเฝ้าระวังจังหวัดลำพูน: Lamphun Network Watch dog” ที่มีตัวแทนของชุมชนเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกอำเภอ โดยทุกคนมีข้อตกลงร่วมกันในการติดตาม เฝ้าระวังต่อปัญหา สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง และมีการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในแต่ละพื้นที่ การประสานความร่วมมือในฐานะของศูนย์ประสานงานฯ และในความเป็นสถาบันวิจัยหรือศูนย์ เป็นบทบาทที่สำคัญที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับ และเห็นว่าเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ สถาบันวิจัยหรือศูนย์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งการเสนอผลการดำเนินโครงการวิจัยในการผลักดันให้มีการสนับสนุนหรือการเข้าไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาระดับจังหวัด และเสนอเพื่อจัดทำนโยบายในระดับต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จากการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันของนักวิจัย นักวิชาการ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และในส่วนของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ในการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ของพื้นที่จังหวัดลำพูนในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เปิดโอกาสและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน อาจารย์และนักวิชาการส่วนใหญ่เป็นเรื่องยากมากสำหรับการเข้ามาทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น และเห็นความสำคัญต่อการนำเอางานวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้มีข้อเสนอโครงการที่กำลังมีการพัฒนาอยู่จำนวนทั้งหมด 7 โครงการ ในประเด็นต่าง ๆ ที่พื้นที่ได้นำเสนอเข้ามา โดยมีอาจารย์ นักวิชาการ และชุมชน ดำเนินการร่วมกัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการวิจัย ปัจจัยที่สนับสนุนได้แก่ (1) ความร่วมมือของภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนของคณะทำงานในแต่ละอำเภอในการนำเสนอปัญหาสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ (2) กลไกของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโดยความเป็นเอกภาพของสถาบันวิจัยหรือศูนย์และ (3) การสนับสนุนจากผู้ทรงคุณวุฒิของ สกว. และฝ่ายวิชาการ **ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคได้แก่** (1) การเชื่อมโยงกับ สกว. ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงการวิจัยที่แต่ละฝ่ายมีเป้าหมายของตัวเองการบูรณาการระหว่างฝ่ายจึงมีความเป็นไปได้น้อยมาก (2) เงื่อนไขระยะเวลาที่มีจำกัดต่อการขับเคลื่อนงาน ที่ส่งผลให้มีการขับเคลื่อนได้ช้า เนื่องจากภารกิจของหน่วยงานภาคประชาชน และภาคประชาสังคม และ(3) หน่วยงานที่จะมาดำเนินการวิจัย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ยังไม่ค่อยสนใจในประเด็นและพื้นที่การขับเคลื่อนโครงการวิจัย

ส่วนที่ 1

โครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

บทนำ

สืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมเนื่องในวาระครบรอบ 30 ปี ของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ ที่เกิดจากการก่อตัว “กลุ่มลำพูนเสวนา” เมื่อประมาณปี 2529 จากการรวมตัวของพระสงฆ์ ประชาชน นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ข้าราชการ และกลุ่มผู้มีความคิดต่อมุมมองการพัฒนาจังหวัดลำพูน ได้รวมตัวกันเพื่อพูดคุยถึงปัญหาบ้านเมืองในนาม “กลุ่มลำพูนเสวนา : (Lamphun Forum)” ภายใต้โครงการหรือศูนย์การศึกษา ในช่วงเวลาที่เกิดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในจังหวัดลำพูนกับการจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือในปี 2528 กลุ่มลำพูนเสวนาได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันในทิศทางการพัฒนาเมืองลำพูน และข้อกังวลต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ คราวเดียวกันนั้นสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) เริ่มสนับสนุน “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” เมื่อเดือนตุลาคม 2541 โดยจัดตั้งสำนักงานภาค (สกว.สำนักงานภาค ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญเน้นการติดอาวุธทางปัญญาที่มุ่งการเข้าไปเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นให้ “คน” ในชุมชนท้องถิ่นใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยด้วยการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อกำหนดโจทย์/คำถามวิจัย การทบทวนทุนเดิมในพื้นที่ การออกแบบการวิจัยและการวางแผนปฏิบัติการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อสร้างรูปธรรมในการตอบโจทย์วิจัยหรือแก้ปัญหาในพื้นที่วิจัย การประเมินและสรุปบทเรียน เน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ ข้าราชการ นักพัฒนา และผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้และกลไกการจัดการปัญหาและการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่การวิจัยสกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งได้เน้นการจัดการและประสานให้เกิดการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่าง “ปัญญา” (ผู้ร่วมวิจัย) และ “พัฒนา” (ผู้มีส่วนร่วมงานพัฒนา) ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับชาติ ที่ดำเนินงานแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำอยู่ในปัจจุบัน ดังคำขวัญ “สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น” เพื่อให้สังคมไทยได้ใช้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ในการในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจแทนการใช้ความรู้สึกหรืออารมณ์ อันนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนatanเอง และพึ่งตนเองได้ในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาประเทศชาติจากฐานล่างสู่ความยั่งยืนในที่สุด

จากการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2559 ณ ห้องประชุมทองกวาว มจร. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูนประชุมหารือทิศทางการทำงานบูรณาการในพื้นที่จังหวัดลำพูน เป็นการนำเสนอต้นทุนสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ซึ่งมีหน่วยงานในการขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งงานวิจัยและการพัฒนา เช่น สถาบันวิจัยหรือศูนย์ สกว. สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน และภาครัฐ อุปท.พบว่าปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นลำดับต้นๆของประเทศปัญหาขยะและมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งจากภาคการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมทั้งที่เป็นโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมฯซึ่งเป็นโรงงานที่ไม่สามารถควบคุมได้ มีสารพิษตกค้างในน้ำ อากาศ ที่ดินที่เสื่อมโทรม ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน ปัญหาที่เกิดจากนโยบายของรัฐ เช่น การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โรงงานไฟฟ้าขยะ การขุดลอกลำน้ำ เป็นต้น ทำให้จังหวัดลำพูนขาดโอกาส ขาดทุน ในด้านทรัพยากร บุคลากร และการชดเชยเยียวยา จากผลกระทบต่าง ๆ ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากค่านิยมการใช้จ่ายเงินของประชาชน หรือการกู้ยืมเงินนอกระบบ ปัญหาที่ดินการเปลี่ยนการถือครองจากชาวบ้านเป็นของนายทุน การถูกฟ้องร้องคดีบุกรุกที่ดินของเกษตรกร การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นที่ดินทำกิน เกิดความเหลื่อมล้ำ ปัญหา

ด้านความปลอดภัยบนท้องถนน ด้านสังคมผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนผู้บริหาร บ่อย หรือวาระการทำงานของผู้บริหารที่รอเกษียณ(ผู้ว่าราชการจังหวัด) จึงก่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่องในพื้นที่ ถือเป็นการเสียโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ลำพูน การทำงานหน่วยงานและภาคประชาสังคมที่ยังขาด การบูรณาการร่วมกัน แรงงานนอกระบบที่ขาดการเยียวยาหรือการสร้างระบบในการดูแลรองรับของกลุ่ม แรงงานนอกระบบ ปัญหาทางด้านสังคมความตกต่ำในด้านศาสนธรรมและจริยธรรมที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่ทั้งภาคประชาชน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ยังมุ่งเป้า ไปอยู่ที่ตัวชี้วัดจากตำแหน่งและรายได้ของตัวเอง ขาดสำนึกต่อความเป็นหน้าหมู่หรือสาธารณะหรือจิตวิญญาณ ของความเป็นคนลำพูนยังมีอยู่น้อยมาก

แต่ในขณะเดียวกันจังหวัดลำพูนมีศักยภาพและจุดเด่นที่เห็นชัดก็คือ ลักษณะทางโครงสร้างพื้นที่ทาง กายภาพเป็นจังหวัดขนาดเล็ก และมีหน่วยงานภาคประชาสังคมลำพูนที่เข้มแข็ง ตลอดจนมีหน่วยงานภาคีทั้ง ภาครัฐและเอกชนสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ(สช.) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(มช.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน(มจร.) เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งแหล่งทุนและคลังสมองทางวิชาการในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่จังหวัดลำพูน ทั้งนี้ฐานข้อมูล ความรู้และพื้นที่รูปธรรมจากโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการวิจัยและโครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่มีอยู่ยังนับว่า น้อยมากและยังขาดพลังในการจัดการเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูนดังกล่าว

แนวทางในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ เน้นการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานในจังหวัดและนอกจังหวัด ทั้งแหล่งทุนและสถาบันการศึกษา วิชาการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิด การพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยเป้าหมายและทิศทางที่ควรจะต้องก้าวเดิน คือ ต้องมีการวางแผนทั้งในเชิง กระบวนการ/กลไกการทำงานที่ต้องเป็นบทบาทที่จะสร้างให้ลำพูนเป็นพื้นที่จัดการตนเองมีแผนพัฒนาพื้นที่ ตนเอง ก่อนที่จะให้รัฐมาวางนโยบายจากระดับบนสู่ล่าง ต้องมุ่งสู่การวางแผนพัฒนาในฐานเศรษฐกิจที่เป็นจริง บนฐานเศรษฐกิจร่มเย็น (ทั้งในเชิงพุทธธรรมและการหลุดพ้นจากเศรษฐกิจโลกียะ(ทุนนิยม) ทั้งในเชิงลึกและ เชิงกว้าง) สร้างลำพูนให้เป็น Model การจัดการตนเองด้วยกระบวนการบูรณาการ “งานหน้าหมู่” ของทุก องค์กรประกอบที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยทิศทางการขับเคลื่อนในระยะต่อไป ต้องมีการพัฒนาองค์กร ในการจัดกระบวนการทำงานทั้งงานวิจัย และงานพัฒนา เพื่อเป็นการหนุนเสริมการขับเคลื่อน Model ลำพูน จัดการตนเอง สร้างกระบวนการพัฒนาพื้นที่ด้วยงานวิจัยที่เน้นเข้าไปเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ในจิตวิญญาณ ที่เป็นระบบ และเป็นการสร้างการบริหารงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายของลำพูน “คนหละปูนอยู่กินบน พื้นฐานวัฒนธรรมและทรัพยากร” การสร้างกระบวนการยุติธรรมของชุมชนเพื่อลดฐานความเหลื่อมล้ำทาง สังคม และการเยียวยาด้วยการสร้างแผนการพัฒาลำพูนจัดการตนเอง การสร้างกระบวนการเปลี่ยนวิธีคิด และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อต่อรองอำนาจทางสังคม (การพัฒนาที่มาจากรัฐ เอกชนที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนา ในพื้นที่) ด้วยการสร้างกระบวนการทำงาน “วิถีหน้าหมู่” การเชื่อมองค์ความรู้จากนักวิชาการมาร่วมพัฒนา พื้นที่จังหวัดลำพูนอย่างเหมาะสม (ถูกจังหวะ)ซึ่งต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกันในเชิงพื้นที่ และพัฒนา โครงการวิจัย จึงต้องมีการทบทวนศักยภาพหรือต้นทุน และสถานการณ์ปัญหา การสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับหน่วยงานองค์กร เครือข่ายองค์กรประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการ เกิดการ ผลักดันสู่นโยบายในทุกระดับได้อย่างมีพลัง

ศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์สันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวไว้
สาสน์ที่ได้ส่งมาถึงกลุ่มลำพูนเสวนาหรือสถาบันวิจัยหรือรัฐชายเมื่อวันที่ 22 มกราคม 25549 ถึงในส่วนที่
เกี่ยวกับความสำคัญของพื้นที่ ทางความรู้และความเกี่ยวข้องถึงพื้นที่ทางนโยบาย ไว้ว่า

1.จุดบอดของความรู้ความเข้าใจว่าเป็นอุปสรรคต่ออนาคต. เช่นเท่าที่ผ่านมา คงเป็นเพราะสังคมไม่
ชอบและไม่นิยม'ความขัดแย้งและความรุนแรง'จึงไม่ได้มีความรู้หรือเข้าใจเชิงลึกต่อเรื่องนี้ เมื่อต้องเผชิญปัญหา
ความขัดแย้งและความรุนแรง ทำให้แก้ปัญหาแบบขอไปทีหรือไม่ก็ฉาบฉวยและมองข้ามเนื้อหาสาระของ
ปัญหาไปเลย

2.เมื่อเกิดปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นที่มีผู้คนไปคิดว่าถ้าใช้อำนาจเด็ดขาดก็จะแก้ปัญหาสารพัดได้หมด หลาย
ท่านคงคิดเห็นและเป็นกังวลอยู่บ้างกับการขยายตัวของพื้นที่อำนาจขณะที่พื้นที่ความรู้ลดลง.

3.ในการเผชิญกับอนาคตการพัฒนาในโลกที่ไม่มีความแน่นอนและที่มีความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบ
นี้ จำเป็นต้องมีพื้นที่ความรู้และพื้นที่ทางนโยบาย มิฉะนั้นเราจะไม่มีทางบริหารจัดการความเสี่ยงได้ด้วยความ
รอบคอบและไม่มีการผลกระทบ

4.ก่อนสิ้นปีที่แล้ว ประชาคมโลกบรรลุข้อตกลงครั้งสำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดเรื่องเป้าหมาย
อนาคตของการพัฒนาย่างยั่งยืน และ การแก้ปัญหาโลกร้อน จุดเปลี่ยนในเรื่องนี้เป็นการกำหนดทิศทางใหม่ที่
ชัดเจน และเป็นการเปิดพื้นที่ทางความคิดและการถกด้านนโยบายให้กว้างขึ้นในสภาพการณ์นี้ จึงเป็นโอกาส
ในการเชื่อมโยงเรื่องท้องถิ่นเข้ากับเรื่องทิศทางโลกไปอย่างเหมาะสมด้วย

พร้อมกันนี้ ได้มีดำริจาก ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ ที่อยากเห็นแนวทางการวิจัยเชิงพื้นที่ที่เกิดจาก
การบูรณาการจากงานวิจัย สกว.ฝ่ายวิจัยทุกๆ ฝ่าย ร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานองค์กรในพื้นที่ ได้
ร่วมกันขับเคลื่อนพื้นที่ด้วยงานวิจัย อันจะนำไปสู่การจัดการและแก้ไขปัญหามุมชนท้องถิ่น เป็นต้นแบบให้กับ
พื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2. เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลุ่มเป้าหมาย

1. เครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
2. เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดลำพูน
3. กลุ่ม-สมาชิกกลุ่มลำพูนเสวนา(สถาบันวิจัยหรือรัฐชาย สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน มูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน)
4. นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
5. เครือข่ายผู้รับทุนจาก สกว. (ฝ่ายอื่นๆ) ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ในการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2. เวทีการประชุมเครือข่าย หน่วยงาน องค์กร เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน
3. กระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และเครือข่าย
4. เวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน
5. ส่งโครงร่างวิจัยให้กับ สกว. พิจารณา

ระยะเวลาดำเนินการ

3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2559 (3 เดือน)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์	นายกสมาคมสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ หัวหน้าโครงการ
2. ศ.สุริชัย หวันแก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์สันติศึกษาฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รศ.ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ดร.สมคิด แก้วทิพย์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
5. นายนพพร นิลนรงค์	นักวิชาการอิสระ / กรรมการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
6. นายกำธร ธิฉลาด	อุปนายกสมาคมสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
7. นายตระการชัย ธรรมานวงศ์	อุปนายกสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
8. นายจรรยา คำปันนา	นายกสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
9. นายวิเศษ สุจินพรม์	นักวิชาการอิสระ/ กรรมการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ฯ
10. นายไมตรี นันตะจันทร์	เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
11. นางกัลยา ใหญ่ประสาน	นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน/ ประธานจัดสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูน(คจ.สจ.ลำพูน)
12. นายอดิศักดิ์ จันทะราชา	ประธานมูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน/ อุปนายกสมาคมเครือข่าย เกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
13. ดร.นิรันดร์ ด่านไพบูลย์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
14. นายภาณุพงศ์ไชยวรรณ	ที่ปรึกษา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
15. นายไพสิฐ พาณิชย์กุล	อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
16. นายศราวุธจินตาเวียง	กรรมการสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
17. นายสุพัฒน์วงศ์ไชย	กรรมการสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน / เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
18. พระมหาไกรสร แสนวงศ์	อาจารย์ มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
19. นายณธรรม เบญจวิทยาธรรม	กรรมการสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน / คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำพูน
20. นายศิลาศักดิ์ วินันต์	นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่

21. นางมาลัย วงศ์อำนาจ	นักวิจัยเครือข่ายองค์กรชุมชน(ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไพร่พื้นบ้านสันตติ์แต่่า)
22. นายวิษณุ ดวงปัน	นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
23. นางสาวพฤติพร จินา	นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
24. นายอินจันทร์ นันจิตสัก	นักวิจัยเพื่อท้องถิ่น คนรุ่นใหม่
25. น.ส.ศิริขวัญ อุทา	ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
26. นางจินดารัตน์ สัตย์จริง	ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน
27. นายสนธิ อาภัย	ประธานเครือข่ายวัฒนธรรม
28. นายสมควร มาจันทร์	กรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
29. นางวรรณทิภา ปัญญาภรณ์	กรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
30. นายเสาร์ ตาดี	ประธานเครือข่ายชาติพันธุ์(กระเหรี่ยง)ลำพูน
31. นายจันทร์ เขียวพันธุ์	ประธานเครือข่ายชาติพันธุ์มอญลำพูน
32. นางอรรณ ขว้างจิตต์	ประธานเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน
33. นายจิรทีปต์ ชัดมะโนแก้ว	เลขานุการ เครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน
34. นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	ผู้ประสานงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน เลขานุการโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1. ได้รอบการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2. ได้ข้อมูลศักยภาพ / สถานการณ์ปัญหา / ผลงานการพัฒนาที่เกิดจากโครงการพัฒนาจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดลำพูน – ผลงานการวิจัยจากสกว. (ทุกฝ่ายฯ) / ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดลำพูน
3. เกิดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และเครือข่าย
4. ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่เป็นชุดโครงการ และโครงการย่อยไม่ต่ำกว่า 3 โครงการ

ส่วนที่ 2

ข้อมูลจังหวัดลำพูน

2.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดลำพูน

คำขวัญของจังหวัดลำพูน

“พระธาตุเด่น พระรอดขลังลำไยดังกระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวี ศรีหริภุญชัย”

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดลำพูน เดิมชื่อเมืองหริภุญชัย เป็นเมืองโบราณ มีอายุประมาณ 1,346 ปี ตามพงศาวดารโยนก เล่าสืบต่อกันถึงการสร้างเมืองหริภุญชัย โดยฤาษีวาสุเทพเป็นผู้เกณฑ์พวกเม็งคบุตรหรือชนเชื้อชาติมอญมาสร้างเมืองขึ้น ในพื้นที่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำกวง และแม่น้ำปิงเมื่อมาสร้างเสร็จได้ส่งทูตไปเชิญราชธิดาक्षัตริย์เมืองละโว้พระนาม“จามเทวี” มาเป็นปฐมกษัตริย์ปกครองเมืองหริภุญชัยสืบราชวงศ์กษัตริย์ต่อมาหลายพระองค์ จนกระทั่งถึงสมัยพระยาธิบยาจึงได้เสียการปกครองให้แก่พ่อขุนเม็งรายมหาราชผู้รวบรวมแคว้นทางเหนือเข้าเป็นอาณาจักรล้านนา เมืองลำพูนถึงแม้ว่า จะตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรล้านนา แต่ก็ได้เป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ามาปกครอง ดังปรากฏหลักฐานทั่วไปในเวียงกุมกาม เชียงใหม่และเชียงใหม่ เมืองลำพูนจึงยังคงความสำคัญในทางศิลปะและวัฒนธรรมของอาณาจักรล้านนาจนกระทั่งสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมืองลำพูนจึงได้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย มีผู้ครองนครสืบต่อกันมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เมื่อเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้าย คือพลตรีเจ้าจักรคำ ขจรศักดิ์ เมื่อถึงแก่พิราลัย เมืองลำพูนจึงเปลี่ยนเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองสืบมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน (ที่มา : www.lamphun.go.th/./ข้อมูลบรรยายจังหวัดลำพูนปี-2560)

ลักษณะทั่วไปของจังหวัดลำพูน

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง

จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (สายเอเชีย) เป็นระยะทาง 689 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธินเป็นระยะทาง 724 กิโลเมตร และตามทางรถไฟ 729 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือและอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

ขนาด

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตร.กม. หรือประมาณ 2,816,176.25 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กม. และยาวจากเหนือจดใต้ 136 กม.

ตารางที่ตั้งและขนาดพื้นที่ของจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ส่วนราชการ	ขนาด ตร.กม.	ร้อยละ	ระยะทางห่างจากจังหวัด
จังหวัดลำพูน	4,505.882		
- อำเภอเมืองลำพูน	479.825	10.78	2
- อำเภอป่าซาง	299.950	6.52	11
- อำเภอบ้านโฮ่ง	596.901	13.31	36
- อำเภอแม่ทา	762.630	16.68	25
- อำเภอลี้	1,701.990	37.96	105
- อำเภอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79	105
- อำเภอบ้านธิ	129.024	2.72	26
- อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.24	45

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน

อาณาเขต

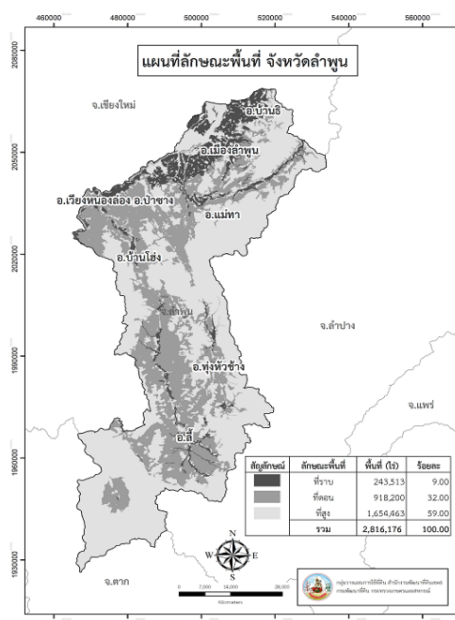
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อ.สารภี อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับ อ.เถิน จ.ลำปาง และ อ.สามเงา จ.ตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อ.ห้างฉัตร อ.สบปราบ อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อ.ฮอด อ.จอมทอง อ.หางดง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่

สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของ

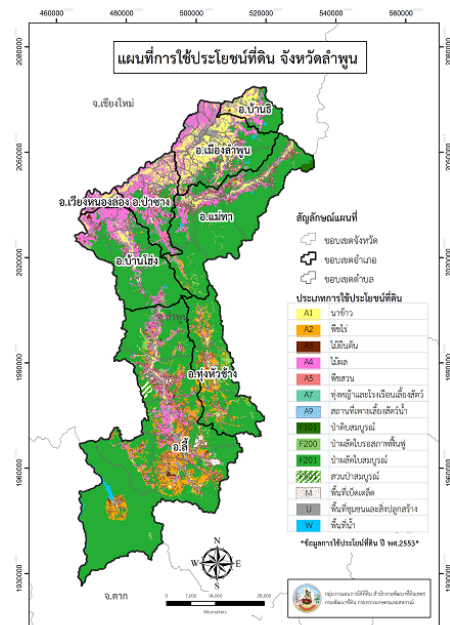
จังหวัดลำพูน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขาสูงชัน และมียี่ราบบอยู่ตามระหว่างเขา และสองฝากฝั่งลำน้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ ซึ่งพอจะแบ่งลักษณะพื้นที่ได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) พื้นที่ราบเรียบและค่อนข้างราบเรียบ (Flat to nearly flat land) มีพื้นที่ประมาณ 9 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด มีลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดเอียงส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 0-2 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณกว้างทางตอนเหนือของจังหวัดลำพูน ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำปิง และบริเวณสองฝากฝั่งแม่น้ำกวัง ตั้งแต่ทางตอนใต้ของบ้านสบทา เป็นแนวยาวขึ้นไปทางเหนือติดต่อกับพื้นที่ราบของหุบจังหวัดเชียงใหม่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 300 เมตร บางแห่งพบที่ราบแคบ ๆ ระหว่างเขาซึ่งเกิดตามสองฝากของลำน้ำสายต่าง ๆ เช่น แม่น้ำลี้ และแม่น้ำทา เป็นต้น แต่มีพื้นที่ไม่มากนัก บริเวณที่เป็นราบเหล่านี้ประกอบไปด้วยพื้นที่ซึ่งเป็นลานตะพักลำน้ำค่อนข้างใหม่ (Semi-recent terrace) และพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง (flood plain) ซึ่ง

เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ ที่ผ่านมาในช่วงธรณีกาลไม่นานนักจนถึงปัจจุบัน บริเวณที่เป็นลานตะพัก น้ำค่อนข้างใหม่ มีพื้นที่ค่อนข้างเรียบ อยู่ในระดับสูงขึ้นมาเล็กน้อย โดยปกติแล้วน้ำจากแม่น้ำไม่ค่อยท่วมถึง ส่วนบริเวณที่ราบเรียบเกิดอยู่ต่ำสุดใกล้กับลำน้ำในปัจจุบันโดยเฉพาะพื้นที่ใกล้กับแม่น้ำปิง และช่วงระหว่าง แม่น้ำปิงกับแม่น้ำกวังในฤดูน้ำหลากจะถูกน้ำป่าท่วมเป็นประจำทุกปี ส่วนตามริมฝั่งแม่น้ำปิงนั้นขณะที่น้ำป่าท่วม ตะกอนขนาดใหญ่ก็จะตกจมอยู่ริมฝั่งน้ำ ทำให้มีลักษณะเป็นสันดินธรรมชาติแคบ ๆ ขนานไปกับลำน้ำ มีพื้นที่สูงกว่าที่ราบต่ำห่างฝั่งออกไปเล็กน้อย ซึ่งใช้เป็นที่ตั้งบ้านเรือนของราษฎรที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำปิง

2) พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชัน (undulating and rolling terrain) มีพื้นที่ประมาณ 32 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 350-600 เมตร มีสภาพพื้นที่เป็นลอนคลื่นสูง ๆ ต่ำ ๆ มีความลาดเอียงส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 2-16 เปอร์เซ็นต์ มีลักษณะเป็นลานตะพักลำน้ำเก่า อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีหรือทางภูมิอากาศ ทำให้ทางน้ำไหลกัดเซาะลึกลงไปแนวตั้ง ทั้งบริเวณที่เป็นดินตะกอนเหล่านี้ให้อยู่สูงกว่าบริเวณที่ราบดินตะกอนใหม่ บางแห่งมีลักษณะสูงต่ำลดหลั่นกันคล้ายขั้นบันได ซึ่งอาจแบ่งย่อย ออกเป็นลานตะพักลำน้ำเก่าระดับต่ำ (Low terrace) และลานตะพักน้ำเก่าระดับกลาง (Middle terrace) และลานตะพักน้ำเก่าระดับสูง (High terrace) บริเวณลานตะพักน้ำเก่าระดับสูงปกติจะอยู่ติดต่อกับบริเวณที่เป็นเนินเขาและภูเขาสูงและลาดต่ำลดหลั่นกันลง มาสู่ทิศทางที่สายน้ำหลักไหลอยู่ในปัจจุบัน บริเวณนี้ในปัจจุบันจะมี ลำห้วย และทางน้ำไหลผ่านกัดเซาะอยู่โดยทั่วไป

3) บริเวณเนินเขาและภูเขาสูงสลับซับซ้อน (Hills and Mountains) เป็นลักษณะภูมิประเทศซึ่งประกอบเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ประมาณ 59 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นเนินเขาและภูเขาสูงสลับซับซ้อนต่อเนื่องกันไปจากทิศตะวันออกซึ่งติดต่อกับเขตลำปาง เป็นแนวลงมาถึงทิศใต้ของอำเภอฝางติดต่อกับจังหวัดตาก แล้วเลาะแม่น้ำปิงขึ้นไปทิศเหนือจนจรดเขตจังหวัดเชียงใหม่ ทางทิศตะวันตก ส่วนใหญ่ของพื้นที่ที่มีความลาดเอียงมากกว่า 16 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 600-1,000 เมตร ส่วนที่สูงที่สุดคือดอยช้าง ซึ่งอยู่บริเวณเขตติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ มีความสูง 1,462 เมตร มีบริเวณเป็นที่ราบลอนคลื่นตามเชิงเขา แต่มีพื้นที่ไม่มากนัก บริเวณเนินเขาและภูเขาสูงสลับซับซ้อนของจังหวัดลำพูนมีลำห้วยและทางน้ำเล็ก ๆ อยู่มากมาย แต่ส่วนใหญ่มีน้ำไหลเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

การใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดลำพูนถึงแม้จะเป็นจังหวัดเล็กแต่นับว่าเป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือของประเทศไทย แต่ก่อนนั้นการประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นไปเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ภายหลังที่ได้มีการพัฒนาการเกษตรกว้างขวางเช่นในปัจจุบัน การใช้ประโยชน์ที่ดินจึงได้เปลี่ยนแปลงเพื่อการค้ามากขึ้น จากสถิติเกี่ยวกับการเกษตรของจังหวัดลำพูน ปรากฏว่า จังหวัดนี้มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 797,199 ไร่ เป็นเนื้อที่ทำนา 191,521 ไร่ เนื้อที่ปลูกพืชไร่ 161,404 ไร่ เนื้อ

ที่ปลูกไม้ยืนต้น 19,358 ไร่ เนื้อที่ปลูกไม้ผล 415,531 ไร่ เนื้อที่ปลูกพืชสวน 6,819 ไร่ เนื้อที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 2,251 ไร่ เนื้อที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 315ไร่ เนื้อที่ป่าไม้ 1,750,688 ไร่ พื้นที่เบ็ดเตล็ด 114,724 ไร่ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง 119,505 ไร่ และพื้นที่น้ำ 34,060 ไร่

การเมือง/การปกครอง/เศรษฐกิจ

ด้านการเมือง

จังหวัดลำพูน แบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน สิ่งที่น่าสนใจของชาวจังหวัดลำพูนภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดลำพูน มีผู้นำใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สูงสุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทยยาวนานถึง 11 ปี

ด้านการปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 575+ 2 (ใหม่)หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 38 เทศบาลตำบล 18 องค์การบริหารส่วนตำบล

มีประชากรรวมทั้งสิ้น 405,468 คน เป็นชาย 196,755 คน, หญิง 208,713 คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ด้านเศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยประชากรต่อหัวต่อปี (GPP per capita) ปี 2556 เท่ากับ 157,929 บาท ลดลงจาก 174,873 บาท ในปี 2555 เป็นจำนวน 16,944 บาท หรือลดลงร้อยละ -9.7

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูน (GPP) ปี 2556 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าเท่ากับ 64,670 ล้านบาท / สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับหนึ่ง คือ สาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 43.0

อันดับสอง คือ สาขาเกษตรกรรมฯ ร้อยละ 25.3

อันดับสาม คือ สาขาขายส่งขายปลีกฯ ร้อยละ 10.4

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 577 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 38 เทศบาลตำบล 18 องค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดลำพูน

อำเภอ	พื้นที่ตร.กม.	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน	ห่างจากจังหวัด
เมืองลำพูน (รวมเทศบาลเมือง ลำพูน/เทศบาล	479.825	15	159	13	2	17	2 กม.

อำเภอ	พื้นที่ตร.กม.	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล เมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน	ห่างจาก จังหวัด
ตำบล)							
ป่าซาง	299.950	9	89 +1	4	4	-	11 กม.
บ้านโฮ้ง	596.901	5	62	2	4	-	36 กม.
แม่ทา	762.630	6	71	7	1	-	25 กม.
ลี้	1,701.990	8	99	7	3	-	105 กม.
ทุ่งหัวช้าง	486.129	3	35	1	3	-	105 กม.
บ้านธิ	129.024	2	36	1	1	-	26 กม.
เวียงหนองล่อง	49.433	3	24 +1	3	-	-	45 กม.
รวม	4,505.882	51	577	38	18	17	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน 2559

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 2,928.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,830,038 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 64.58 ของพื้นที่ทั้งหมด ป่าไม้ที่พบในบริเวณจังหวัดประกอบด้วยป่าไม้ 3 ประเภท คือ

1) ป่าเต็งรัง ป่าแพะ ป่าแดง พบในที่แห้งแล้ง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์มีกรวดปน ไม้ที่พบอาทิเช่น ไม้เหียง ไม้พลวง

2) ป่าเบญจพรรณ หรือป่าผสมผลัดใบพบบริเวณที่มีดินค่อนข้างลึกตามเชิงเขาและพื้นที่ราบที่มีความชุ่มชื้นมากโดยเฉพาะริมห้วยและหุบเขา มักจะมีไม้สักขึ้นปะปนทั่วไป ไม้อื่น ๆ ประกอบด้วย ประดู่ตะแบก มะค่าโมง จั้ว ส่วนไม้พื้นล่างได้แก่ ไม้ชนิดต่าง ๆ

3) ป่าดิบแล้ง พบบริเวณหุบเขา ริมลำห้วย เหมือนป่าเบญจพรรณ แต่บริเวณที่พบป่าประเภทนี้จะมีดินลึกกว่า ความชุ่มชื้นมากกว่าพันธุ์ไม้ที่พบคือ ยางตะเคียนทอง

ข้อมูลพื้นที่ป่าตามกฎหมาย

รายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 10 แห่ง คือ

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่		ท้องที่อำเภอ
		ไร่	ตารางกิโลเมตร	
1	ป่าแม่ธิ -แม่ตึบแม่สาร	119,375.00	191.00	เมืองลำพูน,บ้านธิ
2	ป่าแม่ทา	392,250.00	627.60	แม่ทา
3	ป่าแม่อาว	53,606.25	85.77	ป่าซาง
4	ป่าบ้านโฮ้ง	202,812.50	324.50	บ้านโฮ้ง
5	ป่าขุนแม่ลี้	273,750.00	438.00	ทุ่งหัวช้าง

6	ป่าแม่ตื่น - แม่แนต	294,350.00	470.00	อ.ลี้
7	ป่าแม่ลี้	167,032.00	267.251	อ.ลี้
8	ป่าแม่หาด - แม่ก่อ	275,000.00	440.00	อ.ลี้
9	ป่าเหมืองจี้ - สันป่าสัก	12,656.00	20.2496	เมืองลำพูน
10	ป่าดอยขุนตาล	39,206.25	62.73	แม่ทา
	รวม	1,830,038.00	2,928.06	

หมายเหตุ * จำนวนเนื้อที่ป่าครอบคลุมพื้นที่จังหวัดข้างเคียงด้วย

พื้นที่ป่าตามภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2536 ประมาณ 1,379,375 ไร่

ปี 2538 ประมาณ 1,347,031 ไร่

ปี 2541 ประมาณ 1,332,449 ไร่

** ปี 2543 ประมาณ 1,703,429 ไร่

** ข้อมูลจากภาพถ่ายทางดาวเทียม มาตราส่วน 1:50,000 แต่ยังไม่ได้ตรวจสอบภาคพื้นดิน

รายชื่ออุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง คือ

ลำดับ	ชื่ออุทยานแห่งชาติ	เนื้อที่		หมายเหตุ ท้องที่อำเภอ
		ไร่	ตาราง กม.	
1.	อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล (อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน)	159,556.25 (34,500.00)	255.29 (55.20)	อ.แม่ทา จ.ลำพูน อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง
2.	อุทยานแห่งชาติแม่ปิง (อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน) (ทั้ง 2 แห่งอยู่ในท้องที่จังหวัดลำพูน 290,821 ไร่ หรือ 465.31 ตร.กม.)	626,875.00 (358,093.75)	1,003.00 (572.95)	อ.ลี้ จ.ลำพูน อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ อ.สามเงา จ.ตาก
	รวม	786,431.25 (392,593.75)	1,258.29 (628.15)	

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจำนวน 1 แห่ง คือ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง (ลำพูน - ลำปาง) เนื้อที่ 366,250 ไร่ หรือ 586 ตร.กม.
(อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน 277,949 ไร่ หรือ 447.72 ตารางกิโลเมตร)

วนอุทยานจำนวน 1 แห่ง คือ

วนอุทยานดอยเวียงแก้ว เนื้อที่ประมาณ 26,050 ไร่ หรือ 41.68 ตร.กม.อยู่ในท้องที่อำเภอลี้ จังหวัด
ลำพูน

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูน ณ เดือน ธันวาคม 2543

พื้นที่ป่าไม้

ปีงบประมาณ	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ		พื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุก		
	(ตร.กม.)	(ไร่)	(ไร่)	งาน	ตารางวา
2545	2,928.0608	1,830,038.00	282.94	-	-
2546	2,928.0608	1,830,038.00	255.15	-	-
2547	2,928.0608	1,830,038.00	451.18	-	-
2548	2,928.0608	1,830,038.00	104.22	-	-
2549	2,928.0608	1,830,038.00	124.89	-	-
2550	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2551	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2552	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2553	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2554	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2555	2,928.0608	1,830,038.00	-	-	-
2556	2,928.0608	1,830,038.00	501	2	0
2557	2,928.0608	1,830,038.00	69	0	27.37
2558	2,928.0608	1,830,038.00	3,383	2	74.90
2559	2,928.0608	1,830,038.00	1,384	3	40

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูนข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2559

ทรัพยากรสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งสำคัญที่มีทรัพยากรสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพจะมี อยู่ 3 แหล่งใหญ่ด้วยกัน คือ

1. อุทยานแห่งชาติแม่ปิง สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่จะแตกต่างกันตามลักษณะประเภทป่า

ป่าเบญจพรรณ พบขึ้นไปทั่วทั้งในที่ราบและตามลาดเขาในระดับความสูงจากน้ำทะเลระหว่าง 450-800 เมตร ชนิดไม้ที่สำคัญได้แก่ สัก แดงกระพี้เขาควาย มะกอกเกลื่อน กระพี้จั่น ประดู่ ตะคร้อ แก้วแดง ตีนนก ฯลฯ พืชพื้นล่างได้แก่ เสี้ยวป่า ไผ่รวก ไผ่ชางนวล ไผ่หนาม เป้ง กวาวเครือ ถั่ว ปอ ยาบ เป็นต้น ในบริเวณของป่าผลัดใบทั้งสองชนิดนี้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของกระต่ายป่า เก้ง กวางป่า วัวแดง ไก่ป่า นกกระทาทุ่ง นกคุ้ม นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง นกหัวขวานตะโพกแดง นกขี้เถ้าใหญ่ นกกระเจี๊ยบ หนูสาข่างแดง แย้ ตะกวด และงูกะปะ เป็นต้น

ป่าดงดิบ ประกอบด้วยป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้นพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ตะเคียนทอง มะค่าโมง กระบาก มะกอก และสมอพิเภก เป็นต้นเป็นที่ยอยู่อาศัยและแหล่งหลบซ่อนตัวของหมีควาย กวางป่า วัวแดง ลิงลม ลิงวอกชะนีมือขาว กระรอก นกกาก้าง นกแก๊ก นกปรอดโองเมืองเหนือ และนกเขียวครามในบริเวณทุ่งหญ้า เช่น ทุ่งกิ๊ก และทุ่งนางู ซึ่งเป็นที่ราบบนเนินเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 550 เมตร ดินเป็นดินปนทราย หรือลูกรัง มีความลึกพอสมควรมีไฟป่าเกิดเป็นประจำ มีไม้ยืนต้นขนาดเล็กขึ้นกระจายอยู่ห่างๆ ได้แก่ รักขาว รกฟ้าและสมอไทย ส่วนไม้พื้นล่างได้แก่ เป้ง หญ้าคา ถั่ว และกระเจียว เป็นต้นเป็นที่ยอยู่อาศัยของสัตว์ป่าขนาดเล็กถึงขนาดกลาง เช่น กระจ๊วน กระแต อ้นเล็ก เก้งหมูป่า เม่นใหญ่แผงคอสั้น ชะมด อีเห็น นกปรอดสวน นกปรอดกันแดง นกกะต๊ตขี้หมูเหี่ยวขาว นกคุ่มอืด นกเขาใหญ่ นกกระปูดใหญ่ กิ้งก่าสวน จิ้งเหลนบ้าน คางคก บ้านเขียดหนอง อึ่งอืดต่างๆ เป็นต้น ตามบริเวณยอดเขา หลีผา ถ้ำ และหน้าผาหินปูนเป็นที่อาศัยของเลียงผา กวางผา เม่นใหญ่แผงคอสั้น อ้นใหญ่ ลิงวอก ชะมด อีเห็นกระรอก ค้างคาว และเป็นที่สร้างรัง วางไข่ของเหยี่ยวชนิดต่างๆและนางแอ่นตะโพกแดงในบริเวณริมฝั่งน้ำ พื้นที่ขายน้ำหรือในแหล่งน้ำเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของนกใหญ่ พังพอนกินปู เสือปลาเหี้ย นกอีล้ำ เป็ดแดง นกกระสานวล นกยางกรอกพันธุ์จีน นกยางเขียว นกกวก เต่าหวายตะพานน้ำ งูลายสอ เขียดหนอง เขียดหลังเขียว ปลารากกล้วย ปลาแก้ง ปลาตุ๊ก ปลาไหล เป็นต้น

สัตว์ป่ามีอยู่ชุกชุมโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามริมฝั่งแม่น้ำปิง เช่น เก้ง วัวแดง หมูป่า หมีควาย เลียงผา กวางผา เสือปลา ไก่ป่า ชะมดเขียด ลิง ค่างเทาชะนี หมาจิ้งจอก กระต่ายป่า กระรอก นอกจากนี้ ยังมีนกชนิดต่างๆ ทั้งนกประจำถิ่นและย้ายถิ่นอีกมากมายภายในเขตอุทยานแห่งชาติรวมทั้งยังเป็นแหล่งพันธุ์ปลาน้ำจืดที่สำคัญ เช่น ปลานิล ปลาสวาย ปลาตะเพียน ปลาบู่ปลาแรด

2. อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ประกอบด้วย เก้ง หมูป่า ชะมด แผงหางปล้อง อ้นเล็กกระแตเหนือ กระรอกทองแดง กระเรียนขนปลายหูลิ้น กระจ๊วน ค้างคาวขอบหูขาวกลาง หนูท้องขาว ไก่ป่า นกยางกรอกพันธุ์จีน นกยางไฟหัวน้ำตาล นกคุ่มอกลายนกกปากซ่อมหางพัด นกชายเลนน้ำจืด นกเต่าดิน นกเขาไฟ นกอีวาบตักแต่นกบั้งรอกใหญ่ นกกระปูดใหญ่ นกเค้ากู่ นกแอ่นตาล นกกะเต็นน้อย นกจาบคาเล็ก นกตะขาบทุ่ง นกตีทองนกกเต่าลมเหลือง นกเขนน้อยปีกแถบขาว นกขมิ้นน้อยสวน นกเขียวก้านตองปีกสีฟ้า นกปรอดเหลืองหัวจุก นกไต่ไม้หน้าผากดำมะหยี่ นกกินปลือกเหลือง จิ้งจกหางแบนกิ้งก่าบินปีกสีส้ม จิ้งเหลนหลากหลาย ตะกวด งูลายสอสวน งูเขียวหางไหม้ท้องเขียวคางคกบ้าน กบหนอง และอึ่งข้างดำ

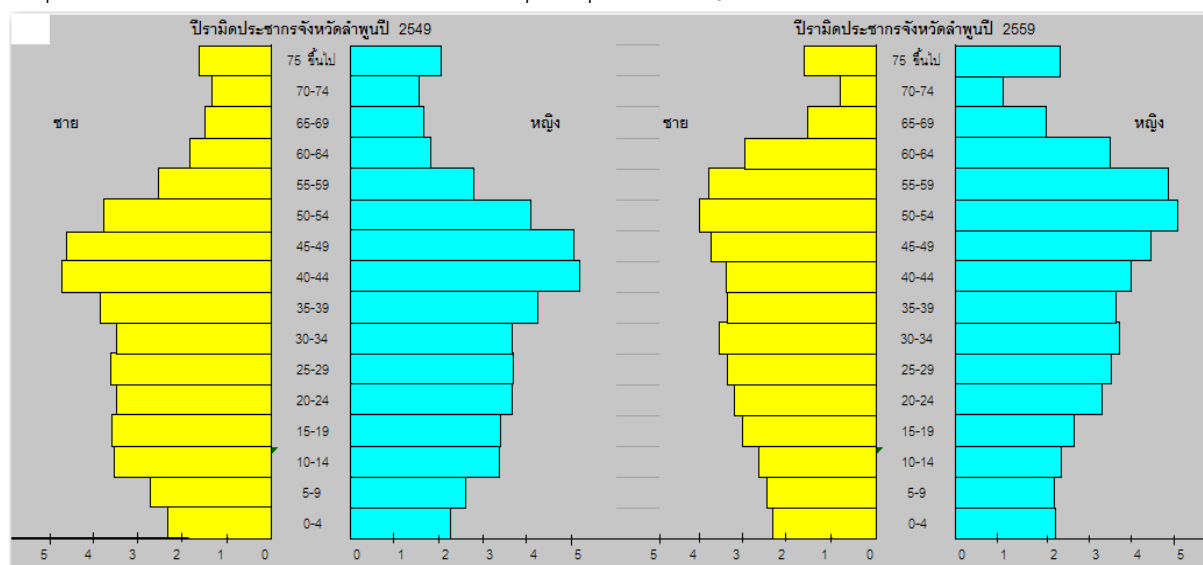
3. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง ทรัพยากรสัตว์ป่าภายในพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมืองมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น หมี เสือ เก้ง ไก่ป่า เหยี่ยว นกเอี้ยงสาริกานกเขาลาย กิ้งก่าบิน กระรอกบินเล็ก ลิ่น แล่น บ่าง หมูป่า ตุ่น งูกะปะ งูเหลือมงูเห่า ฯลฯ สัตว์ป่า จำนวนชนิด สกุล (จำนวน) วงศ์(จำนวน) นกสัตว์จำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์จำพวกเลื้อยคลาน สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก แมลงปลา

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช 2551 ข้อมูล web (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ธันวาคม 2554)

ประชากร

ปี พ.ศ. 2559ปัจจุบันมีประชากร จำนวน 406,385 คน แยกรายละเอียด ดังนี้

เพศชาย 196,902 คน เพศหญิง 209,483 คน ประชากรเปรียบเทียบระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2559 แนวโน้ม ฐานของรูปปิระมิดประชากร แคบลง แต่จะค่อยๆกว้างขึ้นในช่วงของอายุ 50 – 60 ปี ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆทั้งกลุ่มอายุชายและหญิง

จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดลำพูน มีแนวโน้มของประชากรวันสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ในปี 2559 มีประชากรวัยสูงอายุ ร้อยละ 18.87 จึงต้องวางแผนในการเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมแก่คนหนุ่มสาว ให้เป็นคนสูงวัยที่มีคุณภาพ (ActiveAging) จนถึงการเตรียมระบบบริการสุขภาพที่รองรับปัญหาโรคเรื้อรัง และโรคที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือน สิงหาคม 2559 อ้างอิงจาก ข้อมูลการเกิด-ตาย

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

: ประชากร จากเว็บไซต์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย [HTTP://WWW.DOPA.GO.TH](http://www.dopa.go.th)

ณ 31 ธันวาคม 2558

ตารางแสดงรายละเอียดประชากร และครัวเรือน ของจังหวัดลำพูน

พื้นที่	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน
	ชาย	หญิง	รวม	
อำเภอเมืองลำพูน	68,655	76,778	145,433	71,412
อำเภอแม่ทา	19,422	19,902	39,324	16,078
อำเภอบ้านโฮ่ง	19,785	20,940	40,725	15,376
อำเภอลี้	35,078	34,545	69,623	23,747
อำเภอป่าซาง	26,793	29,031	55,824	23,072
อำเภอทุ่งหัวช้าง	10,137	9,979	20,116	7,178
อำเภอบ้านธิ	8,461	9,140	17,601	7,125

อำเภอเวียงหนองล่อง	8,571	9,168	17,739	7,246
รวมทั้งจังหวัด	196,902	209,483	406,385	171,234

ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2558 จากเว็บไซต์กรมการปกครอง

สภาพสังคม

ด้านการศึกษา

จังหวัดลำพูน มีการจัดระบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนมีสถานศึกษาในระบบ ตั้งแต่อนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา โดยจำแนกการศึกษาได้ ดังนี้

1) การศึกษาในระบบโรงเรียน แบ่งตามสังกัดได้ ดังนี้

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (ลำปาง-ลำพูน)

เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2 จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

- มีโรงเรียนในสังกัดที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 15 แห่ง นักเรียน จำนวน 12,872 คน ห้องเรียน จำนวน 349 ห้อง และ ครู (ผู้บริหารและครูผู้สอน) จำนวน 735 คน

ข้อมูลจำนวนโรงเรียน นักเรียน และ ห้องเรียน ในเขตจังหวัดลำพูน

ที่	อำเภอ	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนนักเรียน (คน)				จำนวนห้องเรียน (ห้อง)			
			ม.ต้น	ม. ปลาย	ปวช.	รวม ทั้งสิ้น	ม.ต้น	ม. ปลาย	ปว ช.	รวม ทั้งสิ้น
1	เมือง ลำพูน	4	3,519	3,464	-	6983	90	89	-	179
2	แม่ทา	2	450	367	-	817	13	13	-	26
3	ป่าซาง	3	714	652	-	1366	22	18	-	40
4	ลี้	2	945	935		1880	25	27		52
5	บ้านโฮ่ง	2	587	493	-	1080	16	14	-	30
6	ทุ่งหัวช้าง	1	246	244	-	490	7	7	-	14
7	บ้านธิ	1	152	104	-	256	5	3	-	8
	รวม	15	6,613	6,259		12,872	178	171		349

ที่	อำเภอ	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนนักเรียน (คน)				จำนวนห้องเรียน (ห้อง)			
			ม.ต้น	ม. ปลาย	ปวช.	รวม ทั้งสิ้น	ม.ต้น	ม. ปลาย	ปว ช.	รวม ทั้งสิ้น
	ทั้งสิ้น									

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 , ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน 2559

มีจำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำแนกรายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ที่	อำเภอ	จำนวน โรงเรียน (แห่ง)	จำนวน (คน)				
			ผู้บริหาร	ครู	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ประจำ	ลูกจ้าง ชั่วคราว
1	เมืองลำพูน	4	13	348	4	9	11
2	แม่ทา	2	3	53	3	2	6
3	ป่าซาง	3	76	94	1	3	10
4	ลี้	2	65	93	6	3	5
5	บ้านโฮ้ง	2	44	65	1	4	1
6	ทุ่งหัวช้าง	1	22	26	1	1	1
7	บ้านธิ	1	22	21	-	-	2
	รวมทั้งสิ้น	15	35	700	16	22	36

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 , ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน 2559

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 รับผิดชอบดูแลโรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองลำพูน อำเภอแม่ทา อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านธิ

- มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด จำแนกรายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	สังกัด	จำนวน (แห่ง/สาขา)
๑	เมือง	57
๒	แม่ทา	37
๓	ป่าซาง	41
๔	บ้านธิ	7
รวม		142

หมายเหตุ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๑ มีจำนวน 142 โรงเรียน ในจำนวน 142 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสาขา จำนวน 8 สาขา ได้แก่

- 1.โรงเรียนบ้านหนองยางโคล สาขาท้องฝาย
2. โรงเรียนบ้านแม่เมย สาขาแม่เหล็ก
3. โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ สาขาห้องเรียนบ้านห้วยเหี้ยะ
4. โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ สาขาขุนก้อง
5. โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ สาขาห้วยฮ่อม
6. โรงเรียนบ้านป่าเลา สาขาผาด่าน
7. โรงเรียนบ้านป่าเลา สาขาห้องเรียนบ้านแม่สะแงะ
8. โรงเรียนบ้านป่าเลา สาขาบ้านโป่งผาง

มีจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๑ จำแนกรายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	สังกัด	จำนวนนักเรียน (คน)
1	เมือง	6,126
2	แม่ทา	2,397
3	ป่าซาง	2,252
4	บ้านธิ	728
รวม		11,503

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

มีจำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำแนกรายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน (คน)				
		ผู้บริหาร	ครู	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว
1	เมืองลำพูน	58	376	7	31	20
2	แม่ทา	26	169	5	19	8
3	ป่าซาง	36	179	6	16	18
4	บ้านโฮ่ง	8	53	2	4	2
รวม		128	777	20	70	48

หมายเหตุ: จำนวนผู้บริหาร หมายถึง จำนวนผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน

ที่มา : กลุ่มงานบริหารบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
ข้อมูล ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2559

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในเขต
อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ อำเภอทุ่งหัวช้าง และเวียงหนองล่อง

มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำแนกราย
อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	สังกัด	จำนวน (แห่ง/สาขา)
1	บ้านโฮ่ง	20
2	อำเภอลี้	45
3	อำเภอทุ่งหัวช้าง	19
4	อำเภอเวียงหนองล่อง	12
	รวม	96

หมายเหตุ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีจำนวน 96
โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียน ซึ่งอยู่ในโครงการรวมโรงเรียน มีจำนวน 11 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบ้านเหล่าปางเสือ	6. โรงเรียนบ้านสันเจดีย์
2. โรงเรียนบ้านห้วยศาลา	7. โรงเรียนบ้านแม่ฮิ
3. โรงเรียนบ้านก่อ	8. โรงเรียนบ้านเด่นหม้า
4. โรงเรียนบ้านไม้ตะเคียน(สาขาป่าตึงงาม)	9. โรงเรียนบ้านแม่จ้อง
5. โรงเรียนบ้านปู	10. โรงเรียนบ้านลี้
6. โรงเรียนบ้านหนองเขียด	

มีจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำแนก
รายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	สังกัด	จำนวนนักเรียน (คน)
1	บ้านโฮ่ง	1,750
2	อำเภอลี้	6,177
3	อำเภอทุ่งหัวช้าง	1,951
4	อำเภอเวียงหนองล่อง	678
	รวม	10,556

ที่มา : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559

มีจำนวนผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำแนกรายอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา ดังนี้

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน(คน)				
		ผู้บริหาร	ครู	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้าง ชั่วคราว
1	บ้านโฮ้ง	18	115	3	8	30
2	อำเภอสี	31	347	16	22	74
3	อำเภอทุ่งหัวช้าง	9	110	3	8	37
4	อำเภอเวียงหนอง ล่อง	8	54	1	4	18
รวม		66	626	23	42	159

2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน

(1) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน (กศน.) มีดังนี้

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน 1 แห่ง
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 8 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองลำพูน 1 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ 7 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล 51 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงอำเภอแม่ทา 10 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงอำเภอทุ่งหัวช้าง 5 แห่ง

ที่มา: สนง. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน (ตุลาคม 2555)

(2) แหล่งความรู้อื่นๆ จังหวัดลำพูนมีแหล่งข้อมูลและความรู้ด้านวัฒนธรรม ดังนี้

ที่	แหล่งเรียนรู้	จำนวน (แห่ง)
1	ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารประจำกระทรวงวัฒนธรรม (IO.Culture) (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน)	1
2	ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด (โรงเรียนสวนบุญโญภิรักษ์ ลำพูน)	1

ที่	แหล่งเรียนรู้	จำนวน (แห่ง)
3	ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ	8
4	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชย)	1
5	พิพิธภัณฑสถานเอกชน	7
6	พิพิธภัณฑสถานชุมชน(วัดต้นแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมืองลำพูน)	1
7	ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	51
8	ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี(ถนนสันป่ายางหลวง อำเภอเมืองลำพูน)	1
9	ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา	23
10	ช่างฝีมือพื้นบ้าน	10 สาขา
11	โบสถ์(คริสต์จักร)	30
12	มัสยิด(มัสยิดอัล-อันเซอร์รี ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน)	1
13	ภาพเขียนโบราณ (บ้านแม่ป๋อกใน หมู่ที่ 4 ตำบลศรีวิชัย อำเภอเถลิง)	1
14	หมู่บ้านรักษาศิล 5	32

ที่มา: (สนง.วัฒนธรรมจังหวัดลำพูน)(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2560)

2.2 ด้านศาสนา

- จังหวัดลำพูน มีจำนวนวัดทั้งหมด 421 วัด

แยกประเภทนิกาย

- มหานิกาย 416 วัด
- ธรรมยุติกนิกาย 5 วัด

แยกประเภทพระอาราม

- พระอารามหลวง 2 วัด
- วัดราษฎร์ 419 วัด

แยกประเภทวิสุงคามสีมา

- เป็นวัดที่ได้รับวิสุงคามสีมา 297 วัด
- สำนักสงฆ์ 124 วัด
- จำนวนที่พักสงฆ์ (อาราม) 63 แห่ง
  - จำนวนวัดร้าง 263 วัด
  - จำนวนพระภิกษุ 1,541 รูป
  - จำนวนสามเณร 1,510 รูป
  - สำนักศาสนศึกษา แผนกธรรม-บาลี 77 แห่ง
  - โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 10 แห่ง

- หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 56 แห่ง
- สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด 8 แห่ง
- จำนวนพุทธศาสนิกชน 334,092 คน(เว็บไซต์ศีล 5)

ที่มา :สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน พุทธศักราช 2558

2.3 ด้านการบริการสาธารณสุข

ในปี 2560 มีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐบาล แบ่งเป็นโรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 71 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 2 แห่ง และศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานบริการสาธารณสุขเอกชน แบ่งเป็น โรงพยาบาล 1 แห่ง คลินิกเวชกรรม 47 แห่ง สถานพยาบาลผดุงครรภ์ 66 แห่ง เวชกรรมโบราณ 7 แห่ง เทคนิคการแพทย์ 6 แห่ง คลินิกทันตกรรม 17 แห่ง การแพทย์แผนไทย 2 แห่ง โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของจังหวัดลำพูน ดังนี้

แพทย์ 103 คน ทันตแพทย์ 36 คน เภสัชกร 70 คน พยาบาลวิชาชีพ 744 คน พยาบาลเทคนิค 9 คน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 281 คน

อัตราส่วนบุคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญ ดังนี้

แพทย์	จำนวน 103 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 3,945
ทันตแพทย์	จำนวน 36 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 11,288
เภสัชกร	จำนวน 70 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 5,805
พยาบาลวิชาชีพ	จำนวน 744 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 546
พยาบาลเทคนิค	จำนวน 9 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 45,153
จนท.รพ.สต.	จำนวน 281 คน	อัตราส่วนต่อประชากร 1 : 1,446
ค่าเฉลี่ย เจ้าหน้าที่สถานีนอามัย ต่อ รพ.สต. 3.96		

สาเหตุการตายของประชากรในจังหวัดลำพูน 5 อันดับ พบว่า

ลำดับ	สาเหตุการตาย	จำนวนตาย(แยกตามเพศ)					
		2559					
		ชาย	อัตราตาย	หญิง	อัตราตาย	รวม	อัตราตาย
1	เนื้องอกร้าย (C00 - C97)	265	65.21	202	49.71	467	114.92
2	โลหิตเป็นพิษจากการติดเชื้อแบคทีเรียอื่น(A41-A49)	131	32.24	97	23.87	228	56.10
3	โรคหัวใจ (I20-I52)	83	20.42	72	17.72	155	38.14
4	ปอดอักเสบจากเชื้อแบคทีเรียซึ่งไม่ระบุ (J15 - J18)	88	21.65	60	14.76	148	36.42

5	โรคหลอดเลือดในสมอง (I60-I69)	91	22.39	48	11.81	139	34.20

แหล่งที่มาของข้อมูล : ข้อมูลการตายสำนันโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2559

2.4 อาชญากรรม

สถิติความผิดในคดีที่สำคัญ

ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2556- 30 กันยายน 2557 เปรียบเทียบกับวันที่ 1 ตุลาคม 2557 – 30 กันยายน 2558 (ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน 2558)

1. กลุ่มคดีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ประเภทความผิด	1 ค.ศ. 2556-30 ก.ย. 2557		1 ค.ศ. 2557-30 ก.ย. 2558		เปรียบเทียบรับแจ้ง		จับ %	อัตราคดีต่อแสน	ปราบปราม	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	+เพิ่ม-ลด	%			เป้าหมาย (%)	ผลการปฏิบัติ
1. ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ (ภาพรวม) *	126	69	93	60	-33	-26.19	64.52	22.94	56.46	64.52
1.1 ฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์)	15	10	7	5	-8	-53.33	71.43	1.73	72.41	71.43
1.2 ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	3	3	0	0	-3	-100.00	0.00	0.00	83.33	0.00
1.3 พยายามฆ่า	16	12	9	7	-7	-43.75	77.78	2.22	62.50	77.78
1.4 ทำร้ายร่างกาย	75	36	59	36	-16	-21.33	61.02	14.55	50.67	61.02
1.5 ข่มขืนกระทำชำเรา	12	6	7	4	-5	-41.67	57.14	1.73	65.79	57.14

2. กลุ่มคดีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ประเภทความผิด	1 ค.ศ. 2556-30 ก.ย. 2557		1 ค.ศ. 2557-30 ก.ย. 2558		เปรียบเทียบรับแจ้ง		จับ %	อัตราคดีต่อแสน	ปราบปราม	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	+เพิ่ม-ลด	%			เป้าหมาย (%)	ผลการปฏิบัติ
2. ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ภาพรวม)**	451	195	540	193	89	19.73	35.74	111.23	37.21	35.74
2.1 ปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์)	1	1	0	0	-1	-100.00	0.00	0.00	100.00	0.00
2.2 ชิงทรัพย์	5	4	5	2	0	0.00	40.00	1.23	75.00	40.00
2.3 วิ่งราวทรัพย์	10	6	7	3	-3	-30.00	42.86	1.73	38.46	42.86
2.4 ถักทรัพย์	217	112	277	124	60	27.65	44.77	68.32	45.62	44.77
2.5 ครอบครองทรัพย์	1	1	2	0	1	100.00	0.00	0.49	0.00	0.00

3. กลุ่มคดีฐานความผิดพิเศษ

ประเภทความผิด	1 ต.ค. 2556-30 ก.ย. 2557		1 ต.ค. 2557-30 ก.ย. 2558		เปรียบเทียบรับแจ้ง		จับ %	อัตราคดี ต่อแสน	ปราบปราม ผลการปฏิบัติ
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	+เพิ่ม-ลด	%			
3. ฐานความผิดพิเศษ (รวมขอมูลเฉพาะ 3.1 - 3.17)	200	82	207	103	7	3.50	49.76	51.05	49.76
3.1 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด	7	3	1	0	-6	-85.71	0.00	0.25	0.00
3.2 พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก	12	4	6	4	-6	-50.00	66.67	1.48	66.67
3.3 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์	20	17	32	21	12	60.00	65.62	7.89	65.62
3.4 พ.ร.บ.สิทธิบัตร	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00
3.5 พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า	14	12	8	6	-6	-42.86	75.00	1.97	75.00
3.6 พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00
3.7 ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ป.อาญา น.269/1-269/7)	1	1	0	0	-1	-100.00	0.00	0.00	0.00
3.8 พ.ร.บ.ป่าไม้	119	32	114	48	-5	-4.20	42.11	28.12	42.11
3.9 พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ	12	4	22	6	10	83.33	27.27	5.43	27.27
3.10 พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ	0	0	7	3	7	0.00	42.86	1.73	42.86
3.11 พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	5	2	5	5	0	0.00	100.00	1.23	100.00
3.12 พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00
3.13 พ.ร.บ.เลือกโยธินต์	8	5	3	2	-5	-62.50	66.67	0.74	66.67
3.14 พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน	0	0	2	1	2	0.00	50.00	0.49	50.00
3.15 พ.ร.บ.ศุลกากร	1	1	2	2	1	100.00	100.00	0.49	100.00
3.16 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542,2544	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00
3.17 พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	1	1	5	5	4	400.00	100.00	1.23	100.00
	จับกุม (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)	จับกุม (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)	+เพิ่ม-ลด	%			

4. กลุ่มคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ประเภทความผิด	1 ต.ค. 2556-30 ก.ย. 2557		1 ต.ค. 2557-30 ก.ย. 2558		เปรียบเทียบรับแจ้ง		จับ %	อัตราคดี ต่อแสน	ปราบปราม ผลการปฏิบัติ
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	+เพิ่ม-ลด	%			
4. คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย									
4.1 ยาเสพติด	1,367	1,459	1,473	1,568	106	7.75			
4.1.1 ผลิต/นำเข้า/ส่งออก	4	4	1	1	-3	-75.00			
4.1.2 จำหน่าย/ครอบครองเพื่อจำหน่าย	449	521	446	509	-3	-0.67			
4.1.3 ครอบครอง	410	422	459	479	49	11.95			
4.1.4 เสพยาเสพติด	476	484	463	475	-13	-2.73			
4.2 อาวุธปืนและวัตถุระเบิด	181	187	241	254	60	33.15			
4.2.1 อาวุธปืนสงคราม	0	0	0	0	0	0.00			
4.2.2 อาวุธปืนธรรมดา	124	128	161	167	37	29.84			

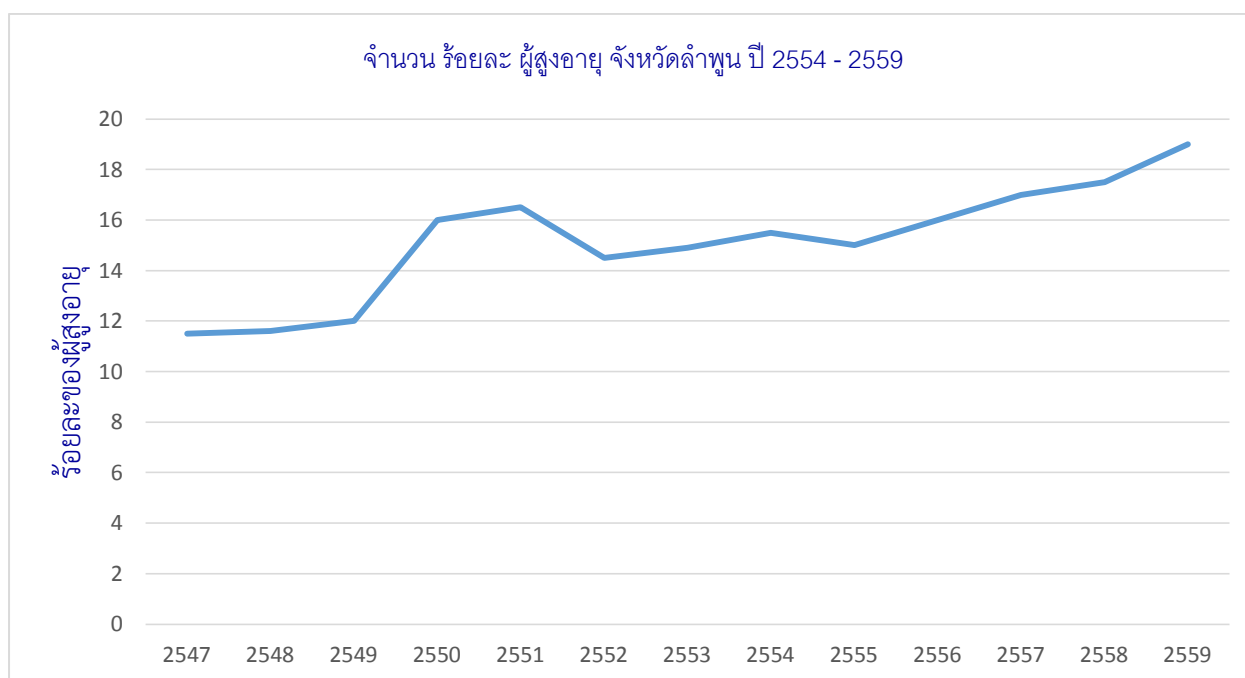
การออกแบบรายงานนี้มาเพื่อวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมเป็นการเฉพาะจะทำให้สามารถสะท้อนปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงมากกว่าการนำจำนวนคดีที่รับแจ้งมาวิเคราะห์ โดยแบบรายงานนี้จะเป็นการ

2.5 ด้านสวัสดิการสังคม

ข้อมูลสถานการณ์ด้านสังคมในพื้นที่จังหวัดลำพูน

1) สถานการณ์ด้านแนวโน้มประชากรและผู้สูงอายุ

จังหวัดลำพูน มีแนวโน้มประชากรและผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นโดยในปี พ.ศ.2554 – 2559 มีกลุ่มผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 15.91,15.76,16.30,17.19,18.01 และ 18.86 ตามลำดับ ตามตารางกราฟ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในแต่ละปี ในปี 2558 ประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 73,022 คนคิดเป็นร้อยละ 18.01 ของประชากรทั้งหมด (ข้อมูลทะเบียนราษฎร 31 ธ.ค. 2557) และปี พ.ศ. 2559 ประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนถึง 76,684 คน คิดเป็นร้อยละ 18.86 (ข้อมูลทะเบียนราษฎร 31 ธ.ค. 2558) และจากการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในผู้สูงอายุจังหวัดลำพูน ปี 2558 พบว่ามีเพียงร้อยละ 10 ของผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่กำหนดไว้เป็นต้น

อายุยิ่งสูงยิ่งเจ็บป่วย มีผู้สูงอายุเพียง 1 ใน 4 ที่มีสายตามองเห็นชัดเจนนอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสุขภาพปากและฟัน เกือบครึ่งหนึ่งของผู้สูงอายุ ร้อยละ 48.6 ที่ฟันแท้เหลือน้อยกว่า 20 ซี่ ทำให้ส่งผลถึงสุขภาพร่างกายและจิตใจตามมาด้วย จากสถานการณ์ของผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ นอกจากส่งผลทางด้านสุขภาพแล้วยังส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมโดยรวมอันได้แก่ อัตราส่วนการเป็นภาระวัยผู้สูงอายุหรืออัตราพึ่งพิงวัยสูงอายุก็เพิ่มขึ้น สัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังกับคู่สมรสในครัวเรือนก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน และยังพบปัญหาผู้สูงอายุขาดผู้ดูแลหรือขาดการช่วยเหลือ จากชุมชนหรือได้รับการดูแลจากผู้ดูแลที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งการเจ็บป่วยด้วยโรคไร้เชื้อ เป็นความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไขมันในเลือดสูง หัวใจเสื่อม

ตารางเปรียบเทียบการคัดกรองสมรรถนะผู้สูงอายุ

พื้นที่อำเภอ	ต.ค. ๕๘ - ต.ค. ๕๘						ม.ค.๕๙-มี.ค.๕๙					
	กลุ่มที่ ๑ ติดสังคม(คน)	ร้อยละ	กลุ่มที่ ๒ ติดบ้าน(คน)	ร้อยละ	กลุ่มที่ ๓ ติดเตียง(คน)	ร้อยละ	กลุ่มที่ ๑ ติดสังคม(คน)	ร้อยละ	กลุ่มที่ ๒ ติดบ้าน(คน)	ร้อยละ	กลุ่มที่ ๓ ติดเตียง(คน)	ร้อยละ
เมืองลำพูน	๒๔,๕๖๗	๙๓.๑๙	๑,๕๑๐	๕.๗๒	๒๘๓	๑.๐๗	๒๔,๙๑๖	๙๔.๕๒	๑,๑๒๓	๔.๒๖	๓๒๑	๑.๒๒
แม่ทา	๖,๘๖๐	๙๓.๕๗	๓๖๕	๔.๙๗	๑๐๖	๑.๔๖	๖,๘๖๑	๙๓.๕๙	๓๘๐	๕.๑๘	๙๐	๑.๒๓
บ้านโฮ่ง	๘,๓๐๕	๙๔.๔๑	๓๐๓	๓.๔๔	๑๘๙	๒.๑๕	๘,๒๗๓	๙๔.๐๔	๔๔๗	๕.๐๘	๗๗	๐.๘๘
ลี้	๑๐,๖๙๖	๙๔.๐๘	๕๗๔	๕.๐๕	๙๙	๐.๘๗	๑๐,๕๒๕	๙๒.๕๘	๗๑๐	๖.๒๕	๑๓๔	๑.๑๗
ทุ่งหัวช้าง***	๒,๘๗๑	๙๐.๙๖	๒๕๓	๘.๐๒	๓๒	๑.๐๒	๒,๙๕๑	๙๓.๕๐	๑๙๒	๖.๐๘	๑๓	๐.๔๒
ป่าซาง***	๑๑,๘๓๑	๙๖.๐๘	๓๘๓	๓.๑๕	๙๕	๐.๗๗	๑๑,๘๕๕	๙๖.๒๘	๓๙๗	๓.๒๒	๖๑	๐.๕๐
บ้านธิ***	๓,๑๔๐	๙๑.๕๘	๒๕๗	๗.๔๙	๓๒	๐.๙๓	๓,๒๕๐	๙๔.๗๘	๑๕๑	๔.๔๐	๒๘	๐.๘๒
เวียงหนองล่อง	๓,๖๒๘	๙๒.๓๔	๒๖๖	๖.๗๗	๓๕	๐.๘๙	๓,๖๑๘	๙๒.๐๘	๒๗๙	๗.๑๐	๓๒	๐.๘๒
รวมทั้งจังหวัด	๗๑,๘๙๘	๙๓.๗๖	๓,๙๑๕	๕.๑๑	๘๗๑	๑.๑๓	๗๒,๒๔๙	๙๔.๒๓	๓,๖๗๙	๔.๗๙	๗๕๖	๐.๙๘

จะเห็นว่าอำเภอบ้านธิ และอำเภอทุ่งหัวช้างมีผลลัพธ์การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถลดผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียงและติดบ้านได้

อำเภอป่าซาง เพิ่มจำนวน กลุ่มที่ 1 และลดกลุ่มที่ 3

อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา และอำเภอเวียงหนองล่อง ผลการปฏิบัติงาน ลดจำนวนผู้สูงอายุติดเตียง เพิ่มจำนวนผู้สูงอายุกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ติดบ้านเพิ่มขึ้นถือได้ว่าการดำเนินงานยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร

อำเภอเมืองและอำเภอลี้ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กล่าว คือ มีผู้สูงอายุติดเตียงเพิ่มขึ้น แต่ทุกอำเภอมีผลการดำเนินงานไม่เกินค่าตัวชี้วัดที่กำหนด

สรุปภาพรวมจังหวัด การดำเนินงานด้านการดูแลผู้สูงอายุโดยใช้ดัชนีบาร์เธล (ADL) ในการประเมินสมรรถนะเพื่อการดูแลนั้นแสดงให้เห็นว่าจำนวนกลุ่ม 2 และ 3 มีจำนวนลดลงภาพรวมร้อยละ 5.78

3) จำนวนและประเภทความพิการของคนพิการจังหวัดลำพูน

อำเภอ	ประเภทความพิการ									
	ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ทางสติปัญญา	ทางการเรียนรู้	ทางอติสติก	พิการมากกว่า ๑ ประเภท	ไม่มีประเภทความพิการ	รวมอำเภอ
เมืองลำพูน	๓๙๑	๑,๒๙๕	๓,๒๒๖	๔๐๕	๒๗๓	๓๘	๒๔	๑๗๑	๑๔๐	๕,๙๖๓
แม่ทา	๑๔๘	๔๐๗	๙๖๕	๑๗๗	๑๐๔	๑๙	๒	๔๕	๕๒	๑,๙๑๙
บ้านโฮ่ง	๑๗๕	๔๗๔	๑,๐๗๕	๑๖๗	๙๙	๗	๕	๕๒	๔๔	๒,๐๙๘
ลี้	๓๕๐	๖๕๒	๑,๒๕๐	๒๐๑	๑๓๔	๑๕	๖	๑๓๙	๖๗	๒,๘๑๔
ทุ่งหัวช้าง	๙๑	๑๔๕	๒๕๙	๗๒	๔๐	๒	๑	๔๕	๑๓	๖๖๘
ป่าซาง	๒๖๖	๕๓๕	๑,๕๗๗	๑๙๖	๑๐๗	๔	๗	๕๓	๘๕	๒,๘๓๐
บ้านธิ	๑๓๓	๑๖๘	๔๐๕	๔๔	๔๓	-	๑	๒๔	๓๒	๘๕๐
เวียงหนองล่อง	๙๙	๒๐๑	๕๕๖	๗๘	๓๐	๑	-	๒๖	๒๗	๑,๐๑๘
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-	๒	๒
รวมประเภท	๑,๖๕๓	๓,๘๗๗	๙,๓๑๓	๑,๓๔๐	๘๓๐	๘๖	๔๖	๕๕๕	๔๖๒	๑๘,๑๖๒

จังหวัดลำพูนมีจำนวนคนพิการทั้งสิ้น 18,164 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 ของประชากร จากตารางพบว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกายมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับคนพิการประเภทอื่นๆ โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9,313 คน คิดเป็นร้อยละ 51.27 ของคนพิการทุกประเภทรองลงมาคือการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ 21.34 ทางการเห็นร้อยละ 9.01 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ 7.38 ทางสติปัญญา ร้อยละ 4.57 ตามลำดับ

ในส่วนของการเข้าถึงบริการมีดังนี้

สถานบริการที่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5 ด้านให้คนพิการและผู้สูงอายุเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ประกอบด้วย

1. ทางลาด
2. ห้องน้ำสำหรับคนพิการ/ผู้สูงอายุ/สตรีมีครรภ์ใช้ร่วมกันมีราวจับ
3. ป้ายสัญลักษณ์
4. ที่จอดรถ
5. การให้บริการข้อมูลข่าวสารให้กับคนพิการและผู้สูงอายุ

การมีและใช้สิทธิคนพิการ ด้านหลักประกันสุขภาพ จำนวน 12,710 ราย คิดเป็น ร้อยละ 69.97 ทั้งนี้ ไม่รวมสิทธิอื่น เช่นข้าราชการรัฐวิสาหกิจและประกันสังคม

การได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตลอดจนการได้รับกายอุปกรณ์และหรือเครื่องช่วยความพิการอื่นๆ ครอบคลุม ร้อยละ 100

การได้รับการเยี่ยมบ้าน การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสภาพความพิการที่เป็นอยู่ การได้รับการช่วยเหลือด้านการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้วยการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทั้งในส่วนของผู้ดูแลคนพิการ และคนพิการเอง เพื่อนำมาใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เป็นการละทิ้งสังคม

การส่งเสริมการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้วัดได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุและคนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เช่น การมีห้องน้ำผ่านมาตรฐาน การทำทางลาดและราวจับ เป็นต้น

3. สภาพทางเศรษฐกิจ

3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products: GPP)/ รายได้ประชากร

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูนในปี 2556 มีมูลค่า 64,670 ล้านบาท
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1. สาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 43.0
2. สาขาเกษตรกรรมฯ ร้อยละ 25.3
3. สาขาขายส่งขายปลีกฯ ร้อยละ 10.4

มูลค่า โครงสร้าง และอัตราการการเปลี่ยน ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูนในปี 2556

สาขาการผลิต	ณ ราคา ประจำปี (หน่วย : ล้าน บาท)	แบบปริมาณ ลูกโซ่* (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (หน่วย : ล้าน บาท)	โครงสร้าง ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด ณ ราคาประจำปี (หน่วย : ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยน แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (หน่วย : ร้อยละ)
ภาคเกษตร	16,506	5,812	25.5%	-15.7%
เกษตรกรรมฯ	16,370	5,695	25.3%	-15.8%
ประมง	136	123	0.2%	11.8%
นอกภาคเกษตร	48,164	35,249	74.5%	-5.4%
เหมืองแร่และ เหมืองหิน	187	119	0.3%	-30.1%

สาขาการผลิต	ณ ราคา ประจำปี (หน่วย : ล้าน บาท)	แบบปริมาณ ลูกโซ่* (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (หน่วย : ล้าน บาท)	โครงสร้าง ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด ณ ราคาประจำปี (หน่วย : ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยน แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) (หน่วย : ร้อยละ)
อุตสาหกรรม	27,833	21,219	43.0%	-6.0%
ไฟฟ้า ประปาฯ	1,516	1,317	2.3%	-1.2%
ก่อสร้าง	1,524	1,033	2.4%	-2.9%
ขายส่ง ขายปลีก	6,747	3,923	10.4%	-11.3%
โรงแรมและ ภัตตาคาร	191	169	0.3%	87.1%
ขนส่ง สถานที่เก็บ สินค้าฯ	651	700	1.0%	-5.9%
ตัวกลางทางการเงิน	1,930	1,304	3.0%	13.4%
อสังหาริมทรัพย์ฯ	1,742	1,767	2.7%	3.8%
บริหารราชการฯ	1,472	958	2.3%	-17.6%
ศึกษาฯ	2,685	1,568	4.2%	-2.6%
บริการด้านสุขภาพ	1,054	795	1.6%	1.3%
บริการชุมชนฯ	539	411	0.8%	20.8%
ลูกจ้างในครัวเรือน	93	71	0.1%	-21.5%
ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด	64,670	42,846	100.0%	-8.6%
ประชากร (พันคน)	409		-0.2%	
ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด เฉลี่ยตัวหัว (บาท/ ปี)	157,929		-9.7%	

หมายเหตุ : * ปริมาณลูกโซ่ไม่มีคุณสมบัติของการบวก คือ ผลรวมของมูลค่าส่วนย่อยไม่เท่ากับมูลค่าส่วนรวม
ที่เกิดจากการ
ทำปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน

แหล่งข้อมูล : สถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2556

การผลิตของจังหวัดลำพูนในปี 2556 พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products : GPP) ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 64,670 ล้านบาท ลดลงจาก 71,766 ล้านบาทในปี 2555 เท่ากับ 7,096 ล้านบาท มีภาคนอกเกษตรเป็นภาคการผลิตหลักซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 74.5 ของการผลิตรวม โดยสาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 43.0 ซึ่งเป็นสาขาหลักของภาคนอกเกษตรและของจังหวัดลำพูน ในขณะที่**ภาคเกษตร**มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 25.5 ของการผลิตรวม โดยประกอบด้วยสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ร้อยละ 25.3 และสาขาประมงร้อยละ 0.2 อัตราการขยายตัวที่แท้จริงพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ หดตัวต่อเนื่องสูงถึงร้อยละ -15.7 จากที่เคยหดตัวร้อยละ -1.7 ในปี 2555 จากสาขาเกษตรกรรมฯ ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและสภาพอากาศแปรปรวน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ส่วน**ภาคนอกเกษตร**ซึ่งเป็นโครงสร้างการผลิตหลักหดตัวร้อยละ -5.4 จากที่เคยหดตัวร้อยละ -5.9 ในปี 2555 ตามสาขาอุตสาหกรรมที่เป็นสาขาหลักของภาคนอกเกษตรจากการผลิตส่วนประกอบกล้องถ่ายรูป และส่วนประกอบฮาร์ดดิสไดร์ฟผลผลิตลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปีก่อน เนื่องจากความต้องการกล้องดิจิตอลคอมแพคและเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้บริโภค ลดลงจากการพัฒนานวัตกรรมอุปกรณ์สื่อสารประเภท Smart Phone และ Tablet ที่มีความสามารถทดแทนกล้องถ่ายรูปและคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้นส่งผลให้สาขาที่เกี่ยวข้องหดตัวตาม อาทิเช่น สาขาไฟฟ้า ก๊าซและการประปา สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาการให้บริการชุมชนฯ ทั้งนี้การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำตั้งแต่ต้นปีส่งผลกระทบเล็กน้อยต่ออุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากผู้ประกอบการมีการปรับตัวล่วงหน้ามีการปรับเปลี่ยนเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต และใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงานมากยิ่งขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ในปี 2555 เท่ากับ 157,929 บาท ลดลงจาก 174,873 บาท เป็นจำนวน 16,944 บาท ในปี 2555 หรือลดลงร้อยละ -9.7 ตามสถานการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัด

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP Implicit Price Deflator) ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 จากที่เคยหดตัวร้อยละ -3.1 ในปี 2555 ซึ่งขยายตัวไปในทิศทางเดียวกันกับดัชนีราคาผู้บริโภคจังหวัดลำพูน (CPI) ที่ขยายตัวร้อยละ 2.7 โดยดัชนีราคาภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ 2.8 ในขณะที่ดัชนีราคาภาคเกษตรหดตัวสูงถึงร้อยละ -11.9 ตามดัชนีราคาสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ ซึ่งเป็นสาขาหลักหดตัวร้อยละ -12.0 จากราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน ธันวาคม 2558

แหล่งข้อมูล: สถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

3.2 การเกษตรกรรม

จังหวัดลำพูนมีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร รวม 692,183 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.58 ของเนื้อที่จังหวัด มีเกษตรกร 62,848ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.48 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด

การใช้เนื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558

ประเภทเนื้อที่	จำนวน (ไร่)	ร้อยละของ เนื้อที่จังหวัด	ร้อยละของ เนื้อที่การเกษตร
เนื้อที่จังหวัด	2,816,178	100	-
เนื้อที่การเกษตร	692,183	24.58	100
1 ที่นา	145,115	5.15	20.96
2 พืชไร่	136,793	4.86	20.96
3 ไม้ผล – ไม้ยืนต้น	330,729	11.74	47.78
4 พืชผัก	18,805	0.67	2.72
5 ไม้ดอก – ไม้ประดับ	229	0.01	0.03
6 ที่เกษตรอื่น ๆ	60,512	2.15	8.74

เนื้อที่ทางการเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น (47.78%) และมีแนวโน้มลดลง ส่วนเนื้อที่การเกษตรโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

1) พืชเศรษฐกิจ

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ที่ทำรายได้หลักให้เกษตรกร คือ ลำไย หอมแดง และกระเทียม รองลงไปได้แก่ พืชผัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับข้าวนั้นส่วนใหญ่ปลูกเพื่อการบริโภคในจังหวัด ซึ่งยังต้องมีการนำมาจากต่างจังหวัดเพิ่มขึ้นด้วยเนื่องจากมีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม

สถิติการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2559 ตัดยอดข้อมูล มกราคม – ธันวาคม 2559

ชนิดพืช (CROP)	เนื้อที่ปลูก (ไร่) PLANTED AREA (RAI)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว HARVESTED AREA (RAI)	ผลผลิต (ตัน) PRODUCTION (TON)
1. ลำไย (LONGAN)	270,125	210,732	151,053
2. ข้าวนาปี (MAJOR RICE)	122,836	122,579	79,028
3. ข้าวนาปรัง (SECOND RICE)	9,394	13,617	9,490
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (MAIZE)	74,023	67,677	53,425
5. ถั่วลิสง (PEANUTS)	200	195	60
6. ถั่วเหลือง (SOYBEANS)	30	30	7
7. ถั่วเหลืองฝักสด (GREEN SOYBEANS)	1,699	1,899	2,712
	1,438	1,445	5,033
8. มันฝรั่ง (POTATO)	3,352	842	2,759
9. มันสำปะหลัง (CASSAVA)			

ชนิดพืช (CROP)	เนื้อที่ปลูก (ไร่) PLANTED AREA (RAI)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว HARVESTED AREA (RAI)	ผลผลิต (ตัน) PRODUCTION (TON)
10. ยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย (TOBACCO)	0	181	144
11. แคนตาลูป (CANTALOUPE)	117	89	256
12. แตงโม (WATERMELON)	76	76	166
13. กระเทียม (GARLIC)	1,647	2,661	2,571
14. หอมแดง (SHALLOT)	4,971	4,955	9,269
ชนิดพืช (CROP)	เนื้อที่ปลูก (ไร่) PLANTED AREA (RAI)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว HARVESTED AREA (RAI)	ผลผลิต (ตัน) PRODUCTION (TON)
15. ข้าวโพดฝักอ่อน (BABY CORN)	403	385	465
16. พืชผักอื่น ๆ (VEGETABLES)	6,408	10,807	12,178

หมายเหตุ 1. พืชที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวมากกว่าเนื้อที่ปลูกเนื่องจากมีเนื้อที่ปลูกเดิมในปี 2558 แต่เก็บเกี่ยวผล
ใน ปี 2559

2. พืชที่มีเนื้อที่ปลูกแต่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวน้อยกว่าหรือไม่มีผลผลิต เนื่องจากเนื้อที่เสียหาย หรือ
ยังมีเนื้อที่ยืนต้นอยู่ยังไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในปี 2558 แต่จะเก็บเกี่ยวได้ในปี 2559

ลำไย

ลำไยมีเนื้อที่ปลูกทุกอำเภอ ในปี 2559 มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 270,125 ไร่ ผลผลิตประมาณ
151,053 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญที่ให้ผลผลิตมากในปีนี้ได้แก่ อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง และ
อำเภอเมืองลำพูน

กระเทียม

ภาวะการผลิตกระเทียมในฤดูกาลผลิตปี 2559 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวรวม 2,661 ไร่ ผลผลิตแห้งมัดจุก
รวม 2,571 ตัน เกษตรกรเพาะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2559 แหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอลี้
และอำเภอบ้านโฮ่ง

หอมแดง

ภาวะการผลิตหอมแดง ฤดูกาลผลิตปี 2559 จะมีการเพาะปลูกประมาณ 3 ครั้ง คือ ต้นฤดูฝน ปลาย
ฤดูฝน และฤดูแล้ง ช่วงต้นฤดูฝนจะมีการเพาะปลูกน้อย ฤดูแล้งช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคมจะมีการ
เพาะปลูกมาก มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวแล้วรวม 4,955 ไร่ ผลผลิตแห้งมัดจุกรวม 9,269 ตัน (ผลผลิตจากการปลูก

ฤดูแล้งช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2558 และต้นฤดูฝนปี 2559) แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอบ้านโฮ่งและอำเภอป่าซาง

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาวะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูกาลผลิตปี 2559 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว ประมาณ 67,677 ไร่ ผลผลิต 53,425 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอลี้ และอำเภอทุ่งหัวช้าง

พืชผักรวม

ภาวะการผลิตพืชผักรวมทุกชนิด มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 10,807 ไร่ ผลผลิต 12,178 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอมืองลำพูน อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา อำเภอป่าซาง และอำเภอเวียงหนองล่อง พืชผักเป็นพืชที่มีโอกาสทางการตลาด เนื่องจากลำพูนมีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับผลผลิต โดยเฉพาะพืชผักนั้นลำพูนเป็นศูนย์กลางการซื้อขายพืชผักที่มีพ่อค้ามารับซื้อไปส่งยังต่างจังหวัดหลายๆจังหวัด รวมทั้งกรุงเทพฯ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน มกราคม 2560

ยางพารา

เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่มีการส่งเสริมตามนโยบายรัฐบาล ขยายพื้นที่การปลูกจากภาคใต้ไปสู่ภาคอื่นๆของประเทศไทย ซึ่งทางภาคเหนือได้เริ่มส่งเสริมการปลูกยาง เมื่อปี 2547 เป็นต้นมา โดยส่งเสริมการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้กับเกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 ติดตามดูแลและถ่ายทอดความรู้ในการปลูกสร้างสวนยางแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ในปี 2557 ได้เกิดปัญหาราคายางตกต่ำ เนื่องจากมีปริมาณการผลิตยางเกินความต้องการ รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทางพาราทั้งระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาราคายาง โดยมีมาตรการต่อเนื่องที่จำเป็นจะต้องดำเนินการตามแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพของเกษตรกร เช่น การลดพื้นที่การปลูกยาง โดยการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน การลดต้นทุนการผลิตเพื่อเสริมรายได้ในสวนยางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำสวนยางกับเกษตรกรที่ปลูกยางเดิม เพื่อให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จและมีควมยั่งยืนในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง จึงทำให้สวนยางที่เข้าร่วมโครงการไม่ได้เพิ่มปริมาณขึ้น และเนื้อที่สวนยางอยู่ในความดูแลของจังหวัดลำพูน มีดังนี้

	<u>ราย</u>	<u>ไร่</u>
อำเภอเวียงหนองล่อง	4	65.50
อำเภอทุ่งหัวช้าง	135	1,311.80
อำเภอบ้านโฮ่ง	14	130
อำเภอป่าซาง	67	733.25
อำเภอเมือง	30	297
อำเภอแม่ทา	95	879.55
อำเภอลี้	417	5,996.20
อำเภอบ้านธิ	5	64

รวม

767

9,477.30

ข้อมูลสวนยางทั้งหมด ในเขตความรับผิดชอบของ ศปจ.ลำพูน

โครงการ	จำนวนราย	จำนวนไร่
โครงการล้านไร่	530	4,057
โครงการบำรุงรักษา	209	2,799
สวนนอกโครงการ ของ สกย.	109	2,467
ม. 21 ทวิ	19	164.30
รวม	767	9,477.30

ซึ่งการจำหน่ายผลผลิตจัดทำโดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง อ.ลี้ จำกัด แล้วรวบรวมยางจากสมาชิก ขายให้กับพ่อค้าประมูลที่ตลาดประมูลยาง อ.ลี้ จ.ลำพูน ในปี 2537 มีปริมาณยางผ่านตลาดซื้อขายยาง จำนวน 75 ตัน ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์สวนยางจังหวัดลำพูน(มกราคม 2558)

2) การปศุสัตว์

มูลค่าผลผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญของจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดขนาดเล็กในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน แต่เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางด้านปศุสัตว์ที่สำคัญ ครอบคลุมทั้งฟาร์มบริษัทใหญ่ของประเทศ ฟาร์มพันธะสัญญา และ เกษตรกรรายย่อยทั่วไป มีความพร้อมทางด้านเป็นแหล่ง ผลิตอาหารสัตว์ซึ่งมีที่ตั้งในพื้นที่ รวมถึงผลผลิตพลอยได้จากอุตสาหกรรมอาหาร มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบส่วนใหญ่ การคมนาคมสะดวก ทำให้จังหวัดลำพูนมีความโดดเด่นเป็นศูนย์การผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญ เป็นแหล่งอาหารคุณภาพของภาคเหนือ และสนับสนุนขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สร้างการเจริญเติบโตทางด้านรายได้และธุรกิจให้แก่จังหวัด ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้วิสัยทัศน์ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ตารางแสดง มูลค่าผลผลิตปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2559

ผลผลิตปศุสัตว์	จำนวน	หน่วย	มูลค่าต่อปี(ล้านบาท)
สุกร	372,146	ตัว	124.05
น้ำนมดิบ	40,682	ตัน	740.00
ไก่เนื้อมีชีวิต	32,901,625	ตัว	600.00
ไก่พื้นเมือง	78,427	ตัว	150.00

ยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด ตามการแบ่งพื้นที่ Zooning ที่เหมาะสม ได้แก่ โคนม

ตามนโยบายของกรมปศุสัตว์ กำหนดให้พื้นที่ภาคเหนือตอนบน เขต 5 เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เป็นพื้นที่เป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาโคนมของประเทศไทย ปัจจุบันจังหวัดลำพูนการเลี้ยงโคนมมีการ

เจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้นทั้งปริมาณและศักยภาพการผลิต จึงจำเป็นต้องบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโคนมและผลิตภัณฑ์นมของจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ และเพื่อให้จังหวัดลำพูนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโคนมภาคเหนือตอนบน (Lamphun Dairy Hub) รองรับการค้าขายตัวในธุรกิจและภาวะเศรษฐกิจที่จะเติบโตในอนาคต

การเลี้ยงโคนม

จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงโคนมหนาแน่นเป็นอันดับที่ 2 ของภาคเหนือตอนบน มีการเจริญเติบโตมากขึ้น ทั้งเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และปริมาณสัตว์ มีการเลี้ยงในทุกอำเภอ จำนวนโค 19,361 ตัว เกษตรกร 421 ราย (ก.ย.59) เลี้ยงมากที่อำเภอบ้านธิ อำเภอมะทิง และ อำเภอบ้านโฮ่ง ผลิตนํ้านมดิบส่งศูนย์รับนํ้านมดิบ 7 สหกรณ์ 2 บริษัท ในจังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ เฉลี่ยวันละ 111.61 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 18.50 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 2,064,785 บาท/วัน ในขณะที่ต้นทุนการผลิตอยู่ที่ 16.50 บาท นับเป็นรายได้หลักของเกษตรกรในจังหวัดในสาขาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ GDP ของจังหวัด มากกว่า 600 ล้านบาท ต่อปี เนื่องจากการเลี้ยงโคนมมีความเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรายย่อยในทุกสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นรายได้หลักของตัวเกษตรกร ยังรวมถึงเกษตรกรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปลูกพืชอาหารสัตว์ บุคลากรในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศูนย์รับนํ้านมดิบ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงงานแปรรูปนํ้านม ผลิตภัณฑ์นม เป็นต้นสำหรับประโยชน์ทางอ้อม เป็นการใช้พืชอาหารสัตว์ที่เป็นผลพลอยได้จากการแปรรูป การใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ลดการใช้สารเคมี และเพิ่มปริมาณเนื้อและหนังสัตว์ในตลาดซื้อขาย

ปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือต้นทุนการผลิตสูงจากต้นทุนการบริหารจัดการในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพการให้นมและการสืบพันธุ์ที่ต่ำ โคนมมีสุขภาพไม่ดี ซึ่งเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากการจัดการเลี้ยงโคนมยังไม่ดีเท่าที่ควรอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ยังพึ่งอาหารหยาบจากนอกฟาร์ม การแก้ไขปัญหาควรจัดทีมนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ในการเลี้ยงโคนม ร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยบูรณาการร่วมกับสหกรณ์กลุ่มผู้เลี้ยงโคนม บริษัทรับซื้อนํ้านมดิบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ จะส่งเข้าโรงงานที่รับซื้อเพื่อแปรรูปเป็นนมพร้อมดื่มขายให้ประชาชน ในเขตภาคเหนือ ภาคกลางและส่งออกต่างประเทศข้างเคียงด้วย การเลี้ยงโคนมในขณะนี้ความต้องการของตลาดมีมากกว่านํ้านมที่ผลิตได้แต่ผู้เลี้ยงจะต้องเลี้ยงกันเป็นกลุ่มโดยวิธีการเลี้ยงเป็นรูปเกษตรแปลงใหญ่ตามแนวทางภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูน ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัยมีพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งรับซื้อนมดิบและต้องมีความอดทน ขยันขันแข็งสูง

การเสริมสร้างขยายตลาดสร้างโอกาสในเชิงธุรกิจ

ด้วยความต้องการ ปัจจุบันการตลาดผลิตภัณฑ์นํ้านมดิบได้มีการเปิดตัวผลิตภัณฑ์นมที่มีคุณภาพสูง(Premium Grade) ซึ่งแนวโน้มการตลาดมีการแข่งขันกันมากในกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์นมเพื่อสุขภาพที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงครบถ้วนปลอดภัยเช่นเดียวกับการตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์อินทรีย์

การพัฒนากระบวนการผลิตนํ้านมดิบคุณภาพสูง จะต้องได้รับการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงโคนมในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสุขภาพและสุขอนามัยในระดับฟาร์ม เพื่อให้ฟาร์มโคนมได้ผ่าน

การรับรองมาตรฐานการผลิตทั้งระบบตามมาตรฐานการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม Good Agricultural Practice for Dairy Cattle Farm (มกษ 6402-2552) (GAP) และการพัฒนาการจัดการด้านอาหารสัตว์ เพิ่มคุณภาพอาหารหยาบ อาหารข้นให้มีคุณภาพสูงปริมาณเพียงพอต่อปี เพราะอาหารจะมีผลโดยตรงต่อสมรรถนะการผลิตน้ำนมของแม่โคนมและองค์ประกอบของน้ำนมที่มีผลต่อคุณภาพน้ำนมดิบตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.6003-2548)

สถานการณ์การเลี้ยงโคนมในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ ปริมาณน้ำนมที่ผลิตได้ 111.61 ตัน/วัน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามรอบของการคลอดลูกของแม่โค ซึ่งจะได้ปริมาณน้ำนมเพิ่มขึ้นในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ของปีราคาซื้อขายอยู่ที่ 18.50 บาท/กิโลกรัม (เพิ่ม/ลด 0.05-0.20) ตามข้อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการรับซื้อน้ำนมดิบของจุรรับซื้อ

การสร้างแรงจูงใจ

- กรณีฟาร์มโคนมได้รับการรับรองฟาร์มมาตรฐาน (GAP) จะได้ราคาน้ำนมเพิ่มขึ้น
- กรณีมีผลการตรวจคุณภาพน้ำนมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มกอช. จะได้ราคาน้ำนมเพิ่มขึ้นตามระดับค่ามาตรฐาน ตามชั้น Standard / Good / Premium เพื่อผลักดันผลิตภัณฑ์น้ำนมดิบให้มีการเปิดตัวผลิตภัณฑ์นมที่มีคุณภาพสูงเสริมสร้างช่องทางการตลาดที่มีการแข่งขันกันมากในกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์นมเพื่อสุขภาพที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง
- กรณีทำผิดหลักเกณฑ์ก็จะมีการ ปรับ/ลด ราคาน้ำนม แล้วแต่การกระทำที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาธุรกิจโคนมของส่วนรวม

การเลี้ยงโคนม

มีเลี้ยงมากในอำเภอสี อำเภอมะหา และอำเภอมืองลำพูน พันธุ์โคส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โคพื้นเมืองและโคลูกผสมบราห์มัน มีตลาดนัดซื้อขายที่หมู่ที่ 6 ตำบลวังผาง อำเภอยางทอง ปริมาณจำนวนโค 26,903 ตัว การเลี้ยงโคนม มีแนวโน้มลดลงถึงแม้ว่าราคาโคจะสูงขึ้นเนื่องจากพื้นที่เลี้ยงโคลดลงและจากการปันราคาโคเนื้อในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกษตรกรเร่งจำหน่ายโคเนื้อออกซึ่งรวมถึงโคแม่พันธุ์และโคเพศเมียทดแทน ทำให้ปริมาณโคเนื้อลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงโคพันธุ์ขาวลำพูน ซึ่งเป็นโคที่มีลักษณะพิเศษที่สมควรอนุรักษ์ไว้เพราะปัจจุบันมีจำนวนลดลงไม่ถึง 200 ตัว สภาพปัญหา ฤดูแล้งบางพื้นที่มีปัญหาขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ สำหรับโรคระบาดที่สำคัญ ที่เกิดขึ้น เช่นโรคปากเท้าเปื่อยยังส่งผลต่อการดูแลของเกษตรกร

การเลี้ยงสุกร

จังหวัดลำพูน เป็นแหล่งผลิตสุกรขุนของภาคเหนือตอนบน (ลำดับที่ 2) และเป็นลำดับที่ 16 ของประเทศ โดยจังหวัดลำพูนจะนำเข้าลูกสุกรเป็นส่วนใหญ่ เพื่อผลิตเป็นสุกรขุน ส่วนใหญ่จะเลี้ยงที่อำเภอมะหา อำเภอมืองลำพูน อำเภอสีและอำเภอบ้านธิ เป็นการเลี้ยงในระบบฟาร์มเป็นส่วนใหญ่ ในลักษณะการ

เลี้ยงแบบพันธะสัญญา สุกรพื้นเมืองจะเลี้ยงกันเฉพาะในพื้นที่ชุมชนชาวไทยภูเขา ในเขต อำเภอหล้า อำเภอดงหัวขี้ อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอบ้านโฮ่ง ผลผลิตทั้งลูกสุกรและสุกรขุน จะเคลื่อนย้ายออกจากจังหวัดเพื่อการจำหน่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง เป็นต้น

การเลี้ยงกระบือ

เลี้ยงมากในพื้นที่อำเภอบ้านโฮ่งและอำเภอหล้า ปริมาณกระบือ 3,547 ตัว (30 ก.ย. 59) การเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติ จากสถิติที่ผ่านมามีแนวโน้ม ลดลงเนื่องจากการบริโภคกระบือ (ค่านิยมในท้องถิ่น) สูงกว่าอัตราการเกิดของกระบือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูนได้แก้ไขปัญหาโดยการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และขยายพันธุ์กระบือ จำนวน 10 กลุ่ม มีกระบือ จำนวน 293 ตัว และเพิ่มจำนวนสัตว์ด้วยวิธีการผสมเทียม พร้อมทั้งมีการให้ยืม โค-กระบือ เพื่อการผลิตในโครงการ ธนาकरโค-กระบือ

การเลี้ยงไก่เนื้อ

การเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ไข่เลี้ยงมากในพื้นที่อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอบ้านโฮ่ง เป็นการเลี้ยงแบบฟาร์มใหญ่ของบริษัทเอกชนและเกษตรกรรายย่อยในแบบพันธะสัญญา เพื่อใช้บริโภคในจังหวัดและส่งขายจังหวัดใกล้เคียง คิดเป็นรายได้ให้แก่จังหวัดลำพูนประมาณ 600 ล้านบาทต่อปี

การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีการเลี้ยงแบบครัวเรือนเพื่อบริโภคและใช้ในพิธีประเพณี พิธีกรรม สำหรับไก่พื้นเมือง(ไก่ชน) สามารถเสริมรายได้ให้ครอบครัว ได้เป็นอย่างดี โดยสายพันธุ์ลำพูนนับเป็นที่ต้องการของผู้นิยมไก่ชนทั่วประเทศ ในปีที่ผ่านมา มีการเคลื่อนย้ายไก่ชนออกจากจังหวัดลำพูน จำนวน 112,455 ตัว คิดเป็นมูลค่าโดยรวมประมาณ 150 ล้านบาทต่อปี(เฉลี่ยตัวละ 2,000 บาท)แต่เกษตรกรยังต้องพัฒนาการเลี้ยงเพื่อให้มีความปลอดภัยต่อการเกิดโรคต่างๆ

ด้านอาหารสัตว์

จังหวัดลำพูน มีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ โดยเฉพาะอาหารสุกร ไก่ จำนวน 10 แห่ง ที่อำเภอบ้านโฮ่ง มีวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สำคัญได้แก่ ข้าวโพด และกากถั่วเหลือง ส่วนการปลูกพืชอาหารสัตว์สำหรับโค-กระบือ ยังมีการปลูกกันน้อยเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด แต่ยังมีปลูกหญ้าแพงโกล่าในพื้นที่อำเภอบ้านโฮ่ง จำหน่ายให้แก่ฟาร์มโคนม ฟาร์มโคนม สวนสัตว์ ฟาร์มแพะ ฟาร์มม้า ในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่นำมาเลี้ยงสัตว์ได้แก่ กากมันสำปะหลัง ต้นและเปลือกฝักข้าวโพด หัวมันฝรั่ง สำหรับฟางข้าว มีราคาแพง เนื่องจากนำไปใช้ในการปลูกกระเทียมด้วย

ที่มา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน (มกราคม 2560)

3) การประมง

สถานการณ์ด้านการประมงภายในจังหวัดลำพูน

1. ผลผลิตจากแหล่งน้ำทางธรรมชาติ จำนวน 1,163,608 กิโลกรัม รวมมูลค่าการผลิต 50,379,044 บาท

2. ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 617,341 กิโลกรัม รวมมูลค่าการผลิต 33,627,998 บาท

3.จำนวนผู้ประกอบการ จำนวนฟาร์ม และเนื้อที่การเลี้ยงที่ขึ้นทะเบียน

ทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 2,584 ราย จับพิกัดด้วย GPS แล้ว 2,584 ราย)พื้นที่เลี้ยง 2,890.35 ไร่ผลผลิตปลาในมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปลาดุก ปลาตะเพียน และกบตามลำดับ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผู้เลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อยังชีพ เช่นการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ในร่องสวน และการเลี้ยงปลาในกระชัง ในแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวัง จำนวน 77 ราย 888 กระชังพื้นที่เลี้ยง 15,186 ตารางเมตร กระจายในเขต อ.เมือง อ.ป่าซาง และ อ.เวียงหนองล่อง ชนิดปลาที่เลี้ยงได้แก่ปลาหับทิมและปลานิล ผลผลิต 18,456 กก. มูลค่า 989,807 บาท(ราคา 55- 60 บาท)

ในด้านการตลาดสินค้าสัตว์น้ำพบว่า 80% สินค้าสัตว์น้ำจำหน่ายเข้ามาจากจังหวัดเชียงราย สุโขทัย นครสวรรค์ ส่วนอีก 20% จะเป็นการผลิตในจังหวัดลำพูน

4. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูนสาขาประมง ปี2556

ภาพการณ์ผลิตที่สำคัญจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 617 ตัน มูลค่า 33 ล้านบาท การจับจากธรรมชาติ 1,163 ตัน มูลค่า 50 ล้านบาท

การจับปลาจากธรรมชาติ หดตัวร้อยละ 13.53เนื่องจากปริมาณปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หดตัวสูงร้อยละ 57.63ปลานิลหดตัวสูงมากที่สุดร้อยละ 43.74 เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง และเกษตรกรหันไปประกอบอาชีพอื่น

3.3 การใช้พื้นที่

ลักษณะดินในจังหวัดลำพูน เป็นดินภูเขา เนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขา ภายในหุบเขามีที่ราบเล็กๆประกอบด้วยที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบขั้นบันไดระดับต่างๆ ที่ราบเหล่านี้เกิดจากการทับถมของตะกอน ที่แม่น้ำพามาในที่ราบลุ่ม มักเป็นดินเหนียว ส่วนที่ราบขั้นบันไดมักเป็นดินร่วนหรือดินทราย

ดินในจังหวัดลำพูนแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มดินนา ครอบคลุมพื้นที่ 10% ของจังหวัดในเขต อ.เมือง และบริเวณที่ติดกับลำน้ำปิง
2. กลุ่มดินตื้น ครอบคลุมพื้นที่ 25% ของจังหวัดบริเวณ อ.เมือง อ.ป่าซาง และตอนกลางของจังหวัด บางส่วนของ อ.บ้านโฮ้ง และ อ.ลี้
3. กลุ่มดินไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 30% ของจังหวัด บริเวณ อ.ลี้ และบางส่วนของ อ.บ้านโฮ้ง อ.ทุ่งหัวช้าง อ.เมือง และ อ. แม่ทา
4. กลุ่มดินภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ 35% ของจังหวัด ในทุกอำเภอ ยกเว้น อ.เวียงหนองล่อง ลักษณะดินโดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดี

การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร ประมาณ 692,183 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.58 ของเนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งใช้เพื่อการทำนา พืชไร่ การเพาะปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปลูกพืชผักและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 11.01 ไร่ โดยที่ **อำเภอลี้** มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรจำนวนมากที่สุด คือ ประมาณ 190,950 ไร่ และ **อำเภอเวียงหนองล่อง** มีน้อยที่สุด คือ ประมาณ 22,629 ไร่ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูน ใช้เป็นเนื้อที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ร้อยละ 47.78 รองลงมาใช้เป็นที่ทำนา คิดเป็นร้อยละ 20.96 ใช้เป็นที่ปลูกไม้ดอกและไม้ประดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด

(ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน เดือนธันวาคม 2558)

3.4 การอุตสาหกรรม

จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 1,788 ไร่ และเป็นที่ตั้งของ สวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ฯ มีพื้นที่ประมาณ 2,200 ไร่ ปัจจุบัน นิคมอุตสาหกรรมแห่งใหม่ (นิคมอุตสาหกรรมลำพูน 2) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้มีการประกาศจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป “นิคมอุตสาหกรรมลำพูน 2” เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ก่อนมีการประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองลำพูน พ.ศ. 2555 ซึ่งผ่านการเห็นชอบจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และประกาศจัดตั้งเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมเรียบร้อยแล้ว โดยมีพื้นที่ประมาณ 352 ไร่ 3 งาน 19.0 ตารางวา สำหรับรองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเข้าไปอยู่รวมกันอย่างเป็นสัดส่วน นอกจากนั้นยังมีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่ทุกอำเภอ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง และอำเภอแม่ทา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น โดยเฉพาะวัตถุดิบทางการเกษตรจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ อุตสาหกรรมการเกษตร รองลงมาคือ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ มีปัจจัยสำคัญสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรม อาทิ ด้านวัตถุดิบในการผลิต ด้านแรงงาน ด้านคมนาคมขนส่งและการติดต่อสื่อสารที่สะดวก

จังหวัดลำพูนมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น 931 โรงงาน มูลค่าการลงทุนรวม ทั้งสิ้น 109,994 ล้านบาท จำนวนแรงงาน 71,143 คน จำแนกเป็น

1. โรงงานที่ตั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจำนวน 74 โรงงานมูลค่าการลงทุนรวม 71,044 ล้านบาทจำนวนแรงงาน 39,740 คน

2. โรงงานที่ตั้งนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจำนวน 857 โรงงานมูลค่าการลงทุนรวม 38,950 ล้านบาทจำนวนแรงงาน 31,403 คน

(รวมบริษัทที่ตั้งในพื้นที่สวนอุตสาหกรรมในเครือบริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้งจำกัด จำนวนทั้งสิ้น 17 แห่ง เงินลงทุน 9,777 ล้านบาท คนงาน 11,151 คน)

อุตสาหกรรมสำคัญที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตรและอาหารอุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือนเป็นต้นโดยมี โรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับรองอุตสาหกรรมสีเขียว 186 โรงงานโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านการตรวจประเมิน ระบบธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมจำนวน 38 โรงงานได้รับรองระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) จำนวน 14 โรงงาน

ประเภทของอุตสาหกรรมในพื้นที่แบ่งเป็น 5 ประเภทที่สำคัญดังนี้

1.ประเภทอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร การผลิตอุตสาหกรรมเกษตรมีการขยายตัวร้อยละ 0.30 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนซึ่งอุตสาหกรรมเกษตรส่วนใหญ่เป็นการประกอบกิจการประเภทการแปรรูป และอบพืชผลผลิตทางการเกษตรเช่นลำไยพริกกระเทียมหอมแดงโดยเฉพาะลำไยที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรหลักของจังหวัดลำพูนโดยมีปริมาณผลผลิต (ลำไยสด) ลดลงร้อยละ 33.85 เมื่อเทียบกับปีก่อนแต่ขณะเดียวกัน ปริมาณความต้องการของตลาดต่างประเทศที่ยังต้องการผลผลิตทั้งลำไยสดและแปรรูปมีมากขึ้นจึงส่งผลให้ ราคาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

2.ประเภทอุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ส่วนใหญ่เป็นการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักที่สืบทอดกันมายาวนานและยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดลักษณะของผลิตภัณฑ์ มีความเป็นเอกลักษณ์จึงทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมผลิตภัณฑ์เลียนแบบ ของโบราณอีกทั้งจังหวัดลำพูนเป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สำคัญสำหรับส่งไปยังตลาดใหญ่ในจังหวัด ใกล้เคียงประกอบกับแรงงานมีทักษะฝีมือที่ผลิตโดยวิธีการที่สืบทอดกันมาโดยใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นแต่ ปัจจุบันการสืบทอดการผลิตสู่รุ่นลูกหลานลดลงอย่างต่อเนื่อง

3.ประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย การผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกายของ จังหวัดมีการประกอบกิจการอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปตามความต้องการของตลาด ทั้งในและต่างประเทศจากคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานรวมทั้งฝีมือการตัดเย็บที่ประณีตสวยงามนอกจากนั้น ยังมีผลิตภัณฑ์ผ้าไหมและผ้าฝ้ายทอมือที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบจากธรรมชาติสีนวลสวยงามมีความ แวววาวของเส้นไหมที่มีคุณภาพได้มาตรฐานมีการคิดค้นลวดลายใหม่ๆขณะเดียวกันมีการสืบทอดลวดลายผ้า ทอโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูนและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตมีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าจังหวัดลำพูนเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมและผ้าฝ้ายกดอกส่ง จำหน่ายในจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญรวมทั้งกรุงเทพฯผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวที่นิยม สวมใส่ผ้าทอโดยผ้าไหมยกดอกลำพูนได้รับการรับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI)

4.ประเภทอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตและการลงทุนอุตสาหกรรม การผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องเช่นประเภทอุตสาหกรรมกลึงเชื่อมโลหะ อุตสาหกรรมชุบโลหะอุตสาหกรรมขึ้นรูปโลหะเป็นต้นมีการชะลอตัวตามปริมาณความต้องการของตลาด ต่างประเทศและตลาดสินค้าประเภทไอทีเช่นการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์ของเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ

ประเภทHARD DISK DRIVE โทรศัพท์และกล้องบันทึกภาพดิจิทัลเป็นต้นสถานประกอบการส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือทั้งนี้ยังต้องเผชิญกับการหดตัวตามอุปสงค์ตามตลาดต่างประเทศ

5.ประเภทอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน การผลิตและการลงทุนหมวดอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนมีแนวโน้มชะลตัวลงจากความต้องการทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัดที่ระมัดระวังการใช้จ่ายภายในครัวเรือนมากขึ้นหันมาซ่อมแซมเครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์เครื่องเรือนมากกว่าการหาซื้อใหม่ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการพยายามปรับตัวโดยการลดต้นทุนการผลิตพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบให้มีความทันสมัยสามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้มากขึ้นอีกทั้งผู้ประกอบการยังมีการจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้าประจำปีณแหล่งผลิตอีกด้วย

- **สถานการณ์ลงทุนอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูน**

การลงทุนด้านอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยพิจารณาจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนเงินลงทุน และจำนวนแรงงานมีดังนี้

ตารางแสดงจำนวนโรงงานที่ตั้งอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือตามหมวดอุตสาหกรรม

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนแรงงาน (คน)
1.	อุตสาหกรรมการเกษตร	344	7,911,283,745	4,232
2.	อุตสาหกรรมอาหาร	52	3,760,822,844	2,744
3.	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	3	27,188,214	31
4.	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	4	768,120,967	473
5.	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	14	2,782,981,556	4,045
6.	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	3	569,159,636	1,314
7.	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	96	287,893,774	1,330
8.	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	74	162,542,900	1,419
9.	อุตสาหกรรมการดาบและผลิตภัณฑ์จากกระบี่ดาบ	6	246,350,000	452
10.	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	0	0	0
11.	อุตสาหกรรมเคมี	5	506,960,000	236
12.	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	7	154,907,000	54
13.	อุตสาหกรรมยาง	2	38,000,000	34
14.	อุตสาหกรรมพลาสติก	13	363,467,950	779
15.	อุตสาหกรรมโลหะ	71	5,985,108,989	1,536

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนแรงงาน (คน)
16.	อุตสาหกรรมโลหะ	0	0	0
17.	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	43	2,849,160,219	2,347
18.	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	12	358,680,545	197
19.	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	6	3,267,408,609	1,075
20.	อุตสาหกรรมขนส่ง	36	1,258,409,508	647
21.	อุตสาหกรรมอื่นๆ	73	8,694,848,100	8,653
รวมทั้งสิ้น		864	39,993,294,556	31,598

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน, ธันวาคม 2559

ตารางแสดงจำนวนโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือตามประเภทอุตสาหกรรม

ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	เงินลงทุน (บาท)	คนงาน (คน)
1	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	25	37,236	22,391
2	อุตสาหกรรมการเกษตร	2	1,834	16
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	7	2,719	668
4	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	1	570	150
5	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์	20	25,419	14,262
6	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	233	252
7	อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	5	360	1,418
8	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	1	111	30
9	อุตสาหกรรมอื่น ๆ	11	2,562	553
รวมทั้งสิ้น		74	71,044	39,740

ที่มา: สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 18 กุมภาพันธ์ 2559

● นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูนเมื่อ 2526 เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ซึ่งกำหนดให้กระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆและเพื่อการพัฒนาเมืองหลักเมืองรองของภาคต่างๆตามลำดับโดยกนอ. ได้พิจารณาเห็นว่าบริเวณพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสมและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคแรงงานวัตถุดิบทางการเกษตรระบบสื่อสารและการคมนาคมนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างและพัฒนา

พื้นที่เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2526 และก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 ใช้เงินทุนในการดำเนินการก่อสร้างรวมประมาณ 438 ล้านบาท

สถานที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพ

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือตั้งอยู่ตำบลบ้านกลาง และตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 69 บนทางหลวงสายที่ 11 ช่วงระหว่างลำปาง-เชียงใหม่ ระยะทางจากกรุงเทพมหานครประมาณ 680 กิโลเมตร มีพื้นที่ตามประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมประมาณ 1,788 ไร่ บริเวณพื้นที่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือประกอบด้วย

- ♦ ทิศเหนือ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่หมู่บ้านสันปูเลย บ้านเหล่า บ้านฮ่องกอม่วง
- ♦ ทิศใต้ เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและย่านชุมชน ได้แก่หมู่บ้านสันป่าฝาย บ้านสิงห์เค็ง บ้าน

ร่องสำว

- ♦ ทิศตะวันออก เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและย่านชุมชน ได้แก่หมู่บ้านขี้เหล็ก บ้านแม่ยาก บ้านหอยชัย
- ♦ ทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ย่านชุมชนและที่พักอาศัย ได้แก่หมู่บ้านหนองเป็ด ศรีบุญยืน ศรีบุญยืน

-วังทอง

ระยะทางจากสถานที่สำคัญ เช่น สนามบินนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ระยะทาง 30 กม. สถานีรถไฟจังหวัดลำพูน ระยะทาง 5 กม. ศาลากลางจังหวัดลำพูน ระยะทาง 10 กม. และสวนอุตสาหกรรมศรีสุทนต์ ระยะทาง 7 กม.

สถานภาพการใช้ที่ดินและสถานภาพโรงงาน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)
1. เขตอุตสาหกรรมทั่วไป	363
2. เขตประกอบการเสรี	805
3. พื้นที่พาณิชยกรรม	66
4. พื้นที่พักอาศัย	12
5. เขตสาธารณูปโภค	8
6. ที่ตั้งสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	542
พื้นที่รวม	1,788

หมายเหตุ: ปัจจุบันไม่มีพื้นที่คงเหลือ

ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

1. ถนนภายในนิคมอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

- ถนนสายประธานเป็นถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีต กว้าง 40 เมตร มีผิวจราจร 4 เลน และเกาะกลาง
- ถนนสายรอง เป็นถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีต กว้าง 24 เมตร มีผิวจราจร 2 เลนและไหล่ทาง

2. ระบบประปา เป็นระบบทรายกรองเร็ว (Rapid Sand Filter)

- แหล่งน้ำดิบ รับน้ำจากแม่น้ำกวง
- กำลังการผลิตสูงสุด 36,000 ลบ.ม./วัน
- ระบบน้ำ Reuse กำลังการผลิต 6,000 ลบ.ม./วัน

- มีบ่อเก็บน้ำดิบขนาด 400,000 ลบ.ม.

3. ระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลาง

เป็นระบบเติมอากาศ (Aerated Lagoon) สามารถรับน้ำเสียจากโรงงานที่อยู่ในนิคมฯ ภาคเหนือได้สูงสุด 24,000 ลบ.ม./วัน ประกอบด้วย

- **บ่อบำบัดที่ 1** Aerated Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 9.3 ไร่ (14,800 ตารางเมตร) ลึก 4 เมตร ความจุของบ่อ 12,000 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 5 วันมีการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบ Jet Aerator ขนาด 20 แรงม้าจำนวน 20 เครื่องเพื่อทำหน้าที่ให้ออกซิเจนแก่แบคทีเรียในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ในน้ำเสีย

- **บ่อบำบัดที่ 2** Aerated Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 3.1 ไร่ (4,800 ตารางเมตร) ลึก 2.4 เมตร ความจุของบ่อ 12,000 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 1 วันมีการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบ Jet Aerator ขนาด 20 แรงม้าจำนวน 8 เครื่องเพื่อทำหน้าที่ให้ออกซิเจนแก่แบคทีเรียในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ในน้ำทิ้งเพื่อลดภาระการทำงานของบ่อ 1 ซึ่งส่งผลทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลางมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

- **บ่อบำบัดที่ 3** Aerated Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 11.35 ไร่ (19,000 ตารางเมตร) ลึก 2.5 เมตร ความจุของบ่อ 45,000 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 4 วันมีการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบ Jet Aerator ขนาด 20 แรงม้าจำนวน 8 เครื่องเพื่อทำหน้าที่ให้ออกซิเจนแก่แบคทีเรียในการกำจัด สิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ในน้ำเสียที่หลงเหลือจากบ่อ 2

- **บ่อบำบัดที่ 4** Oxidation Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 11.35 ไร่ (18,000 ตารางเมตร) ลึก 2.5 เมตรความจุของบ่อ 45,000 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 4 วันมีการทำงานของแบคทีเรียทั้งแบบใช้ออกซิเจนและไม่ใช้ออกซิเจนในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ที่หลงเหลือจากบ่อ 3 โดยกระบวนการทางธรรมชาติ

- **บ่อบำบัดที่ 5 และบ่อบำบัดที่ 6** Oxidation Ponds มีขนาดพื้นที่บ่อ 11 ไร่ (17,600 ตารางเมตร) และ 10.4 ไร่ (16,640 ตารางเมตร) ลึกบ่อละ 1.4 เมตรความจุของบ่อ 26,400 ลบ.ม. และ 24,960 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 2 วัน มีการฆ่าเชื้อโรคโดยอาศัยแสงแดดและมีการทำงานของแบคทีเรียแบบใช้ออกซิเจนในการกำจัดสิ่งประเภทสารอินทรีย์โดยออกซิเจนจะได้อากาศและการสังเคราะห์แสงของพืชน้ำ

- **บ่อพักน้ำก่อนระบายออกนอกนิคมฯ** Detention Reservoir พื้นที่บ่อ 18.3 ไร่ (29,280 ตารางเมตร) ความลึก 3.5 เมตรความจุของบ่อ 102,480 ลบ.ม. ระยะเวลาเก็บน้ำ 8 วันเป็นบ่อพักน้ำฝนและน้ำที่ผ่านกระบวนการบำบัดแล้วและมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก่อนที่จะระบายออกสู่ แม่น้ำกวัง หรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆเช่นใช้เป็นน้ำรดต้นไม้

4. ระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม ประกอบด้วย

- รางระบายน้ำคอนกรีต กว้าง 1.5 ม. – 3 ม. ระบายน้ำจากพื้นที่นิคมฯ ฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตก โดยวางท่อลอดถนนทางหลวงหมายเลข 11 และไหลลงแม่น้ำกวัง

- มีคันดินรอบพื้นที่นิคมฯ สูงประมาณ 1 ม. – 3 ม. ยาวประมาณ 9,500 ม.

- ระบบสูบน้ำขนาด 15,000 ลบ.ม./ชม.
- มีบ่อเก็บน้ำ (แก้มลิง) ความจุ 150,000 ลบ.ม.

5. ระบบไฟฟ้า

- สถานีไฟฟ้าย่อย 2 แห่ง ของ กฟภ. ตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมฯ มีขนาดรวม 120 เมกกะวัตต์ แรงดันไฟฟ้า 22 KV /115 KV

6. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม

- บริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) ได้จัดเตรียมเลขหมายประมาณ 4,000 เลขหมาย สำหรับผู้ประกอบอุตสาหกรรมพร้อมด้วยระบบที่ทันสมัย อาทิ IDSL, ISDN เป็นต้น และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวน 960 พอร์ต

7. สิ่งอำนวยความสะดวกรอบนิคมฯ ภาคเหนือ ได้แก่

- ถนนรอบๆ นิคมฯภาคเหนือเป็นถนนทางหลวงหมายเลข 11และทางหลวงหมายเลข 1147 เชื่อมทางเข้า - ออก ของนิคมฯ ภาคเหนือ
- มีศูนย์การค้า ตลาดสด ร้านสะดวกซื้อ เช่น แม็คโคร บิ๊กซี 7-eleven
- ธนาคาร โรงพยาบาล กสท.
- สถานีตำรวจย่อย สภอ. เมืองลำพูน ตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมฯ ภาคเหนือ
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดลำพูน

สถานภาพโรงงานและการจ้างงานของโรงงานที่เปิดดำเนินการจำนวน 74 โรงงาน

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน		จำนวน พนักงาน	ร้อยละ
		โรงงาน	ร้อยละ	(คน)	
1	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	25	33.73	22,391	56.35
2	อุตสาหกรรมกระดาษ	2	2.71	16	0.04
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	7	9.46	668	1.67
4	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	1	1.36	150	0.38
5	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์	20	27.03	14,262	35.89
6	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	2.71	252	0.64
7	อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	5	6.76	1,418	3.56
ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน		จำนวน พนักงาน	ร้อยละ
		โรงงาน	ร้อยละ	(คน)	
8	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	1	1.36	30	0.07
9	อุตสาหกรรมอื่นๆ (ผ้าไหม, ลวดดักกั่ว)	11	14.88	553	1.4
รวม		74	100.00	39,740	100.00

มูลค่าเงินลงทุนรวมสะสมของโรงงานที่เปิดดำเนินการจำนวน 74 โรงงาน

ลำดับที่	สัญชาติของนักลงทุน	จำนวนโรงงาน	มูลค่าเงินลงทุนรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ
1	ญี่ปุ่น	37	48,918.00	68.60
2	อเมริกัน	4	11,286.00	15.83
3	ไทย	19	5,347.00	7.50
4	เกาหลี	3	2,055.00	2.88
5	สวิส	4	1,800.00	2.52
6	ดัทช์	1	851.00	1.2
7	ฝรั่งเศส	2	464.00	0.65
8	ไต้หวัน	2	450.00	0.64
9	เบลเยียม	1	93.00	0.12
10	อินเดีย	1	43.00	0.06
รวม		74	71,307.00	100.00

มูลค่าการนำเข้าและส่งออกผู้ประกอบการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (ปี2552-2558)

ปี พ.ศ.	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)
2552	28,368,533,528	41,730,273,327
2553	41,082,783,865	56,125,155,161
2554	41,189,950,731	55,330,594,829
2555	43,725,878,735	58,316,273,995
2556	40,902,691,001	57,019,154,662
2557	45,912,869,661	63,243,149,505
2558	42,419,535,005	59,005,204,419

ที่มา : สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ณ ธันวาคม 2558

● สวนอุตสาหกรรมศรีสทพัฒน์ ลำพูน

โครงการสวนอุตสาหกรรมศรีสทพัฒน์ - ลำพูน ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 2,100 ไร่ ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขต ตำบลป่าสัก และตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โครงการฯนี้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประเภทกิจการเขตอุตสาหกรรมเขต 3 ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2535 โดยมีความประสงค์ที่จะให้เป็นแหล่ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับฝีมือแรงงานเป็นหลัก เพื่อให้เข้ากับอุปนิสัย และสภาพแวดล้อมทางภาคเหนือ ในปัจจุบันโครงการฯ นี้ได้จัดระบบสาธารณูปโภค เพื่อให้บริการแก่โรงงานของบริษัทที่เข้ามาประกอบกิจการ ซึ่งประกอบด้วย

1. ระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งสามารถบำบัดน้ำเสียได้ 4,500 ลูกบาศก์เมตร/วัน
2. ระบบผลิตน้ำประปาที่กำลังการผลิต 4,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน

3. สถานีไฟฟ้าย่อยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ขนาด 2x50 เมกกะวัตต์
4. แหล่งเก็บน้ำสำรองความจุประมาณ 1,080,000 ลบ.ม.
5. เตาเผามูลฝอย ขนาด 50 กิโลกรัม/ชั่วโมง
6. สนามบินที่ได้รับอนุญาตจากกรมการบินพลเรือน

การใช้พื้นที่สวนอุตสาหกรรมในปัจจุบัน แบ่งได้ดังนี้

	ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	200	9.50
2. พื้นที่เพื่อการนัดพบและการขนส่ง	80	3.83
3. พื้นที่พาณิชย์	50	2.38
4. พื้นที่อุตสาหกรรม	720	34.29
5. พื้นที่ที่ยังไม่ได้กำหนด	<u>1,050</u>	<u>50.00</u>
รวม	2,100	100.00

ปัจจุบันมีสถานประกอบการ รวมทั้งสิ้น 16 บริษัท เงินลงทุน 800 ล้านบาท มีการจ้างพนักงาน ประมาณ 5,100 คน โดยมีรายชื่อบริษัทและกิจกรรม ดังนี้

1) บริษัทสหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	บริการลงทุนและดูแลระบบสาธารณูปโภค
2) บริษัท ธนูลักษณ์ จำกัด (มหาชน)	ผลิตเครื่องหนัง
3) บริษัทไทยเพอร์ซิเดนทียูเอ จำกัด (มหาชน)	ผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป มาม่า
4) บริษัท นอร์ทเทิร์นเทคโนโลยี จำกัด	ผลิตเครื่องจักรบรรจุของอัตโนมัติ
5) บริษัทวอล์กลำพูน จำกัด	ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป “วอล์ก”
6) บริษัทภักย์ลำพูน จำกัด	ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป “กุลสตรี”
7) บริษัท โทเทิลเวย์อิมเมจ จำกัด	ผลิตเครื่องหนัง
8) บริษัท พิทักษ์กิจ จำกัด	รับเหมาก่อสร้าง
9) บริษัท พีทีเค มัลติเซอร์วิส จำกัด	กิจการดูแลรักษาความปลอดภัย และงานสวน
10) บริษัท ไทยซาคาอะ เลข จำกัด	กิจการทอผ้าลูกไม้
11) บริษัท แอปบีเคสท์ (ประเทศไทย) จำกัด	กิจการผลิตเครื่องประดับ
12) บริษัท อีสเทิร์นไทยคอนซัลต์ติ้ง 1992 จำกัด	งานดูแลสิ่งแวดล้อม
13) บริษัท เอจีซี ไมโครกลาส (ประเทศไทย) จำกัด	ทำแม่พิมพ์, เลนส์
14) บริษัท ไทยซินเทอर्टเมซ จำกัด	ฟิลเตอร์สแตนเลส
15) บริษัท สหโคเจนกรีน จำกัด	โรงงานผลิตไอน้ำจากชีวมวล
16) บริษัท ฮานาไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

มีอาคารให้เช่าเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับบุคคลภายนอก และมีพื้นที่เปิดขายสำหรับบริษัททั่วไป

จำนวนพนักงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 5,100 คน เป็นชาย 2,040 คน เป็นหญิง 3,060 คน

ที่มา : สำนักงานสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ ลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 1 มีนาคม 2559

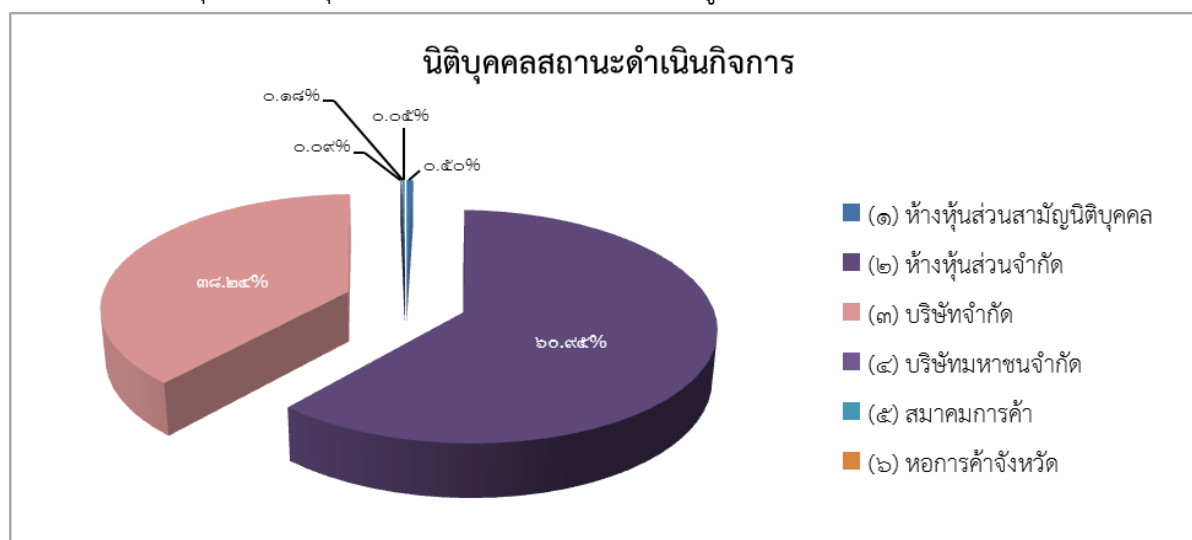
3.5 การพาณิชย์กรรมและการบริการ

ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล

1. นิติบุคคลสถานะดำเนินการข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

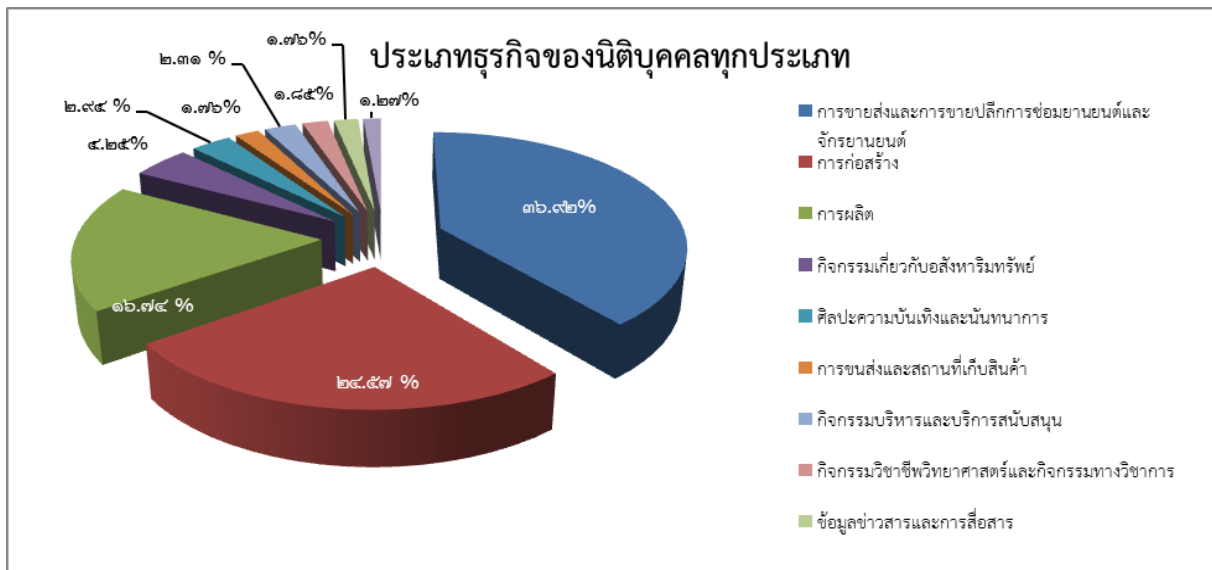
นิติบุคคลสถานะดำเนินการ	จำนวน(ราย)	ทุนจดทะเบียนรวม (ล้านบาท)
(1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	11	12.63
(2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1,347	3,423.44
(3) บริษัทจำกัด	845	23,495.17
(4) บริษัทมหาชนจำกัด	2	500.00
(5) สมาคมการค้า	4	-
(6) หอการค้าจังหวัด	1	-
รวม	2,210	27,431.24

ที่มา : กลุ่มทะเบียนธุรกิจสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน มกราคม 2560

2. จำแนกประเภทธุรกิจของนิติบุคคลทุกประเภทเรียงตามรหัสธุรกิจ 10 อันดับแรก

ลำดับที่	ประเภทธุรกิจของนิติบุคคลทุกประเภท	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1	การขายส่งและการขายปลีกการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์การ	816	36.92
2	ก่อสร้าง	543	24.57
3	การผลิต	370	16.75
4	กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	94	16.74
5	กิจกรรมบริหารและบริการสนับสนุน	65	2.94
6	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	61	2.76
7	กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	51	2.31
8	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	41	1.85
9	ศิลปะความบันเทิงและนันทนาการ (สลาก 32 ราย)	39	1.76
10	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	28	1.27

3. เปรียบเทียบจำนวนการจดทะเบียนนิติบุคคลตั้งใหม่และเลิก ปีพ.ศ. 2558 และ 2559 (1 ม.ค.- 31 ธ.ค.)

ประเภทนิติบุคคล	จำนวนจดทะเบียน (ราย) (1 ม.ค.- 31 ธ.ค.58)		จดทะเบียน(ราย) (1 ม.ค.- 31 ธ.ค.59)	
	ตั้งใหม่	เลิก	ตั้งใหม่	เลิก
บริษัทจำกัด	96	17	129	23
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	97	65	115	76
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	3	1	-	2
รวม	196	83	244	101

กลุ่มทะเบียนธุรกิจสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน มกราคม 2560

โดยการจดทะเบียนเพิ่มขึ้นบางส่วนมาจาก ในปี 2559 มีผู้ประกอบการร้านทอง มาจดทะเบียนในรูปนิติบุคคล เพิ่มขึ้น จำนวน 21 ราย สืบเนื่องมาจากกรมสรรพากรแนะนำให้ผู้ประกอบการร้านทองเปลี่ยนจากบุคคลธรรมดา เป็นนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ

- นิติบุคคลจดทะเบียนเลิกกิจการใน ปี 2559 เปรียบเทียบกับ ปี 2558 เพิ่มขึ้น 18 ราย คิดเป็น ร้อยละ 22 โดยการจดทะเบียนเลิกที่เพิ่มขึ้นบางส่วนมาจาก ในปี 2559 มีนิติบุคคลที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสลากกินแบ่งรัฐบาล มาจดทะเบียนเลิก จำนวน 29 ราย สืบเนื่องมาจากมีประชาชนจังหวัดพิษณุโลกร้องเรียนต่อสื่อมวลชน

ว่าถูกกลุ่มบุคคลนำไปใช้ในการจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนบริษัทที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยผู้ร้องไม่ได้เกี่ยวข้องหรือรับรู้ แต่อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์ดังกล่าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จึงได้มีหนังสือถึงนิติบุคคลประเภทค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลทั่วประเทศ ให้ยืนยันตัวตน ทั้งนี้ หากเป็นกรณีถูก หลอกลวง หรือกระทำให้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ให้ดำเนินการจดทะเบียนเลิกก่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทต่อไป

3.6 ด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและการท่องเที่ยว

1) แหล่งข้อมูลและความรู้ด้านวัฒนธรรม ดังนี้

ที่	แหล่งเรียนรู้	จำนวน (แห่ง)
1	ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารประจำกระทรวงวัฒนธรรม (IO.Culture) (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน)	1
2	ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด (โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน)	1
3	ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ	8
4	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชย)	1
5	พิพิธภัณฑสถานเอกชน	7
6	พิพิธภัณฑสถานชุมชน(วัดต้นแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมืองลำพูน)	1
7	ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	51
8	ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี(ถนนสันป่ายางหลวง อำเภอเมืองลำพูน)	1
9	ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา	23
10	ช่างฝีมือพื้นบ้าน	10 สาขา
11	โบสถ์(คริสต์จักร)	30
12	มัสยิด(มัสยิดอัล-อันเซอร์รี ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน)	1
13	ภาพเขียนโบราณ (บ้านแม่ป๋อกใน หมู่ที่ 4 ตำบลศรีวิชัย อำเภอเถลิง)	1
14	หมู่บ้านรักษาศิล 5	32

(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2560)

3) ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญของจังหวัด

เดือน	กิจกรรม / สถานที่จัดงาน ตำบล อำเภอ
มกราคม	- ประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ / วัดในจังหวัดลำพูน - ประเพณีตานข้าวใหม่ / วัดในจังหวัดลำพูน

เดือน	กิจกรรม / สถานที่จัดงาน ตำบล อำเภอ
กุมภาพันธ์	- ประเพณีแห่ลูกแก้ว / วัดในจังหวัดลำพูน - มหกรรมผ้าทอของดีเมืองหละปุ่น / หน้าวัดพระธาตุหริภุญชัย
มีนาคม	- ประเพณีสงกรานต์บูชาศรีวิชัย / วัดบ้านปาง อำเภอถ้ำ - มหกรรมกลองหลวงล้านนาไหว้สาพระพุทธรูปตากผ้า / วัดพระพุทธรูปตากผ้า
เมษายน	- งานแต่งสืวดลายผ้าฝ้ายดอนหลวง / อำเภอป่าซาง - ประเพณีแห่ไม้ก้ำสะหรี / วัดบ้านดงหลวง อำเภอเวียงหนองล่อง - ปาเวณีสรงน้ำพระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปุ่น/อำเภอเมืองลำพูน - ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อผาด่าน/อำเภอแม่ทา
พฤษภาคม	- ประเพณีสงกรานต์บูชาหริภุญชัย / วัดพระธาตุหริภุญชัย - ประเพณีเตียวขึ้นดอยและพิธีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ / วัดดอยชะม้อ อำเภอเมืองลำพูน - ประเพณีแห่ครัวตานและพิธีเปลี่ยนผ้าห่มสรีระครูบาเจ้าชัยวงศาพัฒนา/อำเภอถ้ำ - ประเพณีสงกรานต์บูชาดอยกวางคำ/อำเภอทุ่งหัวช้าง - ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สาพระพุทธรูปสามยอด/อำเภอบ้านโฮ่ง
มิถุนายน	- ประเพณีไหว้สาปารมีครูบาศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย / วัดจามเทวี อำเภอเมืองลำพูน - พิธีสืบทอดและเปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือนครูบาเจ้าศรีวิชัย/วัดบ้านปาง อำเภอถ้ำ - ประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขิล / วัดอินทขิล อำเภอป่าซาง - ประเพณีสงกรานต์เจ้าตนหลวง/วัดพระเจ้าตนหลวง อำเภอบ้านโฮ่ง
กรกฎาคม	- ประเพณีแห่ช้างเผือก / อำเภอทุ่งหัวช้าง - ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำบ้านธิ/อำเภอบ้านธิ - ประเพณีหล่อและถวายเทียนเข้าพรรษา / วัดในจังหวัดลำพูน
สิงหาคม	- งานเทศกาลลำไย / อำเภอเมืองลำพูน - ประเพณีถวายต้นเงินต้นทอง / วัดเหล่าตุ้ อำเภอเวียงหนองล่อง
กันยายน	- ประเพณีสลากภัต / วัดในจังหวัดลำพูน - ประเพณีสลากย้อม / วัดพระธาตุหริภุญชัย , วัดประตูป่า อำเภอเมืองลำพูน
ตุลาคม	- ประเพณีถวายผ้ากฐิน / วัดในจังหวัดลำพูน - ประเพณีออกพรรษาและตักบาตรเทโว / วัดในจังหวัดลำพูน
พฤศจิกายน	- ประเพณีเดือนยี่เป็ง ฟังเทศน์มหาชาติ / วัดในจังหวัดลำพูน - ประเพณีแห่แคหลวง / อำเภอบ้านโฮ่ง - ประเพณีแข่งเรือยาว / อำเภอป่าซาง
ธันวาคม	- งานกาชาดจังหวัดลำพูน / อำเภอเมืองลำพูน - งานร่วมใจสืบสานตำนานป่าซาง / เทศบาลตำบลป่าซาง - งานอเมซิงกะเหรี่ยง / หมู่บ้านพระบาทห้วยต้ม อำเภอถ้ำ

4) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัด ได้แก่
- ด้านหัตถกรรม/ช่างฝีมือ

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
1	ผ้าไหมยกดอกลำพูน	ในเมือง	เมืองลำพูน
2	ผ้าฝ้ายทอมือลำพูน	แม่แรง	ป่าซาง
3	แกะสลักไม้อำเภอแม่ทา	ทาทุ่งหลวง	แม่ทา
4	สล่าทำกลองอำเภอบ้านโฮ่ง	บ้านโฮ่ง	บ้านโฮ่ง

- ด้านอาหาร

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
1	น้ำหนังอำเภอบ้านธิ	ห้วยหยาบ	บ้านธิ
2	ลาบไก่อำเภอบ้านโฮ่ง	บ้านโฮ่ง	บ้านโฮ่ง
3	ก๋วยเตี๋ยวหมูต้นลำไย	เวียงยอง	เมืองลำพูน
4	ไส้อ้วยयीปี	ในเมือง	เมืองลำพูน

- ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
1	ประเพณีสงกรานต์พระบรมธาตุหริภุญชัย	ในเมือง	เมืองลำพูน
2	ป่าเวณีสรงน้ำพระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปูน	ในเมือง	เมืองลำพูน
3	ประเพณีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ	มะเขือแจ้	เมืองลำพูน
4	ไหว้สาปารมีครูบาเจ้าศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย	ป่าสัก	เมืองลำพูน
5	ประเพณีแห่ลูกแก้ววัดพระพุทธรบาทตากผ้า	มะกอก	ป่าซาง
6	ประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขิล	ป่าซาง	ป่าซาง
7	ประเพณีแต่งสือดลายผ้าฝ้ายดอนหลวง	แม่แรง	ป่าซาง
8	ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สาพระพุทธรบาทสามยอด	ป่าพลู	บ้านโฮ่ง
9	ประเพณีสงกรานต์พระเจ้าตนหลวง	ศรีเตี้ย	บ้านโฮ่ง
10	พิธีสืบชะตาหลวงและเปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือนครูบาเจ้าศรีวิชัย	ศรีวิชัย	ลี้
11	ประเพณีเปลี่ยนผ้าห่มสรีระครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี	ป่าไผ่	ลี้
12	ประเพณีแห่ครัวตานและพิธีเปลี่ยนผ้าห่มสรีระทิพย์	นาทราย	ลี้

	ครูบาเจ้าชัยวงศาพัฒนา		
13	ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อผาด่าน	ตากาศ	แม่ทา
14	ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำบ้านธิ	บ้านธิ	บ้านธิ
15	ประเพณีสรงน้ำพระธาตุดอยกวางคำ	ทุ่งหัวช้าง	ทุ่งหัวช้าง
16	ป่าเวณิแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี	วังผาง	เวียงหนองล่อง

- ด้านศิลปะการแสดงและดนตรี

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
1	ฟ้อนยอ	ประตูป่า	เมืองลำพูน
2	ฟ้อนทริภุญชัย	ในเมือง	เมืองลำพูน
3	ฟ้อนน้ำถุ้ง	บ้านธิ	บ้านธิ
4	กลองปู่จา	-	เมืองลำพูน , บ้านโฮ้ง , ป่าซาง
5	กลองหลวงล้านนา	-	เมืองลำพูน , บ้านโฮ้ง , ป่าซาง , เวียงหนองล่อง

ที่มา : สนง.วัฒนธรรมวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ณ เดือนมกราคม 2560

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน

ลำพูน เป็นเมืองที่เลื่องชื่อว่ามีสาวสวยอภัยาศัยดี อบอุ่นไปด้วยเสน่ห์แห่งอดีตกาล และดึงดูดผู้คนให้ไปสัมผัสความงดงามตามแบบฉบับของตัวเอง ลำพูนยังคงมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยเสน่ห์แห่งเมืองเล็กๆท่ามกลางที่ซึ่งผู้คนใช้ชีวิตอย่างไม่รีบร้อน และยังมีซากปรักหักพังของป้อมปราการเมืองที่ย้ำเตือนให้ผู้มาเยือนเห็นถึงประวัติศาสตร์ที่น่าภาคภูมิใจ ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำกวาง มีวัดและสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั่วทั้งจังหวัด ทั้งสถานที่โบราณ ป่าไม้ ภูเขา และทะเลสาบ ลำพูนอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 670 กิโลเมตร และห่างจากเชียงใหม่ประมาณ 26 กิโลเมตร

1. โรงแรมที่พัก 37 แห่ง แบ่งเป็น โรงแรม จำนวน 14 แห่ง รีสอร์ท 9 แห่ง เกสต์เฮาส์ 3 แห่ง และอื่นๆ อีก 12 แห่งรวมห้องพักทั้งสิ้น 1,190 ห้อง (ที่มา: <http://www.tourismchiangmai.org>)
2. มัคคุเทศก์จำนวนรวมทั้งสิ้น 377 คน(ที่มา: สำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมััคคุเทศก์ สาขากภาคเหนือเขต 1 เชียงใหม่)
3. ธุรกิจนำเที่ยวจำนวน 12 แห่ง (ที่มา: สำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมััคคุเทศก์ สาขากภาคเหนือเขต 1 เชียงใหม่)
4. ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 23 แห่ง (ที่มา: <http://www.tourismchiangmai.org>)
5. ร้านอาหาร 25 แห่ง ร้านของหวาน/กาแฟ จำนวน 9 แห่ง (ที่มา: <http://www.tourismchiangmai.org>)
6. ชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานจากกรมการท่องเที่ยว จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ อุโมงค์โฮมสเตย์, โฮมสเตย์ห้วยทรายขาว บ้านทาป่าเปา และโฮมสเตย์ชุมชนพระบาทห้วยต้ม (ที่มา: <http://www.homestaythai.net/Homestays/HomestayList>)

7. สถิตินักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน(ปี 2557-2559)

	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
			*(ม.ค.-มิ.ย.)
ผู้มาเยือน(คน)	968,899	1,059,019	521,194
- ชาวไทย	925,827	1,012,809	496,463
- ชาวต่างชาติ	43,072	46,210	24,731
นักท่องเที่ยว(คน)	281,218	311,796	163,853
- ชาวไทย	274,308	304,371	159,275
- ชาวต่างชาติ	6,910	7,425	4,578
รายได้(บาท)	1,152,000,000	1,336,000,000	703,000,000
- ชาวไทย	1,099,000,000	1,276,000,000	667,000,000
- ชาวต่างชาติ	52,000,000	59,000,000	35,000,000

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำพูน

3.7 แรงงานและการจ้างงาน

1) ภาพการณ์มีงานทำ / การว่างงาน

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร จังหวัดลำพูน เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 มีจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 355,949 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 257,125 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 72.2 และเป็นผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 98,824 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.8

สำหรับกลุ่มผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้มีงานทำ จำนวน 253,894 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.7 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน
2. ผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้ไม่มีงานทำแต่พร้อมที่จะทำงานมีจำนวน 2,378 คน หรือคิด

เป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 0.9 (ชายร้อยละ 1.3 และหญิงร้อยละ 0.5)

3. ผู้ที่รอฤดูกาล หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากรอทำงานในฤดูกาลต่อไป ซึ่งในเดือนนี้มีแรงงานที่รอฤดูกาลจำนวน 854 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน

○ กลุ่มผู้ที่มีงานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

- แรงงานภาคเกษตร (เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง) จำนวน 84,100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1

- แรงงานภาคนอกเกษตร จำนวน 169,793 คน คิดเป็นร้อยละ 66.9

หมายเหตุ : อัตราการว่างงาน = $\frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ 18 มกราคม 2560

O ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2558 จังหวัดลำพูน พบว่า ครัวเรือนในจังหวัดลำพูน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 23,834 บาท ค่าใช้จ่าย^{1/}ของครัวเรือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 20,550 บาท

หนี้สินของครัวเรือน จากครัวเรือนในจังหวัดลำพูนประมาณ 146,480 ครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 69.1เป็นครัวเรือนที่มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 231,587 บาทต่อครัวเรือน ครัวเรือนที่มีหนี้สินส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้ในระบบ ร้อยละ 94.4 รองลงมาเป็นครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบและนอกระบบ ร้อยละ 3.8 และมีหนี้สินนอกระบบอย่างเดียว ร้อยละ 1.8

หมายเหตุ:^{1/}ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพ โดยไม่รวมค่าใช้จ่ายประเภทสะสมทุน เช่น การซื้อบ้าน/ที่ดิน และเงินออม เป็นต้น

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ 18 มกราคม 2560

2) สถานการณ์ด้านแรงงานของจังหวัด

สถานการณ์แรงงานจังหวัดลำพูนปีงบประมาณ 2559 (วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2559) จากข้อมูลซึ่งประมวลผลจากคอมพิวเตอร์ On-line ของกรมการจัดหางาน สรุปได้ว่ามีตำแหน่งงานว่างจำนวน 1,076 อัตรา มีผู้สมัครงานมาใช้บริการ 842 คน ผู้ได้รับบรรจุนาน 650คน คิดเป็นร้อยละ 77.19 ของผู้สมัครงานทั้งหมด

อาชีพที่มีความต้องการจ้างงานมาก คือ อาชีพงานพื้นฐาน รองลงมา คือ ช่างเทคนิค และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการ เสมียน เจ้าหน้าที่ ส่วนผู้หางานที่มีความต้องการสมัครงานมาก คืออาชีพงานพื้นฐาน รองลงมา คือ ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เสมียน เจ้าหน้าที่

การบรรจุนาน ผู้ได้รับการบรรจุนาน จำนวน 650 คน อาชีพที่ได้รับการบรรจุนานมากที่สุด คือ อาชีพงานพื้นฐาน รองลงมา คือ พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด เสมียน เจ้าหน้าที่ ตามลำดับ ตำแหน่งงานที่นายจ้างต้องการ จำนวน 1,076 คน เป็นตำแหน่งงานระดับมัธยมศึกษา 624 อัตรา รองลงมา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 195 อัตรา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 257 อัตรา ตามลำดับ

ด้านผู้สมัครงาน มาใช้บริการ จำนวน 842คน ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวนมากที่สุด 339 คน รองลงมา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 147 คน ระดับปริญญาตรี 162 คน ระดับ ปวช. 144 คน ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า 50 คน ตามลำดับ ผู้ที่ได้รับการบรรจุนาน มีระดับมัธยมศึกษาจำนวนมากที่สุด 326 คน รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี 176 คน ระดับ ปวส. 152 คน ตามลำดับ

3) สถานการณ์ด้านปัญหาแรงงานต่างด้าว

มีจำนวนแรงงานต่างด้าวทุกสัญชาติที่ได้รับใบอนุญาตทำงานในจังหวัดลำพูน แยกประเภท ได้ดังนี้

1. แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา) ประกอบด้วย

1.1 แรงงานต่างด้าวตามข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ

- แรงงานนำเข้าตามข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ (MOU) จำนวน 55 คน

1.2 แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ที่เข้ารับการจดทะเบียนตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (ONE STOP SERVICE) จังหวัดลำพูน จำนวน 3,789 คน (ครบ 31 มีนาคม 2561)

1.3 แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา) ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ แยกรายอำเภอ รวมทั้งสิ้น 6,867 คน

1.4 แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา) ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 23 ก.พ. 2559 (1 เม.ย. 2559 – 29 ก.ค. 2559) จำนวน 3,674 คน

2. แรงงานต่างด้าวในระบบ

แรงงานต่างด้าวถูกต้องตามกฎหมาย แยกเป็น

1) คนต่างด้าวที่ได้รับสิทธิส่งเสริมการลงทุน มาตรา 12 (มี Passport และวีซ่า Non-immigrant Visa) จำนวน 512 คน

2) แรงงานต่างด้าวที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ชั่วคราว) จำนวน 500 คน (ส่วนมากประกอบอาชีพปฏิบัติงานในโรงงานผู้ควบคุมเครื่องจักร ช่างเทคนิค ผู้บริหาร ครู ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็น สัญชาติ ญี่ปุ่น จีน ฟิลิปปินส์ และอังกฤษ ตามลำดับ)

3) กลุ่มเข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย มาตรา 9 , 11 (มี Passport และวีซ่า Non-immigrant Visa) จำนวน 441 คน

4) แรงงานเร่งด่วน ทำงานไม่เกิน 15 วัน ส่วนมากขอทำงานในตำแหน่ง ติดตั้ง ตรวจสอบ เครื่องจักร และงานตรวจสอบภายใน จำนวน 27 คน

5) แรงงานชนกลุ่มน้อย (ชนกลุ่มน้อยและผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน) มาตรา 13 จำนวน 2,533 คน (ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เกษตร (สวนลำไย) แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผู้ใช้แรงงานในฟาร์ม จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ)

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2559

3.8 การเงิน/การคลัง

- การเงิน

จังหวัดลำพูนมีธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการในปี 2558 ทั้งหมด 48 สาขาประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

และธนาคารอิสลาม ณ สิ้นเดือนกันยายน 2558 มีปริมาณเงินฝากจำนวน 27,768.00 ล้านบาท และปริมาณสินเชื่อจำนวน 36,650.87 ล้านบาท

สาขานาการพาณิชย์ที่เปิดบริการในจังหวัดลำพูน ประจำปี พ.ศ. 2558

ลำดับ	ธนาคาร	จำนวนสาขา	สาขา
1.	ธนาคารกรุงไทย	6	ลำพูน, บ้านโฮ้ง, แม่ทา, นิคมอุตสาหกรรม, บิ๊กซีลำพูน , เทศโก้โลตัส ป่าซาง
2.	ธนาคารกรุงเทพ	5	ลำพูน, บ้านธิ, อุโมงค์, นิคมอุตสาหกรรม, บิ๊กซีลำพูน
3.	ธนาคารกรุงศรีไทย	6	ป่าซาง , ลำพูน, ลี้, บิ๊กซีลำพูน, นิคมอุตสาหกรรม , ถนนเจริญราษฎร์ลำพูน
4.	ธนาคารไทยพาณิชย์	4	ถนนเจริญราษฎร์ลำพูน, ลำพูน-ป่าเทวี, นิคมอุตสาหกรรม, บิ๊กซีลำพูน
5.	ธนาคารทหารไทย	2	ลำพูน, บิ๊กซี ลำพูน
6.	ธนาคารธนชาติ	2	ลำพูน, นิคมอุตสาหกรรม
7.	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	2	ลำพูน, นิคมอุตสาหกรรม
8.	ธนาคารออมสิน	6	ลำพูน, ป่าซาง, ลี้, นิคมอุตสาหกรรม, บ้านโฮ้ง, ตลาดจตุจักรลำพูน, ป่าซาง, ลี้, อุโมงค์, บ้านธิ, บ้านโฮ้ง, แม่ทา
9.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	11	ลำพูน , ป่าซาง , ลี้ , บ้านโฮ้ง , แม่ทา , บ้านธิ , อุโมงค์
10.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	1	เวียงหนองล่อง , แม่ต๋น , นิคมอุตสาหกรรม , บ้านแซม
11.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	1	ลำพูน
12.	แห่งประเทศไทย	1	ลำพูน
	ธนาคารอิสลาม		
	รวม	48	

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2558

- **การคลัง** การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตั้งแต่ปี 2547-2557 ของส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัดมีดังนี้

ปีงบประมาณ	เงินงบประมาณ	เบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
2547	3,754.47	3,585.99	95.51
2548	3,953.53	3,721.73	94.14

2549	4,417.08	4,068.29	92.10
2550	4,700.84	4,521.20	96.18
2551	4,805.56	4,649.43	96.75
2552	4,656.59	4,431.15	95.16
2553	4,499.76	4,375.69	97.24
2554	4,499.76	4,375.69	97.24
2555	5,701.91	5,109.21	89.61
2556	5,181.30	4,794.07	92.53
2557	5,917.62	5,421.43	91.61
2558	4,437.56	4,015.05	90.48

ที่มา :สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2558

- การจัดเก็บภาษีสรรพากร

ข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำพูน

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทภาษี	จัดเก็บภาษีฯ ได้จริง						ประมาณการ
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๕๙
๑. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	๖๒๙.๑๔๙	๖๘๘.๔๐๑	๗๗๒.๒๘๘	๖๒๗.๙๕๔	๖๖๑.๔๒๐	๖๗๘.๗๙๕	๖๗๖.๓๒๙
๒. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	๑,๐๕๔.๖๘๕	๘๒๙.๗๙๓	๘๓๙.๗๑๓	๑,๐๐๐.๘๔๖	๙๐๖.๑๘๒	๙๗๗.๑๗๔	๑,๐๑๕.๑๑๕
๓. ภาษีการค้า	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐
๔. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	๖๐๓.๙๙๒	๖๒๑.๕๗๘	๗๑๗.๑๗๑	๖๓๑.๕๓๖	๖๕๑.๙๘๘	๖๗๘.๘๒๙	๗๐๑.๕๑๔
๕. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	๔๗.๖๐๕	๕๗.๑๖๒	๗๔.๙๕๙	๖๕.๐๖๘	๖๖.๖๖๘	๘๓.๘๑๒	๖๗.๒๒๔
๖. อากรแสตมป์	๓๑.๗๗๕	๓๕.๙๐๐	๓๘.๗๔๗	๓๕.๓๖๗	๓๗.๑๒๔	๓๘.๖๘๓	๓๗.๓๘๖
๗. รายได้อื่น ๆ	๑.๐๔๙	๐.๙๐๕	๑.๑๕๒	๑.๔๒๔	๑.๕๖๙	๑.๘๓๔	๑.๓๘๑
รวม	๒,๓๖๘.๒๕๕	๒,๒๓๓.๗๓๙	๒,๔๔๔.๐๓๐	๒,๓๖๒.๑๙๕	๒,๓๒๔.๙๕๑	๒,๔๕๙.๑๒๗	๒,๔๙๘.๙๔๙

ที่มา: สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำพูน ข้อมูล ณ เดือน มกราคม 2560

- การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ปีงบประมาณพ.ศ. 2559 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ลำพูนจัดเก็บรายได้จากสินค้าและบริการ รวมทั้งรายได้เบ็ดเตล็ดเป็นเงินทั้งสิ้น 47,887,225.51 บาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 6,218,974.49 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.49 (เป้าหมาย 54,106,200.00) มีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษีสุราจัดเก็บได้ 34,836,500.60 บาท แยกเป็นสุรากลั่น 34,451,960.60 บาท สุราแช่ 384,540.00 บาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 6,824,399.40 บาทคิดเป็นร้อยละ 16.38 (เป้าหมาย 41,660,900.00 บาท)
2. ภาษีเครื่องดื่มจัดเก็บได้ 507,847.15 บาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 58,052.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.26 (เป้าหมาย 565,900.00 บาท)
3. ภาษีสนามกอล์ฟจัดเก็บภาษีจากการให้บริการสนามกอล์ฟเป็นเงิน 7,310,101.66 บาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 979,798.34 บาทคิดเป็นร้อยละ 11.82 (เป้าหมาย 8,289,900.00 บาท)
4. ภาษีในตึกลับดีสโก้จัดเก็บภาษีจากการให้บริการในตึกลับดีสโก้เป็นจำนวน 337,426.00 บาท สูงกว่าเป้าหมาย 10,726.00 บาทคิดเป็นร้อยละ 3.28 (เป้าหมาย 326,700.00 บาท)
5. ภาษिरถยนต์ เป็นจำนวน 10,500.00 บาท
6. ภาษีน้ำมันไม่มีการจัดเก็บภาษีน้ำมัน
7. ภาษีผลิตภัณฑ์เครื่องหอมจัดเก็บจากการผลิตน้ำหอมพร้อมใช้เป็นเงิน 31,931.89 บาท
8. รายได้เบ็ดเตล็ดจากค่าใบอนุญาตตามพ.ร.บ. สุรายาสูบและไฟฟ้ค่าปรับคดีรวมเป็นเงิน 4,852,918.21 บาท สูงกว่าเป้าหมาย 1,590,118.21 บาทคิดเป็นร้อยละ 48.73 (เป้าหมาย 3,262,800.00 บาท)

สถิติการจัดเก็บรายได้จากสินค้าแบบบริการสรรพสามิตในจังหวัดลำพูนปีงบประมาณพ.ศ. 2553-2559

สินค้าและบริการ	จัดเก็บรายได้						
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
๑. ภาษีสุรา	๕๒,๘๕๗,๐๓๓.๐๔	๔๙,๙๙๘,๗๑๐.๑๐	๕๑,๕๑๖,๐๖๗.๘๕	๔๙,๖๔๘,๖๙๓.๘๐	๕๓,๘๗๕,๙๑๔.๑๘	๕๐,๕๐๒,๖๓๔.๙๗	๕๔,๘๓๖,๕๐๐.๖๐
๒. ภาษีเครื่องดื่ม	๕๘๗,๐๔๘.๑๕	๕๕๒,๕๒๐.๐๒	๕๘๐,๖๒๒.๗๑	๖๕๒,๒๗๗.๔๙	๕๙๒,๓๖๔.๐๒	๕๕๑,๒๐๙.๔๓	๕๐๗,๘๔๗.๑๕
๓. ภาษีสนามกอล์ฟ	๓,๙๙๔,๕๖๐.๒๘	๔,๖๖๙,๘๓๓.๕๘	๔,๙๖๕,๒๗๐.๕๐	๕,๐๕๖,๒๕๔.๒๑	๖,๒๒๕,๔๘๑.๓๐	๖,๖๙๔,๗๑๓.๙๘	๗,๓๑๐,๑๐๑.๖๖
๔. ภาษีในตึกลับดี	๑๙๕,๙๙๑.๙๖	๒๐๘,๑๖๘.๐๐	๒๘๕,๕๕๔.๙๐	๓๓๑,๙๐๕.๐๐	๓๕๗,๔๘๗.๐๐	๓๙๖,๖๑๕.๐๐	๓๓๗,๕๒๖.๐๐
๕. ภาษिरถยนต์	-	-	-	-	-	-	๑๐,๕๐๐.๐๐
๖. ภาษिरถจักรยานยนต์	๕๕๓,๒๙๘.๙๗	๒,๕๗๗,๕๐๔.๐๐	๓,๐๙๘,๐๕๐.๖๔	๑,๓๔๓,๕๙๗.๐๐	-	-	-
๗. เครื่องไฟฟ้า	-	-	-	-	-	-	-
๘. เครื่องหอม	-	-	-	-	-	๒๑,๓๓๐.๓๐	๓๑,๙๓๑.๘๙
๙. รายได้เบ็ดเตล็ด	๑,๓๑๒,๘๒๘.๙๘	๑,๖๗๗,๗๙๖.๕๕	๑,๖๐๕,๑๗๗.๙๙	๒,๖๓๔,๓๐๑.๐๐	๕,๐๓๙,๕๓๖.๐๑	๓,๕๘๙,๓๙๖.๕๗	๔,๘๕๒,๙๑๘.๒๑
๙.๑ สุรา	-	-	-	-	-	-	-
๙.๒ ยาสูบ	-	-	-	-	-	-	-
๙.๓ ไฟ	-	-	-	-	-	-	-
๙.๔ อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-
๑๐. น้ำมัน	-	๕๖,๙๐๐.๐๐	๕๔,๘๐๐.๐๐	๑๗๐,๘๐๐.๐๐	๑๐๖,๓๓๓.๐๐	-	-
๑๑. แบริดเดอร์	-	๙๗๖.๐๐	๔๔๓.๐๐	๖,๑๖๑.๐๐	๓,๓๖๘.๐๐	๒๖,๘๕๓.๐๐	-
รวมทั้งสิ้น	๕๙,๕๑๖,๕๓๓.๙๘	๕๙,๕๐๑,๓๙๖.๕๕	๖๑,๙๙๕,๙๓๗.๕๙	๕๙,๘๙๓,๑๙๔.๕๐	๕๙,๘๙๘,๙๙๘.๐๑	๕๕,๖๘๒,๗๕๒.๘๕	๕๙,๘๘๗,๒๒๕.๕๑

ที่มา : สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ลำพูนวันที่17 มกราคม 2560

- สหกรณ์ปัจจุบันจังหวัดลำพูน มีสหกรณ์ 4 ประเภท จำนวน 73 สหกรณ์

ประเภทสหกรณ์	ดำเนินงาน/	จัดตั้งใหม่	หยุดดำเนินงาน	ชำระบัญชี	รวมทั้งหมด
	ธุรกิจ (แห่ง)	(แห่ง)	ธุรกิจ(แห่ง)	(แห่ง)	(แห่ง)
๑. สหกรณ์การเกษตร	๔๑	๓	๔	๔	๕๒
๒. สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๑	๑	-	-	๑๒
๓. สหกรณ์บริการ	๖	-	-	-	๖
๔. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	๓	-	-	-	๓
รวม	๖๑	๔	๔	๔	๗๓

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2559

- กลุ่มเกษตรกร ปัจจุบันจังหวัดลำพูน มีกลุ่มเกษตรกร 4 ประเภท จำนวน 69 กลุ่ม

ประเภทสหกรณ์	ดำเนินงาน/	จัดตั้งใหม่	หยุดดำเนินงาน	ชำระบัญชี	รวมทั้งหมด
	ธุรกิจ (แห่ง)	(แห่ง)	ธุรกิจ(แห่ง)	(แห่ง)	(แห่ง)
๑. กลุ่มเกษตรกรทำนา	๗	-	๓	๒	๑๒
๒. กลุ่มเกษตรกรทำสวน	๒๗	๑	๗	๕	๔๐
๓. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	๓	-	-	-	๓
๔. กลุ่มเกษตรกรทำไร่	๑๑	-	๓	๑	๑๕
รวม	๔๘	๑	๑๓	๘	๗๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2559

3.9 สินค้าที่สำคัญของจังหวัด

1) สินค้าเกษตร

- ลำไยนอกฤดู

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกัน ปีที่ผ่านมา
สดซ่อ (AA/A/B/C)	กิโลกรัม	35-38/30-32/20-27	55-58/45-50/40-45/30-35	40/38/36/28
รูดร่วง	กิโลกรัม	25-26.5/16-18.5/11-13.5/4-5	26-27/16-17/7-8 /3-4	20-23/10-12/2-5/1

(AA/A/B/C)				
อบแห้งเนื้อสี ทอง (AAA/AA/A)	กิโลกรัม	350-400/310-320/280-290	280 / 270/na	-
อบแห้งทั้ง เปลือก (AA/A/B)	กิโลกรัม	90/55-60/35-38	121 / 71 / 41	-

สถานการณ์

● **การผลิต** ปี 2559/60 ลำไยนอกฤดู สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานมีพื้นที่รวม 67,974ไร่ ผลผลิตรวม 97,060 ตัน เกษตรกรบางรายได้ตกลงซื้อขายในลักษณะเหมาสวน

กก. ละ 40-45 บาท

● **ราคาซื้อขาย:** ลำไยสด(ช่อ) อ่อนตัวลงตามภาวะตลาดและคุณภาพผลผลิต ซึ่งในช่วงระยะนี้ มีคุณภาพไม่ค่อยดีนัก (แตก,เน่าเสีย) คุณภาพผลไม่ค่อยสมบูรณ์ เนื่องจากช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน ม.ค.เกิดภาวะฝนตกชุกต่อเนื่องหลายวันประกอบกับใกล้ช่วงเทศกาลตรุษจีนผู้ประกอบการหลายรายชะลอการรับซื้อผลผลิต

:ลำไยสุตร่วง ปรับตัวสูงขึ้นตามความต้องการของตลาด

:ลำไยลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง ปรับตัวสูงขึ้นตามภาวะตลาด การซื้อขายส่วนใหญ่เป็น

เกรด AA กับ A

:ลำไยลำไยอบแห้งทั้งเปลือก อ่อนตัวลงตามภาวะตลาด

● **ภาวะการค้า:** ผู้ประกอบการที่รับซื้อตามคุณภาพผลผลิต และตามความต้องการของตลาด

- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกัน ปีที่ผ่านมา
- ความชื้น 14.5% (ราคา ณ โรงงาน)	กิโลกรัม	7.30-7.45	7.30-7.45	7.95
- ความชื้น 20 %	กิโลกรัม	5.00-5.10	5.00-5.30	5.60-5.70

(ราคาเกษตรกรขายได้)				

สถานการณ์(24 ม.ค.60)

●**การผลิต:** พื้นที่เพาะปลูก 78,606 ไร่ ปริมาณผลผลิต 57,511 ตัน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 20.36 โดยมีพื้นที่การเพาะปลูก 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอลี้ อำเภอทุ่งห้วยช้าง อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอแม่ทาตามลำดับ เกษตรกรร้อยละ 85 ปลูกในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ผลผลิตที่เกษตรกรเริ่มปลูกช่วงต้นเดือนกรกฎาคม – สิงหาคมของปี และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนปลายตุลาคม – มกราคมของปีถัดไปโดยช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตนำออกสู่ตลาดมากที่สุดคือช่วงเดือนพฤศจิกายน

●**ราคาซื้อขาย:** ราคารับซื้อทรงตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย.59 โดยโรงงานอาหารสัตว์ รับซื้อข้าวโพดเมล็ด ณ ความชื้น 14.5% กิโลกรัมละ 7.30-7.45 บาท พ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อข้าวโพดเมล็ด ณ ความชื้น 30% กิโลกรัมละ 3.90-4.10 บาท ความชื้น 20 % ราคา 5.00-5.10 บาท ทั้งนี้ ผลผลิตข้าวโพดที่ออกสู่ตลาดในขณะนี้ส่วนใหญ่มีความชื้นประมาณ 17-20%

●**ภาวะการค้า:** โรงงานอาหารสัตว์และผู้ประกอบการในพื้นที่เปิดรับซื้อตามปกติ โดยโรงงานอาหารสัตว์ยังคงมีคิวการลงสินค้า 3 - 5 วัน เนื่องจากปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากหลายจังหวัดยังคงมีเข้าสู่โรงงานอย่างต่อเนื่อง

มันสำปะหลัง

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา
- หัวมันสด (คละ)	กิโลกรัม	1.40	1.50	1.80-1.90
- มันเส้น (โรงงานอาหารสัตว์)	กิโลกรัม	5.50	5.50	5.50-5.80

สถานการณ์วันนี้ (24 ม.ค. 60)

●**การผลิต:** สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานข้อมูล ปีการผลิต 2559/60 มีพื้นที่ปลูกรวม 6,785 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3,183 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 21,595 ตัน จะมีสัดส่วนออกสู่ตลาด เดือน ม.ค. ร้อยละ 2, ก.พ. ร้อยละ 80 และมี.ค. ร้อยละ 18 ขณะนี้เกษตรกรเริ่มทยอยเก็บผลผลิตและนำออกสู่ตลาดบ้างแล้ว

- ราคาซื้อขาย:อ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อนเฉลี่ย กก. ละ 0.10 บาท เนื่องจากตลาดปลายทางชะลอการสั่งซื้อเพราะเป็นช่วงใกล้ถึงเทศกาลตรุษจีน

- ภาวะการค้า: ผู้ประกอบการในพื้นที่เริ่มเปิดรับซื้อมันสำปะหลังแล้ว แต่ในช่วงนี้ยังคงมีปริมาณผลผลิตเข้าสู่ตลาดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

- หอมแดง

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา
สด (คละ)	กิโลกรัม	6-10	7-12.50	10-15
แห้ง (คละ)	กิโลกรัม	10-15	25-30	20-45

สถานการณ์

- การผลิต: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานข้อมูลปีการผลิต 2559/60 มีพื้นที่รวม 2,713 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 10,852 ตัน ขณะนี้เกษตรกรบางส่วนเก็บเกี่ยวผลผลิตออกสู่ตลาดบ้างแล้ว เนื่องจากช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน ม.ค. เกิดภาวะฝนตกชุกต่อเนื่องหลายวัน ส่งผลให้หอมแดงเกิดการเน่าเสีย เป็นโรค

- ราคาซื้อขาย:เกษตรกรขายได้ สด (คละ) ราคา กก. ละ 6 - 10 บาท
แห้ง (คละ) ราคา กก. ละ 10 - 15 บาท

- ภาวะการค้า: ผู้ประกอบการค้าหอมแดงของจังหวัดลำพูน ซื้อขายผลผลิตตามคุณภาพ

- กระเทียม

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา
สด (คละ)	กิโลกรัม	-	-	10-17
แห้ง (คละ)	กิโลกรัม	-	-	27-45

สถานการณ์

- การผลิต: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานข้อมูลพื้นที่ปลูกกระเทียม ปีการผลิต 2559/60 มีพื้นที่รวม 1,602 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 4,480 ตัน คาดว่าจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ประมาณ กลางเดือน ก.พ. 60

- ราคาซื้อขาย: กระเทียมปีการผลิต 2560 ของจังหวัดลำพูน –ยังไม่มีการซื้อขาย-
- ภาวะการค้า: กระเทียมจังหวัดลำพูนปี 2559/60 ยังไม่มีการซื้อขาย ไม่มีการซื้อขายกระเทียมที่มีการซื้อขายในขณะนี้ เป็นผลผลิตปีการผลิต 2558/59 ซึ่งได้ทยอยนำออกจำหน่าย (กระเทียมแห้ง คละ กก. ละ 150 บาท)

- ข้าวนาปรัง

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา
ข้าวเปลือกเหนียว สันปาดอง 1	ตัน	-	-	14,800

สถานการณ์

- การผลิต: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานข้อมูลพื้นที่ปลูกกระเทียม ปีการผลิต 2559/60 มีพื้นที่รวม 995 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ - ตัน คาดว่าจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ประมาณเดือน เม.ย. - พ.ค. 60
- ราคาซื้อขาย: ข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2560 ของจังหวัดลำพูน –ยังไม่มีการซื้อขาย-
- ภาวะการค้า: ขณะนี้เกษตรกรอยู่ระหว่างการเพาะปลูกข้าวเปลือกนาปรัง ปี 2560 สำหรับการซื้อขายข้าวเปลือกผู้ประกอบการในพื้นที่ยังไม่เปิดรับซื้อข้าวเปลือกนาปรัง

- ข้าวนาปี

รายการสินค้า	หน่วย	26 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560	เทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา
ข้าวเปลือกเหนียว สันปาดอง 1	ตัน			
ความชื้น 15%		7,750-12,000	7,750-12,000	11,180-13,000
ความชื้น 28-29%		6,000 – 10,200	6,000 – 10,200	9,000 – 10,500

สถานการณ์

- การผลิต: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน รายงานข้อมูลพื้นที่ปลูกกระเทียม ปีการผลิต 2559/60 มีพื้นที่รวม 123,799 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 80,470 ตัน ขณะนี้เกษตรกรทยอยเก็บผลผลิตและนำออกสู่ตลาดประมาณเดือน ต.ค. 59 – ม.ค. 60 หมดแล้ว
- ราคาซื้อขาย: ข้าวนาปี ปีการผลิต 2560 ของจังหวัดลำพูน เกษตรกรขายได้

พันธุ์สันป่าตอง ราคา ตันละ 9,000 – 9,200 บาท

พันธุ์ กข.6 ราคา ตันละ 9,800 – 10,200 บาท

● ภาวะการค้า: ราคาซื้อขายข้าวเปลือกเหนียวเกี่ยวสด (ความชื้น 25-28%) พันธุ์สันป่าตอง ตันละ 9,000-9,200 บาท พันธุ์ กข.6 ตันละ 9,800-10,200 บาท ซึ่งข้าวเปลือกเหนียวสันป่าตอง 1 ราคาปรับสูงขึ้นจากปลาย (8 ธ.ค. 59) สัปดาห์ก่อนเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตเข้าสู่ตลาดน้อย ขณะที่ผู้ประกอบการยังมีความต้องการข้าวเปลือกเพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาดปลายทาง เพราะเป็นช่วงปลายฤดูการเก็บเกี่ยว ส่วนข้าวเหนียว กข.6 ยังคงทรงตัวต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 27 พ.ย. 59 เป็นต้นมา

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน มกราคม 2560

2) สินค้าหัตถกรรม

ผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดลำพูน

จำนวนกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดลำพูน ที่ได้ลงทะเบียนไว้กับกรมการพัฒนาชุมชน ในปี 2558-2559 มีดังนี้

- กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ จำนวน 396 ราย
  - ผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 859 ผลิตภัณฑ์ แยกเป็น
ประเภทอาหาร	จำนวน 182 ผลิตภัณฑ์
ประเภทเครื่องดื่ม	จำนวน 43 ผลิตภัณฑ์
ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	จำนวน 253 ผลิตภัณฑ์
ประเภทของใช้ ของตกแต่งและของที่ระลึก	จำนวน 259 ผลิตภัณฑ์
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 122 ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำพูน คือ

1. ผ้าทอยกดดอก (ได้รับการขึ้นทะเบียน GI)
2. ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง (ได้รับการขึ้นทะเบียน GI)
3. ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายแปรรูป
4. เครื่องสำอางจากสมุนไพร

การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2559 ผลการดำเนินการคัดสรรฯ จัดระดับผลิตภัณฑ์ มีระดับเดียว คือ ระดับประเทศเท่านั้น โดยใช้หลักเกณฑ์เฉพาะแต่ละประเภทผลิตภัณฑ์ (Specific Criteria) ซึ่งกำหนดคะแนนรวมไว้ 100 คะแนน ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ด้าน คือ หลักเกณฑ์ด้านผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของชุมชน หลักเกณฑ์ด้านการตลาด และความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะนำมากำหนดกรอบในการจัดระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) ออกเป็น 5 ระดับ ตามค่าคะแนน ดังนี้

1. ระดับ 5 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 90 – 100 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน หรือมีศักยภาพในการส่งออก

2. ระดับ 4 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 80 – 89 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ และสามารถพัฒนาสู่สากล

3. ระดับ 3 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 70 – 79 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาวได้

4. ระดับ 2 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 50 – 69 คะแนน) เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ

5. ระดับ 1 ดาว (ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน) เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้ เนื่องจากมีจุดอ่อนมากและพัฒนาช้า

การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย OTOP ปี 2559 จังหวัดลำพูน มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่เข้าร่วมการคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย จำนวน 183 ผลิตภัณฑ์ และมีผลการคัดสรรฯ ดังนี้

ระดับ 1 ดาว	จำนวน 5	ผลิตภัณฑ์	ระดับ 2 ดาว	จำนวน 6	ผลิตภัณฑ์
ระดับ 3 ดาว	จำนวน 34	ผลิตภัณฑ์	ระดับ 4 ดาว	จำนวน 91	ผลิตภัณฑ์
ระดับ 5 ดาว	จำนวน 47	ผลิตภัณฑ์			

สินค้าที่สำคัญ ได้แก่

ผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าฝ้ายทอมือ มีจุดเริ่มมาจากชาวยองที่อพยพมาจากเมืองเชียงรุ่งของแคว้นสิบสองปันนาในจีนตอนใต้ที่ค้าวัวค้าควายมาก่อนต่อมาในสมัยพระเจ้ากาวิละได้กวาดต้อนผู้คนจากเมืองยองประเทศพม่าเข้ามาตั้งบ้านเรือนในเขตเมืองลำพูนตั้งบ้านเรือน "เก็บหอมตอมไพร" เพื่อบูรณะฟื้นฟูเมืองหลังจากรกร้างจากการทำสงครามกับพม่า ชาวยองเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ณบ้านดอนหลวงและบ้านหนองเงือกอำเภอป่าซางในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนยองในสมัยก่อนจะทำไร่ทำนาเลี้ยงวัวควายเมื่อว่างจากงานหลักหญิงสาวมักจะทอผ้าเพื่อใช้ในครัวเรือนโดยคนเมืองยองเรียกการทอผ้าว่า “ตำหูก” แต่ละบ้านจะทอผ้าจากฝ้ายที่ปลูกเองแล้วนำมาผ่านกระบวนการปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายจากนั้นย้อมสีเส้นด้ายด้วยวัสดุจากธรรมชาติที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตจากนั้นจึงนำมาขึ้นกึ่งที่มีอยู่ใต้ถุนบ้านแทบจะทุกหลังคาเรือนเพื่อทำการถักทอเป็นผ้าผืนตามขนาดที่ต้องการโดยผ้าที่นิยมทอกันในสมัยนั้นจะเป็นผ้าสีพื้นจากนั้นนำมาตัดเย็บเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปอาทิเช่นผ้าห่มผ้าปูที่นอนผ้าปูโต๊ะผ้าปูที่นอนปลอกหมอน เป็นต้นในสมัยก่อนเด็กผู้หญิงในหมู่บ้านจะทอผ้าด้วยมือกันเป็นแทบทุกคนหากว่าเป็นแต่ลวดลายพื้นๆที่เรียกว่าลาย 2 ตะกอนการทอผ้ามือจึงถือได้ว่าเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาและเป็นกิจกรรมที่ผูกพันกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านมาเป็นเวลานานนับร้อยๆปี ความเจริญเริ่มแผ่ขยายเข้ามาสู่ตัวอำเภอป่าซางผ่านทางถนนหลวงที่ตัดผ่านเมืองป่าซางเพื่อทอดตัวไปสู่เชียงใหม่การทอผ้ามือของช่างทอผ้าบ้านดอนหลวงจึงมิได้จำกัดอยู่แต่เพียงการทอเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันอีกต่อไปแต่กลายเป็นอาชีพเพื่อเลี้ยงปากท้องแทนการทำไร่ทำนาอย่างในอดีตการตั้งขึ้นของโรงงานทอผ้าในตัวเมืองอำเภอป่าซางทำให้ช่างทอผ้าจากบ้านดอนหลวงและบ้านหนองเงือกหลาย ๆ คนถูกดึงตัวออกไปทำงานยังโรงงานทอผ้าทำหน้าที่เพื่อคิดค้นลวดลายใหม่ ๆ และยกลวดลายจากใบกระดาศแบบลายของเจ้าของโรงงานให้ลงสู่ผืนผ้าจริงการออกไปทำงานยังโรงงานทอผ้าในตัวเมืองป่าซางเสมือนการเปิดประตูความรู้ของช่างทอผ้าให้รู้จักและเรียนรู้การทอผ้าลวดลายแปลกใหม่ที่ทันสมัยการใช้สีสันทนขึ้นงานให้เป็นที่ถูกใจของตลาดได้พบและเรียนรู้อีกด้านหนึ่งของการทอผ้าที่ไม่ใช่การทอผ้าเพื่อชีวิตประจำวันเมื่อสั่งสมความรู้และประสบการณ์จนเชี่ยวชาญจึงได้กลับมาพัฒนาการทอผ้าให้ก้าวผ่านการ

สะสมความรู้และประสบการณ์หลายต่อหลายรุ่นจนกลายเป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าแม้ปัจจุบันการทอผ้าจะค่อยๆ จางหายไปจากชุมชนทุกหลังคาเรือนไม่ได้ทอผ้าใช้อย่างในอดีตหลายๆคนหันไปประกอบอาชีพอื่นๆแต่ก็ยังมีอีกหลายคนที่พยายามสืบสานและพัฒนาการทอผ้าต่อไป

ปัจจุบันผ้าฝ้ายทอมือของจังหวัดลำพูน จึงเป็นแหล่งผลิตผ้าฝ้ายที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่บ้านดอนหลวงและบ้านหนองเจือก อำเภอป่าซาง นอกจากนี้ยังผู้ประกอบการ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่จังหวัดลำพูน เช่น อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ทา เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือของ จังหวัดลำพูนมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งผ้าผืนสำหรับนำไปตัดเย็บผ้าชิ้น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ตลอดจนเครื่องใช้ ภายในบ้าน เช่น ผ้าปูโต๊ะ ที่รองแก้ว-จาน ฯลฯ ในด้านการจำหน่ายผ้าทอและผลิตภัณฑ์นั้น โดยทั่วไปอาศัย ตลาดใหญ่เป็นหลัก คือ กรุงเทพฯ และเชียงใหม่

ผ้าไหมยกดอกลำพูน (Lamphun Brocade Thai Silk) เป็นผ้าไหมที่ทอยกวดลายให้ สูงกว่าผืนผ้าโดยการเลือกยกบางเส้นข่มบางเส้นเพื่อให้เกิดลวดลาย โดยใช้ตะกอลอย และใช้เส้นไหม ดีเกลียวเป็นทั้งเส้นยืนและเส้นพุ่ง รวมทั้งมีเส้นไหมพิเศษในการทอยกให้เกิดลวดลาย ตามกรรมวิธีที่ประณีต ที่เป็นมรดกทางหัตถกรรมที่ถ่ายทอดสืบกันมา โดยมีประวัติความเป็นมาเริ่มตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2348 สมัยยุค “เก็บผ้าใส่ซ้า เก็บซ้าใส่เมือง” พญาภาวิละ เจ้าเมืองเชียงใหม่ ได้กวาดต้อนชาวไทลื้อจากเมืองยอง สิบสอง ปันนาซึ่งมีกลุ่มชนชั้นเจ้านายรวมอยู่ด้วยมาอยู่ลำพูน ซึ่งขณะนั้นแทบจะเป็นเมืองร้าง โดยให้อยู่กระจาย กระจายทั่วลำพูน และสร้างเวียงยองขึ้นที่ฝั่งแม่น้ำกวาดด้านตะวันออกของลำพูนให้เจ้ายองอยู่ การเดินทางเข้า มาของชนชาวยองในชั้นเจ้านายนี้มีการนำวิชาแขนงต่าง ๆ เข้ามาด้วย โดยเฉพาะการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ ของชนชาวยองในกลุ่มชนชั้นสูง ที่วัตถุดิบเป็นเส้นไหมมากกว่าเส้นฝ้ายที่ใช้กันในชนชั้นล่างลงไป กาลเวลาล่วง ไปนับร้อยปีพระราชชายาเจ้าดารารัศมีทรงฟื้นฟูผ้าไหมยกดอกและได้นำความรู้ที่เรียนรู้มาจากราชสำนัก ส่วนกลางในกรุงเทพฯ มาประยุกต์ จนเป็นผ้าไหมยกดอกที่มีลวดลายสวยงามแปลกตาและวิจิตรบรรจง และ ถ่ายทอดให้แก่เจ้าหญิงส่วนบุญและเจ้าหญิงลำเจียกซึ่งเป็นชายาและธิดาของเจ้าจักรคำ ขจรศักดิ์ เจ้าผู้ครอง นครลำพูนองค์สุดท้าย จากนั้นการทอผ้าไหมยกดอกจึงแพร่หลายทั่วไป และทอกันมากในตำบลเวียงยองและ บริเวณใกล้เคียงที่เป็นชุมชนของเจ้านายยองในอดีต ผ้าไหมยกดอกลำพูนจึงเป็นมรดกทางหัตถกรรมของ ชนชั้นสูงที่ถ่ายทอดสืบกันมา แหล่งผลิตผ้าไหมยกดอกในปัจจุบันอยู่ในตำบลเวียงยอง ตำบลในเมือง อำเภอ เมืองลำพูน และตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จากความสวยงามวิจิตรบรรจงและควมมีเอกลักษณ์เฉพาะ ของผ้าไหมยกดอกลำพูนทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมยกดอกลำพูนได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2550 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นผู้ขอขึ้นทะเบียน ถือเป็นการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ซื้อหรือ ผู้บริโภคได้ว่าผลิตภัณฑ์ผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานตามคุณลักษณะของผ้าไหมยกดอก ลำพูนอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการผ้าไหมยกดอกของจังหวัดที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย : ผ้าไหมยกดอกลำพูน จ.ลำพูน มีจำนวน 12 รายรายละเอียดปรากฏตามตาราง แสดงรายชื่อฯ แหล่งจำหน่ายผ้าไหมยกดอกลำพูนผู้สนใจสามารถหาซื้อได้ที่แหล่งผลิตตามรายชื่อ หรือกาดข้าว มุง (หน้าวัดพระธาตุหริภุญชัย) ราคาจำหน่ายผ้าไหมยกดอกลำพูน มีหลากหลายราคาขึ้นอยู่กับลวดลายของผ้า ลวดลาย สี ลักษณะผ้า (ผ้าชุด/ผ้าชิ้น/ผ้าชิ้น/ผ้าสไบ/ผ้าคลุมไหล่) โดยมีราคาตั้งแต่หลักพันถึงหลักหมื่นบาท

ตารางแสดงรายชื่อผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย

: ผ้าไหมยกดอกลำพูน จ.ลำพูน จำนวน 12 ราย

ที่	เลขหนังสือ อนุญาต	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	ช่วงเวลา อนุญาต
1	อสช. 381/2556 ลำดับที่ 1	ร้านคุณอุ้มผ้าไหมยกดอก โดย นายเรวัต สิงห์ศักดิ์	48/2 ม.4 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน	089 - 4359742	20 ส.ค. 56 – 19 ส.ค. 58
2	อสช.711/2557 ลำดับที่ 1	ร้านอำไพผ้าไหมยกดอก โดย นางอำไพ เซษฐอง	69/1 ม.1 ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน	053 - 534174 081 - 8266873	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
3	อสช. 712/2557 ลำดับที่ 2	หจก. มาลีลำพูนผ้าฝ้ายและผ้า ไหมยกดอก โดย นางมาลี ปิงยศ	92 ม.9 ต.บ้านปวง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน	053 - 596038 081 - 7833794	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
4	อสช. 713/2557 ลำดับที่ 3	ร้านปาริชาติไหมไทย โดย นางปาริชาติ แก้วหนัก	69 ม.8 ต.บ้านปวง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน	053 - 596042 084 - 7593689	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
5	อสช. 714/2557 ลำดับที่ 5	ร้านลำพูนไหมไทย โดย นางสาวสริน คอนเนลล์	812 ถ.พ้างจิตวงศ์พันธุ์ รังสรรค์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน	053 - 510329 089 - 7562955	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
6	อสช. 715/2557 ลำดับที่ 6	ร้านดารณีไหมไทย โดย นางดารณี ใจดี	178 ม.4 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน	053 - 530422 081 - 2871245	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
7	อสช. 716/2557 ลำดับที่ 7	หจก. เพ็ญศิริไหมไทย โดย นางเพ็ญศิริ สุนทรารักษ์	123 ม.2 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน	053 - 510524 081 - 8814730	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
8	อสช. 717/2557 ลำดับที่ 8	หสม. บุญเกียรติไหมไทย (คณะบุคคล) โดย นางสาววิณา บุญเกียรติ	207/1 ถ.รอบเมืองใน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน	081 - 8834656	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
9	อสช. 718/2557 ลำดับที่ 9	ร้านโสภณผ้าไหมและผ้าฝ้ายยก ดอก โดย นายนพรัตน์ โสภณ	61/1 ม.4 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน	086 - 1170889	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59
10	อสช. 719/2557	ร้านพรชัยไหมไทย โดย นายพรชัย แก้วหนัก	180 ม.8 ต.บ้านปวง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน	083 - 5673536	26 พ.ย. 57 – 25 พ.ย. 59

ที่	เลขหนังสือ อนุญาต	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	ช่วงเวลา อนุญาต
	ลำดับที่ 10				
11	อสช. 720/2557 ลำดับที่ 11	ร้านอรชาไหมไทย โดย นางอรชา คำมณี	78 ถ.ช่างฆ้อง ต.ใน เมือง อ.เมือง จ.ลำพูน	053 - 532254 081 - 7247577	26 พ.ย. 57 - 25 พ.ย. 59
12	อสช. 721/2557 ลำดับที่ 12	ร้านเพ็ญพัศตร์ฝ้ายกดอก โดย นางเพ็ญพัศตร์ ก้อนพิงค์	65/1 ม.6 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน	086 - 1870417	26 พ.ย. 57 - 25 พ.ย. 59

ไม้แกะสลักแม่ทา ไม้แกะสลักแม่ทา เป็นผลงานศิลปกรรมอันทรงคุณค่าเกิดจากภูมิปัญญา ทักษะ และความละเอียดประณีตของช่างแกะสลักมาสร้างสรรค์เป็นไม้แกะสลักทั้งดงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ของอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จนกลายเป็นแหล่งแกะสลักไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลกจากการเล่าขานต่อกันมาทำให้ ทราบว่าการแกะสลักไม้ของชาวแม่ทา เริ่มมาประมาณ พ.ศ. 2348 สมัยที่ชาวยองถูกเกณฑ์ให้มาบูรณะเมือง ลำพูน แล้วย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานในที่ราบลุ่มของแม่น้ำต่างๆ รวมทั้งแม่น้ำทา ในเขตอำเภอแม่ทาด้วย โดยเฉพาะในเขตตำบลทาทุ่งหลวง ตำบลทากาศ และตำบลทาชุมเงิน จังหวัดลำพูนจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้ แก่ทำให้ทราบว่า ในสมัยก่อนมีคนเดินทางไปทำธุระที่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และได้เห็น ชาวบ้านกำลังแกะสลักไม้สักเป็นรูปช้างที่สวยงาม ประกอบกับพื้นฐานของชาวยองเป็นผู้ที่มีพื้นฐานของการ เป็นช่างแกะสลักอยู่แล้ว จึงได้ซื้อช้างไม้แกะสลักนั้นมาดูเป็นตัวอย่างแล้วทดลองแกะสลักตามแบบก็สามารถ ทำได้อย่างสวยงาม จึงได้ขยายการแกะสลักไม้เพิ่มมากขึ้นกันทั้งหมู่บ้าน จนครบทุกตำบลทั้งอำเภอแม่ทา ใน ระยะแรกๆ การแกะสลักไม้เป็นงานที่แกะสลักทั่วไปหรือทำเป็นต้นแบบหยาบๆ ส่งจำหน่ายให้พ่อค้าแม่ค้าที่ บ้านถวาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ นำไปตกแต่ง ชัดเกลา ลงสี หรือตกแต่งเพิ่มเติมให้สวยงามเพิ่มขึ้นให้ มีรูปทรงสวยงาม เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวปัจจุบันนี้มีการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ การตกแต่ง รายละเอียดแบบครบวงจรโดยเริ่มตั้งแต่การผลิตจนกระทั่งสามารถนำออกจำหน่ายได้เลย วัตถุดิบในการทำไม้ แกะสลักในระยะแรกใช้ไม้สักที่ซื้อมาจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ต่อมาวัตถุดิบเริ่มหายาก ได้หันมาใช้ไม้ จามจุรีหรือไม้ฉำฉา ไม้มะม่วง และไม้เนื้ออ่อนอื่นๆ ทดแทน

ลูกค้าและตลาดที่สำคัญของไม้แกะสลักอำเภอแม่ทา คือ หมู่บ้านถวายอำเภอหางดงอำเภอ สันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่และตลาดในตัวเมืองเชียงใหม่ตลอดจนตลาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของ ประเทศ และการส่งออกต่างประเทศ

ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักอำเภอแม่ทาในแต่ละหมู่บ้าน จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปไม่ซ้ำแบบ กัน เช่น บ้านทาทุ่งหลวง หมู่ที่ 1 มีผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักประเภทพระพุทธรูป นางรำ นางไหว้ ช่อฟ้า บ้าน เหมืองลึก หมู่ที่ 2 ผลิตภัณฑ์ประเภทแกะสลักไม้ดอกไม้ชุต กอดันกล้วย แจกันทรงสูง บ้านท้องฝาย หมู่ที่ 3 ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาแมวเดี่ยว ครอบครว้แมว ช้างชูงวง ช้างวางกระถางต้นไม้ โขลงช้าง บ้านหนองยางไคล หมู่ที่ 4 ผลิตภัณฑ์ช้างคู่ ตุ๊กตานกฮูก แมว กล่องใส่เครื่องประดับ ตุ๊กตาคน แก้วอี หวีกระติง ชุตเต่าลงสี ของเล่นเด็ก

คุณสีดาลุยไฟ ตึกตาแป๊ะยัม ชันตักน้ำไม้ พระพุทธรูปปางต่างๆ เจ้าแม่จามเทวี บ้านหนองยางฟ้า หมู่ที่ 5
ผลิตภัณฑ์หงส์ฟ้า หน้ากากพระ พระพิฆเนศ นางรำ ชุดรับแขก ของเด็กเล่น เช่น รถจักรยานยนต์ไม้ รถยนต์ไม้
เครื่องบินไม้ บ้านทุ่งทองกวาว และ หมู่ที่ 6 ผลิตภัณฑ์ตึกตานางรำ ตัวอักษรไม้ ป้ายติดหน้าบ้าน หน้ากากติด
ผนัง เป็นต้น

ตารางแสดงรายชื่อผู้ประกอบการไม้แกะสลักแม่ทา จ.ลำพูน

ที่	ชื่อร้าน / ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่	เบอร์โทร	สินค้า
1	หจก.ทรัพย์สินภัทรา นายสุวรรณสันติวรานุรักษ์ (ประธานสหกรณ์ไม้ แกะสลักแม่ทา)	117 ม.4 บ้านหนองยางไค ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ. ลำพูน	053-574754 081- 8853287	ข อ ง ต ก แ ต่ ง บ้ า น เฟอร์นิเจอร์ ของที่ระลึก
2	ร้านสดแกะสลัก นายสดจินะภาส	ม.4 บ้านหนองยางไค ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053 - 574664	ช่าง นางไหว้ ตึกตา ของ ตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก เฟอร์นิเจอร์
3	แทนขวัญแกะสลัก คุณศิริขวัญกันทะวงศ์	120/1 ม.3 บ้านท้องผาย ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-575026 081-7061961 089-8388443	หุ่นไม้ แกะสลัก ของ ตกแต่งบ้านของที่ระลึก รับทำตามออเดอร์
4	นายประสิทธิ์ตันภาส	170 ม.5 บ้านหนองยาง ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	089-8519053	ข อ ง ต ก แ ต่ ง บ้ า น เฟอร์นิเจอร์
5	นางเกียงคำสารภาส	249 ม.2 บ้านเหมืองลึก ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-574769 081-0288551	ของที่ระลึก ของตกแต่ง บ้าน เฟอร์นิเจอร์
6	วรรณชัยแกะสลัก นายวรรณชัยปวนภาส	103/1 ม.3 บ้านท้องผาย ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053 - 574308 089-8545217	ตึกตาไม้ ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก
7	บ้านวิศรุต นายวิศรุตแก้วภาส	138 ม.4 บ้านหนองยาง ไคล ต. ทา ทุ่ง หลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-574698 081-9922325	ของตกแต่งบ้านของที่ ระลึก เฟอร์นิเจอร์ สัตว์ ต่างๆ
8	กิจเกษมแกะสลัก นางรมณีแก้วภาส	196 ม.5 บ้านหนองยาง ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-574154 084-1015289	ข อ ง ต ก แ ต่ ง บ้ า น เฟอร์นิเจอร์
9	นางสาวนงเยาว์ทะภาส	199 ม.5 บ้านหนองยาง	081 -	เฟอร์นิเจอร์ของตกแต่ง

ที่	ชื่อร้าน / ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่	เบอร์โทร	สินค้า
		ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	9521148	บ้าน
10	เรือนไทยทวีป นายทวีปนันตาทาศ	50/1 ม.1 บ้านทาทุ่งหลวง ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-574416 089-8535378	ของตกแต่งบ้าน นางไห้ว
11	ชุดิมาแอนติค นางชุดิมารินเชื้อ	30/7 ม.5 บ้านหนองยาง ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	084-3781067	พระพุทธรูป ศิเียรพระ ของตกแต่งบ้าน
12	วีระ แกะสลัก นายวีระนันตาทาศ	70/3 ม.1 บ้านทาทุ่งหลวง ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	089-9974775	แกะสลักรากไม้ไม้สักของ ตกแต่งบ้าน และงานตาม สั่ง
13	นายอุดมนันตาทาศ	78 ม.3 บ้านท้องฝาย ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-574455 089-8530195	ของตกแต่งบ้าน ตุ๊กตาไม้ สัตว์
14	บ้านไกรศร นายไกรศรตันทาศ	278 ม.5 บ้านหนองยาง ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	081-9524543	พระพุทธรูป ของตกแต่ง
15	แกะสลักรูปเหมือน ม.ไม้ นายบุญส่งใจทาศ (ลุงตุ้ย)	216 ม.2 บ้านเหมืองลิก ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053 - 574123	ของตกแต่งบ้าน งานตาม สั่งรูปเหมือน
16	นายสัจใจทาศ	171 ม.1 บ้านทาทุ่งหลวง ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053 - 574820	ของตกแต่งบ้าน
17	นายสะอาดใหม่ทาศ	286 ม.5 บ้านหนองยาง ฟ้า ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053 - 574712	ตุ๊กตาไม้แกะสลักสัตว์ ต่า ๆ ของตกแต่งบ้าน
18	นายดำรงใจทาว	192 ม.6 บ้านทุ่งทองกวาว ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน		ป้ายตัวหนังสือ นางไห้ว

3) **สินค้าอุตสาหกรรม** ส่วนใหญ่ ได้แก่ สินค้าที่ผลิตจากโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และสวนอุตสาหกรรมบริษัทเครือสหพัฒน์ อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาหารและเครื่องดื่ม อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องหนัง เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปลำไย ประกอบด้วย โรงงานลำไยกระป๋อง จำนวน 2 โรงงาน และโรงงานลำไยอบแห้ง จำนวน 51 โรงงานรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปลำไยปรากฏตามตารางแสดงรายชื่อ

ตารางแสดงรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปลำไย จังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
โรงงานลำไยกระป๋อง				
1	บริษัท ทropicคอลลพรีเมียร์ ฟู้ด จำกัด	บริษัท ทropicคอลลพรีเมียร์ฟู้ด จำกัด	1/3 ถ.เลี้ยวเมืองป่าซาง ม.11 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน	053-597121
2	บริษัท ไทยอกริฟู้ด จำกัด (มหาชน)	บริษัท ไทยอกริฟู้ด จำกัด (มหาชน)	16/5 ม.4 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน	053-573451
โรงงานลำไยอบแห้ง				
1	นครปฐมพีชไทย	นายอรรณ กงมณี	250 ม.9 ต.อุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน	
2	บริษัท คิงส์ฟู้ดเอ็นโทร ไพร์ส จำกัด	บริษัท คิงส์ฟู้ดเอ็นโทร ไพร์ส จำกัด	179 ม.5 ต.นครเจดีย์ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	053-555368-446
3	นายรังสรรค์พิทยชัยกุล	นายรังสรรค์ พิทยชัยกุล	333 บ้านเหล่ายาวเหนือ ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
4	บริษัท เชียงใหม่ ฉินะ จำกัด	บริษัท เชียงใหม่ ฉินะ จำกัด	289 ม.8 ต.อุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน	
5	นายสมเกียรติตันกมลასน์	นายสมเกียรติ ตันกมลასน์	295 ถ.ลำพูน-ลี้ ม.6 ต.มะกอก อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	
6	บริษัท อินปัง จำกัด	บริษัท อินปัง จำกัด	314 ม.1 ต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน	053-505172-5
7	บริษัท เฉียน ชิง จำกัด	บริษัท เฉียน ชิง จำกัด	168 ถ.พหลโยธิน ม.6 ต.ป่าไผ่ อ.ลี้ จ.ลำพูน	
8	อบแห้งเจ้หลิน	นายธีรเดช พรหมวงศ์	5/1 ม.1 ต.หนองยวง	081-6034899

ลำดับ	ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
			อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน	
9	โรงอบลำไยจินะกาศ	นายกรชัย จินะกาศ	252/1 ถ.แม่ทา-ท่าจักร กม.21 ม.2 ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน	
10	วิเชียรการเกษตร	นายวิเชียร คนธรัตน์กุล	147 ถ.แม่ทา-ท่าจักร ม.7 ต.ทาชุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน	053-560308
11	นางนวลจันทร์ปัญญาชัย	นางนวลจันทร์ ปัญญาชัย	174 ม.5 ต.บ้านธิ อ.เมือง จ.ลำพูน	
12	บริษัท พรทวีโสภณ จำกัด	บริษัท พรทวีโสภณ จำกัด	108/1 ถ.ลำพูน-ลี่ ม.9 ต.นครเจดีย์ อ.ป่าซาง	053-555377
13	นายสุริยันนันตะพงษ์	นายสุริยัน นันตะพงษ์	125/1 ม.2 ต.ประตูป่า อ.เมือง จ.ลำพูน	
14	บริษัท เค.วายุ.พี ธุรกิจ เกษตร จำกัด	บริษัท เค.วายุ.พี ธุรกิจ เกษตร จำกัด	334/1 ม.6 ถ.พหลโยธิน ม.6 ต.ป่าไผ่ อ.ลี่ จ.ลำพูน	053-509239
15	นางอารีวรรณมณูญ	นางอารีวรรณ มณูญ	123 ม.4 ต.หนองหานม อ.เมือง จ.ลำพูน	
16	นายฉัตรชัยศรีจอมทอง	นายฉัตรชัย ศรีจอมทอง	79 ถ.บ้านโง้ง-หนองเขียด ต.หนองปลาซวย อ.บ้าน โง้ง จ.ลำพูน	081-8818271
17	นางรัตนาเจริญพันธุ์	นางรัตนา เจริญพันธุ์	141/4 ม.5 ถ.อ้อมเมือง-ป่า ซางต.ม่วงน้อย อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	053-572654
18	โรงงานปราณีฟาร์ม	นางปราณี ปะมะสอน	92/2 ม.11 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน	081-9516060
19	บริษัท ฟ้าใสเมล็ดพันธุ์ การเกษตร จำกัด	บริษัท ฟ้าใสเมล็ดพันธุ์ การเกษตร จำกัด	229 ม.7 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน	086-9115533 094-4803764
20	นายบรรจงวิพรหมชัย	นายบรรจง วิพรหมชัย	89/1 ม.6 ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน	
21	โลพัสการเกษตร	นายจิรวัฒน์ ดวงเกิด	258 ม.2 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน	
22	นางอำภา เปาหึงหลี	นางอำภา เปาหึงหลี	102 ม.11 ต.ต้นธง อ.เมือง	

ลำดับ	ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
			จ.ลำพูน	
23	นางกิ่งกาญจน์แสนอุโมงค์	นางกิ่งกาญจน์ แสนอุโมงค์	70 ถ.แม่ทา-ท่าจักร ต.บ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน	081-2882726
24	นายวีระพันธ์วิมลศรี	นายวีระพันธ์ วิมลศรี	332 ถ.ม่วงโตน-ท่าลี่ ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน	081-9506572
25	มีนาพืชผล	นายเพ็ญจันทร์ ลี	ม.3 ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน	081-8686168
26	ปิยะมงคล	นายมงคล หมั่นอภัย	269 ม.7 ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	089-8514730
27	บริษัท ชินเจิ้ง จำกัด	บริษัท ชินเจิ้ง จำกัด	112 ม.11 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน	053-090211
28	สองพี่น้องการเกษตร	นายวิเชียร ปัญญาวิลาศ	106/2 ต.ประตูป่า อ.เมือง จ.ลำพูน	081-9510957
29	อำนวยการวิทย์	นายอำนวยการ สมกลิ่น	108 ม.11 ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	081-8120844
30	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เมธากิจเกษตร	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เมธากิจเกษตร	191 ม.19 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน	
31	นางพรรณวิชาอุตวงศ์	นางพรรณวิชา อุตวงศ์	33/1 ถ.สบทา-ท่าลี่ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	083-5810899
32	นายสงวนกอนสีลา	นายสงวน กอนสีลา	7/1 ม.4 ต.หนองยวง อ.เวียงหนองล่อง	081-3861529
33	กำพลพืชผลการเกษตร	นายกำพล เป็งกาสิทธิ์	624/1 ถ.สบทา-ท่าลี่ ม.1 ต.ปากบ่อง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	081-9608020
34	ธนวัฒน์พืชผล	นายธนวัฒน์คำป้อ	635 ม.1 ต.ปากบ่อง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	081-9519735
35	เพื่อนเกษตร	นางสาวร่ำแพนปันอิน	202 ม.4 ต.บ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน	
36	ชัยเฮง	นายวิเชียร แซ่ซัวะ	229/1 ม.7 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน	081-7835696
37	บริษัท อาหลิน เอ็กซ์พอร์ต	บริษัท อาหลิน เอ็กซ์	164 ม.5 ต.ม่วงน้อย อ.ป่า	081-9926486

ลำดับ	ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
	จำกัด	พอร์ท จำกัด	ช่าง จ.ลำพูน	
38	พีพี ทรายอึ้ง	นางปัทมา ตาเจริญเมือง	289 ม.7 ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	053-096081 081-8820519
39	บริษัท แอล.วาย.ซี รวมผล จำกัด	บริษัท แอล.วาย.ซี รวมผล จำกัด	331 ม.14 ต.ห้วยยาบ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน	081-8835337 053-984497
40	บริษัท จำบอนฟู้ด จำกัด	บริษัท จำบอนฟู้ด จำกัด	269 ม.3 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน	081-8827556 053-510431-2
41	บริษัท ฮองดา จำกัด	บริษัท ฮองดา จำกัด	287 ถ.ซูเปอร์ไฮเวย์ ม.8 ต.อุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน	081-8815368 053-541065-6
42	บริษัท อาร์เค ฟู้ดส์ จำกัด	บริษัท อาร์เค ฟู้ดส์ จำกัด	260 ม.8 ต.นครเจดีย์ อ.ป่า ช่าง จ.ลำพูน	081-7848597 081-8837034 053-555338
43	บริษัท เคลลี่ 2007 เกษตร ภัณฑ์ จำกัด	บริษัท เคลลี่ 2007 เกษตรภัณฑ์ จำกัด	187 ม.11 ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	086-9113634 053-578438
44	บริษัท เชียงใหม่ชลฮั่ว จำกัด	บริษัท เชียงใหม่ชลฮั่ว จำกัด	หมู่ 3 ตำบลท่าต้อม อ.ป่า ช่าง จ.ลำพูน	081-8854841 F. 053- 539039
45	บริษัท CT ผลิตผล การเกษตร จำกัด	บริษัท CT ผลิตผล การเกษตร จำกัด	229/1 ม.4 ต.นครเจดีย์อ. ป่าช่าง จ.ลำพูน	081-6039741 053-567056-7
46	บริษัท 568 จำกัด	บริษัท 568 จำกัด	168 ม.4 ต.นครเจดีย์ อ.ป่า ช่าง จ.ลำพูน	053-555063 081-8820568
47	บริษัท 168 จำกัด	บริษัท 168 จำกัด	53 หมู่ 7 ต.นครเจดีย์ อ.ป่า ช่าง จ.ลำพูน	053-555168
48	บริษัท ไทยฟงรับเบอร์ จำกัด (เดิม คีอบ.อีเจ็จ อุตสาหกรรม จก.)	บริษัท ไทยฟงรับเบอร์ จำกัด (เดิม คีอบ.อีเจ็จ อุตสาหกรรม จก.)	152 ม.5 ต.เหมืองจี้ อ. เมืองจ.ลำพูน	053-976962-3 087-1726669
49	หจก.หลงฉางฟู้ดส์	หจก.หลงฉางฟู้ดส์	300 หมู่ 2 ต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน	081-8852959 053-504388
50	บริษัทชินเจ็จ จำกัด	บริษัทชินเจ็จ จำกัด	3/1 หมู่ 14 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน 112 ม.11 ต.ป่าสัก อ.เมือง	081-8837421 053-510212 053-090211

ลำดับ	ชื่อโรงงาน	ชื่อเจ้าของ	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
			จ.ลำพูน	
51	บริษัท คิงฟุตส์เอ็นเตอร์ ไพรซ์ จำกัด	บริษัท คิงฟุตส์เอ็นเตอร์ ไพรซ์ จำกัด	179 หมู่ 5 ต.นครเจดีย์ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	053-555446

ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน มกราคม 2560

“ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง” เป็นภูมิปัญญาของชาวสวนลำไยในจังหวัดลำพูนที่ต้องการถนอมอาหารเพื่อยืดอายุลำไยให้สามารถเก็บได้นานขึ้น ซึ่งภูมิปัญญานี้มีการสืบทอดกันมาอย่างช้านาน ประกอบกับวัตถุดิบที่มีอยู่มากและเหมาะสมต่อการผลิตลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง โดยการนำผลผลิตลำไยสดมาแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ลำไยที่มีอยู่ การผลิตลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง จะใช้วัตถุดิบลำไยสด 100% โดยพันธุ์ลำไยที่นำมาใช้ในการอบ คือ ลำไยพันธุ์ดอที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ เนื้อหนา เมล็ดเล็ก และมีน้ำหนักรวมมาก เมื่อนำไปอบแห้งจะทำให้ได้เนื้อสีเหลืองทอง รูปทรงสวย มีเนื้อหนา และมีรสชาติที่ดี นอกจากนี้ลำไยสดที่ใช้ต้องได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และ/หรือมาตรฐาน Q เมื่อได้ผลที่สุดจะคัดเลือกผลลำไยนำมาควั่นเมล็ด และนำมาจัดเรียงเพื่อเข้าสู่กระบวนการอบโดยทันที จะทำให้ได้ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง ที่มีลักษณะของสีออกเหลืองทอง รูปทรงกลม แห้งสนิทไม่ติดกัน มีรสชาติหวาน และมีกลิ่นหอมแตกต่างจากแหล่งอื่น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยนำไปใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ หรือนำไปเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารต่างๆ เช่น ขนมจีบ ก๋วยเตี๋ยว ลูกก๊าก เค้ก ซาลาเปา น้ำพริกเผาลำไย พายลำไย ลำไยของหวาน

การผลิตลำไยอบแห้งเนื้อสีทองกลายเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้แก่คนในจังหวัดลำพูน โดยในปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตลำไยอบแห้งเนื้อสีทองเป็นจำนวนมากกว่า 50 กลุ่ม ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในหมู่บ้านสันป่าเหียง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งผลิตลำไยเนื้อสีทองที่ใหญ่ที่สุด ตลอดเส้นทางเข้าหมู่บ้านเป็นถนนแห่งลำไยเนื้อสีทอง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมายาวนานกับลำไย และลำไยอบแห้งเนื้อสีทองเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงและสร้างรายได้หลักให้แก่คนในจังหวัดลำพูนเป็นจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งเนื้อสีทองในจังหวัดลำพูน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับ ถูกนำไปขายทั่วประเทศ และส่งออกไปยังต่างประเทศ อีกทั้งยังถูกนำไปลงข่าวหรือวารสารต่างๆ โดยแสดงถึงประวัติความเป็นมาและคุณค่าทางโภชนาการต่างๆ ในตัวผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง โดยในจังหวัดลำพูนได้มีกลุ่มวิสาหกิจที่สร้างชื่อเสียงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่ได้สร้างชื่อเสียงในตัวผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งเนื้อสีทองโดยการได้รับประกาศเกียรติบัตรและโล่สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP และได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่หนึ่งของการประกวดผลิตภัณฑ์ OTOP ดีเด่น สาขาประเภทอาหาร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปลำไยเนื้อสีทอง บ้านสันป่าเหียง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้รับรางวัลมากมายที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ลำไยอบแห้งเนื้อสีทองของจังหวัดลำพูน

ลำไยอบแห้งเนื้อสีทองของจังหวัดลำพูน ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและแตกต่างจากพื้นที่อื่น และได้รับความนิยมจากผู้บริโภค เป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ชาวบ้านชุมชน ทำให้ทางจังหวัดลำพูนมีแนวทางในการส่งเสริมให้ “ลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง” ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) โดยปัจจุบัน กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สินค้า “ลำไยอบแห้งเนื้อสีทองลำพูน” คำขอเลขที่ 58100114 ทะเบียนเลขที่ สข 59100085 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2559 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 13 กุมภาพันธ์ 2558 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนและเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นผู้ยื่นคำขอ

4. โครงสร้างพื้นฐาน

4.1 การไฟฟ้า

กระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่สั่งซื้อมาจากสถานีจ่ายไฟจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งมีแหล่งผลิตที่สำคัญ 1 แห่ง คือ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน สามารถให้บริการไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่การปกครองของจังหวัดลำพูน 8 อำเภอ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน มีสถานีจ่ายไฟย่อย จำนวน 8 แห่ง

1. สถานีไฟฟ้าลำพูน 1
ตั้งอยู่ที่บ้านป่าเส้า ริมถนนสายลำพูน – เชียงใหม่ (สายเก่า) ต.อุโมงค์ อ.เมืองลำพูน
2. สถานีไฟฟ้าลำพูน 2
ตั้งอยู่ที่ตำบลอุโมงค์ ริมถนนสุขุมวิทไฮเวย์เชียงใหม่- ลำพูน ต.อุโมงค์ อ.เมืองลำพูน
3. สถานีไฟฟ้าลำพูน 3
ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมศรีสุทนต์ ถนนสายอ้อมเมือง-ป่าซาง ต.ป่าสัก อ.เมือง
4. สถานีไฟฟ้าลำพูน 4 ตั้งอยู่ที่พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ต.บ้านกลาง อ.เมืองลำพูน
5. สถานีไฟฟ้าลำพูน 5 ตั้งอยู่ตั้งอยู่ที่พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ต.บ้านกลาง อ. เมือง
6. สถานีไฟฟ้าลี่ ตั้งอยู่ที่บ้านป่าลี่ ถนนลำพูน-ลี่ ต.ลี่ อ.ลี่
7. สถานีไฟฟ้าบ้านโฮ้ง ตั้งอยู่ที่ ถนนลำพูน-ลี่ ต. บ้านโฮ้ง อ.ลี่
8. สถานีไฟฟ้าป่าซาง ตั้งอยู่ที่ บ้านบ่อหิน เลขที่ 320 ม. 6 ถนนลำพูน-ลี่ ต.มะกอก

อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

ตั้งแต่ปี 2556 มีไฟฟ้าครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีครัวเรือนที่ไฟฟ้าใช้มากกว่าร้อยละ 98 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของจังหวัด

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ณ ธันวาคม 2557

แหล่งน้ำ

การประปาแหล่งน้ำดิบการประปาใช้น้ำผิวดิน(แม่น้ำปิง)

ปัจจุบันการประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน มีหน่วยบริการอีก 2 แห่ง คือ

(1) หน่วยบริการทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีผู้ใช้น้ำ 321 ราย กำลังผลิต 60 ลบ.ม./ชม. ความต้องการใช้น้ำ 8 – 10 ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำผิวดิน (อ่างเก็บน้ำแม่เส้า)

(2) หน่วยบริการป่าซาง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน มีผู้ใช้น้ำ 993 ราย กำลังผลิต 80 ลบ.ม./ชม.ความต้องการใช้น้ำ 60 – 70 ลบ.ม./ชม. แหล่งน้ำดิบจากน้ำบาดาล

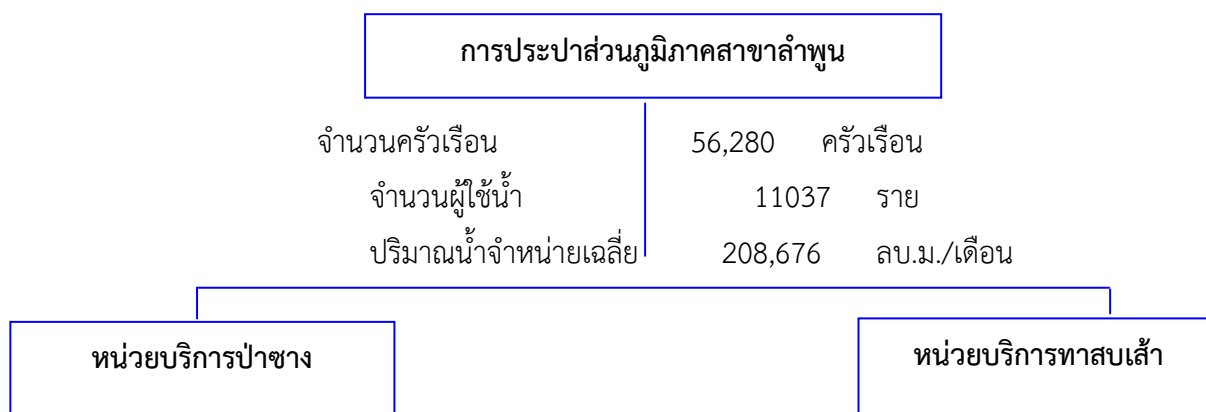
1) พื้นที่จ่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ปัจจุบันประกอบด้วยพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเหมืองง่า เทศบาลเวียงยอง อบต.ริมปิง เทศบาลตำบลอุโมงค์และ อบต. ป่าสัก ครอบคลุมพื้นที่รวมประมาณ 80 ตารางกิโลเมตร

2) จำนวนประชากรในเขตพื้นที่จ่ายน้ำประมาณ 97,841 คน หรือประมาณ 30,803 ครัวเรือน

3) ประเภทผู้ใช้น้ำ ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำประมาณ 11,037 ราย ประกอบด้วยผู้ใช้น้ำประเภท ที่อยู่อาศัย 73.36 % ราชการและรัฐวิสาหกิจ 3.69 % ธุรกิจขนาดเล็ก 16.39 % ธุรกิจขนาดใหญ่ 6.51 % มีอัตราการใช้น้ำเฉลี่ย 0.609 ลบ.ม./ราย/วัน

จากข้อมูลปัจจุบัน ชุมชนมีความต้องการ ใช้น้ำสูงสุด 12,000 ลบ.ม./วัน (500 ลบ.ม./ชม.) ในอนาคต ปี 2556 จะมีความต้องการใช้น้ำสูงสุด 15,600 ลบ.ม./วัน (650 ลบ.ม./ชม.)

เครือข่ายหน่วยบริการและสถานีจ่ายน้ำ

จำนวนครัวเรือน	1,357	ครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน	896	ครัวเรือน
จำนวนผู้ใช้น้ำ	993	ราย	จำนวนผู้ใช้น้ำ	321	ราย
น้ำจำหน่ายเฉลี่ย	11,519	ลบ.ม./เดือน	น้ำจำหน่ายเฉลี่ย	3,903	ลบ.ม./เดือน

หน่วยบริการป่าซาง การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ได้รับโอนระบบประปา จากสำนักงานสุขาภิบาลป่าซางเมื่อ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2535 และได้ดำเนินการปรับปรุง เมื่อ พ.ศ. 2537 มีกำลังผลิตเริ่มแรก 60 ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากบ่อบาดาล ให้บริการในพื้นที่เทศบาลป่าซาง และเขต อบต. ป่าซางปัจจุบันมีจำนวนประชากรในเขตพื้นที่จ่ายน้ำประมาณ 20,523 คน หรือ 1,357 ครัวเรือน ผู้ใช้น้ำรวมทั้งหมด ประมาณ 993 ราย มีความต้องการใช้น้ำสูงสุด 372 ลบ.ม. / วัน (15.50 ลบ.ม./ชม.)

หน่วยบริการทาสบเส้า การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ได้รับโอนระบบประปา จากสำนักงานสุขาภิบาลทาสบเส้า เมื่อ ปี พ.ศ. 2531 และได้ดำเนินการปรับปรุง เมื่อ พ.ศ. 2537 มีกำลังผลิตเริ่มแรก 80 ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำผิวดิน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลทาสบเส้า และเขต อบต. ทาสบ

เส้าปัจจุบันมีจำนวนประชากรในเขตพื้นที่จ่ายน้ำประมาณ 5,644 คน หรือ 896 ครัวเรือน ผู้ใช้น้ำรวมทั้งหมดประมาณ 363 ราย มีความต้องการใช้น้ำสูงสุด 133 ลบ.ม. / วัน (6 ลบ.ม./ชม.)

จำนวนผู้ใช้น้ำเพิ่ม การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ 2548	=	657 ราย	ปีงบประมาณ 2549	=	677 ราย
ปีงบประมาณ 2550	=	396 ราย	ปีงบประมาณ 2551	=	543 ราย
ปีงบประมาณ 2552	=	562 ราย			

น้ำสูญเสีย การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ 2549	=	19.92 %	ปีงบประมาณ 2550	=	16.92 %
ปีงบประมาณ 2551	=	30.87 %	ปีงบประมาณ 2552	=	34.21 %

น้ำผลิตจ่าย การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ 2548	=	2,314,785 ลบ.ม.	ปีงบประมาณ 2549	=	2,427,859ลบ.ม.
ปีงบประมาณ 2550	=	2,479,880 ลบ.ม.	ปีงบประมาณ 2551	=	3,424,445 ลบ.ม.
ปีงบประมาณ 2552	=	3,607,111 ลบ.ม.			

ค่าไฟฟ้า การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ 2548	=	3,423,225.28บาท	ปีงบประมาณ 2549	=	4,078,812.91บาท
ปีงบประมาณ 2550	=	4,587,444.29บาท	ปีงบประมาณ 2551	=	4,355,768.96 บาท
ปีงบประมาณ 2552	=	3,813,648.93 บาท			

ที่มา การประปาส่วนภูมิภาคสาขาลำพูน ตุลาคม 2555

การชลประทาน

แหล่งน้ำในจังหวัดลำพูนที่สำคัญประกอบด้วย ลำน้ำสาย หลักคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำทา และแม่น้ำลี้ โดยมีอาคารชลประทานทั้งหมดประมาณ 200 แห่ง จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ได้รับการพัฒนา แหล่งน้ำทั้งสิ้น 319,540 ไร่ (ร้อยละ49.93) ของพื้นที่ การเกษตร 639,916 ไร่ ประกอบด้วย

1.1 โครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่งพื้นที่ชลประทาน 51,800 ไร่ (พื้นที่ห้วงงานอยู่ที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนแม่กวงอุดมธาราจ.เชียงใหม่)

1.2 โครงการชลประทานขนาดกลาง 9 แห่งพื้นที่ชลประทาน 101,900 ไร่ประกอบด้วย

1.2.1 อ่างเก็บน้ำขนาดกลางจำนวน 4 แห่งความจุรวม 35.10 ล้านลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน 23,700 ไร่ดังนี้

- อ่างเก็บน้ำแม่สาน ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 9,600 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแมธิ ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 6,500 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่ต๊ิบ ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 5,100 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่เมย ต.ทาชุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 2,500 ไร่

1.2.2 ฝายทดน้ำขนาดกลาง จำนวน 5 แห่ง พื้นที่ชลประทาน 78,200 ไร่ดังนี้

- ฝ่ายชลชั้นพินิจ ต.ดอนแก้ว อ.สารภี จ.เชียงใหม่ พื้นที่ชลประทาน 45,200 ไร่ (พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดลำพูน 33,600 ไร่)
- ฝ่ายมหาโชค ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 4,800 ไร่
- ฝ่ายวังทอง ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 4,500 ไร่
- ฝ่ายหนองสลัก ต.บ้านเรื่อน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 12,400 ไร่
- ฝ่ายเหมืองตั้ง ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน พื้นที่ชลประทาน 11,300 ไร่

1.2.3 โครงการชลประทานขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 51 แห่ง(ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำ 38 แห่ง ความจุประมาณ 22.00 ล้าน ลบ.ม. และฝาย 13 แห่ง) พื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 53,950 ไร่

1.2.4 โครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ถ่ายโอนภารกิจให้อปท. 92แห่ง (ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำ 6 แห่ง ความจุประมาณ 1.57 ล้าน ลบ.ม. และฝาย 86 แห่ง) พื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 122,065 ไร่

1.2.5 โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 32 แห่งพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 37,375ไร่

ที่มา: โครงการชลประทานลำพูน ข้อมูล ณ เดือน มกราคม 2560

สถานการณ์น้ำ ในจังหวัดลำพูน

ปริมาณฝนในเขตจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2560 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2559 ถึงมกราคม 2560 มีปริมาณฝนสะสมที่สถานีวัดน้ำฝน อ.เมือง วัดได้ 1,298 มิลลิเมตร (เกณฑ์เฉลี่ย 992 มิลลิเมตร) และปีที่แล้ว 1,017 มิลลิเมตร (มากกว่าปีที่แล้ว 27 %)

ปริมาณน้ำในแม่น้ำกวงที่ไหลเข้าเมืองลำพูนปี พ.ศ.2560 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2559 ถึงมกราคม 2560 มีปริมาณน้ำท่าสะสมที่สถานี P.5 สะพานท่าสิงห์ อ.เมือง วัดได้ 288 ล้าน ลบ.ม (เกณฑ์เฉลี่ย 656 ล้าน ลบ.ม) และปีที่แล้ว 152 ล้าน ลบ.ม (มากกว่าปีที่แล้ว 89 %)ในเขตพื้นที่โครงการชลประทานลำพูน อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 4 แห่ง ความจุที่ระดับเก็บกักรวมทั้งหมดประมาณ 35.1 ล้าน ลบ.ม. ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 มีปริมาณน้ำประมาณ 17.83 ล้าน ลบ.ม. (ประมาณ 50 %) มีพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้งประมาณ 61,128 ไร่ ส่วนโครงการชลประทานขนาดเล็กมีอ่างเก็บน้ำ 46 แห่ง ความจุเก็บกักรวมประมาณ 23 ล้าน ลบ.ม. ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 มีปริมาณน้ำประมาณ 10 ล้าน ลบ.ม. (ประมาณ 41%)

การบริหารจัดการน้ำ ในเขตจังหวัดลำพูน

การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดลำพูน อ่างเก็บน้ำขนาดกลางทั้ง 4 แห่ง พื้นที่ชลประทาน ส่วนใหญ่ จะเป็นสวนลำไย แต่ทั้งนี้ ทางโครงการชลประทานลำพูน ได้ประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกร งดปลูกข้าวนาปรัง โดยให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนในพื้นที่บางส่วน ซึ่งหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำในพื้นที่ จะมีการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำของแต่ละอ่าง เพื่อวางแผนการปล่อยน้ำจากอ่างฯ ยกเว้นอ่างเก็บน้ำแม่सान เนื่องจากปีที่แล้วน้ำเหลือในอ่างแค่ 0.90 ล้าน ลูกบาศก์เมตร (ประมาณ 5 %) ปัจจุบัน มีน้ำอยู่ประมาณ 4 ล้าน ลูกบาศก์เมตร (ประมาณ 25 %) ได้มีข้อตกลงร่วมกันว่าจะไม่ปล่อยน้ำ เพื่อเก็บน้ำไว้ให้ได้มากที่สุด ในการปลูกข้าวในฤดูนาปีต่อไป

ส่วนฝายขนาดกลาง ทั้ง 5 แห่ง นั้น ในแม่น้ำกวงมีฝายวังทอง เนื่องจากมีน้ำในลำน้ำกวงน้อยมาก จึงไม่มีการวางแผนการปลูกพืชฤดูแล้ง ฝ่ายมหาโชค ก็ไม่มีน้ำในลำน้ำ และไม่ปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่सान จึง

ไม่มีการวางแผนการปลูกพืชฤดูแล้ง ในลำน้ำลี้ มีฝายเหมืองตั้ง เนื่องจากน้ำในลำน้ำลี้ มีน้อย ก็ไม่มีการวางแผนการปลูกพืชฤดูแล้ง เช่นกัน ดังนั้น จึงมีการวางแผนปลูกพืชเฉพาะฝายชลชั้นฉิมจิกับ ฝายหนองสลิก ซึ่งอยู่ในลำน้ำปิง มีการวางแผนการปลูกพืชฤดูแล้งรวมทั้งหมดประมาณ 61,128 ไร่ พืชส่วนใหญ่ก็จะเป็น ลำไย ส่วนข้าวนาปรัง โครงการฯ ได้ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร งดปลูกเช่นกัน แต่ก็ยังมีพื้นที่ ที่อยู่บริเวณต้นคลอง และพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำสำรองของตนเอง เช่น สระ/ บ่อบาดาล ฯ ปลูกข้าวอยู่ คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 5,000 ไร่

ที่มา: โครงการชลประทานลำพูน ข้อมูล ณ เดือน มกราคม 2560

ทรัพยากรน้ำบาดาล

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีน้ำบาดาลค่อนข้างสมบูรณ์โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน ที่เป็นแหล่งน้ำบาดาลในหินร่วน ซึ่งนอกจากจะสามารถพัฒนาน้ำบาดาลระดับตื้นขึ้นมาใช้ประโยชน์แล้ว ยังมีชั้นน้ำบาดาลที่อยู่ระดับลึกลงไปประมาณ 200 – 300 เมตร ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังมีน้ำบาดาลออกจากหินแข็งโดยเฉพาะหินปูนซึ่งมีอยู่มากในบริเวณอำเภอลี้ และอำเภอบ้านโฮ่ง ที่เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญในบริเวณพื้นที่ที่เป็นหุบเขาหรือเป็นเขา โดยระดับชั้นน้ำอยู่ประมาณช่วง 30-70 เมตร พื้นที่จังหวัดลำพูนประมาณร้อยละ 32 ประกอบด้วยดินร่วน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำบาดาลที่ดีให้น้ำมาก โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของแอ่ง เชียงใหม่-ลำพูนซึ่งมีปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ประมาณ 485 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ต่อปีประมาณ 97 ล้าน ลบ.ม.พื้นที่ร้อยละ 18 เป็นหินปูน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำบาดาลที่ดี มีปริมาณน้ำมากสามารถพัฒนามาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกชนิด อีกร้อยละ 15 เป็นหินทราย หินดินดาน ซึ่งมีปริมาณน้ำ ปานกลาง โดยมีลักษณะของแหล่งน้ำดังนี้

1. แหล่งน้ำบาดาลในหินร่วน

แหล่งน้ำบาดาลในหินร่วน ประกอบด้วยตะกอนจำพวก กรวด ทราย ทรายแป้ง เศษหิน และดินเหนียว ซึ่งยังไม่สมานตัวหรือยังไม่จับตัวกัน โดยทั่วไปแล้วในแหล่งน้ำบาดาลประเภทนี้ น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในช่องว่างระหว่างเม็ดตะกอนต่างๆ อย่างไรก็ตามแหล่งสะสมตะกอนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นชั้นกรวดทราย จะกักเก็บน้ำบาดาลไว้ได้มากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

- ความหนาแน่นของแหล่งสะสมตะกอน ถ้ามีความหนาแน่นมากก็จะสามารถกักเก็บน้ำบาดาลไว้ได้มาก
- การคัดขนาดของเม็ดตะกอน ถ้ามีความกลมมนมากก็จะกักเก็บน้ำบาดาลไว้ได้มาก
- ลักษณะรูปร่างของเม็ดตะกอน ถ้ามีความกลมมนมากก็จะกักเก็บน้ำบาดาลไว้ได้มาก

2. แหล่งน้ำบาดาลในหินร่วนกึ่งแข็ง

แหล่งน้ำบาดาลในหินร่วนกึ่งแข็ง ประกอบขึ้นด้วยหินชนิดต่างๆ ในกลุ่มหินยุคเทอร์เชียรี อันได้แก่ หินดินดาน หินน้ำมัน และลิกไนต์ โดยน้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ภายในรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อนหรือรอยต่อระหว่างชั้นหิน ความลึกถึงชั้นน้ำบาดาลโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 20 - 60 เมตร และโดยทั่วไปให้น้ำได้ในเกณฑ์น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

3. แหล่งน้ำบาดาลในหินแข็ง

แหล่งน้ำบาดาลในหินแข็ง ส่วนใหญ่น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในช่องว่างของโครงสร้างต่างๆ อันได้แก่ รอยแยก รอยเลื่อน รอยต่อระหว่างชั้นหิน โพรงหรือถ้ำในชั้นหินและช่องว่างของชั้นหินผุ ปริมาณน้ำบาดาลจะมีน้อยหรือมากก็ขึ้นอยู่กับขนาด และความต่อเนื่องกันของโครงสร้างที่มีอยู่ในชั้นหินนั้นๆ กล่าวคือ ถ้าโครงสร้างมีขนาดใหญ่และต่อเนื่องถึงกันดี ก็จะมีน้ำบาดาลกักเก็บอยู่มาก ในทางตรงกันข้ามถ้าโครงสร้าง มีขนาดเล็กและไม่ค่อยต่อเนื่องถึงกัน ก็จะมีน้ำบาดาลกักเก็บอยู่น้อย

ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลของจังหวัดลำพูน

พื้นที่ของจังหวัดลำพูน ประมาณร้อยละ 32 ประกอบด้วยหินร่วน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำบาดาลที่ดี ให้น้ำมาก โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของแอ่งเชียงใหม่ – ลำพูน ซึ่งมีปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ประมาณ 485 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ต่อปีประมาณ 97 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่อีกร้อยละ 18 เป็นหินปูน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำบาดาลที่ดี มีปริมาณน้ำมากสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกชนิด ร้อยละ 15 เป็นหินทราย หินดินดาน ซึ่งมีปริมาณน้ำปานกลาง ที่เหลืออีกร้อยละ 35 เป็นหินอัคนีและหินแปร ซึ่งมีน้ำบาดาลกักเก็บอยู่น้อย

ในด้านคุณภาพของน้ำบาดาล อยู่ในเกณฑ์ดีถึงพอใช้แม้ว่าจะมีปริมาณของเหล็กและฟลูออไรด์อยู่มากในบางพื้นที่ ความลึกสำหรับการเจาะน้ำบาดาลโดยทั่วไปอยู่ในช่วง 40–60 เมตร ยกเว้นบริเวณขอบแอ่งลำพูนทางตะวันออกที่มีความลึก อยู่ในช่วง 80–120 เมตร และมากกว่า 120 เมตร ในบริเวณขอบแอ่งทางด้านเหนือ

ที่มา: คู่มือการใช้แผนที่น้ำบาดาล/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน 2555

4.3 การสื่อสาร

ด้านโทรศัพท์

ปัจจุบันการให้บริการโทรศัพท์ในจังหวัดลำพูน มีที่ทำการเพื่อให้ประชาชนได้ติดต่อเรื่องการขอใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและด้านสื่อสารสัญญาณอื่นๆ แยกเป็น 2 บริษัท ได้แก่

1. **บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)** ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดลำพูนมีศูนย์บริการลูกค้าฯ เปิดให้บริการ จำนวน 3 แห่ง คือศูนย์บริการลูกค้า สาขาลำพูน (โทร. 0-5351-2152) ศูนย์บริการลูกค้าสาขาป่าซาง (โทร. 0-5352-0350) และศูนย์บริการลูกค้าสาขา บิ๊กซี โทร. (0-5358-2528)

2. **บริษัท TT&T** มีสำนักงานฯ เปิดให้บริการจำนวน 1 แห่ง คือ ชุมสายบริษัท ทีทีแอนด์ที สาขา ลำพูน โทร. 053-534003)

บริษัท ที โอ ที จำกัด (มหาชน) ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดลำพูนได้แก่

ศูนย์บริการลูกค้าสาขาลำพูน ให้บริการ ติดตั้ง/ย้าย/โอน/โทรศัพท์พื้นฐานบริการ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง TOT ADSL บริการรับชำระเงิน ค่าบริการ ที่เรียกว่า Just pay จำหน่ายสินค้าสำเร็จรูป อุปกรณ์ Router modem,เครื่องโทรศัพท์จำหน่ายบัตรโทรศัพท์ และรับปรึกษาออกแบบ ติดตั้งโครงข่ายระบบโทรคมนาคมและ ICT Total Solution มี 26 ชุมสาย มีเลขหมาย จำนวน 20,918 เลขหมาย คือ

1. ชุมสายลำพูน	2. ชุมสายนิคมฯ	3. ชุมสายอุโมงค์
4. ชุมสายแม่ทา	5. ชุมสายบ้านธิ	6. ชุมสายป่าสัก
7. ชุมสายฮ้องกอม่วง	8. ชุมสายสะแล่ง	9. ชุมสายหนองหนาม
10. ชุมสายมะเขือแจ้	11. ชุมสายเหมืองง่า ม.4	12. ชุมสายประตูป้าม.3
13. ชุมสาย ประตูป่า ม.4	15. ชุมสายป่าสัก(ลำพูน)	16. ชุมสายร่องสำ้ว
17. ชุมสาย ชัยสถาน	18. ชุมสายทาปลาตุก ม.6	19. ชุมสายลำพูนคันทรี่โฮม
20. ชุมสายทาสบเส้า ม.2	21. ชุมสายตันธง ม.4	22. ชุมสายลำพูนแลนด์แอนด์เฮ้าส์
23. ชุมสายจักรคำกิมข	24. ชุมสายบ้านธิ ม.7	25. ชุมสายดอยติ
26. ชุมสายศูนย์ราชการลำพูน		

ศูนย์บริการลูกค้าสาขาป่าซาง ให้บริการ ติดตั้ง/ย้าย/โอน/โทรศัพท์พื้นฐานบริการ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง TOT ADSL บริการรับชำระเงิน ค่าบริการ ที่เรียกว่า Just pay จำหน่ายสินค้าสำเร็จรูป อุปกรณ์ Router modem,เครื่องโทรศัพท์จำหน่ายบัตรโทรศัพท์และรับปรึกษาออกแบบ ติดตั้งโครงข่ายระบบโทรคมนาคมและ ICT Total Solution มี 19 ชุมสาย มีเลขหมาย จำนวน 11,043 เลขหมายคือ

1. ชุมสายป่าซาง	2. ชุมสายบ้านโฮ้ง	3. ชุมสายลี่
4. ชุมสายบ้านเรือน	5. ชุมสายมะกอก ม.4	6. ชุมสายศรีเตี้ย
7. ชุมสายเหมืองจี้ ม.2	8. ชุมสายวังกู่	9. ชุมสายปากบ่อง ม.4
10. ชุมสายทุ่งหัวช้าง	11. ชุมสายบ้านปวง	12. ชุมสายหนองปลาซวย
13. ชุมสายป่ารกฟ้า	14. ชุมสายศรีวิชัย ม.10	15. ชุมสายป่าพูล
16. ชุมสายเหล่ายาว	17. ชุมสายเวียงหนองล่อง	18. ชุมสายท่าช้าง (ลำพูน)
19. ชุมสายม่วงสามปี		

ปัจจุบันบริษัททีโอที ลำพูน มีจำนวนหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้บริการทั้งหมด 31,961 เลขหมาย(รวมทุกประเภททั้งโทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์สาธารณะ และทุกระบบโครงข่ายและอุปกรณ์) โดยมีจำนวนเลขหมายเปิดใช้ 21,093 เลขหมาย (รวมทุกประเภททั้งโทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์สาธารณะ และทุกระบบโครงข่ายและอุปกรณ์ที่ให้บริการ)

ศูนย์บริการลูกค้าสาขา บิ๊กซี ให้บริการติดตั้ง/ย้าย/โอน/โทรศัพท์พื้นฐาน บริการ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง TOT ADSL บริการรับชำระเงิน ค่าบริการ ที่เรียกว่า Just pay จำหน่ายสินค้า

สำเร็จรูป อุปกรณ์ Router modem,เครื่องโทรศัพท์จำหน่ายบัตรโทรศัพท์ และรับปรึกษาออกแบบ ติดตั้ง
โครงข่ายระบบโทรคมนาคมและ ICT Total Solution

บริษัท TT&Tรับผิดชอบสำนักงานบริการลูกค้า จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนเลขหมาย
เปิดให้บริการทั้งหมด 25,000 เลขหมาย (รวมทุกประเภททั้งโทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์สาธารณะ และทุก
ระบบโครงข่ายและอุปกรณ์) ณ เดือนพฤศจิกายน 2552 เมื่อรวมเลขหมายทั้งของบริษัท ทีโอที จำกัด
(มหาชน) และบริษัท TT&T แล้วในพื้นที่จังหวัดลำพูนจะมีเลขหมายเปิดใช้ทั้งหมดจำนวน 48,053 เลขหมาย
คิดเป็นจำนวนเลขหมายพร้อมให้บริการ / ประชากรในพื้นที่ร้อยละ 11.88 (ไม่รวมโทรศัพท์มือถือ)

ที่มา: ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดลำพูน บริษัท ที โอ ที จำกัด (มหาชน) : มีนาคม 2559

ด้านการไปรษณีย์

จังหวัดลำพูนมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 9 แห่ง ดังนี้

1. ที่ทำการไปรษณีย์ลำพูน	2. ที่ทำการไปรษณีย์อุโมงค์
3. ที่ทำการไปรษณีย์ป่าซาง	4. ที่ทำการไปรษณีย์ทาภาศ
5. ที่ทำการไปรษณีย์บ้านธิ	6. ที่ทำการไปรษณีย์แม่ทา
7. ที่ทำการไปรษณีย์บ้านโฮ้ง	8. ที่ทำการไปรษณีย์ลี
9. ที่ทำการไปรษณีย์ทุ่งหัวช้าง	

ให้บริการรับฝาก ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ได้แก่ บริการการเงิน ไปรษณีย์ภัณฑ์พัสดุ
ไปรษณีย์และไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) นอกจากนี้ยังรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดา ณ ตู้รับไปรษณีย์ ซึ่งติดตั้ง
ในเขตชุมชนทั่วไป โดยเปิดทำการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ วันธรรมดา ตั้งแต่เวลา 08.30 น.-16.30 น.
วันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 09.00 น.-12.00 น. (ให้บริการเฉพาะที่ทำการไปรษณีย์ลำพูน)

ที่มา : ที่ทำการไปรษณีย์ลำพูน

4.4 การคมนาคมขนส่ง

เส้นทางการเดินทางติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ก. ทางบก

ทางรถยนต์

1. ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 33 กม. (สายซูเปอร์ไฮเวย์ ลำปาง - เชียงใหม่) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร
2. ติดต่อกับจังหวัดลำปาง โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 70 กม. และจากจังหวัดลำปางสามารถติดต่อกับจังหวัดพะเยาและเชียงราย โดยอาศัยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11

3. ติดต่อกับจังหวัดเชียงราย โดยเดินทางจากจังหวัดลำพูนเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1019 ระยะทางประมาณ 210 กิโลเมตร

4. ติดต่อกับจังหวัดแพร่และน่าน โดยอาศัยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ผ่านจังหวัดลำปางจนถึงอำเภอเด่นชัยจังหวัดแพร่และเลี้ยวเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 สู่อำเภอเมืองแพร่และน่านตามลำดับ

5. ติดกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยอาศัยทางหลวงหมายเลข 106 และ 116 เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 108 อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอเมืองลำพูนกับอำเภออื่น ๆ

1. จากอำเภอเมืองลำพูน ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ประมาณ 11 กิโลเมตร ถึงอำเภอป่าซางและจากอำเภอป่าซางไปอีกประมาณ 29 กิโลเมตร ถึงอำเภอบ้านโฮ่ง และจากอำเภอบ้านโฮ่งไปอีกประมาณ 65 กิโลเมตร ถึงอำเภอฝาง ซึ่งสามารถติดต่อกับอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร

2. จากอำเภอเมืองลำพูนไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ ผ่านอำเภอป่าซางและจากอำเภอป่าซางประมาณ 15 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1184 (แม่อาว-ทุ่งหัวช้าง) ไปอีกประมาณ 58 กิโลเมตร ไปถึงอำเภอทุ่งหัวช้าง

3. จากอำเภอเมืองลำพูนตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ลงไปทางทิศตะวันออกประมาณ 22 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอแม่ทา และหากขึ้นไปทางทิศเหนือโดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1147 ประมาณ 22 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอบ้านธิ

4. จากอำเภอเมืองลำพูน ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ผ่านอำเภอป่าซางถึงแยกสันห้างเสือ เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข อบจ.ลพ.1209 (ซึ่งเดิมเป็นทางหลวงหมายเลข 1131 อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงลำพูน กรมทางหลวง ต่อมาได้โอนมอบเส้นทางให้ อบจ.ลำพูน เป็นผู้ดูแล) ก็จะเดินทางเข้าสู่อำเภอเวียงหนองล่อง รวมระยะทางประมาณ 45 กิโลเมตร
ที่มา แขวงทางหลวงลำพูน

ก.ทางรถไฟ

มีขบวนรถไฟขึ้นและลงผ่านสถานีรถไฟจังหวัดลำพูน เป็นรถขบวนสินค้า 6 ขบวน และรถโดยสาร 16 ขบวน โดยส่วนใหญ่แล้วจะจอดรับ-ส่ง ผู้โดยสารที่สถานีรถไฟลำพูนทุกขบวน ระยะทางรถไฟที่ผ่านจังหวัดลำพูน มีความยาว 68 กิโลเมตร สถานีรถไฟจังหวัดลำพูน มี 6 สถานี คือ สถานีรถไฟป่าสัก ลำพูน หนองหล่ม ศาลาแม่ทา ทาขมิญ และขุนตาน ระยะทางจากลำพูนถึงกรุงเทพมหานคร ประมาณ 729 กิโลเมตร

ข. ทางอากาศ

จังหวัดลำพูนไม่มีสนามบินเป็นของตนเอง การเดินทางโดยเครื่องบินต้องอาศัยท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งระยะเวลาในการเดินทางจากจังหวัดลำพูน ไปท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 30 นาที

5. การบริหาร

5.1 การบริหารราชการ

จังหวัดลำพูนมีหน่วยราชการต่าง ๆ ที่บริหารราชการในพื้นที่ ประกอบด้วย

1. หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลาง ที่มาปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูน รวมทั้งสิ้น 33 หน่วยงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 10 หน่วยงาน
  2. หน่วยงานการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ได้ส่งมาปฏิบัติราชการในจังหวัด รวมทั้งสิ้น 32 หน่วยงาน
  3. หน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 58 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมืองลำพูน 1 แห่ง เทศบาลตำบล 38 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 18 แห่ง
  4. องค์การอิสระ 4 หน่วยงาน
- ที่มา : สำนักงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ ปี 2559

5.2 การเมือง

จังหวัดลำพูนโดยผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้ง คือ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน

สรุปสถิติการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.)

วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ คิดเป็นร้อยละ	บัตรเสีย คิดเป็นร้อยละ	บัตรไม่ประสงค์ ลงคะแนนคิดเป็น ร้อยละ	ใช้สิทธิมาก เป็นลำดับที่
4 มี.ค. 2543	306,441	80.28	8.16	4.20	5
19 เม.ย. 2549	312,355	80.25	5.36	12.01	1
2 มี.ค. 2551	312,768	79.58	4.30	9.30	1
30 มีนาคม 2557	324,659	68.39	6.37	15.06	1

สรุปสถิติการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้มีสิทธิ (คน)	จำนวน ผู้มาใช้สิทธิ คิดเป็นร้อยละ	บัตรเสีย คิดเป็นร้อยละ	บัตรไม่ประสงค์ ลงคะแนน คิดเป็นร้อยละ	ใช้สิทธิมาก เป็นลำดับที่
6 ม.ค. 2544	306,187	83.78	11.41	2.57	1
6 ก.พ. 2548	313,379	86.56	6.74	2.39	1
2 เม.ย. 2549	315,176	83.70	17.15	27.88	1
19 ส.ค. 2550 (ออกเสียง	314,899	75.35	3.18	-	1

วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้มีสิทธิ (คน)	จำนวน ผู้มาใช้สิทธิ คิดเป็นร้อยละ	บัตรเสีย คิดเป็นร้อยละ	บัตรไม่ประสงค์ ลงคะแนน คิดเป็นร้อยละ	ใช้สิทธิมาก เป็นลำดับที่
ประชามติ)					
23 ธ.ค. 2550	308,030	88.90	2.55	5.26	1
11 ม.ค. 2552	311,061	77.44	4.02	7.41	เลือกตั้งซ่อม
3 ก.ค. 2554	317,727	88.61	5.98	3.36	1
26 ส.ค. 2555	158,782	80.33	2.04	3.60	เลือกตั้งซ่อม
2 ก.พ. 2557	328,667	73.39	17.27	25.14	1
7 ส.ค. 2559 การออกเสียงประชามติร่าง รธน.	332,822	251,806 คน 75.66	11,099 บัตร 4.41	-	1

ที่มา : สนง.คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2559

6. ทรัพยากรธรรมชาติ

6.1 ทรัพยากรดินเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูนเป็นภูเขา จึงมีดินซึ่งเกิดจากการ ผุพังสลายตัวของหินต้นกำเนิดชนิดต่าง ๆ อยู่มาก ส่วนบริเวณที่ราบสองฟากฝั่งลำน้ำส่วนใหญ่เป็นดินซึ่งเกิดจากตะกอน ที่ลำน้ำพัดพามาทับถมไว้ในช่วงธรณีกาลต่าง ๆ กัน ซึ่งพอจะสรุปลักษณะของดินจังหวัดลำพูนได้ดังนี้คือ

บริเวณที่ราบดินตะกอนใหม่ ส่วนใหญ่เป็นบริเวณที่ราบลุ่ม ซึ่งต่อเนื่องมาจากที่ราบของหุบเขียงใหม่ ในบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง เป็นดินในกลุ่ม Alluvial Soils และ Hydromorphic Alluvial soils ซึ่งเป็นดินใหม่ การเจริญตัวของชั้นดินยังไม่เด่นชัด บางแห่งแสดงการทับถมเป็นชั้น ๆ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดีเนื่องจากได้รับแร่ธาตุอาหารพืชเพิ่มเติมจากตะกอนลำน้ำที่มาทับถมอยู่เสมอเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในบริเวณนี้จึงไม่มีใครมีปัญหาหนัก แต่จะมีปัญหาเกี่ยวกับความเสียหายของพืชผลเนื่องจากถูกน้ำท่วมเป็นประจำ ส่วนบริเวณที่ราบดินตะกอนค่อนข้างใหม่ (Semi-recent surface) ซึ่งมีพื้นที่สูงกว่าเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นดินในกลุ่ม Low Humic Gley soils และ Hydromorphic Non Calcic Brown soils ซึ่งเป็นดินที่มีการเจริญตัวของชั้นดินดีพอสมควร ดินเหล่านี้บางชุดมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่บางชุดมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ แต่น้ำไม่ใคร่ท่วมถึง บริเวณที่ราบเหล่านี้ทั้งหมดเป็นที่ราบต่ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดเอียงไม่เกิน 2 เปอร์เซ็นต์ มีระดับน้ำใต้ดินตื้นในฤดูฝน และดินส่วนใหญ่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือค่อนข้างเหนียวสามารถกักเก็บน้ำได้ดี จึงเหมาะที่จะใช้ทำนาเป็นหลัก (ยกเว้นดินชุดท่าม่วง)

บริเวณที่ลาดลอนคลื่นดินตะกอนเก่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลอนคลื่น มีความลาดเอียงตั้งแต่ 2-16 เปอร์เซ็นต์ แต่ในส่วนต่ำของพื้นที่บริเวณนี้ซึ่งมีพื้นที่ไม่มากนักมีลักษณะเป็นที่ค่อนข้างราบติดต่อกัน

กับบริเวณที่ราบดินตะกอนใหม่ เป็นดินกลุ่ม Low Humic Gley soils และ Hydromorphic Regosols ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดินทราย หรือดินร่วนปนทรายใช้ทำนาเป็นหลักและปลูกพืชหลังฤดูการทำนาในบางแห่งมีน้ำเพียงพอ ส่วนบริเวณที่สูงขึ้นไปมีลักษณะเป็นลอนคลื่นตั้งแต่ลอนลาด ถึงลอนชัน ประกอบไปด้วยกลุ่มดิน Regosols , Gray podzolic soils , Red Yellow Podzolic soils และ Reddish Brown Lateritic soils ตามลำดับ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำสวน ทำไร่ เป็นที่ตั้งเรือน และบางส่วนยังคงสภาพเป็นป่าตามธรรมชาติอยู่ ดินเหล่านี้เป็นตะกอนเก่า ซึ่งลำน้ำพัดพามาทับถมไว้นานแล้ว ปริมาณแร่ธาตุอาหารพืชต่าง ๆ ถูกชะล้างออกไปจากดินเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ของดินในบริเวณนี้ทั้งหมดจึงมีความอุดมสมบูรณ์ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีเนื้อดินแตกต่างกันมาก ตั้งแต่ดินค่อนข้างเป็นทรายจัด จนถึงค่อนข้างเป็นดินเหนียว แต่ดินชั้นบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย สีค่อนข้างแดงจัดในบริเวณที่สูงและมีความเป็นกรดค่อนข้างสูงในดินชั้นล่าง ส่วนใหญ่เป็นดินลิก แต่บางแห่งมีก้อนกรวด ก้อนหินปะปนอยู่มาก จนไม่เหมาะที่จะใช้ในการกสิกรรม เช่น ดินชุดแมร์ม ส่วนชุดดินอื่น ๆ สามารถที่จะนำมาใช้ในการกสิกรรมได้แต่มีปัญหาที่สำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ การขาดน้ำในการเพาะปลูกโดยเฉพาะในฤดูแล้งและในช่วงที่ฝนทิ้งระยะเป็นเวลานาน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นดินที่เกิดในที่ค่อนข้างสูง และมีสภาพพื้นที่เป็นลอนคลื่นสูง ๆ ต่ำ ๆ ยากแก่การจัดระบบชลประทานซึ่งจะต้องลงทุนสูง ปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของดินตามพื้นที่ลาดเอียงก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งจะต้องหาทางป้องกันและแก้ไขให้ถูกต้องตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และลักษณะของดิน นอกจากนั้นดินในบริเวณนี้โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินมาก โดยการใส่ปุ๋ยทั้งปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการจัดการเกี่ยวกับดินอื่น ๆ ให้ถูกต้อง จึงจะสามารถใช้ดินเหล่านี้ประกอบารกสิกรรมอย่างถาวรได้ดี

บริเวณที่ลาดลอนคลื่นชายเขา และตามเนินเขาต่าง ๆ เป็นดินซึ่งเกิดจากการผุพังสลายตัวของหินต้นกำเนิดหลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นดินในกลุ่ม Red Yellow Podzolic soils และ Reddish Brown Lateritic soils ลักษณะและคุณสมบัติของดินแต่ละชนิดแตกต่างกันตามชนิดของหินต้นกำเนิด บางแห่งเป็นดินทรายบางแห่งเป็นดินเหนียว บางแห่งเป็นดินตื้น บางแห่งเป็นดินลิก บางแห่งเป็นดินปนกรวดปนหิน และบางแห่งมีหินโผล่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตลอดจนถึงศักยภาพในการเกษตรของดินจึงแตกต่างกันมาก แต่ส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเป็นดินปนหินหรือมีหินโผล่กระจัดกระจายไม่เหมาะที่จะใช้ในการกสิกรรม ส่วนบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ซึ่งเป็นดินในส่วนผสมของดินบริเวณพื้นที่สูงชัน (SC)

ปัญหาของทรัพยากรดินของจังหวัดลำพูน

ปัญหาเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินจากผลการวิเคราะห์ดินชุดต่าง ๆ ที่สำรวจพบในจังหวัดลำพูนปรากฏว่าดินส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดินดอน หรือดินบริเวณพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด และลอนชัน ซึ่งเป็นดินเก่ามีปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และคุณสมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี นอกจากนั้นดินที่บุกเบิกป่านำมาใช้ประโยชน์แล้วจะมีแนวโน้มที่เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วทำให้พื้นที่ปลูกไม่เจริญงอกงามเท่าที่ควร และให้ผลผลิตต่ำ ดังนั้นข้อที่ควรพิจารณาในการปรับปรุงบำรุงดินที่ใช้ในการเพาะปลูกเป็นอันดับแรก คือ การเพิ่มเติมอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือพืชปุ๋ยสดแล้วแต่กรณี รวมทั้งใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามอัตราส่วน ปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับดินนาซึ่งมีทั้ง

ดินเหนียวและดินทรายนั้น บางแห่งมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง และบางแห่งก็มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ อย่างไรก็ตามดินเหล่านี้ได้ถูกบุกเบิกเพื่อใช้ทำนาเป็นเวลานานแล้ว คุณสมบัติทางกายภาพของดินก็เสื่อมโทรมลง มีปริมาณอินทรีย์วัตถุน้อย หรือเป็นดินแข็งและแน่น ไม่สะดวกต่อการไถพรวนและเตรียมดิน ดังนั้นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินจึงเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน อาจโดยการปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนแล้วทิ้งเศษซากพืชไว้ในดิน ใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ซึ่งการปรับปรุงดินโดยการเพิ่มเติมอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินนั้น หากไม่สามารถทำเป็นผืนใหญ่ในคราวเดียวกันได้เนื่องจากแหล่งอินทรีย์วัสดุไม่เพียงพอ อาจค่อย ๆ ทำปีละ 2-3 ไร่ก็ได้ เมื่อทำเช่นนี้ติดต่อกันหลาย ๆ ปี สภาพของดินก็จะดีขึ้นจนผลผลิตข้าวสูง และสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้ผลดีอีกด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับดิน จากการสำรวจปรากฏว่า ในบริเวณพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดและลอนชัน มีอยู่หลายบริเวณและบางแห่งมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างขวาง มีความลาดเอียงของพื้นที่ไม่สูงเกินไปนัก แต่เป็นดินต้นหรือเป็นดินที่มีก้อนกรวดก้อนหินปะปนอยู่ในเนื้อดินมาก หรือมีการกระจายอยู่ทั่วไปตามผิวดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณดินชุดท่ายาง ดินชุดแมริม และบริเวณพื้นที่หินโผล่ มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมอย่างถาวร ซึ่งอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่พื้นที่เหล่านี้สามารถปรับปรุงใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ หรือสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของดิน การชะล้างพังทลายของดินเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป ในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ดินใช้ประโยชน์ในการเกษตรเสื่อมคุณภาพ โดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ของดินจะลดลงอย่างมาก จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคนี้ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง และที่ลาดชันเกิน 5 เปอร์เซ็นต์ เป็นจำนวนมาก บริเวณเหล่านี้มีเนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ประกอบกับมีการบุกรุกเปิดป่าเพื่อใช้เพาะปลูกและทำไร่นาเลื่อนลอยอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ลาดเอียงเหล่านี้ จึงเป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้โดยง่าย ควรที่จะได้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ด้วยวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นเบื้องต้น อันประกอบด้วย การควบคุมโดยใช้พืชพรรณ ซึ่งจำทำให้การใช้เทคโนโลยีด้านอื่น ๆ เช่น การใช้พืชพรรณที่ให้ผลผลิตสูง การใช้ปุ๋ย และการชลประทานประกอบกันสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างเต็มที่

6.2 ทรัพยากรน้ำในจังหวัดลำพูน มีแม่น้ำที่สำคัญ 4 สาย ดังนี้

1. **แม่น้ำปิง** เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลอยู่ในหุบเขา ระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกลาง กับทิวเขา ฝิปันน้ำตะวันตก มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยถั่ว ในเทือกเขาแดนลาว เขตตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่จากต้นกำเนิดแม่น้ำปิงไหลลงมาทิศใต้ผ่านเมืองเชียงใหม่ ลำพูนและไหลเข้าเขตจังหวัดตากไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แล้วไหลต่อไปทางใต้ผ่านอำเภอเมืองกำแพงเพชร บรรจบกับแม่น้ำน่านที่จังหวัดนครสวรรค์รวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 715 กิโลเมตร ระยะทางที่แม่น้ำปิงไหลผ่านพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่มีความยาวประมาณ 335 กิโลเมตร และเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และ จังหวัดลำพูน ลงไปทางทิศใต้เป็นระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร ในจังหวัดลำพูน น้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง โดยเรียงจากเหนือจดใต้ คือ น้ำแม่ทา น้ำแม่กวง แม่น้ำลี ห้วยแม่ตาล ห้วยแม่หาด และ

น้ำแม่ก้อ นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่ไม่มีชื่ออีกเป็นจำนวนมากที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง สำหรับพื้นที่รับน้ำ (CATCHMENT AREA) ประมาณ 6,355 ตารางกิโลเมตร

2. น้ำแม่กวง มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยผิ่ปันน้ำ (หรือดอยนางแก้ว) ดอยมด แล้วไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ลงสู่ที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน ผ่านอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย และไหลต่อไปทางใต้ผ่านอำเภอเมืองลำพูน แล้วบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน น้ำแม่กวงมีความยาวประมาณ 110 กิโลเมตร น้ำแม่กวงเป็นแม่น้ำที่สำคัญอีกสายหนึ่งใน บริเวณที่ราบเชียงใหม่ - ลำพูน มีลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ น้ำแม่ทาและห้วยแม่สะแงะ น้ำแม่กวงมีพื้นที่รับน้ำ (CATCHMENT AREA) ประมาณ 1,740 ตารางกิโลเมตร

3. น้ำแม่ทา น้ำแม่ทามีต้นน้ำอยู่ที่ดอยขุนทาในเทือกเขาผิ่ปันน้ำตะวันตก กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านที่ราบซึ่งขนานไปด้วยภูเขา ไปสู่อำเภอแม่ทาทางทิศใต้ แล้วไหลวกขึ้นไปทางเหนือผ่านที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน ผ่านอำเภอป่าซาง แล้วบรรจบกับแม่น้ำกวงที่บ้านสบทา เขตต่อระหว่างอำเภอเมืองลำพูนกับอำเภอป่าซาง นอกจากนี้น้ำแม่ทายังได้หล่อเลี้ยงพื้นที่ทำการเกษตรของชุมชนหลายตำบลในอำเภอแม่ออน อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน น้ำแม่ทามีความยาวประมาณ 90 กม.

4. แม่น้ำลี้ แม่น้ำลี้ต้นน้ำอยู่ที่ดอยสบเทิม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ไหลลงไปได้จนถึงบริเวณใกล้อำเภอลี้ จึงค่อยไหลวกกลับไปทางเหนือเป็นรูปตัวยู ผ่านอำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง แล้วไหลต่อไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ บรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านวังสะแกง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน แม่น้ำลี้มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร แม่น้ำลี้มีพื้นที่รับน้ำ (CATCHMENT AREA) ประมาณ 315 ตารางกิโลเมตร

นอกจากลำน้ำสำคัญที่กล่าวถึงแล้ว ยังมีแม่น้ำสาขา ลำธาร ลำห้วย จำนวนมากที่ไหลผ่านตามอำเภอต่าง ๆ ได้แก่

แม่น้ำสาขาที่สำคัญ

1. น้ำสาน ไหลผ่านอำเภอเมืองลำพูน
2. น้ำเย็น ไหลผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง
3. น้ำแมริ้ไหลผ่านอำเภอบ้านธิ
4. น้ำขนาดไหลผ่านอำเภอแม่ทา
5. น้ำแวน ไหลผ่านอำเภอลี้
6. น้ำเมย ไหลผ่านอำเภอแม่ทา
7. น้ำก้อ ไหลผ่านอำเภอลี้
8. น้ำแม่สะปืด ไหลผ่านอำเภอแม่ทา
9. น้ำออบ ไหลผ่านอำเภอบ้านโฮ่ง
10. น้ำแม่ตืด ไหลผ่านอำเภอแม่ทา

มีลำธารเล็กๆ อีกจำนวนมากซึ่งเป็นทางน้ำที่มีน้ำเฉพาะในฤดูฝนลำน้ำส่วนใหญ่ในจังหวัดลำพูนมีปัญหาตื้นเขิน มีวัชพืชขึ้นรก ถูกบุกรุก ในฤดูแล้งน้ำแห้ง ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ประกอบกับระบบชลประทานที่มีอยู่เป็นชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ทำให้มีการเจาะบ่อบาดาลจำนวนมากในอำเภอ นอกจากนี้พบว่า มีการทิ้งน้ำเสีย ของเสียและขยะลงสู่แหล่งน้ำทำให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำทั้งผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินเสื่อมโทรมลง

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 (สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ธันวาคม 2554)

สภาพลุ่มน้ำ

1) ลำน้ำ

1.1) แม่น้ำปิงลุ่มน้ำปิงเป็นลุ่มน้ำสาขาใน 8 ลุ่มน้ำสาขาหลักของลุ่มน้ำเจ้าพระยามีต้นกำเนิดจากบริเวณเทือกเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งสภาพภูมิประเทศตอนบนของลุ่มน้ำปิงเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนปกคลุมด้วยป่าไม้ จึงทำให้แม่น้ำปิงไหลจากทิศเหนือลงมาทางทิศใต้ผ่านพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่มีน้ำแม่กวังไหลมาบรรจบทางฝั่งซ้ายที่บริเวณพื้นที่ของจังหวัดลำพูนจากนั้นแม่น้ำปิงจะไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้โดยมีน้ำแม่ลีซึ่งไหลจากอำเภอลี้ขึ้นมาทางเหนือมาบรรจบกับแม่น้ำปิงที่อำเภอจอมทอง ทางด้านฝั่งซ้ายจากอำเภอจอมทองแม่น้ำปิงไหลลงใต้มีน้ำแม่แจ่มไหลมาบรรจบทางฝั่งขวาที่อำเภอฮอดก่อนไหลเข้าสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลที่อำเภอดอยเต่าสำหรับแม่น้ำปิงตอนล่างใต้เขื่อนภูมิพลนั้นแม่น้ำปิงจะไหลผ่านที่ราบและมาบรรจบกับแม่น้ำวังซึ่งไหลมาทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำปิงที่จังหวัดตากและไหลผ่านที่ราบกว้างใหญ่ในเขตจังหวัดกำแพงเพชรไปบรรจบแม่น้ำน่านที่ปากน้ำโพจังหวัดนครสวรรค์มีความยาวตลอดสายน้ำรวมทั้งสิ้นประมาณ 740 กิโลเมตรและมีลำน้ำสาขาที่สำคัญได้แก่แม่น้ำแม่แตงแม่น้ำแม้งัดแม่น้ำแม่กวังแม่น้ำแม่ขานแม่น้ำแม่แจ่มรวมทั้งแม่น้ำวังซึ่งเป็นสาขาหลักที่ใหญ่ที่สุดด้วย

ระยะทางที่แม่น้ำปิงไหลผ่านพื้นที่จังหวัดลำพูน และเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนลงไปทางทิศใต้เป็นระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร

ในจังหวัดลำพูนมีแม่น้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิงในพื้นที่จังหวัดลำพูนเรียงจากเหนือจรดใต้ได้แก่ แม่น้ำทา แม่น้ำกวัง แม่น้ำลี และลำห้วยแม่ตาล ลำห้วยแม่หาด และแม่น้ำก้อ นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่ไม่มีชื่ออีกเป็นจำนวนมากมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 6,355 ตารางกิโลเมตร

1.2) แม่น้ำกวังมีต้นน้ำอยู่ที่ดอยผีปันน้ำ(หรือดอยนางแก้ว)ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ไหลลงสู่ที่ราบเชียงใหม่-ลำพูนผ่านอำเภอดอยสะเก็ดอำเภอสันทรายและไหลต่อไปทางใต้ผ่านอำเภอเมืองลำพูน แล้วบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านสบทา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีความยาวประมาณ 110 กม. น้ำแม่กวังเป็นแม่น้ำที่สำคัญอีกสายหนึ่งในบริเวณที่ราบเชียงใหม่-ลำพูนมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 1,740 ตารางกิโลเมตร

1.3) แม่น้ำทา มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยขุนทาในเทือกเขาผีปันน้ำตะวันตก อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านที่ราบซึ่งขนานไปด้วยภูเขาไปสู่อำเภอแม่ทาทางทิศใต้แล้วไหลวกขึ้นไปทางเหนือผ่านที่ราบเชียงใหม่-ลำพูนผ่านอำเภอป่าซางมีความยาวประมาณ 90 กิโลเมตร

1.4) แม่น้ำลี้มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยสบเทิม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ไหลลงไปทางใต้จนถึงบริเวณใกล้อำเภอลี้จึงค่อยไหลวกกลับไปทางเหนือเป็นรูปตัวยูผ่านอำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ้ง แล้วไหลต่อไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ บรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านวังสะแก อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตรมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 315 ตารางกิโลเมตรในช่วงฤดูฝนแม่น้ำลี้ค่อนข้างไหลเชี่ยว เนื่องจากมีทิศทางการไหลตามพื้นที่ลาดชันลงมา การกักเก็บน้ำในลำน้ำได้ผลน้อยต้องมีการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำหรือแก้มลิงรองรับ

รายละเอียดพื้นที่ในเขตลุ่มน้ำจังหวัดลำพูน

ลุ่มน้ำ	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำปิง		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด 4,505.882ตร.กม	ร้อยละพื้นที่ ในลุ่มน้ำปิง
	(ตร.กม)	(ไร่)		
แม่น้ำปิง	4,476.86	2,798,038	0.11	12.96

2) หนองบึง สระน้ำ/ฝาย

จังหวัดลำพูนมีแหล่งน้ำประเภทหนอง/บึง/กุด สระน้ำ /ฝาย เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ ในกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท โดยมีการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ มากที่สุดส่วนการอุปโภค เพาะปลูก ประมงปศุสัตว์มีการนำไปใช้ประโยชน์รองลงมาและการนำไปใช้เพื่อการบริโภคและประปามีน้อยที่สุด

จำนวนสระหนอง/บึง/กุดในจังหวัดลำพูน

อำเภอ	อ่างเก็บน้ำ	สระ	หนอง/บึง/กุด	ฝาย	รวม
เมืองลำพูน	16	262	45	30	353
บ้านธิ	5	87	5	0	97
แม่ทา	20	102	7	29	158
ป่าซาง	9	88	9	2	108
บ้านโฮ้ง	4	11	6	3	24
ลี้	60	77	18	21	176
ทุ่งหัวช้าง	11	27	4	23	65
เวียงหนองล่อง	0	13	7	6	26
รวม	125	667	101	114	1,007

บ่อน้ำบาดาล

จังหวัดลำพูนมีบ่อน้ำบาดาลอยู่ทั้งสิ้น 1,720 บ่อ เป็นบ่อน้ำจืดที่ใช้ได้ทั้งสิ้น 1,535 บ่อ บ่อน้ำกร่อยที่ใช้ได้จำนวน 3 บ่อ ใช้งานไม่ได้เนื่องจากน้ำแห้งจำนวน 27 บ่อ ใช้งานไม่ได้โดยไม่ได้ระบุสาเหตุ 120 บ่อและใช้งานไม่ได้ด้วยสาเหตุอื่นๆ 35 บ่อ ปริมาณบ่อมากที่สุดในอำเภอป่าซางรองลงมาตามลำดับ คือ อำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอเมืองลำพูน อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ้ง อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านธิ และอำเภอทุ่งหัวช้าง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สรุปจำนวนบ่อน้ำบาดาลในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูน

ลำดับ	อำเภอ	บ่อน้ำบาดาล ใช้ได้ (น้ำจืด)	บ่อน้ำบาดาล ใช้ได้(น้ำกร่อย)	บ่อน้ำบาดาลไม่ได้ใช้			รวม
				น้ำแห้ง	ไม่ได้ระบุ	สาเหตุอื่น	

ลำดับ	อำเภอ	บ่อน้ำบาดาล ใช้ได้ (น้ำจืด)	บ่อน้ำบาดาล ใช้ได้(น้ำกร่อย)	บ่อน้ำบาดาลไม่ได้ใช้			รวม
				น้ำแห้ง	ไม่ได้ระบุ	สาเหตุอื่น	
1	ป่าซาง	708	2	0	65	5	780
2	เวียงหนองล่อง	250	0	2	15	5	272
3	เมืองลำพูน	211	0	6	17	20	254
4	ลี้	178	0	12	16	5	211
5	บ้านโฮ่ง	73	0	1	3	0	77
6	แม่ทา	58	0	4	0	0	62
7	บ้านธิ	33	0	2	2	0	37
8	ทุ่งหัวช้าง	24	1	0	2	0	27
รวมทั้งสิ้น		1,535	3	27	120	35	1,720

ที่มา : สรุปจากฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กุมภาพันธ์ 2557

ความต้องการใช้น้ำทุกประเภท

ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร

ความต้องการน้ำเพื่อการเพาะปลูกเป็นปริมาณน้ำที่พืชต้องการเพื่อการเจริญเติบโต โดยพื้นที่เพาะปลูกอาจได้รับน้ำดังกล่าวจากน้ำฝนหรือได้จากฝนรวมกับน้ำที่จัดหามาเพิ่มเติมจากงานพัฒนาแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นหรือใช้น้ำที่ได้มาจากการพัฒนาแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นอย่างเดียว ซึ่งปริมาณดังกล่าวเป็นน้ำที่พืชใช้เพื่อการเจริญเติบโตในแปลงเพาะปลูกความต้องการน้ำเพื่อการเพาะปลูกนั้นแบ่งออกเป็น

ความต้องการน้ำในนาข้าวต้นข้าวในระยะแรกปลูกต้องการน้ำจำนวนไม่มากและต้องการเพิ่มมากขึ้นจนต้องการน้ำมากที่สุดในระยะที่ต้นข้าวออกรวงจนถึงระยะที่เมล็ดข้าวเริ่มแก่ จึงระบายน้ำออกการทำนาในประเทศไทยน้ำที่ใช้เพื่อการปลูกข้าวโดยเฉลี่ยตั้งแต่ระยะไถคราดเตรียมแปลงแล้วปล่อยน้ำขังในนาตอนเริ่มปักกล้าถึงระยะเก็บเกี่ยวจะต้องการรวมทั้งหมดเป็นความลึกประมาณ 1,300 มิลลิเมตร

ความต้องการน้ำสำหรับพืชไร่ผักและต้นไม้ผลพืชไร่ผักและต้นไม้ผลมีความต้องการน้ำมากหรือน้อยในปริมาณแตกต่างกันนอกจากนั้นแต่ละช่วงของการเจริญเติบโตสำหรับพืชต่างๆ ก็ต้องการน้ำในอัตราไม่เท่ากันนั้นคือระยะแรกปลูกพืชมีความต้องการน้ำน้อยและจะต้องการเพิ่มมากขึ้นจนต้องการน้ำมากที่สุดในระยะที่พืชออกดอกและมีผลจนกระทั่งผลเริ่มแก่เต็มที่จะต้องการน้ำน้อยมากเช่นผักที่ปลูกในประเทศไทยโดยเฉลี่ยจะต้องการน้ำรวมตลอดอายุของผักเป็นความลึกประมาณ 400-500 มิลลิเมตร ส่วนพืชไร่เช่นข้าวโพดจะต้องการน้ำรวมตลอดอายุที่ปลูกประมาณ 350-400 มิลลิเมตร

ดังนั้นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรถือว่าเป็นความต้องการที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศในการช่วยให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้อย่างสมบูรณ์ตลอดปีในปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีพื้นที่การเพาะปลูกในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานซึ่งต้องอาศัยเพียงน้ำฝนและน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหลักทำให้บางปีพืชได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอตามที่พืชต้องการ อีกทั้งความผันแปรเนื่องจากฝนตกไม่พอมะเพาะกับความต้องการเป็นผลให้ผลผลิตที่ได้รับไม่ดีเท่าที่ควร

สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดลำพูนได้แก่ลำไย แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอลี้ และอำเภอบ้านโฮ่ง กระเทียม แหล่งผลิตสำคัญได้แก่ อำเภอลี้ อำเภอป่าซางและอำเภอบ้านโฮ่ง หอมแดง แหล่งผลิตสำคัญ ได้แก่ อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ และอำเภอป่าซาง พืชผัก แหล่งผลิตสำคัญ ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอบ้านโฮ่ง โดยลำพูนนับเป็นแหล่งผลิตพืชผักที่สำคัญของภาคเหนือผลผลิตส่วนหนึ่งจะป้อนเป็นวัตถุดิบแก่โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป และส่วนหนึ่งจะถูกส่งไปจำหน่ายในจังหวัดต่างๆเช่นเชียงใหม่ลำปางกรุงเทพมหานครฯลฯ

ที่มา:รายงานฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT) โครงการจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของจังหวัดลำพูน หน้า 1-8 ถึง 1-13

6.3 ทรัพยากรแร่ธาตุ

ในเขตท้องที่จังหวัดลำพูนมีชนิดแร่ที่สำรวจพบในปัจจุบัน จำนวน 17 ชนิด ได้แก่ แร่ถ่านหิน แร่ฟลูออไรต์ แร่망กานีส แร่พลวง แร่เฟลด์สปาร์ แร่ดินขาว แร่บอลเคลย์ แร่ตะกั่ว แร่สังกะสี แร่ดีบุก แร่แบไรต์ แร่แคลไซต์ แร่ฟอสเฟต แร่ทองคำ หินอ่อน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง และหินประดับชนิดหินปูน โดยแหล่งแร่แต่ละชนิดมีการสำรวจพบในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูน ดังนี้

ชนิดของแร่	พื้นที่ที่สำรวจพบ
แร่ถ่านหิน	ตำบลลี้ ตำบลดงดำ ตำบลนาทราย อำเภอลี้ และตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง
แร่ฟลูออไรต์	ตำบลทาขุมเงิน ตำบลทาภาศ อำเภอมะทา, ตำบลป่าพูล ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง และตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง
แร่망กานีส	ตำบลแม่ลาน ตำบลแม่ตืน ตำบลป่าไผ่ ตำบลศรีวิชัย ตำบลก้อ อำเภอลี้, ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซางและตำบลป่าพูล อำเภอบ้านโฮ่ง
แร่พลวง	ตำบลทาขุมเงิน ตำบลทาสบเส้า อำเภอมะทา
แร่เฟลด์สปาร์	ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้
แร่ดินขาว	ตำบลดงดำ อำเภอลี้, ตำบลทาขุมเงิน อำเภอมะทา และ ตำบลตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง
แร่บอลเคลย์	ตำบลดงดำ อำเภอลี้ และตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง
แร่ตะกั่ว	ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้
แร่สังกะสี	ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้
แร่แบไรต์	ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้
หินอ่อน	ตำบลแม่ลาน ตำบลลี้ อำเภอลี้ และตำบลป่าพูล ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง
หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อ	ตำบลทาขุมเงิน อำเภอมะทา, ตำบลป่าพูล ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง, ตำบลศรีวิชัย ตำบลแม่ตืน ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไผ่ ตำบลลี้ อำเภอลี้ และตำบลนครเจดีย์

ชนิดของแร่	พื้นที่ที่สำรวจพบ
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	อำเภอบำเหน็จณรงค์
แหล่งหินประดับ ชนิดหินปูน	ตำบลบ้านไร่ ตำบลบ้านไร่ และตำบลแม่ต๋อน ตำบลศรีวิชัย ตำบลบ้านไร่ ตำบลแม่ต๋อน อำเภอเมือง
แร่แคลไซต์	ตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง และตำบลแม่ต๋อน อำเภอเมือง
แร่ฟอสเฟต	ตำบลท่ามะกา อำเภอเมือง และตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง
แร่ดีบุก	ตำบลแม่ต๋อน อำเภอเมือง
แร่ทองคำ	ตำบลดงคำ อำเภอเมือง

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน, 30 พฤศจิกายน 2558

รายได้จากค่าภาคหลวงแร่ จังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปี 2552-2558

รายการแร่	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)	ปี 2556 (บาท)	ปี 2557 (บาท)	ปี 2558 (บาท)
ถ่านหิน	5,856,225.60	10,537,805.80	14,172,902.40	10,256,217.60	19,200.00	496,056.00	-
พลูออไรต์	1,086,306.75	-	-	2,573,185.65	5,656,096.95	-	-
มังกานีส แบตเตอรี่	-	-	-	-	-	-	-
มังกานีสก้อน	-	-	-	-	-	-	-
หินอุตสาหกรรม	3,676,556.52	4,367,717.76	3,369,080.40	2,273,456.64	3,380,427.54	2,732,540.16	5,403,014.40
ฟอสเฟต	2,745.60	8,320.00	25,975.04	-	3,993.60	2,995.20	2,496.00
พลูออไรต์เปอร์เซนต์ต่ำ	-	-	1,364,132.70	-	-	16,654,491.70	11,061,365.00
มังกานีสที่ใช้งานทาง โลหะกรรมชนิดอื่น	18,9750.00	3,222.05	-	-	-	-	-
พลวง	-	640,713.00	202,300.00	-	-	-	-
หินอ่อนคุณภาพต่ำ	-	-	-	78,000.00	948,831.00	652,912.00	-
แคลไซต์	-	-	-	-	-	7,880.00	88,437.24
รวม	10,811,584.47	19,604,925.61	19,134,390.54	15,180,859.89	10,008,549.09	20,543,875.06	16,555,312.64

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน, ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

จังหวัดลำพูน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด(พ.ศ. 2561 – 2564) โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัด คือ “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง” โดยมีคำขวัญของจังหวัดลำพูน “**พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวี ศรีหริภุญชัย**”

นิยามวิสัยทัศน์ “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง” หมายถึง “ประชาชนในจังหวัดลำพูนมีความสุข จากคุณภาพชีวิตและอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2561-2564 มีพันธกิจ(Mission) 6 ด้าน

- (1) ส่งเสริม ยกระดับ และ พัฒนาหัตถกรรมในจังหวัดลำพูน ด้วยนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์
- (2) สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้สินค้าเกษตรด้วยมาตรฐานความปลอดภัย อย่างปลอดภัย
- (3) สร้างมูลค่าเพิ่มและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดลำพูน บนฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- (4) ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในจังหวัดลำพูน อย่างเท่าเทียม
- (5) อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล
- (6) พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ยกระดับสมรรถนะของบุคลากรให้มีคุณภาพ บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์(Strategies)(เรียงตามลำดับความสำคัญ)

- (1) เมืองหัตถ นวัตกรรม สร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis)
- (2) เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agricultural City)
- (3) เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม (Cultural Experience Destination)
- (4) เมืองแห่งคุณภาพชีวิต (Quality of Life)
- (5) เมืองนิเวศน์ (E-co Town)

เป้าประสงค์รวม

เป้าประสงค์ 1 การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (Household income) และการจ้างงาน (employment) ที่เกิดจากการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมด้วยความคิดสร้างสรรค์และ นวัตกรรม

เป้าประสงค์ 2 การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (Household income) และการจ้างงาน (employment) ที่เกิดจากการพัฒนาสินค้าการเกษตรที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและเทคโนโลยี

เป้าประสงค์ 3 การเติบโตของรายได้ของครัวเรือน (Household income) และการจ้างงาน (employment)ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม

เป้าประสงค์ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย (ปฐมวัย แรงงาน ผู้สูงอายุ และ ผู้ด้อยโอกาส)

เป้าประสงค์ 5 เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดเน้นตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning)

- (1) เมืองหัตถนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis)
- (2) เมืองเกษตรปลอดภัย(Safe Agricultural City)
- (3) เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม (Cultural Experience Destination)

ทิศทางการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการพัฒนาจังหวัด ให้เป็นไปตามกรอบแนวทางดังกล่าว โดยยึดหลักพื้นที่ (Area Approach) และขับเคลื่อนภายใต้พันธกิจ “ประชารัฐ” โดยยึดหลัก “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ปัญหา และร่วมรับผิดชอบ” เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาแบบองค์รวม ที่ครอบคลุมทุกมิติ และนำความต้องการของประชาชน มากำหนดเป็นแนวทางริเริ่มให้มีจิตสำนึก รักและแทนคุณแผ่นดิน พัฒนาพื้นที่อย่างมีทิศทางและยั่งยืน เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของจังหวัด ที่กำหนดว่า “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง”

นโยบายการบริหารของ ดร.นิรันดร์ ด้านไพบูลย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน¹

นโยบายการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ภายใต้การบริหารงานของ ดร.นิรันดร์ ด้านไพบูลย์ ยึดมั่นแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่3) พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำพูน โดยจะมุ่งมั่นสร้างความเจริญและพัฒนาจังหวัดลำพูนให้เจริญก้าวหน้า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวลำพูนทุกคน ภายใต้หลักการที่ว่า “รับฟัง ทุกปัญหา ให้ประชาชนมีส่วนร่วม บริหารด้วยความรวดเร็ว และโปร่งใส” จึงได้กำหนดนโยบายในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 4 ปี ดังต่อไปนี้

1. นโยบายเร่งด่วน

1.1 ด้านการเกษตร มีเป้าหมายหลักเพื่อลดต้นทุนทางการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนลำพูน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งจะดำเนินการ ดังนี้

(1) ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร มุ่งเน้นการพัฒนาและจัดหาไฟฟ้าสำหรับใช้สนับสนุนการเกษตรของเกษตรกรในทุกพื้นที่

(2) พัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำ มุ่งเน้นแหล่งน้ำสำหรับใช้เพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภคบริโภค

(3) ก่อสร้างถนน มุ่งเน้นการก่อสร้างถนนให้เข้าถึงพื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่

(4) จัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรในท้องถิ่น มุ่งเน้นการจัดหาพื้นที่ขนาดใหญ่สำหรับจัดตั้งและก่อสร้างตลาดกลาง คลังสินค้า ห้องเย็น ศูนย์ข้อมูลตลาด พร้อมลานตากสินค้าเกษตร เพื่อรองรับสินค้าเกษตรที่สำคัญได้แก่ หอม กระเทียม ลำไย จำนวน 1 แห่ง

(5) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร มุ่งเน้นการศึกษา วิจัย พัฒนา จัดหาและสนับสนุนเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยและจำเป็นต่อกระบวนการผลิตผลผลิตทางการเกษตร

1.2 ด้านการค้า การท่องเที่ยว มีเป้าหมายหลักเปิดบ้าน เปิดเมืองลำพูนให้เป็นที่รู้จักของประชาชนและนักท่องเที่ยวยิ่งขึ้นโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งจะดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยว มุ่งเน้นให้พี่น้องประชาชนนำสินค้าของดีในท้องถิ่นมาแสดงและจำหน่ายอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

¹นโยบายการบริหารของ ดร.นิรันดร์ ด้านไพบูลย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน๒๕๕๗

(2) ส่งเสริมและพัฒนาถนนสายวัฒนธรรมและสายหัตถกรรมในท้องถิ่น มุ่งเน้นพัฒนาให้สถานที่สำคัญมีการเชื่อมโยงเป็นเส้นทางวัฒนธรรม

(3) ก่อสร้างศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

2.นโยบายการบริหารงาน 4 ปี ด้วยการมีส่วนร่วม (โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุน)

2.1 ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ อย่างมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบ โดยจะดำเนินการดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนในจังหวัดลำพูน ให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ต่อไป

(2) สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพก้านัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดลำพูน พัฒนาระบบการสื่อสาร การเตือนภัยและประสานการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับอบจ.ลำพูนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาบทบาทของสตรี กลุ่มแม่บ้านในจังหวัดลำพูน ให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดลำพูนให้เจริญยิ่งขึ้นไป

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนา ชรบ. สตบ.อปพร. ลสชบ.ในจังหวัดลำพูน ให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนและพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาและการทำงานของ อสม.ในจังหวัดลำพูน ให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง และเพื่อสร้างเครือข่ายอนามัยในท้องถิ่น เพื่อการป้องกันโรคการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนในระดับพื้นฐาน รวมตลอดถึงการป้องกันโรคระบาดในท้องถิ่น

2.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดระเบียบสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ อย่างมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งจะดำเนินการดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน ให้มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาของเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำพูนให้มีศักยภาพมีความเข้มแข็ง และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ของสังคมต่อไปในอนาคต

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาของผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการในจังหวัดลำพูน ให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

(4) สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในจังหวัดลำพูน

2.3 ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยให้วัดเป็นองค์กรนำ เพื่อทำนุบำรุงศาสนา รักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม โบราณสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของเมืองลำพูนให้ดำรงอยู่และสืบทอดสู่คนรุ่นต่อไป โดยจะดำเนินการดังนี้

(1) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูและเผยแพร่เอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่คนรุ่นใหม่

(2) ส่งเสริมสถาบันทางสังคมต่างๆ ให้มีบทบาทสำคัญในการ ทำนุบำรุงศาสนา อนุรักษ์ สืบสาน พื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีอันดีงาม ตลอดจนสถาปตยกรรม โบราณสถานและแหล่ง ประวัติศาสตร์ของจังหวัดลำพูน

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชาวลำพูนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตบน พื้นฐานหลักศาสนา

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ สืบสาน พื้นฟูและเผยแพร่วิถีชีวิตชาติพันธุ์ ไทยยอง ไทลื้อ ไทยวน มอญ ปาเกอญอ ฯลฯ ให้เป็นอัตลักษณ์ของเมืองลำพูน

2.4 ด้านการศึกษาและกีฬา เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น โดยจะ ดำเนินการดังนี้

(1) ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและ มาตรฐานและสนับสนุนให้จังหวัดลำพูนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้

(2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาษาต่างประเทศที่จำเป็นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน

(3) สนับสนุนและส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการในท้องถิ่น การค้นหานักกีฬาช้างเผือก พัฒนา กีฬาสู่ความเป็นเลิศ และพัฒนาสู่กีฬาอาชีพ

2.5 ด้านการเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และสร้างโอกาสแก่ประชาชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะ ดำเนินการดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการค้าการลงทุนในท้องถิ่น พัฒนาจังหวัดลำพูนให้เป็นศูนย์กลางการ ลงทุนและการขนส่ง(Logistic)ในภาคเหนือเชื่อมโยงประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับ ภาคการเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับฐานเศรษฐกิจเดิมอย่างยั่งยืน

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายและแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งสินค้าเกษตร และสินค้า OTOP ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา การคัดสรรผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของ จังหวัดลำพูนเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ในตลาดประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน

(4) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการอนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการ ดำเนินกิจกรรมด้านท่องเที่ยวและ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว พัฒนาจังหวัดลำพูนให้เป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคเหนือ เปิดเมืองลำพูนเพื่อแนะนำให้เป็นที่ยุ่จกยั้งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

(5) บูรณาการความร่วมมือในการดูแลด้านการพัฒนาฝีมือและสวัสดิการแก่แรงงานในภาคต่างๆใน ท้องถิ่นโดยเฉพาะแรงงานที่ถูกเลิกจ้างจากนิคมฯให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสม

2.6 ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนให้มีมาตรการในการดูแลจัดการ สิ่งแวดล้อมที่ดี มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่อาศัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยจะดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ ทางอากาศ โดยร่วมมือกับหน่วยงาน อื่นๆ ในการควบคุมการกระทำ ที่จะก่อให้เกิดมลพิษในอากาศ

(2) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ และฟื้นฟูพื้นที่ลุ่มน้ำต่างๆ ในจังหวัด ลำพูนให้มีความอุดมสมบูรณ์

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ ครบวงจร และ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

2.7 ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการ ดังนี้

(1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อความเข้มแข็งของสังคม และสร้างพลังในการพัฒนา โดยส่งเสริมการทำกิจกรรมในลักษณะพหุภาคี ให้หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้มีโอกาสร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมและพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน

(2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและเป็นศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

(3) สนับสนุนให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันและมีส่วนร่วมเพื่อดำเนินการ พัฒนาชุมชนของตนเองตามความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตยแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าในท้องถิ่น โดยร่วมกับสถาบัน หน่วยงาน องค์กรที่ได้รับการยอมรับ อาทิ สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น

2.3 สถานการณ์/ปัญหาสำคัญในจังหวัด

จังหวัดลำพูนมีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร จำนวน 669,835 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.79 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัดที่มีจำนวนทั้งหมด 2,816,178 ไร่ มีเกษตรกร จำนวน 64,812 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.31 ของครัวเรือนทั้งจังหวัดโดยแบ่งเป็น การทำนาจำนวน 146,070 ไร่ (ร้อยละ 21.81) พืชไร่จำนวน 135,878 ไร่ (ร้อยละ 20.29) ไม้ผล – ไม้ยืนต้น จำนวน 331,755 (ร้อยละ 49.53) พืชผักจำนวน 18,790 ไร่ (ร้อยละ 2.81) ไม้ดอก – ไม้ประดับจำนวน 231 ไร่ (ร้อยละ 0.03) และที่เกษตรอื่น ๆ จำนวน 37,111 ไร่ (ร้อยละ 5.54) เนื้อที่ทางการเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น ถึงร้อยละ 49.53 และมีแนวโน้มทรงตัวส่วนเนื้อที่การเกษตรโดยรวมมีแนวโน้มทรงตัว เนื่องจากการชะลอตัวตามสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ที่ทำรายได้หลักให้เกษตรกร คือ ลำไย หอมแดง และกระเทียม รองลงไปได้แก่ พืชผัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับชาวนั้นส่วนใหญ่ปลูกเพื่อการบริโภคในจังหวัด ซึ่งยังต้องมีการนำมาจากต่างจังหวัดเพิ่มขึ้นด้วยเนื่องจากมีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม² รวมถึงแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานรับจ้างทั้งภาคเกษตรและงานก่อสร้างในพื้นที่ต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน มีเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบยั่งยืน(เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรปลอดภัย และวนเกษตร) มีจำนวนไม่ถึง 100 ครอบครัวในพื้นที่จังหวัดลำพูน เมื่อเทียบกับเกษตรกรทั้งหมดของจังหวัดลำพูน³

สถานการณ์ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดลำพูนในปัญหาทรัพยากรดินปัญหาทรัพยากรน้ำปัญหาทรัพยากรป่าไม้ปัญหาทรัพยากรแร่ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น มลภาวะด้านอากาศและเสียง ขยะมูลฝอยปัญหาที่ดินในจังหวัดลำพูนปัญหาการถือครองที่ดิน กรรมสิทธิ์การถือครอง การออกเอกสารสิทธิ์ทับที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย การบุกรุกที่ดินทั้งจากเอกชน และชาวบ้านที่ดินรกร้างว่างเปล่าการใช้ที่ดินไม่ระมัดระวัง มีการใช้สารเคมี และการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ซึ่งสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบถึงการผลิตพืชอาหารของคนลำพูน ปัญหาสถานการณ์ในแต่ละครั้งในพื้นที่จังหวัดลำพูน เนื่องจากเป็นประเด็นที่สำคัญของการขับเคลื่อนทางฐานเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดลำพูนในการประกอบอาชีพด้าน

² สำนักงานจังหวัดลำพูน กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ ข้อมูลบรรยายสรุปจังหวัดลำพูน ๒๕๕๘, ๒๕๕๘

³ ไมตรี นันตะจันทร์ นวัตกรรมองค์กรเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๔

การเกษตร การเกิดปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทั้งจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการประกอบกิจการด้านอุตสาหกรรม รวมถึงการใช้พลังงานทดแทนที่ก่อให้เกิดมลภาวะทางด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การปลูกพืชพลังงานแทนการปลูกพืชเพื่อการผลิตอาหารที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร เช่น การเปลี่ยนพื้นที่การปลูกข้าว ข้าวโพด มาเป็นการปลูกยางพารา มันสำปะหลัง การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เป็นต้น การเปลี่ยนมือผู้ถือครองที่ดินจากการทำการเกษตรไปเป็นภาคธุรกิจ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม บ้านจัดสรร และที่อยู่อาศัยของคนทั้งในและนอกพื้นที่

ในด้านความมั่นคงทางอาหารของจังหวัดลำพูน ประเด็นการทำเกษตรของเกษตรกรจากวิกฤติการใช้สารเคมีอันตรายในการเกษตร ซึ่งเป็นเกษตรเชิงเดี่ยว (ที่นา และที่ไร่) และเกษตรแปลงใหญ่ ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ต่อสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พันธุ์กรรมพันธุ์บ้านถูกทำลายและสูญหาย พื้นที่ป่าถูกนายทุนและชาวบ้านบุกรุกทำลายเพื่อทำการเกษตรและธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น สนามกอล์ฟ โรงงานไฟฟ้าชีวมวล การเข้ามาจัดการกับพืชเศรษฐกิจ(ลำไย)แบบครบวงจรของต่างชาติ(คนจีน)สถานการณ์เหล่านี้เป็นปัจจัยหลักในการทำลายแหล่งอาหารของประชาชนที่มาจากการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ การรักษาทรัพยากรดิน น้ำ ป่า เพื่อให้มีอาหารอุดมสมบูรณ์ประกอบกับแนวโน้มการผลิตอาหารที่สนองต่อคนในท้องถิ่นกันวันจะลดน้อยถอยลง เนื่องจากสถานการณ์ในยุคสมัยปัจจุบันและพฤติกรรมของการบริโภคคนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนไปเป็นการบริโภคอาหารที่ผลิตเพื่อการบริโภคขึ้นเองมาเป็นการซื้ออาหารสำเร็จรูปจากตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมถึงการผลิตอาหารที่เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการการผลิตอาหารที่เป็นภูมิปัญญาตามภูมินิเวศของชาติพันธุ์ เป็นการพึ่งพาการผลิตเชิงอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการเข้าถึงอาหารที่หลากหลายโดยทั่วไปได้สะดวกรวดเร็วกับการค้าขายสินค้าและบริการอย่างสมัยใหม่(Modern Trade) จากการขยายนโยบายส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเช่น ข้าวโพดยางพาราที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง

ด้านสุขภาพ และสังคมวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน มีแนวโน้มของประชากรวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ในปี 2559 มีประชากรวัยสูงอายุ ร้อยละ 18.87 จึงต้องวางแผนในการเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมแก่คนหนุ่มสาว ให้เป็นคนสูงวัยที่มีคุณภาพ (ActiveAging) จนถึงการเตรียมระบบบริการสุขภาพที่รองรับปัญหาโรคเรื้อรัง และโรคที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่นโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ สถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพพบว่าสาเหตุการตายของประชาชนป่วยเป็นโรคเนื้องอกร้าย (C00 - C97) สูงถึงร้อยละ 49.71 รองลงมาโลหิตเป็นพิษจากการติดเชื้อแบคทีเรียอื่น(A41-A49) คิดเป็นร้อยละ 23.87 โรคหัวใจ (I20-I52) ร้อยละ17.72 ปอดอักเสบจากเชื้อแบคทีเรียซึ่งไม่ระบุ (J15 - J18) ร้อยละ14.76 และโรคหลอดเลือดในสมอง (I60-I69) ร้อยละ 11.81⁴

ด้านการพัฒนาชีวิตและสุขภาวะของผู้คนในจังหวัดลำพูนพบว่าแม้ความเป็นอยู่โดยรวมของประชาชนดีขึ้น แต่ท่ามกลางการปรับตัวเพื่อให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลง ก็ยังมีผลกระทบ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวสังคมเพื่อให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลง ปัญหาสำคัญที่พบนอกจากปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้นอันเป็นผลจากมีพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ปัญหาคนเสพติดแอลกอฮอล์ อุบัติเหตุ

⁴ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือน สิงหาคม ๒๕๕๙ อ้างอิงจาก ข้อมูลการเกิด-ตาย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ด้านการจราจร สารเคมีตกค้างในการเกษตรและอาหาร ทานอาหารสุกๆดิบๆ ที่นำไปสู่การติดพยาธิใบไม้ นำมาซึ่งโรคมะเร็งตับ ภาวะอ้วนอันเกิดจากการขาดการออกกำลังกาย อัตราคนฆ่าตัวตายยังเป็นจังหวัดที่มีคนฆ่าตัวตายสูงเป็นพื้นที่เสี่ยงลำดับต้น ๆ ในภาคเหนือตอนบนและในปัจจุบันยังติดอันดับ 1 ของสถิติการฆ่าตัวตายสูงสุดของประเทศสถานการณ์การเพิ่มจำนวนสูงขึ้นของผู้สูงอายุปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวชุมชนเปลี่ยนแปลงไปรวมถึงศักยภาพของครอบครัวชุมชนในการพึ่งพาตนเอง ก็มีแนวโน้มลดลง ที่จะอยู่และจัดการกับปัญหาต่างๆที่รู้มรื้อเนื่องจากต้องปรับตัวตามเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่เปลี่ยนแปลง ประกอบกับความยากจน ชุมชนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เข้าไม่ถึงบริการและสวัสดิการทางสังคม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เป็นสิ่งยากยิ่งสำหรับการแก้ไขนี้ลำพังเพียงหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้จังหวัดลำพูนไม่ได้เป็นจังหวัดแห่งความสุขหรือน่าอยู่ในลำดับต้นๆ เมื่อพิจารณาจากปัจจัยตัวแปรต่างๆดังที่กล่าวมา

2.4 ทิศทางการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดลำพูน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด(พ.ศ. 2557 – 2560) โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัด คือ“เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง”โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์รองรับ5 ประเด็นประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิต และความมั่นคงแห่งล้านนา
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ด้านการพัฒนาเมือง สู่มืองแห่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแบบสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัย
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจชุมชนสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ

ส่วนที่ 3

ข้อมูลงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน

โครงการวิจัยได้ดำเนินการทบทวน และรวบรวมข้อมูลงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน

1) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

จำนวนทั้งหมด 106 โครงการ ตั้งแต่ปี 2542 – ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2560)

1.1) ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน จำนวนทั้งหมด 76 โครงการ ได้แก่

ปี 2542

- 1)โครงการการเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมประสิทธิภาพการประสานงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาสุว อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
- 2)โครงการการพัฒนาศักยภาพในการจัดการป่าชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน:กรณีศึกษาบ้านหนองผึ่ง ม.11 ตำบลทากาศ อำเภอมะทิง จังหวัดลำพูน
- 3)โครงการการพัฒนาแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านของต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- 4)โครงการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของอบต.องค์กรในชุมชนและหน่วยงานของรัฐ

ปี 2543

- 5)โครงการภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนบ้านทาป่าสัก ต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- 6)โครงการการถอดบทเรียนจากการฝึกอบรมเพื่อกระตุ้นสตรีสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกอบต. จ.ลำพูน

ปี 2544

- 7)โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านทาภู่ ต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- 8)โครงการการพัฒนาเครือข่ายป่าชุมชนตำบลทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- 9)โครงการการพัฒนาแบบองค์รวมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกรณีศึกษาตำบลเหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน
- 10)โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนอย่างมีส่วนร่วมโรงเรียนศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน

ปี 2545

- 11)โครงการการแก้ปัญหาหนี้สินของชุมชนบ้านวังดินใหม่หมู่14 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน PDG:CBR : 50,000 บาท
- 12)โครงการการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความยากจนบ้านดอยคำหมู่ที่13 ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน PDG:CBR: 50,000 บาท

ปี 2546

- 13)โครงการพหุศาสตร์กับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการศึกษาลุ่มน้ำกวางตอนปลาย:กรณีศึกษาเขตตำบลต้นธงและตำบลเวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน PDG :80,000 บาท

14)การศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบอำเภอบ้านธิของสหกรณ์โคนมลำพูน
จำกัด PDG:CBR : 50,000 บาท

15)โครงการพัฒนาอาชีพเพื่อการแก้ไขปัญหานี้สินในชุมชนบ้านมะเขือแจ้ จ.ลำพูน PDG:CBR: 50,000
บาท

ปี 2547

16)โครงการการพัฒนาอาชีพและองค์ความรู้เพื่อการมีสุขภาพที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน ต.ตะเคียนปม
อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน

17)โครงการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมกรณีศึกษาป่าชุมชนดอยผายายบ้านหนองหล่ม
อำเภอมะเอยีร์ จังหวัดลำพูน

18)โครงการฝึกฝนบ้านอาหารพื้นเมืองสู่กระบวนการเรียนรู้ตำบลต้นธง อำเภอมะเอยีร์ จังหวัดลำพูน

19)โครงการการแก้ไขปัญหานี้สินโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านอุดมพัฒนา ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน

ปี 2548

20)โครงการการศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีความรู้ภูมิปัญญาชุมชนวัดประตูป่า ต.ประตูป่า
อ.เมือง จ.ลำพูน

21)โครงการรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง
ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน

22)โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ
ชุมชนบ้านน้ำดิบ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่1

23)โครงการฮิตฮอยคนยองกับกระบวนการแก้ไขปัญหแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านล้อง ต.บ้านล้อง
อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่1

ปี 2549

24)โครงการการพัฒนาแนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านไร่น้อย ต.ม่วงน้อย
อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

25)โครงการการศึกษาแนวทางการทำเกษตรแบบยั่งยืนของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ลุ่มน้ำลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน

26)โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำทากรณีศึกษาบ้านป่าจั่ว
ต.ทาเหนือ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่

27)โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนอง
หลัก ต.ตะเคียนปม อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน

28)โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนต.ศรีวิชัย อ.ลี้
จ.ลำพูน

ปี 2550

29)โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนวัดบ้านปาง
ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน

30)โครงการฮิตฮอยคนยองกับกระบวนการแก้ไขปัญหแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านล้อง ต.บ้านล้อง
อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่2

31)โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ
ชุมชนบ้านน้ำดิบ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่2

32)โครงการแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านป่าตึงบ้านป่ามอกและบ้านแสนตอ ต.ห้วยยาบ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน

33)โครงการแนวทางการพัฒนาการทำการเกษตรอินทรีย์ของเครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ต.ป่าไผ่ อ.ลี้ จ.ลำพูน

34)โครงการการศึกษาฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมสู่เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวัดบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

35)โครงการกระบวนการพัฒนาผู้นำในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่สันมะนะ ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน

ปี 2551

36)โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน

37)โครงการกระบวนการจัดการป่าที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านห้วยบง ม.3 อ.ทาเหนือ อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่

38)โครงการกระบวนการสังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำแม่ทา

39)โครงการกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของลุ่มน้ำแม่ทาตอนบน

40)โครงการกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของลุ่มน้ำแม่ทาตอนกลาง

41)โครงการกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของลุ่มน้ำแม่ทาตอนปลาย

ปี 2552

42)โครงการระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนในลุ่มน้ำย่อยแม่ชะนาค อ.แม่ทา จ.ลำพูน

43)กระบวนการเรียนรู้พิธีกรรมผีปู่ย่าอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลริมปิงอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ระยะที่1

ปี 2553

44)โครงการแนวทางการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงท่าตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองโดยการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลอุโมงค์และชุมชน ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

45)โครงการแนวทางการจัดการทรัพยากรป่าพื้นที่ต้นน้ำลำต้นลุ่มน้ำลี้ตำบลตะเคียนปมโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำลี้และหน่วยงานในพื้นที่อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

46)โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการผลักดันการลดค่าใช้จ่ายในงานศพเข้าสู่วาระตำบลโดยชุมชนตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปี 2554

47)โครงการนวัตกรรมองค์กรกับการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน

48)โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

49)โครงการแนวทางการอนุรักษ์และสืบทอดพิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแม่สะแงะหมู่15 ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

50)โครงการการจัดการป่าชุมชนที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของชุมชนในการสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนตำบลดงคำ อ.ลี้ จ.ลำพูน

51)โครงการการดูแลสุขภาพด้วยอาหารพื้นบ้านของชุมชนบ้านสันตบเต่า อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
ปี 2555

52)กระบวนการฟื้นฟูอาหารพื้นบ้านมอญสู่การเชื่อมโยงวัฒนธรรมชุมชนองค์ความรู้ท้องถิ่นและความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนบ้านหนองคู-บ่อควา ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

53)โครงการการพัฒนาข้อกำหนดการอยู่ร่วมกันของชุมชนสีล 5 ของบ้านพระบาทห้วยต้ม ม.8 และบ้านชัยวงษาม.22 ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน ระยะที่1

54)โครงการการจัดพิธีกรรมงานศพที่ลดผลกระทบต่อชุมชนเขตบริการ฼าปนสถานบ้านหลวย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน ระยะที่1

55)โครงการกระบวนการจัดการหนี้สินของครัวเรือนโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเด็กและเยาวชนบ้านห้วยยาบม.5ต.ทาเหนืออ.แม่ออนจ.เชียงใหม่

56)โครงการแนวทางการทำการเกษตรพึ่งตนเองของชุมชนบ้านใหม่ดอนแก้ว ม.2 ต.ทาเหนือ อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่

57)โครงการแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้วยวิถีพุทธธรรมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์สตรี ต.ตันธง อ.เมือง จ.ลำพูน

ปี 2556

58)โครงการการปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรยั่งยืนโดยชุมชนต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน

59)โครงการแนวทางการพัฒนาเกษตรกร ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน สู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักธรรมอัทธปาัจยตา

60)โครงการการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแพะยันต์ดอยแช่ ตำบลทาภาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

61)โครงการการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าฝ้ายทอมือที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านหนองเงือก ต.แม่แรง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

62)โครงการการจัดการแหล่งน้ำสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเทศบาลตำบลากลาง อ.เมือง จ.ลำพูน

63)โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กกรณีศึกษา:เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอเมืองลำพูนที่1 (ชุดโครงการโรงเรียนขนาดเล็กไหนดช่วยดูการบริหารโครงการ)

ปี 2557

64)โครงการการฟื้นฟูระบบการผลิตโดยวิถีพุทธธรรมของเกษตรกรอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

65)โครงการการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาใช้ในการลดต้นทุนการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

66)โครงการสุขภาพดีด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสู่ระบบการผลิตการเกษตรทางเลือกของชุมชนบ้านห้วยไซสุขสวัสดิ์ ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

67)โครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินใจงามพระบาทห้วยต้มตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (โครงการรวมกับสถาบันวิจัยพื้นที่สูง(สพวส.))

ปี 2558

68)โครงการการใช้ประโยชน์ทางด้านอาหารและสมุนไพรจากป่าชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็นหมู่ที่14 ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

(69)โครงการแนวทางการจัดการนกอพยพอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่ป๋อกในตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

70)โครงการจัดการป่าชุมชนเพื่อฟื้นฟูฐานอาหารของชุมชนตำบลแม่ต๋อน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

71)โครงการการปรับตัวด้านความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนปวาเกอญอบ้านผาด่านหมู่10 บ้านปางผาง หมู่14 และบ้านแม่สะแง หมู่15 ตำบลทาगत อำเภอมะทิง จังหวัดลำพูน

72)โครงการรูปแบบการจัดการชุมชนสุขภาวะเชิงพุทธบูรณาการของตำบลอุโมงค์ อำเภอมือ จังหวัดลำพูน

73)โครงการรูปแบบการจัดการตนเองด้วยทุนทางวัฒนธรรมชุมชนผ่านกระบวนการCBR“ปั้นตำนานหมู่วิถีคนลำพูนนครแห่งทุนทางวัฒนธรรมชุมชน (โครงการความร่วมมือกับ อบจ. และเทศบาลตำบลทาทุ่งหลวง) ปี 2559

74)โครงการการพัฒนาบุคลากรให้เป็นพุทธบุตรตามหลักพุทธธรรมชุมชนสวนพุทธธรรมจังหวัดลำพูน

75)โครงการรูปแบบชีวิตวิถีทางเลือกและการพึ่งตนเองเพื่อความยั่งยืนของเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดลำพูน

76)โครงการชุมชนในการจัดการทรัพยากรกลุ่มน้ำสารผ่านกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน(CHIA) อำเภอมือ จังหวัดลำพูน

ประเด็นการขับเคลื่อนโนดลำพูนได้แก่

(1) การจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	21 โครงการ
(2) ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม พิธีกรรม	จำนวน	11 โครงการ
(3) เกษตรกรรม	จำนวน	10 โครงการ
(4) การจัดการศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น เด็ก เยาวชน	จำนวน	6 โครงการ
(5) หนี้สิน ความยากจน	จำนวน	5 โครงการ
(6) เศรษฐกิจชุมชน กองทุนชุมชน	จำนวน	4 โครงการ
(7) อาหารพื้นบ้าน	จำนวน	3 โครงการ
(8) องค์การปกครองท้องถิ่น แผนชุมชน	จำนวน	3 โครงการ
(9) เศรษฐกิจชุมชน กองทุนชุมชน	จำนวน	7 โครงการ
(10) อาหารและสุขภาพ	จำนวน	4 โครงการ
(11) การท่องเที่ยว	จำนวน	1 โครงการ
(12) พุทธธรรม	จำนวน	2 โครงการ

ดำเนินการสนับสนุนโดยฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1)การพัฒนาแบบการใช้นานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือระดับพื้นที่ของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดลำพูน ระยะที่ 2

2)การจัดการความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำจังหวัดเชียงใหม่ลำพูนและลำปาง

ดำเนินการสนับสนุนโดยสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT-I

1) การฟื้นฟูวิถีชีวิตพึ่งตนเองของคนหาปลาตุ๊ก โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเทศบาลตำบลหาปลาตุ๊ก ผ่านการจัดการ

ดำเนินการสนับสนุนโดย NODE CB-MAG

1) โครงการวิจัยการบริหารจัดการการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาปริญญาโท (CBMAG) ปี 2551

ดำเนินการสนับสนุนโดยสถาบันโพธิยาลัย

1) โครงการวิจัยความร่วมมือของชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย บ้านหนองลุ่ม ตำบลศรีบัวบาน อำเภอหนองลุ่ม จังหวัดลำพูน

ดำเนินการสนับสนุนโดยศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ NODE เชียงใหม่(มช) (25 โครงการ)

1) บูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น: กรณีศึกษาวิชาเคมีสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

2) การพัฒนาระบบการดูแลรักษาและป้องกันปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยของคนงานกิ่งอำเภอเวียงหนองล่องที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน

3) การพัฒนาฐานข้อมูลการทำนาของเกษตรกรตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

4) การจัดการความรู้เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาอาหารท้องถิ่นน้ำหนังกวายเป็นส่วนร่วมของชุมชนบ้านห้วยไซ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

5) การพัฒนาระบบการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติลำน้ำแม่สาบอย่างมีส่วนร่วม ตำบลป่าสัก ตำบลศรีบัวบาน ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

6) การพัฒนาระบบการผลิตปุ๋ยหมักเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านห้วยกองเลาะ หมู่ 9 ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน

7) กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาฐานข้อมูลตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

8) แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลการทำนาโดยการมีส่วนร่วมของเยาวชนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

9) แนวทางการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนต่อวิถีการเปลี่ยนแปลงชุมชนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

10) การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาฐานข้อมูลลำน้ำแม่สาบอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

11) การพัฒนาระบบการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติลำน้ำแม่สาบอย่างมีส่วนร่วม ระยะที่ 2

12) การจัดการเหมืองฝายในลุ่มน้ำแม่สาบอย่างมีส่วนร่วมอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

13) แนวทางการเพิ่มศักยภาพและความร่วมมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

14) กระบวนการพัฒนาฐานข้อมูลอาหารจากป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

15)เงื่อนไขเชิงซ้อนของการดำรงอยู่และหายไปของการทำนาภายใต้การขยายตัวของอุตสาหกรรม
กรณีศึกษาตำบลป่าสัก

16)การจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนกรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชน 2 แห่งในจังหวัดลำพูน

17)แนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

18)แนวทางการพัฒนาความร่วมมือและการปรับใช้ระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

19)แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

20)การบริหารจัดการวิถุชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเกษตรตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

21)แนวทางการแก้ไขปัญหาต้นทุนการทำนาอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรทำนาคำใหม่ร่องแกลบ
และบ้านกอเปา ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

22)กระบวนการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชนตำบลป่าสักอย่างมีส่วนร่วม ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน

23)กระบวนการสร้างชุมชนต้นแบบในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมบ้านเวียงหนองล่องตำบลวัง
ผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

24)การพัฒนารูปแบบการขยายผลการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียง
หนองล่อง จังหวัดลำพูน

25)การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง
จังหวัดลำพูน

2) งานวิจัยฝ่ายอื่น ๆ ของ สกว.สกว.ฝ่ายอื่น ๆ

2.1) สกว.ฝ่าย 2 (13 โครงการ)

1) การศึกษากระบวนการผลิตกิจกรรมเพิ่มมูลค่า และต้นทุนการผลิตรังไหมและเส้นไหมอิตาลีในระดับ
ฟาร์ม

2) การพัฒนาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการปลูกหญ้าเป็นอาชีพทาง เลือกของเกษตรกรในจังหวัด
ลำพูนและเชียงใหม่

3) ระบบการผลิตและโอกาสทางการตลาดของการผลิตเนื้อโคพื้นเมือง ในเขตจังหวัดภาคเหนือ
(เชียงใหม่-แพร่,ลำพูน-ลำปาง)

4) การศึกษาความรู้และทัศนคติต่อการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกของเกษตรกรในภาคเหนือของ
ประเทศไทย

5.การวิเคราะห์ความหลากหลายทางพันธุกรรมของโคพื้นเมืองไทยในเขตภาคเหนือโดยใช้ไมโครแซท
เทลไลท์ และไมโตคอนเดรียมาร์เกอร์

6) การพัฒนาชุดเทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดู

7) แนวทางสร้างการรับรู้แก่ประดู่ทางดำเชียงใหม่1ในกลุ่มผู้บริโภค

8) การพัฒนาเชื่อมโยงการผลิตไหมอิตาลีจากภาคเกษตรสู่อุตสาหกรรมและตลาดทางเลือก

9) การศึกษาระบบการผลิตไหมอิตาลีที่เหมาะสมสู่อุตสาหกรรม

10) การพัฒนาระบบการผลิตไก่ประดู่ทางดำเชียงใหม่สู่อาหารปลอดภัยต่อผู้บริโภค

11) ศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาลำไยแม่ใจ-สกว.ระยะที่2

12) การเปรียบเทียบการยอมรับและการปรับใช้เทคโนโลยีของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จและไม่สำเร็จในการทำสวนลำไย

13.การเพิ่มศักยภาพของกระบวนการผลลำไยสดด้วยแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂)แบบระบบบังคับอากาศแนวตั้งและการจัดทำระบบHACCP

2.2) สกว.ฝ่าย 4 (19 โครงการ)

- 1) โครงการจัดตั้งหน่วยจัดการกลางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา
  - 2) ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
  - 3) หน่วยจัดการกลางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา(พฤษภาคม2556-เมษายน2557)
  - 4) โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำพูน
  - 5) โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมด้านเด็กและการประเมินสถานการณ์และกระบวนการการแก้ไข
- ปัญหาเด็กและเยาวชนของจังหวัดลำพูน

6)โครงการ"การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1 : ภาคเหนือตอนบน"

7) การติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด(Child Watch)สำหรับภาคเหนือตอนบน (เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน ลำพูน และลำปาง)

8) โครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ปี 2550 :ภาคเหนือตอนบน(เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน

9) ยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคเหนือ

10) ปัญหาในกระบวนการสอบสวนที่ส่งผลต่อการอำนวยความสะดวกและการให้บริการประชาชน

11) ระบบการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน

12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภาคประชาชน และการขยายพื้นที่ทางการเมืองของประชาชน

13) โครงการศึกษาลักษณะของชุมชนเข้มแข็งเพื่อการจัดการที่ดินทำกินอย่างยั่งยืน

14) แนวทางการพัฒนาระบบตรวจสอบภายในกับธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วน

15) การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด:นวัตกรรมสำหรับการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่21

16) การส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกับภาคประชาสังคมในท้องถิ่น ตำบลตะเคียนปมอำเภอทุ่งหัวช้างจังหวัดลำพูน

17) ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา:ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (พฤษภาคม 2556 - เมษายน 2557)

18) กระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของภาคประชาชนต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน

19) ศูนย์พี่เลี้ยงโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง(พฤษภาคม 2557 - เมษายน 2560)

2.3) สกว. ABC (3 โครงการ)

- 1) สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ - ภาคเหนือตอนบน
- 2) สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
- 3) การเก็บรวบรวมพันธุ์ข้าวท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

2.4) สกว. รหัส O,D,H (12 โครงการ)

- 1) รหัส(D)การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว:ตลาดนักท่องเที่ยวจีน
- 2) รหัส(H)ภูมิวัฒนธรรม

รหัส (O)

- 1) ผู้จัดการเครือข่ายวิจัยและพัฒนา"ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ"(ครส.)
- 2) สำนักประสานงานเครือข่ายระบบสนับสนุนการตัดสินใจ(ปคส.)
- 3) สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่- ภาคเหนือตอนบน
- 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน
- 5) ระบบสนับสนุนการวางแผนทรัพยากรเพื่อการเกษตรและบริการภาคเหนือตอนบนระยะที่ 2 : ความเสี่ยงทางกายภาพในระบบ
- 6) ระบบวิเคราะห์ทางเลือกสำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามฐานทรัพยากรในลุ่มน้ำ 7) การจัดที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้เหมาะสมกับหลายวัตถุประสงค์
- 8) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจจัดสรรที่ดินเชิงพื้นที่เพื่อการเกษตร
- 9) โปรแกรมการทำแผนงาน/โครงการในข้อบัญญัติแบบบูรณาการกับแผนที่ภาษีของ อบต.กรณีสึกษา อบต.ป่าสักอ.เมืองจ.ลำพูน
- 10) โปรแกรมแผนที่ภาษีระดับตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับโปรแกรมแผนงานโครงการแบบออนไลน์ กรณีสึกษาดำบลในพื้นที่จ.ลำพูน

2.5) สกว. ฝ่าย 5 (6 โครงการ)

- 1) ประสานงานวิจัยและพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ระยะที่ 2
- 2) การพัฒนารูปแบบการผลิตลำไยเนื้อสีทองในเชิงการค้า
- 3) "การพัฒนารูปแบบการคัดกรองสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นหัตถอุตสาหกรรม"
- 4) โครงการการปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปเพื่อตอบสนองความต้องการพฤติกรรมนักท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย กรณีสึกษา 15 จังหวัดภาคเหนือ
- 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาราเร่เสริมไนโตรเจนในเชิงพาณิชย์
- 6) ยุววิจัยหัตถอุตสาหกรรมท้องถิ่น(ภาคเหนือ)ปีงบประมาณ 2551

2.6) สกว. ฝ่าย 3 (16 โครงการ)

- 1) การศึกษาความรู้เจตคติและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย
- 2) ธรรมชาติและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมระยะที่2
- 3) การสำรวจปริมาณฝุ่นในอากาศภายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน
- 4) การวิเคราะห์เพื่อหามลพิษทางอากาศในอนุภาคฝุ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน
- 5) ระดับรายวันของฝุ่นในอากาศและผลกระทบต่อสุขภาพในผู้ป่วยที่เป็นโรคหอบหืดจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

6) การทำลายดีเอ็นเอของเซลล์ถูกปล่อยจากการออกซิไดส์ด้วยสารสกัดจากฝุ่นขนาดเล็กPM2.5และPM10ในอากาศ

7) ข้อเสนอแนะทางการประเมินสถานการณ์การปนเปื้อนสารเคมีในดินและน้ำใต้ดินกรณีตัวอย่างการปนเปื้อนสารประกอบ

8) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยชุดโครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

9) โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน: โครงการย่อยที่1 การจัดตั้งศูนย์ประสานข้อมูลปัญหามลพิษทางอากาศภาคเหนือ

10) โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน: โครงการย่อยที่2 การวิเคราะห์สภาพอากาศและการเฝ้าระวังการเกิดมลภาวะอากาศ

11) โครงการย่อยที่3การพัฒนาชุดความรู้ด้านประสิทธิภาพของหน้ากากป้องกันฝุ่นขนาดเล็ก

12) โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน: โครงการย่อยที่4 การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดปริมาณฝุ่นในอากาศสำหรับชุมชน

13) โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน: โครงการย่อยที่5 การพัฒนาระบบระบบฐานข้อมูลของจุดไฟไหม้ป่าและการเผาในที่โล่งแจ้ง และการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการจัดการไฟป่าและการเผาในที่โล่งแจ้ง

14) การศึกษาพัฒนาการการรับรองและคุ้มครองสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช2550

15) การพัฒนาคุณภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือสู่รูปแบบเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

16) การทบทวนสถานการณ์และประเมินผลการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และการเสริมศักยภาพและขีดความสามารถ

3) งานวิจัยของหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่

1) ศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

2) เงื่อนไขเชิงซ้อนของการดำรงอยู่และหายไปของการทำนา ภายใต้การขยายตัวของอุตสาหกรรมกรณีศึกษาตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนพื้นที่ศึกษา ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสันคะยอม, หมู่ที่ 6 บ้านสันป่าสัก และหมู่ที่ 15 บ้านน้ำบ่อเหลียง ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3) การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาจากท้องถิ่น ในเขตจังหวัดลำพูน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

4) การศึกษาการแห่ช้างเผือกกับการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำลี้ จังหวัดลำพูน ปี 2549 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

5) การศึกษาร่องรอยอารยธรรมโบราณจากหลักฐานทางโบราณคดีในเขตจังหวัดลำพูนก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร

6) การวิเคราะห์ที่ตั้งโรงผสมแอสฟัลท์คอนกรีตโดยอาศัยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนภาควิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7) แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ฉบับประชาชน พ.ศ.2549 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน

8) แผนการท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมล้านนา : ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9) การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในบางบริเวณของป่าชุมชนทุ่งยาว ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน(วิทยานิพนธ์)

10) การกำหนดขอบเขตการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพในกลุ่มเกษตรกรจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

11) การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลโม่งค์ จังหวัดลำพูนมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

เนื่องจากพื้นที่จังหวัดลำพูนมีโครงการวิจัยในพื้นที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ที่นำเสนอเป็นเพียงตัวอย่างจากการสืบค้นข้อมูลทางออนไลน์ ยังมีข้อมูลที่เก็บไว้ในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง หากมีการรวบรวมคงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานพอสมควร

สรุป การพัฒนาองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน

จากการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการวิจัยที่ผ่านมา ทั้ง 12 ประเด็น ได้เกิดองค์ความรู้ในการนำไปสู่การขยายผล และยกระดับความรู้ไปสู่ แนวทางในการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ในหลายระดับ ได้แก่

(1) ประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นการขับเคลื่อนพื้นที่รูปธรรมจากองค์ความรู้ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น นำไปสู่การจัดทำแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสามารถผลักดันให้เกิดการจัดทำนโยบายสาธารณะ หรือการจัดทำข้อตกลงร่วมกันของชุมชน ในหลายพื้นที่ เช่น โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำทากรณีศึกษาบ้านป่าจั่วต.ทาเหนืออ.แม่ออนจ.เชียงใหม่ และโครงการกระบวนการจัดการป่าที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านห้วยบง.3อ.ทาเหนือ อำเภอแม่ออนจ.เชียงใหม่ผลการดำเนินการวิจัยนำไปสู่การจัดทำโฉนดโดยชุมชนขยายจากพื้นที่บ้านห้วยบง ไปอีก 4 ชุมชน ในตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ทาตอนบน จนเป็นพื้นที่ต้นแบบสำหรับการจัดการไฟป่าอย่างยั่งยืน และชุมชนสามารถดำเนินการจัดการทรัพยากรภายใต้ระเบียบและเงื่อนไขที่กำหนดร่วมกันในการจัดการทรัพยากรของชุมชนตำบลทาเหนือ ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ตะแคง โครงการวิจัยกระบวนการสังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำแม่ทาโครงการวิจัยกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของลุ่มน้ำแม่ทาตอนกลางและโครงการวิจัยกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของลุ่มน้ำแม่ทาตอนปลาย ในการขยายผลองค์ความรู้สู่การจัดการลุ่มน้ำแม่ทาในหลายรูปแบบ เช่น เป็นฐานข้อมูลสำหรับการเฝ้าระวังการจัดทำโรงงานไฟฟ้าขนาดเล็กใหญ่ใกล้ลุ่มน้ำแม่ทา การผลักดันในการจัดทำพื้นที่รูปธรรมการจัดการนโยบายสาธารณะร่วมกับสำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในประเด็นการจัดการทรัพยากรร่วมกันของชุมชนลุ่มน้ำแม่ทา(ลุ่มน้ำสาขาลุ่มน้ำแม่ทา) ของโครงการระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนในลุ่มน้ำย่อยแม่ชะนา ลุ่มน้ำแม่ทา จ.ลำพูน โครงการแนวทางการอนุรักษ์และสืบทอดพิธีกรรม

ความเชื่อที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแม่สะแงะ หมู่ 15 ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และโครงการการปรับตัวด้านความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนปวาเกอญอบ้านผาด่าน หมู่ 10 บ้านปางผาง หมู่ 14 และบ้านแม่สะแงะ หมู่ 15 ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยสามารถเป็นต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน(คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน)ของเขตพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชดอยผาเมือง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การจัดการทรัพยากรของเขตพื้นที่ฯ สำหรับการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาพร้อมกับประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

(2) ประเด็นประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม พิธีกรรม และประเพณีพุทธธรรมเช่น โครงการการศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีความรู้ภูมิปัญญาชุมชนวัดประตูป่าต.ประตูป่าอ.เมืองจ.ลำพูน สำหรับการจัดทำระเบียบการจัดงานศพของชุมชนศรัทธาวัดประตูป่าเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เกิดการลด ละเลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การลดค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่น ๆ โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการผลักดันการลดค่าใช้จ่ายในงานศพเข้าสู่วาระตำบลโดยชุมชนตำบลอุโมงค์อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน เกิดรูปแบบการลดค่าใช้จ่ายงานศพของตำบลอุโมงค์อย่างเป็นรูปธรรมส่งผลต่อการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในและนอกจังหวัดลำพูน แนวคิดเรื่องทุนทางวัฒนธรรมชุมชนที่ได้มาจากประเด็นการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน นำไปสู่การจัดทำโครงการ “เยาวชนสืบสาน ชื่อบ้านนามเมือง” ในการสืบค้นประวัติศาสตร์หมู่บ้านทั้ง 592 หมู่บ้าน/ชุมชนในจังหวัดลำพูน โดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(อบจ.) ตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปัจจุบันดำเนินไปแล้ว จำนวน 407 หมู่บ้าน คงค้าง 485 หมู่บ้านซึ่งจะดำเนินการในปี 2560 ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของ อบจ. โครงการยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้บริหารในปัจจุบันที่นำเอาแนวคิด “ทุนทางวัฒนธรรมชุมชน” มากำหนดเป็นนโยบายในการขับเคลื่อน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โครงการการพัฒนาข้อกำหนดการอยู่ร่วมกันของชุมชนศีล5ของชุมชนบ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอศีล จังหวัดลำพูน ในการเป็นต้นแบบของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของคณะสงฆ์และสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น

(3) เกษตรกรรม ที่เกี่ยวข้องในประเด็นอาหารพื้นบ้าน อาหารและสุขภาพ เป็นการยกระดับประเด็นเกษตรกรรม อาหารพื้นบ้าน อาหารและสุขภาพ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนของศูนย์ประสานงานฯตั้งแต่ ปี 2556 ในเรื่องความมั่นคงด้านอาหารบนฐานการผลิต “เกษตรยั่งยืน” จนยกระดับเป็นองค์กร “สมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน” เชื่อมโยงไปสู่การส่งเสริมเกษตรกร ผู้บริโภค และผู้ประกอบการในการทำเกษตรอินทรีย์ และการบริโภคผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ยกระดับเกษตรกรจนสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินของตนเองเป็นเกษตรกรที่สามารถพึ่งตนเอง เกิดการผลักดันไปสู่การจัดทำนโยบายสาธารณะในหลายระดับ เช่น โครงการการทำเกษตรแบบทางเลือกของเครือข่ายเกษตรกรลุ่มน้ำลี้ โครงการนวัตกรรมองค์กรเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน ในการจัดทำแผนการพัฒนาจังหวัดลำพูนตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในยุทธศาสตร์ที่ 3 : ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรสู่เมืองเกษตรปลอดภัย จังหวัดลำพูน ซึ่งจังหวัดลำพูนที่มียุทธศาสตร์การสนับสนุนด้านการดำเนินงานเรื่องการผลิต การจำหน่ายในตลาด ทั้งตลาดประจำจังหวัด ตลาดนัด(ศาลากลาง) และการบริโภคอาหารปลอดภัย ทั้งนี้ประเด็นเกษตรอินทรีย์ยังเป็นประเด็นการจัดทำนโยบายสาธารณะของจังหวัดลำพูนโดยพื้นที่รูปธรรมของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในปี 2560 เป็นปีที่3 สำหรับการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเชิงพื้นที่ในประเด็นความมั่นคงด้านอาหารในระบบเกษตรอินทรีย์” เป็นต้น

3.2 ข้อมูลกลุ่มองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชน ที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน

ภายใต้สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้โดยมีการทบทวนความรู้จากตัวแทนเครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งหมด 28 กลุ่ม/องค์กร ได้แก่

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
1.	สถาบันวิจัยหรือศูนย์	192 หมู่ที่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2543	นายบุญส่ง เวศยาสีรินทร์
2.	สมาคมเครือข่ายเกษตรกรรม ยั่งยืนจังหวัดลำพูน	192 หมู่ที่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2556	นางกัลยา ใหญ่ประสาน
3.	สวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน	325 หมู่ที่ 4 ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2553	นางอรรณณ ขว้างจิตต์
4.	สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย สาขาจังหวัด ลำพูน	สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด ลำพูน ศาลากลางจังหวัด ลำพูน 51000		นายสมศักดิ์ ฉันทะ
5.	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน	9 ถนนรถแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2548	นายจรูญ คำปันนา
6.	ศิลปวัฒนธรรม	66 หมู่ที่ 5 ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2532	นายสนธิ อาภัย
7.	สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ลำพูน	สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด ลำพูน ศาลากลางจังหวัด ลำพูน 51000	2550	นายธีรวัช คุณโย
8.	สื่อชุมชนจังหวัดลำพูน	สถานีวิทยุชุมชนเมืองหละปูน 235 หมู่ที่ 4 ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2547	นายเสน่ห์ จินาจันทร์
9.	สมาคมแพทย์แผนไทยลำพูน (หรือศูนย์)	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน 192 หมู่ที่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2557	นายกิตติ กิตติจารุวงศ์
10.	ชมรมหมอฟันบ้านล้านนา อำเภอบ้านโฮ่ง (ศูนย์เรียนรู้ภูมิ ปัญญาไทย)	52 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน 51000	2544	นายอินสม สิทธิตัน

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
11.	ศูนย์การเรียนรู้สมุนไพรรักษาบ้านสันตติเตา	101 หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านโอง อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน 51130	2550	นางมาลัย วงศ์อำนาจ
12.	ชาติพันธุ์มอญลำพูน	บ้านหนองคู ตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน 51120	2550	นายอดุลย์ ท้ายนา
13.	ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงลำพูน	อบต.ป่าพูล 183 ตำบลป่าพูล อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน 51130	2558	นายเสาร์ ตาดี
14.	จาวสวนอินทรีอำเภอลำพูน	300 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน 51160	2558	นายสมควร มาจันทร์
15.	สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ ลำพูน	237/2 หมู่ที่ 7 ตำบลหนอง ล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน 51120	2542	นายสุแก้ว พงฟู
16.	เครือข่ายจัดการลุ่มน้ำทา	86/1 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ฮอน จังหวัด เชียงใหม่ 50130		นายสวัสดิ์ สุขจันทร์
17.	เครือข่ายคนรุ่นใหม่	ศูนย์ประสานงานเครือข่ายคน รุ่นใหม่ สวนป่านานา 401 หมู่ที่ 11 ตำบลทาชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51140	2558	นางสาวพฤติพร จินา
18.	เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัด ลำพูน	29 หมู่ที่ 7 ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2542	นายทรัพย์อนันต์ วรรณศักดิ์
19.	เครือข่ายแรงงานนอกระบบ จังหวัดลำพูน	38/1 หมู่ที่ 15 ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2550	นายจำรัส ดวงเกิด
20.	เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ เอดส์ จังหวัดลำพูน	9 ถนนรถแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2538	นางพงศ์เพ็ญ วรรณเวช
21.	GALAXY OF ART	บ้านหาดอ้อยแก้ว อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51140	2550	นายสิทธิ ใจยะสาร
22.	เครือข่ายรักแม่ทา	บ้านหาดอ้อยแก้ว อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51120	2559	นายสิทธิ ใจยะสาร

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
23.	ภาคีเครือข่ายคุ้มครอง ผู้บริโภคภาคประชาชนจังหวัด ลำพูน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ลำพูน 263/1 หมู่ที่ 1 ถนน เชียงใหม่-ลำพูน ตำบลเหมือง ง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000	2553	นายอุดม สุริยะวงศ์
24.	มูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน	มูลนิธิสวนพุทธธรรมจังหวัด ลำพูน 116 ม.5 ตำบลหนองนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายอดิศักดิ์ จันทะราชา
25.	สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน	22/1 ถนนจามเทวี ซอย 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน		นางอำไพ ไชยพิจิตร
26.	สมาคมจาวยอง	เทศบาลตำบลเวียงยอง ตำบล เวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายรักษเกียรติ ศิริ จันทรานนท์
27.	หอการค้าจังหวัดลำพูน	หอการค้าจังหวัดลำพูน 266/2 หมู่ 18 ถนนลำพูน- ดอยติ ตำบลป่าสัก อำเภอ เมือง จังหวัดลำพูน 51000		ประธานหอการค้าจังหวัด ลำพูน
28.	ภาคีเครือข่ายพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์	สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ลำพูน ศาลากลางจังหวัด ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัด ลำพูน 51000		พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัด ลำพูน
ภาคีสถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
29.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน	192 หมู่ที่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		ผอ.มจร.วิทยาลัยสงฆ์ ลำพูน และพระมหาไกรสร
30.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่			รศ.ดร.อวรณ์ โอภาส พัฒนกิจ
31.	มหาวิทยาลัยแม่โจ้			ดร.สมคิด แก้วทิพย์ ดร.ชมชวน ภูระหงษ์
32.	มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์บริการวิชาการภาคเหนือ	ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัย ธนบุรี ภาคเหนือ 198 หมู่ 8		อ.ศราวุธนิติก์ เล็กสุทธิ

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
		ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน 51180		
33.	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	120 ถนนมหิตล ต.หายยา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100		
34.	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	169+ หมู่ 3 ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่		รศ.ดร.พิชารณ รัตนบุญจสินธุ์
35.	วิทยาลัยเทคนิคลำพูน	42 ถนนลำพูน-ป่าซาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		ดร.ไพเราะ สุภาพ
36.	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน	99 หมู่ 5 ตำบลทาสบเสา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51140		ผู้อำนวยการ
37.	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน 263/1 ถนนลำพูน-เชียงใหม่ ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายแพทย์สาธารณสุข
38.	เกษตรจังหวัดลำพูน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน 94 หมู่ 3 ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		เกษตรจังหวัดลำพูน
39.	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน	14 หมู่ 3 ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน
40.	สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เขต 1 ลำพูน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูน เขต 1 52 หมู่ 2 ถนนลำพูน-ป่าซาง ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000		ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1
41.	สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เขต 2 ลำพูน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูน เขต 2 ถนนลำพูน – ลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน 51130		ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2
42.	การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน 178		ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบฯ

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
		หมู่ 11 ตำบลต้นธง อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		
43.	สหกรณ์จังหวัดลำพูน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน 114 หมู่ 2 ตำบลเวียงยอง อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		สหกรณ์จังหวัด
44.	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง	ถนนลำปาง-เชียงใหม่ อำเภอด่านช้าง จังหวัดลำปาง		กบ
45.	องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 123 หมู่ 15 ถนนเลียบเมืองลำพูน-ป่าซาง ตำบลป่าสัก อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
46.	เทศบาลตำบลอุโมงค์	สำนักงานเทศบาลตำบลอุโมงค์ 234 หมู่ที่ 5 ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายกเทศมนตรี
47.	เทศบาลตำบลศรีบัวบาน	สำนักงานเทศบาลตำบลศรีบัวบาน 1/1 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีบัวบาน อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายกเทศมนตรี
48.	เทศบาลตำบลป่าสัก	สำนักงานเทศบาลตำบลป่าสัก หมู่ที่ 4 ตำบลป่าสัก อำเภอมือง จังหวัดลำพูน 51000		นายกเทศมนตรี
49.	เทศบาลตำบลทาทุ่งหลวง	สำนักงานเทศบาลตำบลทาทุ่งหลวง 223 หมู่ 4 ตำบลทาทุ่งหลวง อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51170		นายกเทศมนตรี
50.	เทศบาลตำบลทาภาคนเหนือ	สำนักงานเทศบาลตำบลทาภาคนเหนือ 273 หมู่ 2 ตำบลทาภาคนเหนือ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51170		รองนายกเทศมนตรี
51.	องค์การบริหารส่วนตำบล	สำนักงานองค์การบริหารส่วน		นายกองค์การบริหารส่วน

ที่	ชื่อองค์กร เครือข่าย	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง	ประธานเครือข่าย
	นาทราย	ตำบลนาทราย 186 หมู่ 4 ตำบลนาทราย อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน 51110		ตำบลนาทราย
52.	เทศบาลตำบลก้อ	สำนักงานเทศบาลตำบลก้อ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน		รองนายกเทศมนตรี
53.	เทศบาลตำบลหนองหนาม	สำนักงานเทศบาลตำบลหนอง หนาม อำเภอเมือง จังหวัด ลำพูน		หัวหน้าบริหาร (นายพิศาล ดวงดี)
54.	เทศบาลตำบลริมปิง	สำนักงานเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน		ผู้อำนวยการกอง สาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม (นายรัชชัย กันทะวันนา)
55.	เทศบาลตำบลทาปลาดุก	สำนักงานเทศบาลตำบลทา ปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัด ลำพูน		ผู้อำนวยการกอง สาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อม
56.	เทศบาลตำบลศรีบัวบาน	สำนักงานเทศบาลตำบลศรีบัว บาน อำเภอเมือง จังหวัด ลำพูน		นายกเทศมนตรี
57.	องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง กранต์	สำนักงาน อบต. เวียงกранต์ ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน		นายกองค์การบริหารส่วน ตำบล

สรุป กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

กลุ่มองค์กรที่ให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในส่วนของภาคประชาสังคม ได้แก่ สถาบันวิจัยหรือศูนย์ สมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดลำพูน สวัสดิการชุมชนจังหวัดลำพูน สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน สมาคมแพทย์แผนไทยลำพูน (หรือศูนย์) ชมรมหมอฟันบ้านล้านนา อำเภอบ้านโฮ้ง (ศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาไทย) GALAXY OF ART เครือข่ายรักแม่ทา ภาคีเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชนจังหวัดลำพูน มูลนิธิสวนพุทธธรรมลำพูน สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน สมาคมจาวยอง ในการหนุนเสริมกระบวนการ บุคลากร งบประมาณ เช่น การเข้ามาเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของสมาคมสถาบันวิจัยหรือศูนย์ สมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน และสมาคมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลำพูน รวมทั้งการเข้ามาขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของหน่วยงานองค์กรเหล่านี้จนเกิดเป็นกลุ่มองค์กรที่นำเอาองค์ความรู้ของงานวิจัยไปขยายผลต่อไป

หน่วยงานของสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์บริการวิชาการภาคเหนือ มหาวิทยาลัยฟาร์

อิสเทอร์น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน กลุ่มสถาบันการศึกษา เป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการวิจัยด้วยการเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ดำเนินการร่วมกับชุมชนในพื้นที่ พร้อมกับการขยายผลองค์ความรู้สู่การเรียนรู้การสอน และนำกระบวนการเรียนการสอนมายกระดับความรู้งานวิจัยของชาวบ้าน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน เกษตรจังหวัดลำพูนเกษตร และสหกรณ์จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เขต 1 ลำพูน สหกรณ์จังหวัดลำพูน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เป็นการสนับสนุนในการพัฒนานักวิจัย องค์ความรู้และด้านการยกระดับความรู้ไปสู่การขยายผลในระดับนโยบายของจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลอุโมงค์ เทศบาลตำบลศรีบัวบาน เทศบาลตำบลป่าสัก เทศบาลตำบลทาทุ่งหลวง เทศบาลตำบลทาภาคนเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เทศบาลตำบลก้อ เทศบาลตำบลหนองนาม เทศบาลตำบลริมปิง เทศบาลตำบลทาปลาดุก ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทั้งการดำเนินโครงการวิจัยร่วมกัน การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรในองค์กร ในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การพัฒนานักวิจัย องค์ความรู้ในการยกระดับความรู้เพื่อการขยายผล เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดลำพูนให้กับเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นการยกระดับความรู้ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ส่วนที่ 4

พัฒนาการสถาบันวิจัยหรือศูนย์ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน

ปี 2514-2559

พัฒนาการ สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2514 – 2541

ศนท.: ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา แห่งประเทศไทย ร่วมกับ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

- เกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ส่งผลให้รัฐบาลทหารถูกโค่นล้ม
- มีโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย ออกสู่ชนบทโดย ศนท.
- ขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อประชาธิปไตยนำโดย ศนท.

- เกิดกลุ่มต่อต้าน เช่น ชมรมลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มนวพล
- นักศึกษาเข้าป่า ต่อสู้กับรัฐบาล
- ประเด็นค่าเช่านา,ปฏิรูปที่ดิน,ต่อต้านสัมปทานเหมือง,ต่อต้านจักรวรรดินิยม
- เกิดการรวมกลุ่มต่อสู้เรียกร้องความเป็นธรรมของกรรมการชาวนา ขับไล่ฐานทัพ ฯลฯ

- เกิดขบวนการนวพล
- เกิดกลุ่มกระหังแดง (สุดสาย เทพ หัสติน ณ อยู่ธยา)
- การสังหารผู้นำชาวนา
- เสรีภาพ/ประชาธิปไตย/สังคมนิยม/การตื่นตัวของประชาชน
- เกิดกระบวนการต่อต้าน นศ. ประชาชนกับการปฏิรูปการเมืองรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

- การเคลื่อนไหวแนวทางการขับเคลื่อน “สามประสาน” (นักศึกษา ชาวนา กรรมกร)
- เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ทหารยึดอำนาจการปกครอง นศ. ถูกฆ่าตายนักศึกษา ปัญญาชน เข้าป่าร่วมกับ พคท. ต่อสู้กับรัฐบาล

ปี 2514

- เปิดถนนสายไฮเวย์ ลำปาง – เชียงใหม่
- เศรษฐกิจอำเภอป่าซาง ทรุดตัว

ปี 2516

- เกิดเหตุการณ์คนลำพูนลุกขึ้นมาเดินขบวนต่อต้านไล่ผู้ว่าฯ ในวันที่ 23 ตุลาคม

ปี 2517

- มีโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยออกสู่ชนบท ที่อำเภอแม่ทา
- สหพันธ์ชาวนาชาวไร่เกิดขึ้นในจังหวัดลำพูนแห่งแรก
- หลังโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยมีการจัดตั้งศูนย์กลางนักเรียนจังหวัดลำพูน
- มีการจัดค่ายอาสาออกสู่ชนบท
- มีการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน

ปี 2518

- เริ่มมีขบวนการนายทุนเข้ามา
- กลุ่มนายทุนต่อต้านสหพันธ์ชาวนา ชาวไร่ และเกิดเหตุการณ์พ่ออาจ ธงโท ชาวนาคนแรกอยู่หมู่บ้านสันมะนะ ต.ต้นธง อ.เมือง ถูกฆ่าตาย
- มีการจับกุมผู้นำชาวนา นศ.
- สมาชิกกลุ่มประชาธิปไตยประชาชนถูกฆ่าตายที่ รร.บ้านแป้น
- นักเรียนร่วมกันรณรงค์ติดป้ายโปสเตอร์ ใบปลิว ประท้วงต่อต้านฐานทัพอเมริกาที่ไปทิ้งระเบิดในลาว เวียดนาม
- นักเรียนรณรงค์เรียกร้องกฎหมายค่าเช่านาพร้อมดับสมพันธ์ชาวไร่ชาวนา

ปี 2519

- เกิดเครือข่ายนักศึกษา รามคำแหงในจังหวัดลำพูน
- ผู้นำชาวบ้านถูกฆ่าตาย
- นักเรียน ชาวนา นักศึกษาเข้าป่าหลัง 6 ตุลาคม

- เกษตรกรเริ่มหันมาทำเกษตรแบบพันธะสัญญา

- แนวทางเข้าป่าล้อมเมือง/ยึดอำนาจรัฐ/ต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ การเคลื่อนไหวในเขต

- พลเอกเปรม เป็นนายกรัฐมนตรีนำรัฐบาลพลเรือนปี 2529 ได้กลับมาเป็นนายกฯ

- (2531???)เกิดสภาตำบล และได้ยกระดับการบริหาร

- รัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ
- แนวคิด NICs

- มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว	ป่าเขา/นักปฏิวัติกับนักเรียนน้อย	อีกสมัย	ส่วนตำบล	- เหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี 35
-	- วิฤติศรัทธากำลังใจหดหาย/จากป่าสู่เมือง/บาดแผลและความหวัง		- ยุครัฐบาลชาตินายที่ได้รับฉายาว่า “BUFFET CABINET”	- ขบวนการประชาธิปไตยภาคประชาชน สมัยสุจินดา คราประยูร และถูกยึดอำนาจโดยสุนทร คงสมพงษ์ เกิด คสช.คณะรักษาความสงบ แต่งตั้งอนันต์ ปัญญาชน เป็นนายก
	-			- ยุคโรคเอดส์ระบาด

ปี 2520-2523	ปี 2524-2526	ปี 2527-2529 (1984-1986)	ปี 2530-2532 (1987-1989)	ปี 253-2535
- จังหวัดลำพูนเริ่มปลูกลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจ - (2521) มูลนิธิฟรีดริคเกอร์มัน(Friedrich Naumann Foundation) ,NGOs เข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดลำพูน(ทุ่งหัวช้าง) - ช่วงเวลานี้ ชาวนาเริ่มทำนาเป็นอาชีพแทนการทำนาเพื่อการยังชีพ - นักเรียน นักศึกษาที่เข้าป่า เริ่มกลับบ้าน	- (2525)โครงการปฏิรูปการเกษตรและพัฒนาชนบทจังหวัดลำพูน WCARRD (World Conference on Agrarian Reform and Rural Development) (บ้านทุ่งยาว)เป็นโครงการเกษตรทางเลือก โดยจะมีกลุ่มคนที่ทำงานด้านเอ็นจีโอ	- เกษตรกรเปลี่ยนจากทำนาเป็นสวน ลำไยเพราะเกษตรกรคิดว่าให้กำไรดีกว่า - การซื้อขายที่ดินของนายทุนและข้าราชการ (สมัยนั้นมีการซื้อขายที่ดินเพื่อเก็งกำไร โดยให้ข้อเสนอว่าจะช่วยให้คนลำพูนมีแรงงานประโยชน์จากนิคมฯ) - (2528) เปิดตัวโครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ลำพูน - (2529) เกิดโรงงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนืออย่างเป็นทางการ	- เกิดปัญหาคอร์ปชั่น เรื่องการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินเรื่องมลพิษ น้ำกว่งเน่าเหม็น คนงานเสียชีวิต (มีกรณีคนงานเสียชีวิตจากการเข้าไปเป็นคณงานนิคม มีหลายโรคจากการได้รับสารพิษ ยกตัวอย่าง คนงานที่เข้าไปทำงานตอนอายุ 16 ปี ได้ทำงานตั้งแต่อายุยังน้อยซึ่งมีข้อดีได้เงินซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า เข้าบ้าน สาเหตุการตายเกิดจากการเป็นภูมิแพ้ ซึ่งมีผู้มีความรู้ทางการแพทย์เข้ามาช่วยวินิจฉัยการตายว่าเกิด	- เกิดวิกฤติ เชียงของ เชียงตุง และแรงงานต่างด้าวเข้ามาจำนวนมากขึ้น ไทยใหญ่ ไทยลื้อ เป็นผู้ผลักดันสัญชาติพม่า - การเข้ามาซื้อที่ดินและเก็งกำไร คำว่ารีสอร์ทเริ่มเป็นที่รู้จัก - ประชาชน เริ่มติดโรคเอดส์ HIV / AIDS และแพร่ขยายลงสู่ประชาชนในชุมชนและล้มตายมากขึ้น

ปี 2520-2523

ปี 2524-2526

ปี 2527-2529(1984-1986)

- แรงงานที่อยู่รอบนอกเขตเมืองเข้าสู่โรงงาน
- เกิดลำพูนเสวนาหรือลำพูนพอรัม ในยุคนั้นมีการพูดคุยทุกเรื่องที่เป็นสถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเมืองลำพูนจากนโยบายรัฐ โดยการรวมกลุ่มของข้าราชการ นักพัฒนาเอกชน พระสงฆ์ นักวิชาการ ประชาชน (กำธร ธิฉลาด นพพร นิลณรงค์ จรูญ คำปันนา บุญยืน คงเพชรศักดิ์ สวิง ต้นอุดม ชัชวาลย์ ทองดีเลิศ รักษา สุทธิพงษ์ ศุภศิษฏ์ หล้ากอง สุรินทร์ สุริยวงศ์ บุญส่ง เวศยาสิรินทร์ ฯลฯ)

ปี 2530-2532(1987-1989)

จากสารพิษจากโรงงานนิคม
ๆ มีกลุ่มบุคคลที่เข้ามา
ช่วยเหลือ เช่น หมออร
พรรณ พื้มยุรี นานาเรญ
ลุททัย
- เกิดปัญหาน้ำเสียน้ำกวงเน่า
เหม็น มีการปล่อยสารพิษลง
น้ำกวงทำให้ปลาตาย และ
วัวที่ท้องลงไปดื่มกินน้ำแห้ง
และปัญหาโรค และสุขภาพ
แย่งของคณงานนิคมๆ การ
เสียชีวิตจากการได้รับ
สารพิษจากโรงงาน แต่มีการ
วินิจฉัยการเสียชีวิตว่าเป็น
โรคที่ไม่เกี่ยวกับโรงงานนิคม
ๆ การแก้ปัญหาของนิคมๆ
คือปิดข่าวปัญหาสุขภาพ
และการเสียชีวิตจากสารพิษ
นิคมอุตสาหกรรมจะใช้วิธี
เปลี่ยนกะการทำงานในแต่ละ
วันเป็นการใช้แรงงานให้
หมุนเวียน เพื่อได้รับสารพิษ
แบบผ่อนส่ง และให้
สวัสดิการท้องถิ่น ทำให้
ท้องถิ่นยอมรับโดยการพาไป
ดูงานโรงงานให้เห็นถึงความ
ปลอดภัย โรงงานพยายาม
ให้เห็นถึงความปลอดภัยจาก
โรงงานส่งผลให้คนทำงานที่

ปี 2533-2535

คนงานเสียชีวิตนักสืบคนจากโรงงานฯ

- วงเดือน โนโซติ บ้านศรีบัวบาน
  - มะยี่ เตวียะ รอกตาย ฯลฯ
  - มีชุมชนเรียกร้องที่ศาลากลางจังหวัด
- แก้ปัญหา น้ำท่วม เสีย

อยู่ต่างจังหวัดเข้ามาทำงาน
นิคมฯ มากขึ้น

- สถานการณ์การซื้อขายที่ดิน
บุกรุก ต่อเนื่องจากนิคม
อุตสาหกรรม
- สมัยปัญหานิคม ทาง อ.บ้าน
โฮ้งจะนิยมปลูกกะหล่ำใส่
สารพิษ เพราะสมัยนั้นจะ
ถูกเรียกว่าหมู่บ้านแม่มายไม่
แน่ชัดว่า หมู่บ้านไหน
เนื่องจากพ่อบ้านทำสวน
กะหล่ำได้รับสารพิษทำให้
เสียชีวิตลง เหลือแต่แม่บ้าน
จำนวนมากจึงเป็นที่มาของ
การเรียกชื่อ

- มี พ.ร.บ.สภาตำบลและ อบต. พ.ศ.2537 ฉบับแรก
- หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี 35 เกิดกระแสการปฏิรูปทางการเมืองทั่วประเทศ
- ปี 2538 การแต่งตั้งรัฐบาลมีปัญหาขุนนายบรรเทาขึ้นเป็นนายกปี 2539 และบรรเทาลาออกจากตำแหน่งถูกกล่าวหาคอร์ปชั่น และเชาวลิต ขึ้นเป็นนายกแทน
- กป/อพช , เครือข่ายcivic net, NGOs
- แผนสภาพัฒน์แนวใหม่(แผนฯ8),
- การต่อสู้ผ่านวาทกรรม/การแสดงอัตลักษณ์
- วิฤติเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง บริษัท ธุรกิจ ล้ม แรงงานว่างงาน อพยพกลับต่างจังหวัด
- ชวน หลีกภัย ขึ้นเป็นนายก
- กองทุน IMF เข้าแทรกแซง
- รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (มีประเด็นสิทธิชุมชนปรากฏในกฎหมายเป็นครั้งแรก)
- แนวทางสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาโดยหมอบริเวณ
- เกิดกองทุน SIF

ปี 2536-2538

- ความร่วมมือกับทางวิชาการ(การเคลื่อนไหวประสานกับความรู้)และเอ็นจีโอไปเรียนรู้ต่อปริญญโท
- กิจกรรมและองค์กรชาวบ้าน(กองทุน/อาชีพ/เหมืองฝาย/ป่าชุมชน,เกษตรผสมผสาน,เกษตรธรรมชาติ,เกษตรยั่งยืน

ปี 2539-2541

- การเกิดขึ้นขององค์กรภาคประชาสังคม
- เกิดสถาบันวิจัยหรือศูนย์ ที่เกิดจากการรวมกลุ่มแกนของ Lamphun Forum และการสนับสนุนของ สกว. ในปีต่อๆ มา

ปี 2544 พรรคไทยรักไทย ชนะการเลือกตั้ง จัดตั้งรัฐบาลผสม เริ่มแนวคิดทักษิณมิกส์

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2542 – 2544

- ทดลองงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของ สกว. โดย ศ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง - ผศ.ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ (ในขณะนั้น) ติดต่อกับกลุ่มลำพูนเสวนา โดยมีคุณเจริญ คำปันนา ประสานงาน - เกิดผลกระทบจากโรงงานนิคมฯคนงานเสียชีวิต โดยไม่ทราบสาเหตุ	- อบต.เกิดขึ้นครั้งแรก - สกว.ภาค ขยายการทดลองรูปแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น - เปิดตัวสถาบันวิจัยหรือศูนย์ สำนักงานประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน - เริ่มรณรงค์ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ	- มีการใช้สารล่ายโปรแทสเซียมคลอเรส - เกิดเหตุการณ์สารเคมีระเบิด 9 กันยายน 2542 (กรรมการสิทธิมนุษยชน ลงพื้นที่ครั้งแรก) - บริษัทหัวไทยเกษตรพัฒนา จำกัด อ.สันป่าตอง คนงานเสียชีวิตทั้งหมด 45 คน มีคนลำพูน อ.เวียงหนองล่อง จำนวน 21 คน (บ้านดงเจริญ 14 คน) บาดเจ็บ 102 คน บ้านเรือนเสียหาย 517 หลัง

เริ่มปี 2542

- 1) โครงการ การเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมประสิทธิภาพการประสานงานด้านการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาสุย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน(ศุภศิษฐ์ หล้ากอง)
- 2) โครงการ การพัฒนาศักยภาพในการจัดการป่าชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาบ้านหนองผึ่ง ม.11 ตำบลทาภาส อ.แม่ทา จ.ลำพูน(สุรินทร์ สุริยวงศ์)
- 3) โครงการการพัฒนาแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านของ ต.ทาปาลาดุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน(กำธร ธิฉลาด)
- 4) โครงการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของ อบต. องค์กรในชุมชนและหน่วยงานของรัฐ (बारเมศ วรรณสัย)

ปี 2543

- 1) โครงการภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนบ้านทาปาสัก ต.ทาปาลาดุก อ.แม่ทา (จักรพันธ์ เพียรพนัสลัก)
  - 2) โครงการ การถอดบทเรียนจากการฝึกอบรมเพื่อกระตุ้นสตรีสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก อบต. จ.ลำพูน (วันเพ็ญ พรินกรากุล)
- *** มีผู้ประสานงานคนแรกของจังหวัดลำพูน (เจริญ เหล่าศิริเสถียร)
- *** สำนักงานตั้งอยู่คณะเสด็จเมือง วัดพระธาตุหรือภูชัย (การสนับสนุน มจร. พระเทพรัตนนายก) เปิดตัว 2 พฤศจิกายน 2543

ปี 2544

- 1) โครงการการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านทาภู ต.ทาปาลาดุก(สุชาติา คุณชมพู่)
  - 2) โครงการการพัฒนาเครือข่ายป่าชุมชนตำบลทาภาส อ.แม่ทา จ.ลำพูน (สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์)
  - 3) โครงการการพัฒนาแบบองค์รวมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกรณีศึกษาตำบลเหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน(อวิชชัย กัณทะวันนา)
  - 4) โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนอย่างมีส่วนร่วมโรงเรียนศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน (นิตยา เนตรศักดิ์เกษม)
- ** งานวิจัยเครือข่ายองค์กร สหกรณ์ในพื้นที่ จ. ลำพูน ทำงานร่วมกับ สนง.สหกรณ์จังหวัดลำพูน(สกว.ฝ่าย 4) (จารุวรรณ นันทะพงษ์ สหกรณ์จังหวัดลำพูน)
- **สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(ทรงพล เจตนาวณิชย์)

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2545 – 2547

- เริ่มทดลองเครื่องมือ เล็ก ให้ชาวบ้านทดลองทำโครงการวิจัย(50,000 บาท)
- โครงการรับจํานาลำไย (ใบประทวนลำไย) จํานาในโรงงานที่นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

- โครงการรับจํานาลำไย (ใบประทวนลำไย)/ ลำไยลม/ โกดังว่างเปล่า(จัตุจักร)
- ข้าราชการ และผู้นำชุมชน โดนคดีลำไย

- โครงการรับจํานาลำไย (ใบประทวนลำไย)/ ลำไยลม/ โกดังว่างเปล่า
- ข้าราชการ และผู้นำชุมชน โดนคดีลำไย

ปี 2545

- 1) โครงการการแก้ปัญหาหนี้สินของชุมชน บ้านวังดินใหม่ หมู่ 14 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน(โชติวงศ์ศรีใส) Par
- 2) โครงการ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาความยากจนบ้านดอยคำ หมู่ที่ 13 ต.ทาภาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน(สมศรี ตัญญาศ) Par
- 3) โครงการพหุภาคีกับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ในการศึกษาลุ่มน้ำกวางตอนปลาย : กรณีศึกษาเขตตำบลต้นธงและ ตำบลเวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน (กำธร ธิฉลาด)

***งานวิจัยเครือข่ายองค์กร 36 พื้นที่ (ลำปาง และเชียงราย) ทำร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน (จารุวรรณ นันทะพงษ์สหกรณ์จังหวัด)(สกว.ฝ่าย 4)

*** งาน สรส.การจัดการความรู้(km) (ทรงพล เจตนาวณิชย)

*** ครงรค์ดเหล่าเข้าพรรษา โดยขอใบประกาศจากส่วนกลาง (สสส.)

*** รับงาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน

***เด็กฝึกงานรุ่นแรก ม.ราชภัฏลำปาง

ปี 2546

- 1) การศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งศูนย์รวบรวมน้ำมันดิบอำเภอบ้านธิของสหกรณ์โคนมลำพูน จำกัด(พลอย มณีชัย) Par
- 2) โครงการพัฒนาอาชีพเพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินในชุมชนบ้านมะเขือแจ้ จ.ลำพูน(บำรุง วงศ์วาร) Par

***งานวิจัยเครือข่ายองค์กร 36 พื้นที่ (ลำปาง และเชียงราย) ทำร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน (จารุวรรณ นันทะพงษ์ สหกรณ์จังหวัด)(ต่อ)

*** งาน สรส.การจัดการความรู้(km) (ทรงพล เจตนาวณิชย)

*** ครงรค์ดเหล่าเข้าพรรษา ออกใบประกาศ โดย ผอ.มจร. และเจ้าคณะจังหวัดลำพูน(ทำเอง)

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน)

*** ประเมินงานแปดเป็ง งบประมาณ อบจ.

ปี 2547

- 1) โครงการการพัฒนาอาชีพและองค์ความรู้เพื่อการมีสุขภาพที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน ต.ตะเคียนปม อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน (สมลักษณ์ นิยมสกุล)
- 2) โครงการ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาป่าชุมชนดอยผาเยย บ้านหนองหล่ม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน(สุวัฒน์ ญาณะโค)
- 3) โครงการ ผักพื้นบ้านอาหารพื้นเมืองสู่กระบวนการเรียนรู้ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน(บัญญัติ ตะนาวศรี)
- 4) โครงการการแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านอุดมพัฒนา ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน (สมัย แก้วภูศรี)

*** โครงการร่วมกับ ทต.ต้นธง โรงเรียนบ้านหนองหล่ม และสถาบันวิจัยสุขภาพ มช.

*** งาน สรส.การจัดการความรู้(km) (ทรงพล เจตนาวณิชย) ปีที่ 2

*** เกิดเครือข่ายหัววิจัยหลายปุ่น

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน)

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2548 – 2550

- สกว.ภาค งบประมาณไม่เพียงพอต่อการสนับสนุน
- โครงการวิจัย จึงอนุมัติเป็นระยะ 1 จำนวน 2 โครงการ

- เกิดรัฐประหารรัฐบาลทักษิณ ตุลาคม 2549
- ภัยพิบัติ น้ำท่วมหนักในรอบ 60 ปี
- การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากสวนลำไยเป็นพืชชนิดอื่น เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าวโพด

- เกิด พรบ.สุขภาพแห่งชาติ
- การเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารของประชาชน
- คำนิยมความทันสมัยของประชาชน
- เปลี่ยน สกว.ภาค เป็น สกว.ฝ่าย?????
- สลากย้อมใหญ่ที่สุดในโลก(สมัยหนานหล้า/เปลี่ยนวิธีย้อมดั้งเดิม)

ปี 2548

- 1) โครงการการศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนวัดประตูป่า ต.ประตูป่า อ.เมือง จ.ลำพูน (เมืองดี นนทะธรรม)
- 2) โครงการ รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นฝิ่ง ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน(พิชิต เทพวรรณ)
- 3) โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบ้านน้ำดิบ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่ 1 (สุรศักดิ์ อินแถลง)
- 4) โครงการ ฮีตฮอยคนยองกับกระบวนการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านล้อง ต.บ้านล้อง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่ 1(บุญส่ง อินทะพงศ์)

*** ร่วมจัด/เขียนบทความ : ผลกระทบนิคมอุตสาหกรรมลำพูน (HIA 2008 Asia Pacific Conference)

*** งาน สรสร.การจัดการความรู้(KM) (ทรงพล เจตนาวณิชย์) ปีที่ 3 พัฒนาเครือข่าย อปท.ในกลุ่มน้ำแม่ทา

*** รณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ออกใบประกาศ โดย ผอ.มจร. และเจ้าคณะจังหวัดลำพูน(ทำเอง)

ปี 2549

- 1) โครงการการพัฒนาแนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านไร่น้อย ต.ม่วงน้อย อ.ป่าซาง จ.ลำพูน (เกตุสุดา กำแพงทิพย์)
- 2) โครงการ การศึกษาแนวทางการทำเกษตรแบบยั่งยืนของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน (วรรณธิภา ปัญญากรณ์)
- 3) โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำทา กรณีศึกษาบ้านป่าจั่ว ต.ทาเหนือ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่(สัญญา อุดทา)
- 4) โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองหลัก ต.ตะเคียนปม อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน(หทัยกานต์ สังขชาติ)
- 5) โครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน (พิมพ์เพ็ญ ยอดแก้ว)

*** เริ่มทำงานร่วมกับ อปท. เช่น อบต.ศรีวิชัย อบต.ตะเคียนปม

*** รณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ออกใบประกาศ โดย ผอ.มจร. และเจ้าคณะจังหวัดลำพูน(ทำเอง)

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน)

ปี 2550

- 1) โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนวัดบ้านปาง ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน (สมบุญ ตีบเตปิน)
- 2) โครงการ ฮีตฮอยคนยองกับกระบวนการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านล้อง ต.บ้านล้อง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่ 2 (สุเทพ ศรีวิราช)
- 3) โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบ้านน้ำดิบ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน ระยะที่ 2(สุรศักดิ์ อินแถลง)
- 4) โครงการ แนวทางพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านป่าตึง บ้านป่ามอก และบ้านแสนตอ ต.ห้วยยาบ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน (พิทักษ์ จันตะตึง)
- 5) โครงการ แนวทางการพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ของเครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ต.ป่าไผ่ อ.ลี้ จ.ลำพูน (สุรัตน์ รุกขรัตน์)
- 6) โครงการ การศึกษาฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมสู่เศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนวัดบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน (ใจ พุกกล้า)
- 7) โครงการ กระบวนการพัฒนาผู้นำในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่สันมะนะ ต.ต้นธง อ.เมือง

จ.ลำพูน(อรรณพ อินทร์วรรณ)

*** งาน สรส.การจัดการความรู้(km) (ทรงพล เจตนาวณิชย์)

***' เกิดเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน)

*** โครงการ ครส. อ.อำนาง (อ.อำนางอุกรณชนเสียชีวิต)

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2551 – 2553

- สกว.ฝ่าย สนับสนุนโครงการ CB-PUT, CB-MAC

- สกว.ฝ่าย จัดงานครบรอบ 10 ปี ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

- เปลี่ยนผู้อำนวยการ สกว.จาก ศ.ดร.ปิยะวัติ เป็น ศ.ดร.สวัสดิ์

ปี 2551

- 1) โครงการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน (พันธุ์ ตีบกาศ)
- 2) โครงการ กระบวนการจัดการป่าที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านห้วยบง ต.ทาเหนือ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่ (สองเมือง ตากุล)
- 3) โครงการ กระบวนการสังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำแม่ทา(วันเพ็ญ พรินทรากุล)
- 4) โครงการ กระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำแม่ทาดอนบน(สวัสดิ์ สุขจันทร์)
- 5) โครงการ กระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำแม่ทาดอนกลาง (ทศ เสาวภาณี)
- 6) โครงการ กระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำแม่ทาดอนปลาย(ทองคำ จอมขันเงิน)

*** ประเด็นโครงการวิจัยเน้นในการจัดการทรัพยากร ส่วนใหญ่พัฒนามาจากปัญหาทุกภัยที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2549

*** ต่อยอดในการพัฒนาเครือข่าย อบท.ในลุ่มน้ำแม่ทา

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน)

*** นักวิจัยฆ่าตัวตาย

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ปี 2552

- 1) โครงการ ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการพัฒนาแหล่งน้ำด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนในลุ่มน้ำย่อยแม่ชะนา ลุ่มน้ำแม่ทา จ.ลำพูน (ศศิประภา แฉภาท่า)
- 2) กระบวนการเรียนรู้พิธีกรรมผีปู่ย่าอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ระยะที่ 1 (ธวัชชัย กันทะวันนา)

*** งบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของฝ่ายหมด หนุนได้แค่ 2 โครงการ

*** ทำงานควบคู่ร่วมกับ ครส.อ.อรรถชัย อ.ถาวร ในลุ่มน้ำแม่ทา

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน

*** ประเด็นโครงการวิจัยการจัดการทรัพยากร และเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหลัก

***ทำงานกับ อบท.

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ปี 2553

- 1) โครงการ แนวทางการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงท่าต่าบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองโดยการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลอุโมงค์ (สมศักดิ์ สุริยะเจริญ)
- 2) โครงการ แนวทางการจัดการทรัพยากรป่าพื้นที่ต้นน้ำลำต้นตำบลเตี้ยนปม โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายป่าชุมชนต้นน้ำลำและหน่วยงานในพื้นที่อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน (ปิ่นคำ ปืดแค)
- 3) โครงการ แนวทางการพัฒนากระบวนการผลักดันการลดค่าใช้จ่ายในงานศพเข้าสู่วาระตำบลโดยชุมชนตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน(ฤทัยรัตน์ ชัตริ)

*** ประเด็นโครงการวิจัยการจัดการทรัพยากร และเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหลัก

*** เริ่มวางแผนทางการขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงด้านอาหาร

*** โครงการซื้อบ้าน-นามเมือง อบจ.รุ่น 1 (36 หมู่บ้าน)

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ประธานสถาบันฯ นายพนพร นิลณรงค์

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2554 – 2556

- สกว.ฝ่าย สนับสนุนโครงการ CB-PUT, CB-MAC
- ธรรมนูญชุมชนตำบลริมปิงประกาศใช้
-

- สกว.ฝ่าย ทำงานกับภาคี การทำ MOU กับมูลนิธิโครงการหลวง และหน่วยงานอื่น ๆ (นโยบายทำงานร่วมกับภาคี)
- งบประมาณ สกว.ฝ่าย กระจาย (ให้ระยะ 1)
-

- เปลี่ยนผู้อำนวยการ สกว.จาก ศ.ดร.ปิยะวัติ เป็น ศ.ดร.สวัสดิ์
- นโยบายค่าแรง 300 บาทต่อวัน ส่งผลให้คนต่างชาติเข้ามาเป็นแรงงานในจังหวัดจำนวนมาก
- แอร์ลิตเตอร์รี่ล้ม สูญเสีย 5,000 ล้านบาท ประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง
- สถิติการฆ่าตัวตายสูงสุดของประเทศ

ปี 2554

- 1) โครงการ นวัตกรรมองค์กรกับการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรมัยยั้งจังหวัดลำพูน (ไมตรี นันตะจันทร์)
- 2) โครงการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน (สุจิน ใจสะอาด)
- 3) โครงการแนวทางการอนุรักษ์และสืบทอดพิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแม่สะแงะ หมู่ 15 ตำบลทาบกาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน (ทวี สูงพนา)
- 4) โครงการการจัดการป่าชุมชนที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของชุมชนในการสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนตำบลดงดำ อ.ลี้ จ.ลำพูน (รุ่งโรจน์ ทาหาญ)
- 5) โครงการ การดูแลสุขภาพด้วยอาหารพื้นบ้านของชุมชนบ้านสันตปเต่า อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน(มาลัย วงศ์อำนาจ)

*** โครงการซื้อบ้านนามเมือง ปีที่ 2 จำนวน 100 บ้าน

*** ประเด็นโครงการวิจัยเน้นความมั่นคงด้านอาหาร ในการจัดการทรัพยากร และเกษตรกรมัยยั้ง

*** เชื่อมกับเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือ ประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร

*** งาน ปปส. ศป.สจ.ลำพูน

*** นักวิจัยฆ่าตัวตาย

ปี 2555

- 1) กระบวนการฟื้นฟูอาหารพื้นบ้านมอญสู่การเชื่อมโยงวัฒนธรรมชุมชนองค์ความรู้ท้องถิ่นและความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนบ้านหนองคู่-บ่อควา ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน(จันทร์ เขียวพันธุ์)
- 2) โครงการ การพัฒนาข้อกำหนดการอยู่ร่วมกันของชุมชนศีล 5 ของบ้านพระบาทห้วยต้ม ม.8 และบ้านชัยวงษา ม.22 ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน ระยะที่ 1 (อาภากร ปัญโญ)
- 3) โครงการ การจัดพิธีกรรมงานศพที่ลดผลกระทบต่อชุมชนเขตบริการฉาบปาสถานบ้านหลวง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน ระยะที่ 1 (พระวิระศักดิ์ หลวงไผ่)
- 4) โครงการ กระบวนการจัดการหนี้สินของครัวเรือนโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเด็กและเยาวชนบ้านห้วยยาบ ม.5 ต.ทาเหนือ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่(จินตนา ศรีทองคำ)
- 5) โครงการ แนวทางการทำการเกษตรพึ่งตนเองของชุมชนบ้านใหม่ดอนแก้ว ม.2 ต.ทาเหนือ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่ (สำราญ กันตมูล)
- 6) โครงการ แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้วยวิถีพุทธธรรมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์สตรี ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน (อาภาภรณ์ พุทธปวน และนางอริยญา กันทะธง)

*** มีโครงการทำร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง 2 โครงการใน

ปี 2556

- 1) โครงการ การปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรยั่งยืนโดยชุมชน ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน (เกตุ ภูเวียง)
- 2) โครงการ แนวทางการพัฒนาเกษตรกร ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูนสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักธรรมชาติ(ขวัญฤทัย รัตนพรหม)
- 3) โครงการ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแพะยันต์ดอยแช่ ตำบลทาบกาศ อำเภอแม่ทา จ.ลำพูน(ดอกไม้ ปานพาน)
- 4) โครงการการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าฝ้ายทอมือที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านหนองเงือก ต.แม่แรง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน (สราญนิตย์ เล็กสุทธิ)
- 5) โครงการการจัดการแหล่งน้ำสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเทศบาลตำบลบ้านกลาง อ.เมือง จ.ลำพูน (พิรุฬ ศรีทองคำ)
- 6) โครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษา : เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอเมืองลำพูน ที่ 1 (สุวัฒน์ ญาณะโค)

*** นำหลักแนวคิดพุทธธรรมมาเป็นกรอบการเคลื่อนงานของศูนย์ฯ

*** โครงการวิจัยประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร การจัดการทรัพยากร และเกษตรกรมัยยั้งเป็นหลัก

*** คจ.สจ.ลำพูน (ภาคประชาสังคม)/จรูญ

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ประธานสถาบันฯ.....นายธงชัย ช่อประดิษฐ์

ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ (ลุ่มน้ำแม่ทา
ตอนบน)

*** โครงการซื้อบ้านนามเมือง ปีที่ 3 จำนวน 100 บ้าน

*** งบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของฝ่ายหมด หนุนได้แค่ 2
โครงการ

*** ทำงานควบคู่ร่วมกับ ครส.อ.อรรถชัย อ.ถาวร ในลุ่มน้ำแม่
ทา

*** งาน ปปส. (เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูน

*** ประเด็นโครงการวิจัยการจัดการทรัพยากร และ
เกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหลัก

***ทำงานกับ อปท.

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ประธานสถาบันฯ.....นายธงชัย ช่อประดิษฐ์

*** เริ่มวางแผนทางการขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงด้านอาหาร

*** งาน ปปส . ศป.สจ.ลำพูน

*** เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ศูนย์ประสานงานเพื่อป้องกันและแก้ไข
เหล้าบุหรี่ และอุบัติเหตุ จังหวัดลำพูน

*** โครงการซื้อบ้านนามเมือง ปีที่ 3 จำนวน 100 บ้าน

ประธานสถาบันฯ นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์

พัฒนาการ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน 2557 – 2559

- ผลกระทบจาก แชร์ลิตเตอร์
- ปฏิวัติรัฐประหาร โดย คสช.

ปี 2557

- 1) โครงการ การฟื้นฟูระบบการผลิตโดยวิถีพุทธธรรมของเกษตรกรอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน (มันส์ กายาเมา)
- 2) โครงการ การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาใช้ในการลดต้นทุนการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง จังหวัดลำพูน – เชียงใหม่ (ทองดี อินตะ)
- 3) โครงการ สุขภาพดีด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสู่ระบบการผลิตการเกษตรทางเลือกของชุมชนบ้านห้วยไซ สุขสวัสดิ์ ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน (สวัส ไขยวรรณ และนายณัฐดนัย ประเทืองบริบูรณ์)
- 4) โครงการ แนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินใจงามพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอศี จังหวัดลำพูน (ธีรนาถ น้อยแสง)

*** ประเด็นโครงการวิจัยเน้นความมั่นคงด้านอาหาร ในการจัดการทรัพยากร และเกษตรกรรมยั่งยืน

*** เชื่อมกับเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือ ประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร

*** ยกย่องความรู้งานวิจัยประเด็นความมั่นคงด้านอาหารสู่นโยบายสาธารณะ (สช. ปีที่ 1)

***

*** งาน ปปส . ศป.สจ.ลำพูน

***

ปี 2558

- 1) โครงการ การใช้ประโยชน์ทางด้านอาหารและสมุนไพรจากป่าชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็น หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน(ไพริน ยศอิ)
- 2) โครงการ แนวทางการจัดการนกยูงอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่ป๋อกใน ตำบลศรีวิชัย อำเภอศี จังหวัดลำพูน(พระมหาญาณพงศ์ จันตา)
- 3) โครงการ การจัดการป่าชุมชนเพื่อฟื้นฟูฐานอาหารของชุมชนตำบลแม่ตั้น อำเภอศี จังหวัดลำพูน(ทนงค์ ใจทัน)
- 4) โครงการ การปรับตัวด้านความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนปวาเกอญ้อบ้านผาด่าน หมู่ 10 บ้านปางผาง หมู่ 14 และบ้านแม่สะแง หมู่ 15 ตำบลทาगत อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน(นายอนุวัฒน์ วนารัตนชัยกุล)
- 5) โครงการ รูปแบบการจัดการชุมชนสุขภาวะเชิงพุทธบูรณาการ ของตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (พระมหาไกรสร โชติปัญโญ)
- 6) โครงการ รูปแบบการจัดการตนเองด้วยทุนทางวัฒนธรรมชุมชน ผ่านกระบวนการ CBR “ ปันตำ หน้าหมู ” วิถีคนลำพูน นครแห่งทุนทางวัฒนธรรมชุมชน (นิรันดร์ ด้านไพบูลย์)

*** มีโครงการทำร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง 2 โครงการในตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ (ลุ่มน้ำแม่ทาตอนบน)

*** โครงการซื้อบ้านนาเมือง ปีที่ 3 จำนวน 100 บ้าน

*** ขึ้นโครงการปี 2559 ปีงบประมาณ สนับสนุนงานวิจัยของ

ปี 2559

- 1) โครงการ การพัฒนาบุคลากรให้เป็นพุทธบุตรตามหลักพุทธธรรมชุมชนสวนพุทธธรรมจังหวัดลำพูน(ศาล ดวงดิ่ง)
- 2) โครงการรูปแบบชีวิตวิถีทางเลือกและการพึ่งตนเองเพื่อความยั่งยืนของเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดลำพูน(พฤติพร จินา)
- 3) โครงการ ชุมชนในการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำแม่สารผ่านกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน (CHIA) (พิชญ์ ดวงปัน)

*** นำหลักแนวคิดพุทธธรรมมาเป็นกรอบการเคลื่อนไหวงานของศูนย์ฯ

*** โครงการวิจัยประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร การจัดการทรัพยากร และเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหลัก

*** ***

*** งาน ปปส . ศป.สจ.ลำพูน

*** เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ศูนย์ประสานงานเพื่อป้องกันและแก้ไขเหล้าบุหรี่ และอุบัติเหตุ จังหวัดลำพูน

ประธานสถาบันฯ นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ประธานสถาบันฯ.....นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์

ฝ่าย

*** ประเด็นโครงการวิจัยความมั่นคงด้านอาหาร การจัดการ
ทรัพยากร และเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นหลัก

***ทำงานกับ อปท.

***เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ประธานสถาบันฯ.....นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์

สรุป พัฒนาการของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูนในแต่ละช่วงเวลา

ช่วงปี 2542 – 2544

เป็นช่วงของการเกิดขึ้นของการทดลอง “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” เกิด สกว.ภาค เปิดตัวสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ในขณะนั้น

จุดอ่อน

- เป็นช่วงลองผิด ลองถูกของการใช้เครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ว่าจะต้องพัฒนาโจทย์และสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการอย่างไร
- คนทำงานทั้งส่วนของสำนักงานภาค และในส่วนของสำนักงานประสานงานในจังหวัด ยังไม่มีประสบการณ์ สำหรับการหนุนเสริมโครงการวิจัยในพื้นที่
- โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนยังคงเป็นงานวิจัยแบบเดิม ๆ (กระแสหลัก) ขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
- ที่ตั้งสำนักงาน ต้องอาศัยอยู่ร่วมกับ มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้มีการพัฒนาสถานที่ที่มั่นคงสำหรับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน(คณะเสด็จเมือง วัดพระธาตุหรือศูนย์)

จุดแข็ง

- มีกลุ่มบุคคลที่มีใจ และจิตอาสาอยากเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน (กลุ่มลำพูนเสวนา) เพื่อมาช่วยในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- การสนับสนุนจากพระสังฆาธิการชั้นผู้ใหญ่(พระเทพรัตนนายก เจ้าคณะจังหวัดลำพูน) และ มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ในสถานที่ตั้งสำนักงาน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ
- ชุมชนท้องถิ่น มีความบริสุทธิ์ จริใจ ปัญหาของชุมชนขณะนั้น ยังไม่สลับซับซ้อนเหมือนปัจจุบัน

ช่วงปี 2545– 2547

จุดอ่อน

- ยังมีการค้นหาแนวทางการสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในหลายรูปแบบ
- แนวคิดกับงานวิจัย และพัฒนายังถกเถียงและแยกออกจากกันไม่ได้
- ผู้ประสานงานมีการเปลี่ยนแปลงจากนายเจริญ เหล่าศิริเสถียร มาเป็นนางวันเพ็ญ พรินทรากุล

จุดแข็ง

- มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น โครงการกองทุนเพื่อสังคม(SIF) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ปปส.)(ปี 2545) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน สถาบันการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส.) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(อบจ.) เป็นต้น
- เกิดเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน “หัววัดวิจัย” และเครือข่ายเยาวชนจังหวัดลำพูน

ช่วงปี 2548– 2550

จุดอ่อน

- สกว.ภาค งบประมาณไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนโครงการต้องแบ่งเป็นการสนับสนุนที่ระยะๆ
- สกว.มีการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนจาก สกว.ภาค เป็น สกว.ฝ่าย
- การพัฒนาโครงการในพื้นที่เกิดจุดติดขัดสำหรับการสนับสนุนโครงการวิจัยที่ได้รับการพัฒนา

จุดแข็ง

- นับจากการจัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ คนทำงานก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม จากการที่มีใจรักเป็นพื้นฐาน ถึงแม้จะไม่ได้รับสวัสดิการในการดูแลชีวิตตนเองก็ตาม
- ยังคงมีการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ
- เกิดการยอมรับจากองค์กรในพื้นที่มากขึ้น มีการจัดกิจกรรมการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

ช่วงปี 2551- 2553

จุดอ่อน

- ผู้บริหาร สกว.หมดวาระ เปลี่ยนจาก ศ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง มาเป็น ศ.ดร. สวัสดิ์ตันตระรัตน์ ทำให้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต้องลดบทบาทลงสำหรับการสนับสนุนงบประมาณทั้งในส่วนของโครงการวิจัยและศูนย์ประสานงานฯ
- สถานการณ์การเมืองของประเทศแบ่งเป็นฝักฝ่าย ทำให้การทำงานร่วมกับชุมชนมีความยากมากขึ้น

จุดแข็ง

- สกว.ฝ่าย ทดลองการสนับสนุนโครงการ CB-PUT, CB-MAC เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามาทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนโดยการใช้เครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในส่วนของศูนย์ประสานงานฯ มี 1 โครงการที่ลุ่มน้ำแม่ขนาด
- ยังมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรเพิ่มมากขึ้น เช่น ทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) เช่น เริ่มโครงการซื้อบ้าน-นามเมือง อบจ.รุ่น 1 (36 หมู่บ้าน)
- เครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่ 8 อำเภอ

ช่วงปี 2554- 2556

จุดอ่อน

- ผลกระทบจากปัญหาแฮร์ลุคโซลิตีเตอร์ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสถาบันวิจัยหรือรัฐ (ประธานสถาบันฯ และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)
- งบประมาณในการสนับสนุนโครงการวิจัยต้องแบ่งเป็นระยะ ๆ เนื่องจากการบริหารงานในภาพรวมของ สกว.ที่ส่งผลต่อฝ่ายฯ

จุดแข็ง

- สกว.ฝ่าย ทำงานกับภาคี การทำ MOU กับมูลนิธิโครงการหลวงและหน่วยงานอื่น ๆ (นโยบายทำงานร่วมกับภาคี)
- ศูนย์ประสานงานฯ มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การทำงานที่ชัดเจนในประเด็น “ความมั่นคงด้านอาหาร ภายใต้การจัดการทรัพยากรและเกษตรกรรมยั่งยืน”
- เคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น
- เครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่ 8 อำเภอ

ช่วงปี 2557- 2559

จุดอ่อน

- ภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น จากการทำงานร่วมกับภาคีหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่
- ขาดการสังเคราะห์ความรู้ในประเด็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น

จุดแข็ง

- เคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น
- มีการต่อยอดองค์ความรู้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการจัดทำนโยบายสาธารณะ แผนยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน และแผนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(อบจ.)

ส่วนที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

(1) การทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน(จากเอกสาร และการจัดเวที)

เกริ่นนำ

ความเป็นมาสถาบันวิจัยหริภุญชัย

“กลุ่มลำพูนเสวนา” เกิดขึ้นประมาณปี 2529 จากการรวมตัวของพระสงฆ์ ประชาชน นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ข้าราชการ และกลุ่มผู้มีความคิดต่อมุมมองการพัฒนาจังหวัดลำพูน ได้รวมตัวกันเพื่อพูดคุยถึงปัญหาบ้านเมืองในนาม “กลุ่มลำพูนเสวนา : Lamphun forum)” ภายใต้โครงการหริภุญชัยคดีศึกษา ในช่วงเวลาที่เกิดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในจังหวัดลำพูนกับการจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือในปี 2528 กลุ่มลำพูนเสวนาได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันกับทิศทางการพัฒนาเมืองลำพูน และข้อกังวลต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และเมื่อปี 2542 จากการประสานงานของ รศ.ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ ในฐานะผู้ประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)สำนักงานภาค ได้เข้ามาปรึกษารื้อกับกลุ่มนักพัฒนาในจังหวัดลำพูน (NGOs) โดยนายจรูญ คำปันนา ซึ่งได้แนะนำให้รู้จักกับกลุ่มลำพูนเสวนาเก่า ที่มีทั้งประชาชน ข้าราชการ นักพัฒนาเอกชน และพระสงฆ์ เป็นสมาชิกกลุ่ม หลังจากนั้นได้มีการประสานกับเพื่อน ๆ ในการดำเนินโครงการวิจัยกับ สกว.โดยมีโครงการวิจัยโครงการแรกในพื้นที่จังหวัดลำพูน คือ โครงการวิจัยการเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมประสิทธิภาพการประสานงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาสุวย์ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน มีคุณศุภศิษฐ์ หล้ากอง(ปัจจุบันเป็นนายอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน)เป็นหัวหน้าโครงการ ซึ่งในช่วงที่ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น นำโดย ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการ สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นในขณะนั้น กำลังทดลองและค้นหารูปแบบ กระบวนการและ เครื่องมือวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อที่มุ่งเน้นให้ทุกคนทุกระดับชั้นใช้งานวิจัยมาแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและความต้องการแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนักพัฒนาในนาม “กลุ่มลำพูนเสวนา” หลังจากนั้นจึงมีการสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นอีก 5 โครงการ พร้อมทั้งมีนโยบายในการจัดตั้งเป็น “สำนักงานประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นสำนักงานประสานงานวิจัย หรือ NODE ในหารประสานและจัดการงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค โดยการจัดตั้งเป็น “สถาบันวิจัยหริภุญชัย” มีการเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2543 ที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่คณะสะดือเมือง วัดพระธาตุหริภุญชัย โดยความเมตตาอนุเคราะห์อุปถัมภ์ตั้งแต่เริ่มตั้งจนถึงปัจจุบัน ของพระปิฎกคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูนในขณะนั้นหรือพระเทพรัตนนายก เจ้าอาวาสวัดพระธาตุหริภุญชัย และเจ้าคณะจังหวัดลำพูนในปัจจุบันโดยมีผู้ประสานงานคนแรกคือ ว่าที่ร้อยตรีเจริญ เหล่าศิริเสถียร อดีตพัฒนาการอำเภอ และอดีตข้าราชการบำนาญครู

ในขณะที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) เริ่มสนับสนุน “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” เมื่อเดือนตุลาคม 2541 โดยจัดตั้งสำนักงานภาค (สกว.สำนักงานภาค ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญเน้นการติดอาวุธทางปัญญาที่การมุ่งเข้าไปเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นให้ “คน” ในชุมชนท้องถิ่นใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยด้วยการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อกำหนดโจทย์ / คำถาม

วิจัย การทบทวนทุนเดิมในพื้นที่ การออกแบบการวิจัยและการวางแผนปฏิบัติการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อสร้างรูปธรรมในการตอบโจทย์วิจัยหรือแก้ปัญหาในพื้นที่ วิจัย การประเมินและสรุปบทเรียน เน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยชาวบ้าน คนในชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ ข้าราชการ นักพัฒนา และผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้และกลไกการจัดการ ปัญหาและการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่การวิจัย

1. ศักยภาพ หรือต้นทุนของพื้นที่

1.1 ลักษณะทางกายภาพทรัพยากร สิ่งแวดล้อม

1.2 หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

- 1.2.1 หน่วยงานภาครัฐ
- 1.2.2 หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2.3 ภาคประชาสังคม
- 1.2.4 เครือข่ายองค์กรชุมชนจำนวน 23 องค์กรเครือข่าย
- 1.2.5 หน่วยงานการศึกษา
- 1.2.6 หน่วยงานอื่น ๆ

1.3 ความรู้ และบุคลากรที่สำคัญ

- 1.3.1 ความรู้จากงานวิจัยและพัฒนา
  - งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
  - งานวิจัยอื่น ๆ มีหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาหลายแห่งได้ดำเนินการศึกษาวิจัย พื้นที่จังหวัดลำพูนอยู่จำนวนมา เฉพาะในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตั้งแต่ปี 25
  - งานพัฒนา
- 1.3.2 บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจังหวัด
  - พระสงฆ์ พระผู้ใหญ่ในการสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม มีพระเถระหลายรูปที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง
  - อาจารย์ นักวิชาการ ในมหาวิทยาลัย เช่น
  - ประชาชนชาวบ้าน
  - จิตอาสา

1.4 ทุนทางวัฒนธรรมชุมชน

ศักยภาพและจุดเด่นที่เห็นชัดก็คือ ลักษณะทางโครงสร้างพื้นที่ทางกายภาพเป็นจังหวัดขนาดเล็ก และมีหน่วยงานภาคประชาสังคมลำพูนที่เข้มแข็ง ตลอดจนมีหน่วยงานภาครัฐทั้งภาครัฐและเอกชนสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ(สช.) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(มช.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน(มจร.) เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งแหล่งทุนและคลังสมองทางวิชาการ ในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่จังหวัดลำพูน ทั้งนี้ฐานข้อมูลความรู้และพื้นที่รูปธรรมจากโครงการวิจัย

เพื่อท้องถิ่น โครงการวิจัยและโครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่มีอยู่ยังนับว่าน้อยมากและยังขาดพลังในการจัดการเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูนดังกล่าว

แนวทางในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ เน้นการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานในจังหวัดและนอกจังหวัด ทั้งแหล่งทุนและสถาบันการศึกษา วิชาการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยเป้าหมายและทิศทางที่ควรจะทำคือ ต้องมีการวางแผนทั้งในเชิงกระบวนการ/กลไกการทำงานที่ต้องเป็นบทบาทที่จะสร้างให้ลำพูนเป็นพื้นที่จัดการตนเอง มีแผนพัฒนาพื้นที่ตนเอง ก่อนที่จะให้รัฐมาวางนโยบายจากระดับบนสู่ล่าง ต้องมุ่งสู่การวางแผนพัฒนาในฐานเศรษฐกิจที่เป็นจริง บนฐานเศรษฐกิจฐานใหม่ (ทั้งในเชิงพุทธธรรมและการหลุดพ้นจากเศรษฐกิจโลกียะ(ทุนนิยม) ทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง) สร้างลำพูนให้เป็น Model การจัดการตนเองด้วยกระบวนการบูรณาการ “งานหน้าหมู่บ้าน” ของทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยทิศทางการขับเคลื่อนในระยะต่อไป ต้องมีการพัฒนาองค์กรในการจัดกระบวนการทำงานทั้งงานวิจัย และงานพัฒนา เพื่อเป็นการหนุนเสริมการขับเคลื่อน Model ลำพูนจัดการตนเอง สร้างกระบวนการพัฒนาพื้นที่ด้วยงานวิจัยที่เน้นเข้าไปเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศนคติในจิตวิญญาณที่เป็นระบบ และเป็นการสร้างการบริหารงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายของลำพูน “คนหละปูนอยู่กินบนพื้นฐานวัฒนธรรมและทรัพยากร” การสร้างกระบวนการยุติธรรมของชุมชนเพื่อลดฐานความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการเยียวยาด้วยการสร้างแผนการพัฒนาลำพูนจัดการตนเอง การสร้างกระบวนการเปลี่ยนวิธีคิดและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อต่อรองอำนาจทางสังคม (การพัฒนาที่มาจากรัฐ เอกชนที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่) ด้วยการสร้างกระบวนการทำงาน “วิถีหน้าหมู่บ้าน” การเชื่อมองค์ความรู้จากนักวิชาการมาร่วมพัฒนาพื้นที่จังหวัดลำพูนอย่างเหมาะสม (ถูกจังหวะ)ซึ่งต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกันในเชิงพื้นที่ และพัฒนาโครงการวิจัย จึงต้องมีการทบทวนศักยภาพหรือต้นทุน และสถานการณ์ปัญหา การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานองค์กร เครือข่ายองค์กรประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในจังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ เกิดการผลักดันนโยบายในทุกระดับได้อย่างมีพลัง

2. สถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูน

2.1 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นที่ดินทำกิน

2.2 ด้านสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

- สถิติการฆ่าตัวตายของคนลำพูน
- ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น
- ปัญหาคอร์รัปชัน

2.3 เศรษฐกิจ

2.4 การเมือง

สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน (กันยายน 2559)

ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นลำดับต้นๆของประเทศ ปัญหาขยะและมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งจากภาคเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมทั้งที่เป็นโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมฯซึ่งเป็นโรงงานที่ไม่สามารถควบคุมได้ มีสารพิษตกค้างในน้ำ อากาศ ที่ดินที่เสื่อมโทรม ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน ปัญหาที่เกิดจากนโยบายของรัฐ เช่น การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โรงงานไฟฟ้าขยะ

การขุดลอกลำน้ำ เป็นต้น ทำให้จังหวัดลำพูนขาดโอกาส ขาดทุน ในด้านทรัพยากร บุคลากร และการชดเชย เยียวยา จากผลกระทบต่าง ๆ ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากค่านิยมการใช้จ่ายเงินของประชาชน หรือการกู้ยืมเงิน นอกกระบบ ปัญหาที่ดินการเปลี่ยนการถือครองจากชาวบ้านเป็นของนายทุน การถูกฟ้องร้องคดีบุกรุกที่ดินของ เกษตรกร การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นที่ดินทำกิน เกิดความเหลื่อมล้ำ ปัญหาด้านความปลอดภัยบนท้องถนน ด้านสังคมผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนผู้บริหารบ่อย หรือวาระการทำงานของ ผู้บริหารที่รอเกษียณ(ผู้ว่าราชการจังหวัด) จึงก่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่องในพื้นที่ ถือเป็นการเสียโอกาสใน การพัฒนาพื้นที่ลำพูน การทำงานหน่วยงานและภาคประชาสังคมที่ยังขาดการบูรณาการร่วมกัน แร่งงานนอก ระบบที่ขาดการเยียวยาหรือการสร้างระบบในการดูแลรองรับของกลุ่มแรงงานนอกระบบ ปัญหาทางด้านสังคม ความตกต่ำในด้านศีลธรรมและจริยธรรมที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่ทั้ง ภาคประชาชน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ยังมุ่งเป้าไปอยู่ที่ตัวชีวิตจากตำแหน่งและรายได้ของ ตัวเอง ขาดสำนึกต่อความเป็นหน้าหมู่หรือสาธารณะหรือจิตวิญญาณของความเป็นคนลำพูนยังมีอยู่น้อยมาก

3. แนวทางการวิจัยและพัฒนา

1. เวทีการประชุมเครือข่าย หน่วยงาน องค์กร เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ จังหวัดลำพูน
2. กระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และ เครือข่าย
3. เวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน
4. ส่งโครงร่างวิจัยให้กับ สกว. พิจารณา

(2) การประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ในการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัด ลำพูน ได้มีการประชุมร่วมกับคณะทำงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2559 ณ ห้องประชุมทองกวาว มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เวทีแลกเปลี่ยนโครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

ผู้เข้าร่วมมาจากการส่วนการทำงานด้านเกษตร ชาดิพันธุ์ การศึกษา สวัสดิการ เด็กและเยาวชน ทรัพยากรป่า/น้ำ สื่อ สุขภาพ ทั้งภาครัฐ ประชาสังคม และอปท. จำนวนทั้งหมด 45 คน ได้แก่

ประเด็นที่ห่วงใยในพื้นที่จังหวัดลำพูน คือ ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอาชีพด้านการเกษตร มีทั้งเกษตร อินทรีย์ เกษตรอุตสาหกรรม การทำงานไม่ตรงกับสายวิชาที่เรียนมา ด้านการศึกษา ปัจจุบันเป็นการแข่งขัน ขาดการเรียนรู้วิถีท้องถิ่น คุณค่าของแผ่นดิน เด็กเรียนจบแล้วไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ขาดการพึ่งพา ตนเอง ด้านสังคม/วัฒนธรรม ปัญหาต่างๆ ทั้งครอบครัว เยาวชน ยาเสพติด การคอร์รัปชั่น ด้านนโยบาย ทั้ง เรื่องการนำเข้าสารเคมี การส่งเสริมพืชเชิงเดี่ยว ทุนนิยม สิ่งต่าง ๆ ส่งผลต่อสุขภาพของคนเรา สุขภาพแย่ การ พัฒนาต่าง ๆ ด้อยตามลงไปด้วย สิ่งที่ยากให้เกิดขึ้น คือ การร่วมพลังทุกภาคส่วนภาคี ในการขับเคลื่อน ร่วมกัน เช่น ลำพูนเป็นเมืองที่มีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นอันดับหนึ่ง อยากเห็นเมืองประชาธิปไตย รักการ เลือกตั้ง เมืองปลอดภัย เมืองอยู่แล้วมีความสุข เมืองที่เด็กจบมาแล้วมีงานทำ พึ่งตนเองได้ การมีศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง มีการทำเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน จิตสำนึกในการรักษาสุขภาพ งานวิจัยเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการมาพิสูจน์ เพื่อเป็นการป้องกันอนาคตข้างหน้า

มีคำถามว่า ทำอย่างไรให้ลำพูนอยู่อย่างปลอดภัย “ผลิตปลอดภัย กินอยู่อย่างปลอดภัย สบายใจ ได้กำไร” ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของลำพูน 1,400 กว่าปี เห็นกายภาพ ดินดำน้ำชุ่ม จนผ่านมามากมายมาคนเข้ามา มากขึ้น โรงงานอุตสาหกรรม ความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ทรัพยากรลดลง เสื่อมโทรมลง วัฒนธรรมบริโภคนิยมเข้ามา กระบวนการศึกษาไม่ได้สอนให้ทำให้คนรู้สึกตัวเท่าที่ควร สังคมหน้าหมูลดลง สิ่งที่ยากเห็นการสร้างสังคมหน้าหมู่ สร้างสังคมมีทุนวัฒนธรรม จะค้นหาคำตอบได้จากการทำงาน ต้องมีการคิด วางแผนร่วมกัน

จากนั้นมีการแลกเปลี่ยนถึงสิ่งที่อยากทำ/โจทย์ที่อยากทำ สามารถสรุปได้ คือ 1) ด้านวัฒนธรรม การพัฒนาจากคุณค่าสู่มูลค่าได้อย่างไร การหาวัฒนธรรมใหม่ ๆ ชุมชนอยู่ได้บนฐานวัฒนธรรมของชุมชน 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงวัฒนธรรม เช่น ที่เหมืองอำเภอลี้ SCG มอบให้ดูแล มีพื้นที่ประมาณ 200 ไร่ ซึ่งตรวจคุณภาพน้ำแล้วปลอดภัย ทำอย่างไรพื้นที่แหล่งทรัพยากรจากเหมืองให้ดีขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว 3) การศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน/วิถีชีวิต 4) การปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีการผลิต เกษตรเคมีสู่การทำเกษตรอินทรีย์ 5) ทิศทางและทางออกของลำไยลำพูน 6) การเฝ้าระวังเชิงวัฒนธรรม 7) เยาวชนกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การถ่ายทอดให้คนรุ่นใหม่ 8) ความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน เป้าหมายประเด็นการผลิตอินทรีย์ การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น และ 9) การดูแลสุขภาพ ดูแลตัวเอง

โดยมีการสรุปประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) สถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูน

- 1.1) การใช้สารเคมีในการเกษตรข้อเสนอลด/ ผลกระทบ เช่น ในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีการใช้สารเคมีของคนที่สูงของชาติพันธุ์ คนพื้นราบ ทำลายป่า ทำเกษตรเคมี สารพิษแพร่กระจายไปทั่วสัตว์ พืช คน นโยบายรัฐ ส่งเสริมการใช้สารเคมี ควรแก้ไขปัญหาระบบ /กระบวนการเกิดผลกระทบต่อสุขภาพเยาวชนเปลี่ยนแปลงเพศ โรคอหิวตศิกสภาพพื้นที่การเป็นแอ่งรองรับน้ำจากที่ต่าง ๆ ระบบการผลิตแบบทุนนิยมระบบการผลิตแบบทุนนิยมพืชเชิงเดี่ยวเกษตรกรดเป็นหนี้สินเพิ่มพูนทุกวัน

ข้อเสนอ

- ตัวอย่างที่เป็นต้นแบบหลายแห่งในการจัดการพื้นที่ทำการเกษตรและไม่ใช้สารเคมี เช่น ในเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน ในพื้นที่หลายชุมชนที่มีกฎระเบียบการห้ามใช้สารเคมี(ยาฆ่าหญ้า) ในพื้นที่ต้นน้ำ เป็นต้น
- การใช้พื้นที่ร่วมกันกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง(ความร่วมมือ)
- เปลี่ยนวิถีคิด พฤติกรรมการบริโภคให้
- หาแนวทางการจัดการสารพิษ โดยการใช้ภูมิปัญญาเดิม(รางจืด)
- หาแนวทางในการอยู่ร่วมกับระบบทุน และประชาชนอยู่ได้ด้วยสุขภาพที่ดี
- ผลักดัน กฎหมายในการควบคุมการใช้สารเคมี (พาราควอต / ไตรโฟสเฟต)
- เข้าร่วมศึกษาวิจัยสารเคมีในร่างกายของประชาชนทั่วไป
- เข้าสู่ระบบการศึกษา/โรงเรียน

- 1.2) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ธุรกรรมจากภายนอกที่มาจากภาครัฐกิจ นายทุน การออกเอกสารสิทธิ์ที่ไม่ถูกต้องและภายในที่มาจากประชาชนเอง การเพิ่มพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ชิง

ข้อเสนอ

- การปลูกฝัง ถ่ายทอดเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสืบทอดเจตนารมณ์ของคนรุ่นเก่า เนื่องจากคนรุ่นเก๋อกรมไม่มีประโยชน์และไม่เข้าใจ

- 1.1) สังคมและวัฒนธรรมวัฒนธรรมเป็นสินค้าการแข่งขัน การจัดแสดง / วัฒนธรรมจอมปลอม การเปลี่ยนแปลงความหมายวัฒนธรรม ทำให้สูญเสียความหมายและจิตวิญญาณความเข้าใจในวัฒนธรรมของประชาชน และความคิดเรื่องบาป บุญ คุณโทษยังไม่ถูกต้องในสังคมปัจจุบัน เดิมวัฒนธรรมคือจิตวิญญาณ

ข้อเสนอ

- การฟื้นฟูวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นเมือง เช่น นโยบาย "สืบเมือง คั่นเมือง เปิดเมือง" ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (อบจ.)
- 1.2) ประเด็นการศึกษา บุคลากรทางการศึกษามีภารกิจมาก มีสถานการณ์ปัญหามากในระบบการศึกษา และในบริบทของพื้นที่การจัดการศึกษาปัจจุบัน ไม่นำความรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมมาใช้ เรียนจบ ตกงาน 70-80 % ทำงานไม่ตรงสาขาที่เรียนพึ่งตนเองไม่ได้ และแก้ไขปัญหาไม่ได้ เป็นปัญหาเด็กเยาวชนซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านสติปัญญา มีสมาธิสั้น มีสาเหตุหลายประการในด้านสังคม นโยบายรัฐ ส่งผลต่อการเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารในการแก้ไขปัญหาประชาชน ทำให้การศึกษาในปัจจุบันห่างไกลชาวบ้าน และนอกจากนั้นยังพบว่า สาเหตุการบริโภคอาหารที่เป็นพิษยังเป็นสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรม

2) ความคาดหวัง และข้อห่วงใยที่มีต่อจังหวัดลำพูน

ในจังหวัดลำพูน จากสถิติการเลือกตั้ง ความเป็นประชาธิปไตย อันดับ 1 ติดต่อกันมา 12 ปี มีการขับเคลื่อนลำพูนเป็นนครแห่งทุนวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(อบจ.) ซึ่งกำลังผลักดันการทำเกษตรแบบอินทรีย์ อยากให้เกษตรเป็นเกษตรปลอดภัยทั้งจังหวัด เยาวชนมีงานทำสามารถพึ่งตนเองได้ และผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.1) ด้านการใช้สารเคมี

- การลดการใช้สารเคมี / มาตรการควบคุมการใช้
- การถ่ายทอดความรู้วิถีเดิมสู่เด็กรุ่นใหม่
- หน่วยงานองค์กรสนับสนุน(รัฐ)

2.2) ด้านวัฒนธรรม

- วัฒนธรรมที่แท้จริงจะกลับคืนมาอย่างไร

- วัฒนธรรมไม่ใช่สินค้า /
- ควรอยู่กับความเป็นจริง

2.3 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- ควรคำนึงถึงสิทธิชุมชน
- ความเป็นหน้าหมู่หรือส่วนร่วม ความเป็นสาธารณะที่ทุกคนมาดูแลทรัพยากรร่วมกัน

2.4) ด้านการศึกษา

- ภูมิปัญญาช่วยสนับสนุน
- ส่งเสริมเด็กเยาวชนในการศึกษา เป็นคนเก่ง และต้องเป็นคนดีด้วย

2.5) ด้านอื่น ๆ

- การแลกเปลี่ยนของแต่ละหน่วยงานองค์กรให้เกิดความหลากหลาย
- ควรมีการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับทุก ๆ ฝ่าย

3) สรุป

3.1) สถานการณ์ปัญหา ในด้านสังคมวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมความทันสมัยเป็นการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ของชุมชน จากการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลง จากยุค "ดินดำ น้ำขุ่น มาเป็น ยุคดินแตก แบกหนัก"

3.2) ข้อเสนอ

- ทำอย่างไร ลำพูนอยู่อย่างปลอดภัย กำไรก็ได้ (กินอยู่อย่างปลอดภัย กำไรก็ได้) หมายถึงอยู่ดี มีสุขอย่างปลอดภัยมีรายได้มั่นคงแน่นอน(ปลอดภัย อยู่อย่างมีความสุข และมีงานทำ)
- สร้างลำพูนให้เป็นเมืองทุนทางวัฒนธรรม
- การจัดการศึกษาต้องเป็นการศึกษาที่รู้สึกตัว
- การพัฒนาจังหวัดลำพูนต้องเกิดขึ้น โดยความร่วมมือของหน่วยงานองค์กร

4) เสนอโจทย์ ปัญหาเพื่อการวิจัยและพัฒนา

4.1) ประเด็นด้านการทำเกษตรอินทรีย์การปรับเปลี่ยนวิถีคิดจากเคมี มาเป็นเกษตรอินทรีย์การเสริมสร้างพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ที่ทุกภาคส่วนต้องมาร่วมมือกัน

4.2) ด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นการสร้างมูลค่าจากคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชน

4.3) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กรณีเหมืองแร่ลิกไนท์เก่า (ตำบลนาทราย ตำบลงด้า และตำบลลี่ อำเภอลี้) ทำอย่างไรให้มีการฟื้นฟูเหมืองเก่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการเกษตร

4.4) ด้านการศึกษา ทำอย่างไรหลักสูตรท้องถิ่น และวัฒนธรรมชุมชนจะถูกนำไปใช้เป็นหลักสูตรในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

4.5) ด้านเศรษฐกิจในการประกอบอาชีพ ให้สามารถพึ่งตนเอง เช่นประเด็น ลำไยละปูนในการ

ผูกขาดลำไยจาก โหล้งของคนจีนทั้งระบบตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ท้ายสุดแล้วเกษตรกรและคนลำพูนแทบไม่ได้อะไรเลย ประเด็นที่สำคัญก็คือทิศทางลำไยจะล่นจะไปทางใด

4.6)ด้านสังคมและวัฒนธรรมชุมชนเป็นความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในการเฝ้าระวังวัฒนธรรมเยาวชนประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในรูปแบบ และเนื้อหาความเชื่อต่าง ๆ ที่ผิดไปจากรูปแบบและความเชื่อแบบดั้งเดิม

4.7) ด้านสุขภาพ การศึกษาการพึ่งตนเองด้วยผักสวนครัว พืชสมุนไพร การถ่ายทอดความรู้ของหมอพื้นบ้านจากภูมิปัญญารุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นใหม่

**ข้อสรุป “คนลำพูน สร้างตัวยืนอยู่กับครอบครัว พออยู่พอกิน โบายินสู่โลกกว้างอย่างรู้เท่าทัน”
“เมืองล่นจะอยู่ด้วย ะพญา ปัญญา หน้าหมุ่ “**

ครั้งที่ 2 วันที่ 10 ธันวาคม 2559 ณ ห้องประชุมทองกวาว ชั้น 2 อาคาร มจร.วิทยาลัยสงฆ์
ลำพูนเวที โครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน
ผู้เข้าร่วม

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
1.	นายณธรรม เบญจวิทยา ธรรม	สมาคมพัฒนา ภูมิปัญญาไทย	178/1 ม.5 ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน
2.	นายศราวุธ จันตาเวียง	สมาคมพัฒนา ภูมิปัญญาไทย	19/1 ม.8 ต.ทาชุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน
3.	นายตระการชัย ธรรมานวงศ์	สมาคมพัฒนาฯ	38/15 ม.14 ต.ลี อ.ลี จ.ลำพูน
4.	นายสุพัฒน์วงศ์ไชย	สมาคมพัฒนาฯ	50 ม.9 ต.บ้านปวง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน
5.	นายกำธร ธิลาด	สถาบันฯ	94 จามเทวี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
6.	นายศิลาศักดิ์ วินันต์	สื่อประชาสังคม	30 ม.13 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน
7.	นายอินจันทร์ นันจิตสัก	สถาบันฯ	92 ม.3 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
8.	นางกัลยา ไหญ่ประสาน	นายกสมาคม	เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน จ.ลำพูน
9.	นายวิชญ์ ดวงปัน	คนรุ่นใหม่	401 ม.11 ต.ทาชุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน
10.	นายจักรพันธ์ เพียรพนัสสัก	เครือข่ายลุ่มน้ำทา	123 ม.2 ต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน

ลำดับ	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
11.	นายสวัสดิ์ สุขจันทร์	เครือข่ายลุ่มน้ำทา	86/1 ม.4 ต.แม่ทา อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่
12.	นางมาลัย วงศ์อำนาจ	ศูนย์สมุนไพรรสัน ตำบลเต่า	161 ม.17 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน
13.	นายสนธิ อาภัย	สภาวัฒนธรรม	66 ม.5 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน
14.	นายวิเศษ สุจินพัทธม	สถาบันฯ	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
15.	นส.ชนิษฐา ยกชื่อ	บัณฑิตอาสา	60/3 ต.ทากาศเหนือ อ.แม่ทา จ.ลำพูน
16.	นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์	ประธานกรรมการ	107 ม.6 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน
17.	นายสุจินใสสอาด	เครือข่ายบ้านธิ	194 ม.17 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน
18.	นายวรวิทย์ ดอกแก้วนาค	เครือข่ายแม่ทา	99 ม.8 ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน
19.	นส.ระวีวรรณ กันไชยลัก	เครือข่ายป่าชุมชน	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
20.	นายเกริกศักดิ์ คำศิริ	ทีมวิจัยแม่ป๋อก	53 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
21.	พระธนาคม บงโขชัย	ทีมวิจัยแม่ป๋อก	120 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
22.	นางสุธรรม วิรุฬหามาลย์	ภูดินพรรณไม้	ภูดินพรรณไม้ อ.แม่ทา จ.ลำพูน
23.	นส.ศรภาณินิตย์ เล็กสุทธิ	อาจารย์ ม.ธนาฯ	182 ม.4 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
24.	ศ.สุริชัย หวันแก้ว	วิทยากรผู้ทรงฯ	301/269 ถ.พุทธมณฑลสาย 2 แขวงบางไผ่ เขตบางแค กทม.
25.	นส.ดารารัตน์ โพธิ์รักษา	สกว./PO	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัย เพื่อท้องถิ่น
26.	นายณพพร นิลณรงค์	วิทยากรผู้ทรงฯ	50 ม.3 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน
27.	นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	ผู้ประสานงาน	สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน
28.	นส.ศิริขวัญ อุทา	ผู้ช่วยผู้ ประสานงาน	สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน
29.	นางจินดารัตน์ สัตย์จริง	ผู้ช่วยผู้ ประสานงาน	สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน

ประชุมโครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยช่วงแรกเป็นการกล่าวเปิดโดยคุณบุญส่ง เวศยาสิรินทร์ จากนั้นคุณวันเพ็ญ พรินทรากุล ชี้แจงวัตถุประสงค์ และความเป็นมาของโครงการ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูล สถานการณ์ Time line ของพื้นที่จังหวัด สถานการณ์งานวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน จากนั้นเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมสถานการณ์ที่แต่ละคนเห็น เช่น การประกาศขายที่ดิน ที่พักอาศัย การเกิดอุบัติเหตุ ปัญหาสุขภาพ โลกาภิวัตน์ การเข้ามาของจีน การสร้างสนามบินใหม่ โรงงานไฟฟ้า ขยะ ผู้นำเป็นนายหน้าขายที่ดิน การพัฒนาที่ผ่านมาไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ต่างคนต่างทำ ทำอย่างไรมีการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง เพิ่มการพัฒนาองค์กรและเครือข่าย การทบทวนผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาของจังหวัด กลุ่มจังหวัด การวิเคราะห์ครอบคลุมการเกษตรของพื้นที่ การสร้างความเข้าใจกับพี่น้องในชุมชน/แกนนำ การสูญเสียโอกาสด้านการค้าของชาวบ้าน การเองมาตรฐานของบริษัทมาดชาวบ้าน

จากการพัฒนามีนโยบายใหม่มาเรื่อย ๆ “นโยบายกระแสหลัก” เป็นอย่างไร เราต้องเปิดใจรับฟังข้อมูลใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงไม่ควรขึ้นอยู่กับผู้นำ แต่ขาดผู้นำไม่ได้ การต่อสู้ต้องเป็นการต่อสู้โดยใช้คุณค่า

การมองแบบหลุดจากการมองแบบแยกขั้ว วิจัยเรื่องสะพานการสร้างความรู้จัก ใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือ ตอบสถานการณ์ ยุทธศาสตร์ลำพูนเปลี่ยน ต้องใช้การคิดให้เกิดกระบวนการ เนื่องจากปัจจุบันโดยสั่งการ ต้องสร้างผลงาน ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหได้ตรงจุด

ปัญหาสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทโลกาภิวัตน์ เป็นการต่อต้านความเป็นท้องถิ่น เชื่อมโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นอย่างไร ทางออก เช่น การเป็นภูมินิเวศ การให้คุณค่า การจัดการความรู้ พลังความรู้ พลังการเปลี่ยนแปลง ร่วมคิด ร่วมทำ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการต่อสู้โลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนนโยบาย ใหญ่สู่นโยบายระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม

การทำงานประเด็นต้องชัดเจน สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการพัฒนาของรัฐกระแสหลัก เราควรเชื่อมงานวิจัย ABC เป็นทางออกหนึ่ง การเจาะลึกในแต่ละประเด็นทำให้เห็นกลไกในการขับเคลื่อนงานร่วมกัน

การทำงานในพื้นที่ต้องมีการทบทวนทุนที่มี มีกำลังเพียงพอแค่ไหน ชุดความรู้ข้อมูลพื้นที่ เป็นอย่างไร การทำงานต้องเชื่อมกับฝ่ายอื่น ๆ เข้ามาหนุน ตอนนั้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจ เพราะเป็นการวางยุทธศาสตร์ 20 ปี งานที่เน้นการสร้างโอกาสให้คนเข้ามามีส่วนร่วมที่หลากหลาย การสร้างลำพูนการเรียนรู้ / สร้างความรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ควรเป็นรูปแบบไหน ประเด็นที่ชัดเจนและโดน ทำให้สามารถดึงคนเข้ามาเรียนรู้ได้มากขึ้น ต้องมีการจัดกลุ่มภายใต้หัวเรื่องที่จะขับเคลื่อนร่วมกัน ทีมวิจัยเป็นใคร ภาศิกกับใคร ต้องทำ Mapping ทีมงาน ประเด็น หัวข้อที่จะทำ

ต้องมีการสร้างจุดร่วม ทำอย่างไรคนเข้ามามีส่วนร่วมที่หลากหลาย มีความเป็นไปได้สูง มีการต่อยอด สอดคล้องกับแหล่งทุน ทำอย่างไรมีเครื่องมือ ตลาดส่งสินค้า อาหารพื้นบ้าน/ชาวบ้าน ผู้บริโภค เรามีทุนวัฒนธรรมที่ดี มีการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนลำพูนอย่างไร การประเมินความเสี่ยงข้างหน้า สิ่งต่าง ๆ เหล่าสิ่งที่สำคัญ คือ คน โดยเฉพาะคนกลางในการประสานงานงาน

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน 1)ด้านเชิงประเด็น เน้นความมั่นคงด้านอาหาร (เกษตรอินทรีย์/สารเคมี พันธุ์กรรม ลำไย สมุนไพร ข้าว ฯลฯ) การตลาด การรักษาฐานอาหารจากการจัดการทรัพยากร การบริโภคและสุขภาพ การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า อากาศ สังคมและวัฒนธรรม (ผู้สูงอายุ เยาวชน คนรุ่นใหม่ การฆ่าตัวตาย ฯลฯ) 2)ด้านการพัฒนาเครือข่าย 3) ด้านบุคลากรในองค์กร หน่วยงาน เครือข่าย ชุมชนท้องถิ่น 4)ด้านการสื่อสารทางสังคม

จากที่พูดคุยกันเห็นว่าการต่อสู้ที่แหลมคมข้างหน้า เป็นเรื่อง “อาหาร” คนเราต้องกิน การใช้ประเด็นอาหารในการขับเคลื่อนเป็นการสร้างจุดร่วมกันได้ดี เช่น “ลำพูน 4.0 (เพิ่มแหล่งอาหาร) รักษาทุนธรรมชาติ และ (เพิ่มความสามารถ) นวัตกรรม ประเด็นเหล่านี้ถ้าเห็นชัดร่วมกัน ต้องมาออกแบบโครงการร่วมกัน การประสานงานกับภาคี หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งต้องมีการพูดคุยกันอีกหลายครั้ง พร้อมกับเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละประเด็นมาแลกเปลี่ยนร่วมกัน

ข้อเสนอจาก **อ.สุริชัย หวันแก้ว** ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงไม่มีคำตอบสำเร็จรูป
2. โจทย์แบบเดิมไม่พอต้องมีการร่วมทุกข์
3. ต้องมองให้หลุดจากการแยกขั้ว
4. ต้องใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือมองสถานการณ์
5. ยุทธศาสตร์ลำพูนเปลี่ยน
  - ความสะเทือนใจเป็นเรื่องสำคัญ

- ความรู้สึกความเป็นรากเหง้าสำคัญ

- 1) เรื่องป่าเก่า
- 2) เรื่องสถานการณ์
- 3) เรื่องประเด็นขยะ

โดยมีการนำเสนอประเด็นจากผู้เข้าร่วมเวที เช่น

- 1) สิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่า ขยะ)
- 2) ทรัพยากร (ดิน น้ำ ป่า อากาศ)
- 3) สังคม (ปลอดภัย เอาใจใส่ต่อกัน การฆ่าตัวตาย)
- 4) วัฒนธรรม (ความกตัญญู ช่วยดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่ เอื้ออาทรต่อกัน)
- 5) อาหาร (ปลอดภัย มั่นคง)
- 6) สุขภาพ (การเจ็บป่วย)
- 7) การศึกษา (เพื่อนโยบาย หรือเพื่อชีวิต)
- 8) การรวมกลุ่มแบบมีส่วนร่วม
- 9) การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น / เยาวชนกับการจัดการทรัพยากรถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่

หัวเรื่อง ควรทำงาน 1 – 2 – 3 ปี

แนวทาง ตั้งทีมวิจัย มีคนรับผิดชอบโดยตรง และทำ Mapping หัวข้อให้ชัดเจน

ภายใต้

- (1) ความหลากหลาย
- (2) ความเป็นไปได้
- (3) ต่อยอด
- (4) สอดคล้องแหล่งทุน

โดยได้สรุปหัวข้อใหญ่คือ

**“การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการแหล่งอาหารด้วยทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่
จังหวัดลำพูน”**

เป็นการพัฒนาจากโจทย์ที่นำเสนอขึ้นมา เช่น

- ลำพูน 4.0 รักษาทุนทางธรรมชาติ และเพิ่มนวัตกรรม
- ลำพูนเพิ่มแหล่งอาหาร รักษาธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า อากาศ
- เพิ่มความสามารถ สร้างBrand
- สร้างผลกระทบวงกว้าง
- เชื่อมประสานภาคี ใน – นอก
- นโยบาย 4.0
- เกาะติดสิ่งที่เป็นไปได้

- งานวิจัยไม่ได้สร้างงานแต่สร้างคน

มีโจทย์ที่น่าสนใจ เป็นโจทย์ที่คิดว่าจะทำให้พื้นที่ระดับจังหวัด ได้แก่

- การปกครองท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการทรัพยากร
- การเขียนข้อบัญญัติที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- วิฤตติสารเคมีอันตราย / ในเกษตร ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- เกษตรเชิงเดี่ยว (ที่นา และที่ไร่) และเกษตรแปลงใหญ่ ที่ส่งผลกระทบต่อวิถี ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- สืบสานและอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่นผ่านเมนูอาหารในลุ่มน้ำแม่ทา
- สวนน้อยคนยงรูปแบบวัฒนธรรมของความมั่นคงด้านอาหาร
- การจัดการศึกษาที่ตอบสนองสถานการณ์พื้นที่ / การศึกษาทางเลือก / การศึกษาตามธรรมชาติ / การศึกษาที่จำเป็นตอบสนองการใช้ชีวิต
- การสร้างพุทธบุตร พุทธอาสา สร้างจิตอาสา สัมมากิจ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการใช้ชีวิต (สวนพุทธ)
- เศรษฐกิจท้องถิ่น เศรษฐกิจชุมชน
- การพัฒนาระบบเกษตรกรรมอินทรีย์ครบวงจร
- ประเด็นพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน / อื่น ๆ/ ชุมชนวิถีพุทธมีที่ไหนบ้าง / พื้นที่สงบสุขโดยวิถีธรรมชาติ/ ชุมชนศีล 5/ ชุมชนน้าอยู่/พุทธบริษัท (อุบาสก อุบาสิกา)
- ผู้สูงอายุ สวัสดิการชุมชนสังคม
- ปัญหาที่ดิน พื้นที่ทับซ้อน นโยบายรัฐ / ผลกระทบ/ การถือครองที่ดิน
- การพัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายองค์กร
- คนรุ่นใหม่คืนถิ่น/ วิถีคิดแบบนวัตกรรม มีวิธีอยู่อย่างไร อยู่รอดอย่างไร ปัจจัยที่ทำให้อยู่รอดมีอะไร

โจทย์เชิงพื้นที่เสนอมาที่เดียว คือ อำเภอ

- ทุ่งนาทราย / น้ำแม่ตะ / เหมืองแร่

ครั้งที่ 3 วันที่ 26 ธันวาคม 2559 ณ ห้องประชุม มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เวที โครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน (พัฒนาโครงร่างงานวิจัยฯ)สืบเนื่องจากการตั้งโจทย์ให้กับคนลำพูนจากเวทีครั้งที่แล้วในเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการแหล่งอาหารด้วยทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน”

ข้อเสนอประเด็นของจังหวัด (เพิ่มเติม)

1) ประเด็นร้อน (วิกฤติ)

- การซื้อขายที่ดิน
- อุบัติเหตุบนท้องถนน
- การเปิดเหมืองแร่แห่งใหม่ / อันเก่าก็มีปัญหา
- การพัฒนาพื้นที่ สนามบินใหม่อำเภอบ้านธิ ใช้พื้นที่หมื่นกว่าไร่ (ผลกระทบ น้ำ เสียง อุบัติเหตุ)
- ชยะ โรงงานไฟฟ้าชยะ (แม่ทา มะเขือแจ้) / นาโครงการเข้ามาโดยไม่โปร่งใส ได้ข่าวว่าจะย้ายมา ต.ศรีบัวบาน ข้อมูลชยะอินทรีย์ 150 ตัน และชยะทั่วไป 500 ตัน (ผลพวงจากนโยบายรัฐ) โรงงานคัดแยกชยะ โรงงานฟาร์มชีวมวล ไฟฟ้าชยะ
- สถานการณ์ลำไย การเอารัดเอาเปรียบจากโรงงาน ไม่จ่ายมัดจำ ชาวบ้านเสียเปรียบ ผลประโยชน์เป็นของคนจีนเจ้าของโรง (เหมาะสมเอาวัสดุมาให้หมด คำถามผ่านมายังไง)
- ปัญหาของตัวผู้นำท้องถิ่นทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ถูกซื้อตัวด้วยเงิน
- ปัญหาสุขภาพ การฆ่าตัวตายอันดับ 1 และมะเร็งปอดอันดับ 2
- การสนับสนุนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกกล้วยในป่าน้ำจ๋า
- การจัดสรรที่ดินให้กับชาวบ้านตามนโยบายรัฐ (ชาวบ้านขายต่อให้นายทุน) บุกรุกที่ใหม่
- การพัฒนาสาธารณูปโภคให้กับชุมชน(ถนน) ปงผาง แม่สะแงะ
- การใช้สารเคมีในการเกษตร(ลำไย) ในชุมชน มาตรการอย่างไร
- ปัญหาการหาหน่อไม้ การค้าขายหน่อไม้บนดอย
- ชยะบนดอย
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตมีแนวโน้มที่จะทำการผลิตไฟฟ้าเอง (ต.ศรีบัวบาน ที่พักไฟฟ้า พื้นที่ประมาณ ๑๐๐ กว่าไร่) ถ้าเป็นพื้นที่การไฟฟ้า จะสร้างโรงงานอะไรก็ได้ ตรงนี้เป็นเรื่องที่น่าห่วงใย
- วัฒนธรรมการกิน กินอาหารให้เป็นยา คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักวิธีการกินที่ถูกต้อง
- การถ่ายทอดภูมิปัญญา
- ประเด็นเหมืองฝาย (ฝายมีชีวิต เป็นฝายไม่มีเหมือง ไม่ใช่วิถีชาวบ้านทางเหนือ) ชุมชนสูญเสียสิทธิการจัดการไปให้ภาครัฐ
- ปัญหากลุ่มน้ำทา ระบบฐานข้อมูลการใช้น้ำอยู่ที่ อบต. สนามกอล์ฟใช้น้ำเยอะมาก ชุมชนไม่มีน้ำใช้

2) ประเด็นเย็น (สวยงาม)

- วัฒนธรรม
- ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งทรัพยากร เกษตรกรรม เหมืองฝาย

- การศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เยาวชนกับการจัดการทรัพยากร การถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่

ข้อเสนอ แนวทางการขับเคลื่อน

- อยากให้มีการทบทวนการพัฒนาที่ผ่านมา
- การเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย กลุ่มคนที่สนใจในประเด็นต่าง ๆ และสร้างกลไกที่เป็นรูปธรรม เชื่อมยุทธศาสตร์จังหวัด
- เพิ่มการพัฒนาองค์กรและเครือข่าย
- การทบทวนผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาของจังหวัด กลุ่มจังหวัด ฯลฯ (การวิเคราะห์ปัญหาแบบเชื่อมโยง ภูมิโนเวศน์)
- การวิเคราะห์ครอบคลุมการเกษตรของพื้นที่(โล้ง) และการพัฒนาทางการค้า เช่น 7-11(โลกาวิวัฒน์แบบจีน) แจ็กมา (ระบบการจ่ายเงิน อะลีบาบา)
- การหนุนเสริมของเครือข่ายเรา ....ความเป็นจังหวัดจะขยับอย่างไร สถานการณ์ผู้นำไปเป็นผู้รับประโยชน์จากโครงการ (ซื้อขายที่ดิน) เสนอให้สร้างเครือข่ายทุกอำเภอ ทำหนังสือถึงผู้บริหารบ้านเมืองร่วมกันจุดเดียว มีวิธีการคัดแยกและจัดการโดยชุมชน และโรงงานผู้ผลิตพลาสติกต้องมาร่วมรับผิดชอบรวมกลุ่มการขับเคลื่อนเป็นจุดเดียว มีคณะทำงานแต่ละอำเภอ

วิธีการขับเคลื่อน

- งานวิจัย ลักษณะการสร้างกลุ่มองค์กร
- งานเคลื่อนไหว
- เครื่องมือ สมัชชา ธรรมนูญ ผลักดันนโยบายจังหวัด
- การกระจายข้อมูลข่าวสาร

ประเด็นอื่น ๆ

ข้อกังวลต่อการดำเนินการสร้างฝ่ายชุมชน / ฝ่ายเพื่อชีวิต (รายละเอียดหาข้อมูลเพิ่มเติม)

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น

- ภายใต้บริบท “โลกาวิวัฒน์” ต่อต้านความเป็นท้องถิ่น
- ทางออก
  - การเป็นภูมิโนเวศ
  - การให้คุณค่า
  - การจัดการความรู้ พลังความรู้ พลังการเปลี่ยนแปลง ร่วมคิด ร่วมทำ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการต่อสู้โลกาวิวัฒน์
- “อยู่ได้ สบายใจ ได้กำไร”
- “ดินแตก แยกหนี้ หนี้ตาย ขายที่ดิน ก็นสารพิช คิดแตกแยก ต่ายกลางแยกไฟแดง”
- คัดประเด็นให้ชัดเจนขึ้น
  - การฟื้นฟูการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน เช่น การจัดการฝ่าย
- พื้นฟู ความคิด จิตสำนึก (ปันตำหนัาหมู): ทรัพยากร ที่ดิน วิถีวัฒนธรรม
- พื้นที่ลำพูน ป่าไม้ ร้อยละ 60.49 เกษตร ร้อยละ22.79 นิคมอุตสาหกรรม ร้อยละ 16.70

- การลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งเรื่อง การเข้าถึง การจัดการ รายได้ที่เป็นธรรม การจัดสวัสดิการ
- ดึงต้นทุน / ศักยภาพที่มี เสริมความเข้มแข็ง ดึงของเก่า พ้นขึ้นมา ปรับให้กับเข้ากับสถานการณ์ที่เป็นอยู่
- การพัฒนาแหล่งอาหารของคนลำพูน เชียงใหม่
- กลุ่มคนหลากหลาย
- ภาพรวมฐานงานลำพูน
- **ประเด็น**
  - เกษตร
  - ทรัพยากร
  - อุตสาหกรรม
  - สุขภาพ
  - วัฒนธรรม
  - การศึกษา
  - ชชาติพันธุ์

แผนงาน

- การสร้างโจทย์ส่วนกลาง การเชื่อมภาคี สร้างทีมย่อย มีคนรับผิดชอบแต่ละส่วน
- เงื่อนไข 1) สกว.อนุมัติภายใต้เวลากำหนด 2) เนื้อหา ประเทศไทย 4.0

เงื่อนไข

- หาประเด็นให้คนมาร่วมได้หลากหลายมิติ
- เอาเรื่องที่เคยทำ มีทุน
- ประเด็นที่เลือกสร้างแรงกระเพื่อม ต่อยอดสู่งานอื่น
- ไม่ต้องกังวลเรื่องเวทีกลาง บทบาทการสร้างการเรียนรู้อยู่ที่สถาบันฯ

ประเด็นเกษตรอินทรีย์

- มีการบูรณาการกับประเด็นอื่น ทรัพยากร ที่ดิน ตลาด สารเคมี การรวมกลุ่ม เกษตรอุตสาหกรรม สุขภาพ

ประเด็นอื่น ๆ

- วิถีหน้าหมู่บ้านกับการเปลี่ยนแปลงลำพูนสู่ไทยแลนด์ 4.0
- การสร้างสำนึกร่วมพื้นที่ลุ่มน้ำในการจัดการทรัพยากร
- Mini Thailand 4.0
- ทุนวัฒนธรรมชุมชนลำพูน
- ลำพูน 4.0 (เพิ่มแหล่งอาหาร) รักษาทุนธรรมชาติ และ(เพิ่มความสามารถ)นวัตกรรม

ครั้งที่ 4 วันที่ 16 มกราคม 2560 เวที โครงการ การพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน 4 ณ ห้องประชุมทองกวาว ชั้น 2 อาคาร มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ผู้เข้าร่วมการประชุม

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
1.	รศ.ดร.ประภาพร ขอไพบูลย์	สกว.ฝ่ายเกษตร	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายเกษตร
2.	รศ.ดร.จันทร์จิรัส ธีระเดชะ	สกว.ฝ่ายเกษตร	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายเกษตร
3.	คุณวรรณภรณ์ จันทร์หอม	สกว.ฝ่ายเกษตร	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายเกษตร
4.	นส.วรรณภรณ์ จันทร์หอม	สกว.ฝ่ายเกษตร	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายเกษตร
5.	คุณดารารัตน์ โพธิ์รักษา	สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
6.	คุณอมรรัตน์ ม้ายอง		หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABCD)
7.	คุณณัฏสรินทร์ โชคชัย	เจ้าหน้าที่การเงิน	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
8.	คุณพิชญะ สุธะมัน	รองนายก	เทศบาลตำบลก้อ 99 ม.3 ต.ก้อ อ.ลี้ จ.ลำพูน
9.	คุณปิ่นปิ่นท์ เหลืองพิทักษ์	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
10.	นายภราดร สุขพันธ์	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
11.	นายปรกรณ์ มหากันธา	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
12.	พระมหาไกรสร โชติปญโญ	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
13.	นายฤทธิญา ประไพพานิช	จนท.อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
14.	นายวิสุทธิ มโนวงศ์	ทต.อุโมงค์	147/20 ม.8 ต.บ้านกลาง อ.เมือง จ.ลำพูน
15.	นส.กนิษฐา มหาวงค์ทอง	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
16.	นายจันทร์สม ดาวปูลิง	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
17.	นายเสน่ห์ ใจสิทธิ์	อาจารย์	มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
18.	นส.วันสงกรานต์ สายปั่น		ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนเชียงใหม่
19.	นส.ระวีวรรณ กันไชยศักดิ์	เครือข่ายป่าชุมชนทุ่งยาว	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
20.	นายศราวุธ จันทาเวียง	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาไทย	19/1 ม.8 ต.ทาขุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน
21.	นางมาลี อุ่นเรือนใจ		74 ม.10 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน
22.	นายจำรัส คำใจ		88/1 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน
23.	นายณธรรม เบญจวิทยาธรรม	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาไทย	178/1 ม.5 ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน
24.	นายธนากรอัญญาประดิษฐ์	สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.)	77/1 ม.5 ต.สุเทพ จ.เชียงใหม่
25.	นายตระการชัย ธรรมานวงศ์	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาไทย	38/15 ม.14 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน
26.	นายกำธร ธิฉลาด	สถาบันฯ	94 จามเทวี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
27.	นายสงกรานต์ จักขุเรือง	ชมรมพอเพียงแม่ทา	355 ม.3 ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา จ.ลำพูน
28.	นายสิทธิ ใจยะ	ชมรมพอเพียงแม่ทา	275/22 ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา จ.ลำพูน
29.	นส.ศราภรณ์ดิษฐ์ เล็กสุทธิ	อาจารย์ ม.ธนบุรี	182 ม.4 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
30.	พระมหาญาณพงศ์ จันทา	หัวหน้าโครงการ	120 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
31.	พระธนาคม ปรีปถุณ	ทีมวิจัย	120 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
32.	นายศรียนต์ มั่นห้วย	ทีมวิจัย	40 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
33.	พระสมุห์ธนากร นาคเสน	เครือข่ายแม่ทา	214 ม.5 ต.ทาปลาดุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน
34.	นายเกริกศักดิ์ คำศิริ	บ้านแม่ป๋อกใน	ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
35.	นส.รังรอง ทาบุญเมือง	นศ.ม.ธรรมศาสตร์	9 ม.12 ต.กุดน้ำใส จ.ยโสธร
36.	นายอดิศักดิ์ จันทะราชา	นายกสมาคม	มูลนิธิสวนพุทธธรรมจังหวัดลำพูน
37.	นายอินจันทร์ นันจิตศักดิ์	สถาบันฯ	92 ม.3 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
38.	นายนพพร นิลณรงค์	นักวิชาการอิสระ / วิทยากร	50 ม.3 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน
39.	นส.พุดิพร จินา	หัวหน้าโครงการคนรุ่นใหม่	401 ม.11 ต.ทาขุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน
40.	นายวิชณุ ดวงปัน	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	401 ม.11 ต.ทาขุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน
41.	นส.สุภาพร ไกรฤกษ์	ศูนย์ประสานงานวิจัย มช.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
42.	นางพัชรินทร์ ชมชื่น	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	13/3 ม.5 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน
43.	นายวิเศษ สุจินพริหม	สถาบันฯ	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
44.	นายศราวุธ ปิ่นกันทา	มูลนิธิพัฒนา ภาคเหนือ	121 ม.4 ต.หนองช้างค้ำ อ.เมือง จ.ลำพูน
45.	นางสุธรรม วิรุฬหมาลย์	ภูดินพรรณไม้	178/1 ม.15 ต.ท่าทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน
46.	นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	ผู้ประสานงาน	สถาบันวิจัยหริภุญชัย 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน
47.	นส.ศิริขวัญ อุทา	ผู้ช่วยผู้ ประสานงาน	สถาบันวิจัยหริภุญชัย 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน
48.	นางจินดารัตน์ สัตย์จริง	ผู้ช่วยผู้ ประสานงาน	สถาบันวิจัยหริภุญชัย 192 ม.2 ต.ต้นธง อ. เมือง จ.ลำพูน

สรุปผลการจัดเวที

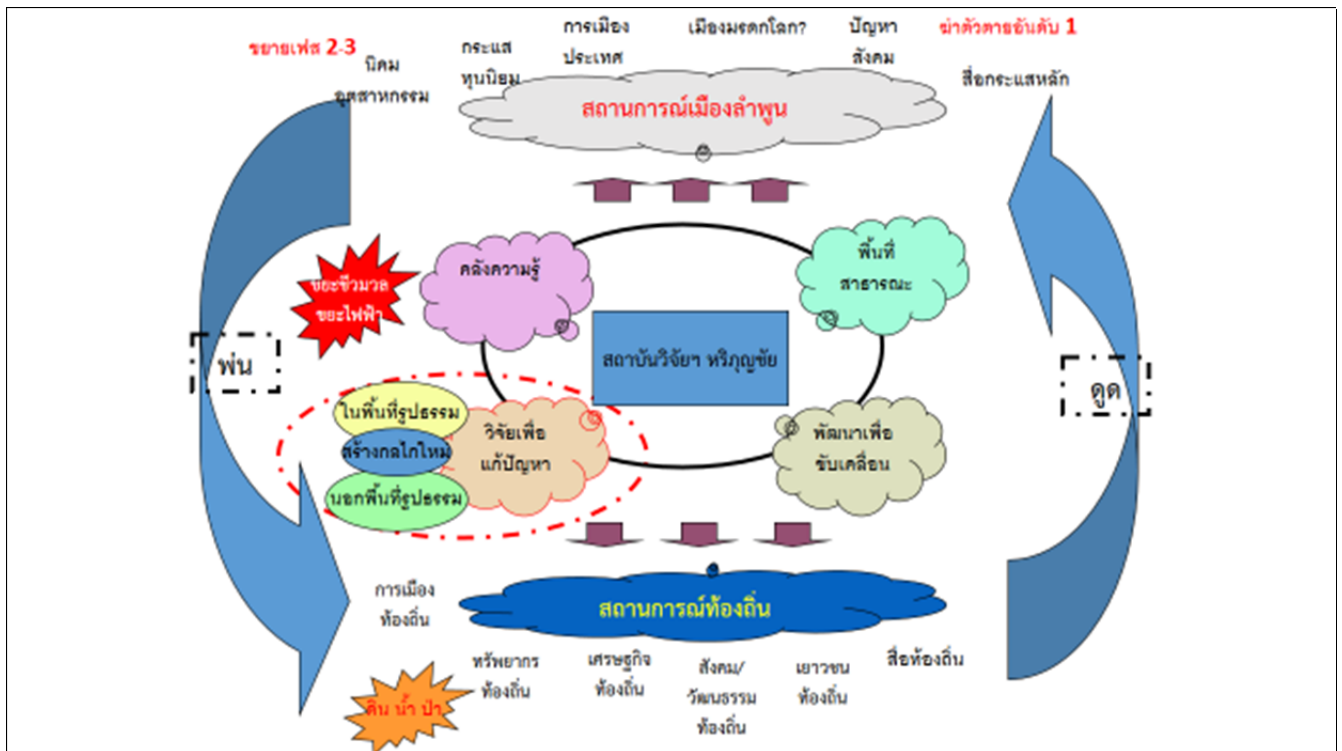
เวทีโครงการการพัฒนาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน เป็นการนำเสนอข้อมูลประเด็นหรือโจทย์วิจัยที่สำคัญ พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาแนวทางการขับเคลื่อนงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดลำพูน เริ่มจากการชี้แจงความเป็นมาโครงการ นำเสนอข้อมูลประเด็นหรือโจทย์วิจัยที่สำคัญ พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูน

สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ภายใต้มลุ่มน้ำที่สำคัญหลัก 4 มลุ่มน้ำ ได้แก่ มลุ่มน้ำแม่กวง มลุ่มน้ำปิง มลุ่มน้ำแม่ทา และมลุ่มน้ำลี้ จังหวัดลำพูน มีการปกครองแบ่งเป็น 8 อำเภอ 57 อบต. 51 ตำบล 575 หมู่บ้าน 17 ชุมชน

โดยได้นำเสนอปัญหาสถานการณ์ในพื้นที่ จากการพูดคุยในเวทีการประชุมของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ในทุกวันเสาร์ที่ 1 ของเดือน สามารถสรุปประเด็นปัญหา ได้แก่

- (1) **ประเด็นการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม** เช่น ป่าไม้ที่ลดลงถูกทำลายและบุกรุกทั้งจากชาวบ้านเอง นักธุรกิจ นายทุน การใช้สารเคมีในการเกษตรและในครัวเรือน ปัญหาที่ดินที่ถูกเปลี่ยนมือจากชาวบ้านมาเป็นของนายทุน จากกฎหมายที่ดินนโยบายการทวงคืนป่าของรัฐบาล ปัญหาเรื่องน้ำแห้งน้ำแล้ง น้ำเสีย จากสาเหตุการจัดการที่ไม่เหมาะสม ปัญหาขยะที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น และแนวทางการจัดการที่ไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน เกิดปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นในชุมชนในความคิดเห็นที่แตกต่าง
- (2) **ประเด็นปัญหาการทำการเกษตร:** ทำอย่างไรจะให้มีคนรุ่นใหม่ได้สนใจการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น และคนรุ่นเก่าได้มีการเปลี่ยนวิถีคิดในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ และเปลี่ยนวิถีคิดในการผลิตแบบเดิมๆ ที่เป็นการผลิตแบบเกษตรเชิงเดี่ยว : อาหารการกินของประชาชนยังต้องเผชิญอาหารที่อาบด้วยยาฆ่าแมลง ผืนดินที่ใช้ในการผลิตเป็นผืนดินที่มีแต่ยาฆ่าหญ้า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่รู้และตระหนักถึงพิษภัยจากสารเคมี และวัฒนธรรมการบริโภคอาหารของประชาชนโดยรวมแล้วไม่ค่อยสนใจแหล่งที่มาของอาหาร พึ่งพาอาหารจากตลาดเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอาหารที่ปรุงสุกแล้ว(อาหารถุง)
- (3) **ประเด็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** ที่ผ่านมามีการจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนอกจากเข้าร่วมเป็นพื้นที่เป้าหมายเท่านั้น
- (4) **เหมืองแร่เก่า**(อบจ.กับSCG พื้นที่ 200 กว่าไร่ น้ำเป็น 1 ใน 3 งานวิจัยจะดำเนินการร่วมกับชุมชนได้อย่างไร ในตำบลดงคำ ตำบลนาทราย และตำบลลี อำเภอลี้
- (5) **สังคมวัฒนธรรม** ศิลปะภูมิปัญญาที่มีคุณค่า ทูทางวัฒนธรรมชุมชน กำลังจะสูญหายไป ผู้คนประชนไม่เข้าใจในหลักศาสนาและวัฒนธรรมที่แท้จริง ทุกคนหวังพึ่งศาสนา ความเชื่อให้ช่วยเหลือตนเองพ้นทุกข์แทนการปฏิบัติตนตามหลักพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ พระสงฆ์ที่เป็นตัวแทนพุทธศาสนาก็มุ่งเน้นการทำบุญด้วยวัตถุสิ่งของเงินทองไม่ได้สั่งสอนความรู้ การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และทำตนเป็นผู้ละเมิดผิดศีลธรรมเอง
- (6) **การฆ่าตัวตายของประชาชน**จากสถิติการฆ่าตัวตายของประชาชนในจังหวัดลำพูนที่เพิ่มสูงขึ้น และติดอันดับต้น ๆ ของประเทศ ทำให้ทุกคนได้มาทบทวนถึงสาเหตุการฆ่าตัวตายแล้วพบว่าสาเหตุเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นประเด็นหลักของแรงจูงใจในการฆ่าตัวตาย ประเด็นที่สำคัญที่เป็นเหตุให้คนฆ่าตัวตายนั้นเกิดจากสังคมวัฒนธรรมของคนลำพูนที่มีการตีฉันทินา ไม่ค่อยให้อภัยกันหรือเป็นสังคมหน้าบางไม่ยอมรับความผิดและไม่ยอมเผชิญกับความทุกข์ คิดว่าการตายคือการพ้นจากความทุกข์ทั้งหมด

ทั้งนี้ในมิติใหม่ ของโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ หรือ ABC-D ที่กำลังอยากทดลองว่าควรจะเป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่จริง ๆ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ใช้คำว่า ดี (D) ด้วยหมายถึงที่ต้อง ดี ด้วย หรือหากเป็นภาษาอังกฤษต้องมีการพัฒนา(Development) ซึ่งยังคงไม่เพียงพอต้องมีการยกระดับให้เกิดการขับเคลื่อน หรือ Movement มีสื่อสารทางสังคม (Social Media) และผลักดันนำไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ หรือ(Policy)

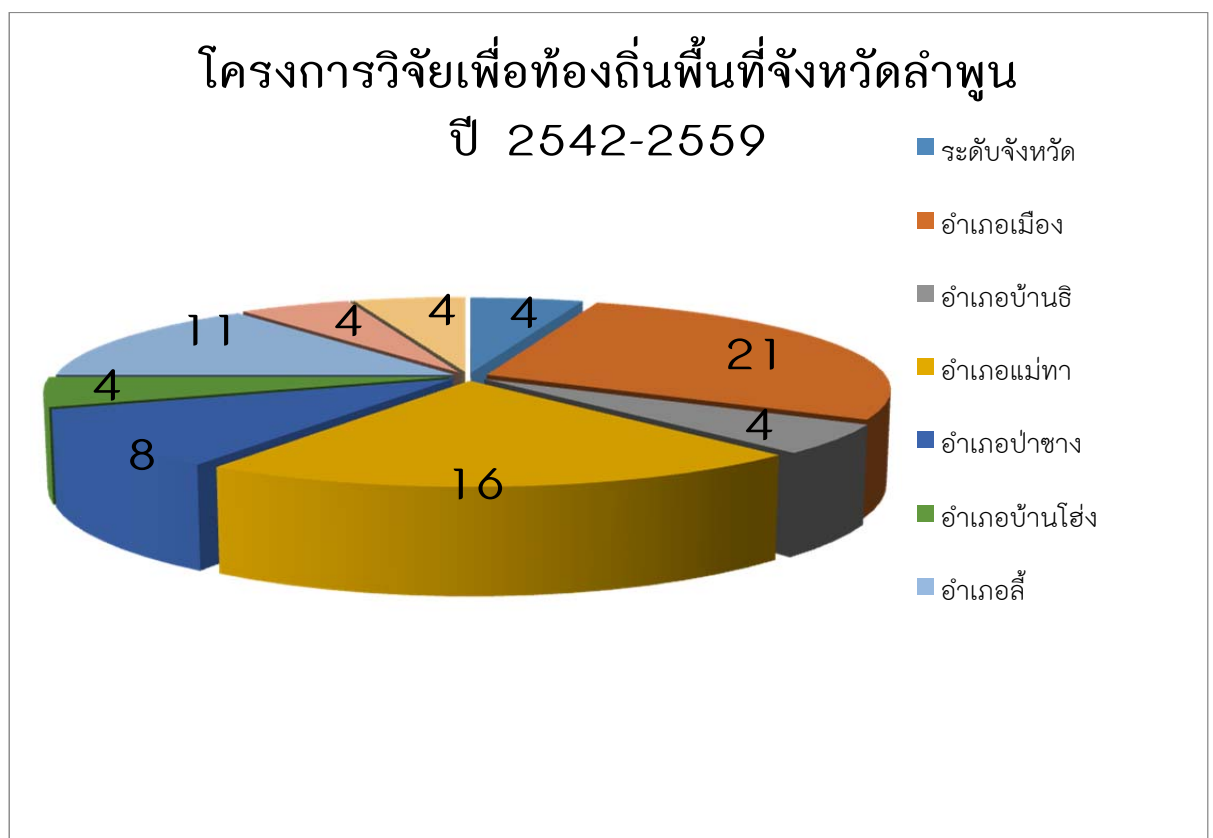
ABC-D-M-SM-P

- ABC = Area-Based Collaborative Research
- D = Development
- M = Movement
- SM = Social Media
- P = Policy

ในส่วนของต้นทุนงานวิจัย สกว.ในพื้นที่จังหวัดลำพูน (รายละเอียดอยู่ในส่วนที่ 3)

1. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจำนวนทั้งหมด 106 โครงการ
  - 1.1 ศูนย์ประสานงานฯลำพูน จำนวน 76 โครงการ
  - 1.2 ศูนย์ประสานงานฯเชียงใหม่(มช.) จำนวน 25 โครงการ
  - 1.3โพธิyalัย จำนวน โครงการ 1 โครงการ
  - 1.4สถาบันการทองเที่ยวโดยชุมชน (CBT-I) จำนวน 1 โครงการ
  - 1.5 ดำเนินการโดยฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 2 โครงการ
1. งานวิจัยเชิงพื้นที่ ABC จำนวน 12 โครงการ
2. งานวิจัยฝ่ายเกษตร(ฝ่าย 2)จำนวน 13 โครงการ
3. งานวิจัยฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ(ฝ่าย 3) จำนวน 16 โครงการ

4. ฝ่ายชุมชนสังคม(ฝ่าย 4)จำนวน 19 โครงการ
5. ฝ่ายอุตสาหกรรม(ฝ่าย 5) จำนวน 6 โครงการ
6. โครงการรหัส O,D,H จำนวน 13 โครงการ

โดยมีกลุ่มองค์กรเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดลำพูนที่ทางสถาบันวิจัยหรือศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้มีการจัดเวทีและทบทวนร่วมกันและจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลจำนวนทั้งหมด จำนวน 46 องค์กร (องค์กรชุมชน ประชาสังคม รัฐ)

จากนั้นได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแนวทางการขับเคลื่อนงานวิจัยพื้นที่จังหวัดลำพูน ดำเนินรายการโดยคุณนพพร นิลณรงค์ และรับฟังข้อคิดเห็นจากตัวแทน สกว. อาจารย์ นักวิชาการ สามารถสรุปได้ดังนี้ ประเด็นปัญหาในพื้นที่ เรื่องการจัดการทรัพยากรดินน้ำป่า ปัญหาความขัดแย้งพื้นที่เรือนกยูงของบ้านแม่ป๋อกใน แนวทางการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของเกษตรกรรุ่นใหม่ แต่สถานการณ์ที่เข้ามาในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ เช่น การสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ เป็นต้น ฐานอาหารไม่มั่นคง เกษตรกรรมยั่งยืนมีคนทำน้อย การคนท้องถิ่นท้องถิ่นที่ไม่สามารถกำหนดอนาคตตนเองได้ นโยบายไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติให้ได้ผลที่จริงจึงโดนนโยบายใหญ่กดลงมา เราจะมีเครื่องมืออะไรที่จะกำหนดอนาคตของตนเอง และมีการกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ตำบลก้อ อำเภอลี้ การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ ปัญหาการใช้ที่ดินจากการย้ายเหมืองแร่ไปแล้ว เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการแลกเปลี่ยนกัน การเป็นสังคมที่มีการเรียนรู้ ต้องมีใช้ข้อมูลมาสู้กัน ในการจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้น บทเรียนพื้นที่อื่น ๆ มิให้ได้เรียนรู้ ทางสถาบันการศึกษาพร้อมที่จะเข้ามาเรียนรู้ หนุนเสริมชุมชน ต้องมีการพัฒนาเป็นโจทย์ เป็นงานวิจัยเชิงสังเคราะห์ มีการจัดกิจกรรมเสริมเข้าไป ทำอย่างไรให้ลำพูนเป็นโมเดล การใช้ประเด็นร่วมเพื่อดึงคนเข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน ประเด็นหลักที่จะขับเคลื่อนในช่วงแรกนั้น สรุปได้ 3 ประเด็น คือ โจทย์ประเด็นหลัก ๆ 3 ประเด็น คือ

- 1) การผลิต การบริโภคอย่างรับผิดชอบ
- 2) การจัดการทรัพยากรน้ำในรูปแบบประชาชนร่วมกับภาคี(รัฐ)
- 3) หลักสูตรท้องถิ่น(หลายระดับ)

โดยมีโจทย์วิจัยย่อย ๆ อีกหลายประเด็น ซึ่งมีการหารือในครั้งต่อไป

ทั้งนี้ที่ประชุมได้มีการจัดตั้งตัวแทนเครือข่ายเฝ้าระวังในแต่ละพื้นที่ 8 อำเภอ ในเบื้องต้น เพื่อร่วมกันเฝ้าระวังผลกระทบจากภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบกับวิถีชีวิตของในชุมชนของตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่

ตัวแทนเครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม

อ.เมือง

1. นายอดิศักดิ์ จันทะราชา
2. นายกำธร ธิฉลาด
3. นายวิสุทธิ์ มโนวงศ์
4. นางสาวระวีวรรณ กันไชยศักดิ์

อ.ป่าซาง

1. พระสภาวุฒิ อภิสิทธิ์
2. นายจันทร์ เขียวพันธุ์
3. นางพรพรรณ เขียวพันธุ์
4. กำนันละเอียด จันทรดี

อ.แม่ทา

1. นายวิษณุ ดวงปัน

2. นางสาวพุดทิพร จินา
3. นางสาวสุธรรม วิพรมาลัย
4. นายณัฏฐม เบญจวิทยาธรรม
5. นายศราวุธ จันทาเวียง
6. นายวรวิทย์ ดอกแก้วนาค
7. พระปลัดธนากร (พระป๊อบ) วัดทาปลาตุก

อ.เวียงหนองล่อง

1. ตัวแทนเครือข่าย นกน.
2. เครือข่ายงานวิจัย โหนดมช.

อ.บ้านธิ

1. นายจำรัส ดวงเกิด
2. นายสุจิน ไสสอาด

อ.บ้านโฮ่ง

1. นายศิลาศักดิ์ วินันต์
2. นางมาลัย วงศ์อำนาจ

อ.ทุ่งหัวช้าง

1. นายสมควร มาจันทร์(ต.บ้านปวง)
2. นายปิ่นคำ ปืดแค (ต.ตะเคียนปม)

อ.ลี้

1. นายตระการชัย ธรรมานวงศ์
2. นายทะนง ใจทัน
3. นางวรรณทิภา ปัญญากรณ์
4. นางสาวพิชญา สุยะมัน
5. พระมหาญาณพงศ์ จันทา
6. นางประคอง สาคีระ

ครั้งที่ 4 เวทีการเสวนาแลกเปลี่ยน “แผนพะหลู๋ก้ากิดทะเลปูน”

วันที่ 30 มกราคม 2546 ณ ห้องประชุมทองกวาว ชั้น 2 อาคาร มจร.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน/ตำแหน่ง	ที่อยู่
1.	นายบัญญัติ ตะนาวศรี	เกษตรกร	39/2 ม.3 ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน
2.	นส.ระวีวรรณ กันไชยลัก	ภาคประชาสังคม	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
3.	นายรักษา สุทธิพงศ์	ที่ปรึกษากฎหมาย	86/1 ม. 9 ต.ริมปิง อ.เมือง จ.ลำพูน
4.	นายเมืองใจ เสาวภาชี	ภาคประชาสังคม	14 ถ.เทศบาลเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
5.	นายกำธร ธิฉลาด	กรรมการสถาบันฯ	94 จามเทวี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
6.	ดร.วุฒิ นันทขว้าง	ที่ปรึกษากฎหมาย	284/1 ม.9 ต.อุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน
7.	นายอดิศักดิ์ จันทะราชา	มูลนิธิสวนพุทธธรรม	125/1 ม. 6 ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน
8.	นายธวัชชัย กันทะวันนา	ทบ.ริมปิง	เทศบาลตำบลริมปิง อ.เมือง จ.ลำพูน
9.	นายสายัญ คำพะยอม	แกนนำกลุ่มอนุรักษ์มะเขือแจ้	198 ม.7 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน
10.	นายณธรรม เบญจวิทยาธรรม	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาฯ	178/1 ม.5 ต.ทาทุ่งหลวง อ.แม่ทา จ.ลำพูน
11.	นส.ละเอียด จันท์ดี	กำนัน	ที่ทำการกำนัน ต.ม่วงน้อย อ.ป่าซาง จ.ลำพูน
12.	นายจรรยา คำปันนา	ภาคประชาสังคม	171 ถ.ลำพูน-ป่าซาง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
13.	นายจำรัส ดวงเกิด	แรงงานนอกระบบ	56/1 ม.1 ต.ห้วยยาบ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน
14.	ดร.ชินชัย แก้วเรือน	นักการเมืองท้องถิ่น	38 ม.1 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
15.	นางกัลยา ใหญ่ประสาน	นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรฯ	35/4 ม.6 ถ.สันเหมือง ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน
16.	นายจันทร์ เขียวพันธุ์	ทีมวิจัยเกษตรรุ่นใหม่	113 ม.1 ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน
17.	นายศิลาศักดิ์ วินันต์	สื่อ	30 ม.13 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน
18.	นส.อุทัยวรรณ บุญลอย	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	123 ม.12 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน
19.	นางพัชรินทร์ ชมชื่น	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	13/3 ม.5 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน
20.	นางสุมาลี มหาวันแจ่ม	กลุ่มอนุรักษ์มะเขือแจ้	193 ม.14 ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน/ตำแหน่ง	ที่อยู่
21.	นส.พดิพร จินา	หัวหน้าโครงการคนรุ่นใหม่	401 ม.11 ต.ท่าชุมเงิน อ.แม่ทาลำพูน
22.	นายวิชณู ดวงปัน	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	401 ม.11 ต.ท่าชุมเงิน อ.แม่ทาลำพูน
23.	นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	ผู้ประสานงานฯ	สถาบันวิจัยหริภุญชัย
24.	นส.รังรอง ทาบุญเมือง	บัณฑิตอาสาฯ	9 ม.12 ต.กุดน้ำใส อ.ค้อวัง จ.ยโสธร
25.	นายชยุตร์ ศรีไม้	ผู้ประสานงานศูนย์ คุ้มครองผู้บริโภคฯ	90/1 ม.9 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน
26.	นายเมืองดี นนทะธรรม		172 ม.4 ต.ประตูป่า อ.เมือง จ.ลำพูน
27.	นางพรพรรณ เขียวพันธุ์	เครือข่ายเกษตรรุ่นใหม่	113 ม.1 ต.บ้านเรือน อ.ป่าซางจ. ลำพูน
28.	นางจินดารัตน์ สัตย์จริง	ผู้ช่วยผู้ประสานงาน	สถาบันวิจัยหริภุญชัย
29.	นส.ศิริขวัญ อุทา	ผู้ช่วยผู้ประสานงาน	สถาบันวิจัยหริภุญชัย
30.	นายประเสริฐ กิตติศักดิ์	สื่อ/วิทยุชุมชนฯ	54/1 ม.6 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
31.	นายจักรพันธ์ เพียรพนัส สัก	ลุ่มน้ำแม่ทา	122 ม.2 ต.ทาปลาตึก อ.แม่ทา จ. ลำพูน
32.	นายทวีวัฒน์วงศ์คม	เยาวชน	109 ม.19 ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน
33.	นายอินจันทร์ นันจิตสัก	ทีมวิจัยคนรุ่นใหม่	92 ม.3 ต.ป่าสัก อ.เมือง จ.ลำพูน
34.	นายเกริกศักดิ์ คำศิริ	ทีมวิจัยแม่ป๋อกใน	53 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
35.	นายศรียนต์ มั่นห้วย	ทีมวิจัยแม่ป๋อกใน	40 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
36.	พระมหาญาณพงศ์ จันทา	หัวหน้าโครงการนกกุง	120 ม.4 ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน
37.	นายตระการชัย ธรรมานุ วงศ์	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาฯ	38/5 ม.14 ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน
38.	นางมาลัย วงศ์อำนาจ	ศูนย์สมุนไพรสันตติเตา	101 ม.17 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน
39.	นายณพพร นิลณรงค์	นักวิชาการอิสระ/วิทยากร ผู้ทรงฯ	50 ม.3 ต.เหมืองจี้ อ.เมือง จ.ลำพูน
40.	นายบุญส่ง เวศยาสิรินทร์	ประธานกรรมการฯ	107 ม.6 ต.เวียงยอง อ.เมือง จ.ลำพูน
41.	นายสุพัฒน์วงศ์ไชย	สมาคมพัฒนาภูมิปัญญาฯ	50 ม.9 ต.บ้านปวง อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน
42.	นายวิเศษ สุจินพรัหม	กรรมการสถาบันฯ	6/1 ม.7 ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน

สถาบันวิจัยหริภุญชัย ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ได้จัดเวที เสวนาแลกเปลี่ยน
“เสนอแนะสู่การแก้ปัญหา” เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดมุมมองในปัญหาสถานการณ์ของเมืองลำพูน และพบปะ
แลกเปลี่ยนทัศนะ มุมมอง และเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการนำเสนอทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์
เมืองลำพูน มีรายละเอียด ดังนี้

การพูดคุยวันนี้คงจะสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความรู้ใหม่ๆ เราจะช่วยกันเฝ้าระวังสังคมลำพูน เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในวันนี้เราจะได้คุยกันอย่างเต็มที่ จะมีบ้านมะเขือแจ้ที่เพิ่งเคยมาเข้าร่วมกับเราครั้งแรก ที่สนใจเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมเรื่องการจัดการขยะบุคคลที่เป็นทั้งนักกิจกรรม นักเคลื่อนไหว นักจัดการความรู้ต่างๆ และนักจิตอาสาในลำพูน ในวันนี้จะมีเป้าหมายจำเพาะที่จับต้องได้ นำไปสู่การเฝ้าระวังของสังคมจังหวัดลำพูน เราจะคุยกันก่อนว่าทำไมเวทีวันนี้จึงเกิดขึ้น ซึ่งทั้งหลายนั้นมาจากความห่วงใยมาจากสังคมเมืองลำพูนเราทั้งนั้น องค์กรของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ ใน เมื่อสอง-สามปีที่แล้วจะมีเวทีแบบนี้ทุกๆสองเดือน เราจะมาหารือและหาทางออกร่วมกัน เอาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นมาเป็นแนวทางที่เราจะร่วมหารือกำหนดทิศทางของจังหวัดลำพูนร่วมกัน ได้เชิญชวนคนทุกภาคส่วนที่ห่วงใยเมืองลำพูนของเรา อยากเห็นเครือข่ายเฝ้าระวังของคนลำพูน

ปัญหาผลกระทบจากโรงงานไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งจริงๆแล้วไฟฟ้าชีวมวลเป็นหนึ่งในพลังงานทางเลือกที่รัฐบาลสนับสนุน มีทั้งเงินกู้ต่างประเทศเข้ามากู้และได้มีการตั้งเป้าว่าหนึ่งตำบลหนึ่งไฟฟ้าทางเลือก ไฟฟ้าทางเลือกที่ง่ายที่สุดและมีการตรวจสอบน้อย ก็คือไฟฟ้าที่มาจากขยะ ส่วนไฟฟ้าที่มาจากพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม มันสามารถตรวจสอบได้หมด ผมเองได้เข้าร่วมที่ตำบลป่าสัก ที่บ้านหนองป่าขอ ที่นั่นมีบุคลากรที่มีความรู้ค่อนข้างมาก ทำให้ชาวบ้านได้รับรู้เรื่องของไฟฟ้าชีวมวลแตกต่างกัน จึงได้ไปติดต่อกับหน่วยงานหลายๆหน่วยงาน เช่น เสือกระต่าย สภาทนายความ เราจะเห็นชัดว่าเดิมรัฐบาลให้ไปฟ้องศาลธรรมดา แต่ปัจจุบันได้มีการโอนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้าไปอยู่ในส่วนของศาลปกครอง จะทำให้รวดเร็วขึ้นเพราะศาลปกครองเป็นศาลที่มีความอิสระ ผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้ที่จะได้รับความผลกระทบสามารถที่จะไปฟ้องร้องที่ศาลปกครองได้เลย ตอนนี้รัฐบาลใช้มาตรา 44 ยกเลิกเรื่องโยธา เรื่องผังเมือง กฎหมายเก่าได้มีการกำหนดว่าการจะสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลได้จะต้องเว้นระยะห่างจากชุมชน 3-5 กิโลเมตร แต่ปัจจุบันมีการยกเลิกผังเมืองแล้ว จากในระบบเดิมจะมีการแบ่งโซนให้เห็นอย่างชัดเจน โดยใช้สีเขียวแทนส่วนพื้นที่อยู่อาศัย สีเหลืองแทนการเกษตร และสีแดงแทนโรงงานต่างๆ ในฐานะที่เป็นกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร เราได้มีการต่อสู้ขอว่า ไม่ว่าคุณจะทำโรงงานก็เมกะวัตต์ก็ตาม ต้องทำ EIA และ HIA พอรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นมาได้มีการกำหนดยกเลิกผังเมือง ไม่ต้องมีการทำ EIA หรือ HIA ใดๆทั้งนั้น นั่นก็หมายความว่าพวกเขาสามารถสร้างโรงงานที่ไหนก็ได้ จะสร้างติดพื้นที่อยู่อาศัยก็ได้ เราต้องช่วยกันให้ความรู้ชาวบ้านเพื่อที่ว่ารัฐจะไม่เอามาตรา 44 มาจัดการ รัฐบาลก็ไม่ยอม เราก็ได้มีการต่อสู้ให้รัฐบาลทำ EIA หรือ HIA และขอให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วม ในส่วนของหน่วยงานราชการเอง เขาให้เพียงผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือผู้ที่อาจจะได้รับความเดือดร้อนเท่านั้นเข้าร่วมสมมนาที่จังหวัด เขาไม่ได้พูดถึงวรรคที่สองของกฎหมายที่บอกว่าผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือผู้ที่อาจจะได้รับความเดือดร้อนสามารถที่จะแต่งตั้งทนายหรือผู้มีความรู้ทางกฎหมายสามารถเข้าร่วมด้วยได้ ในวันนี้หนึ่งการสร้างโรงงานจะมีการใช้ไม้ 30 คัน รถสิบล้อ น้ำอีกวันละ 1,200 คิวบิก เท่ากับห้องเรียน4ห้องเรียนต่อวัน นี่คือน้ำที่หนักหนาสาหัส เราจึงต้องหารือกันว่าเราจะต่อสู้อย่างไร อย่างเช่นในอดีต นิคมอุตสาหกรรมสร้างเมื่อ 2,525 แต่ชาวบ้านไม่เคยรู้มาก่อนว่าจะถูกสร้างขึ้นที่นี่และนิคมอุตสาหกรรมนั้นสร้างมลภาวะให้กับบ้านเราอย่างมาก เราได้ไล่โรงงานไปได้แค่หนึ่งบริษัท โดยมีการย้ายไปที่พม่า ส่วนโรงงานอื่นเรายังทำไม่ได้ แม้แต่เรื่องจะขุดศพที่เป็นเหยื่อโดนโลหะหนัก เขายังไม่ขุดเลยครับนี่คือสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต ผมคิดว่าในอนาคตมันจะรุนแรงมากขึ้นกว่านี้ ตอนนี้มะเขือแจ้และบ้านธิ เริ่มไม่เห็นด้วย เริ่มมีการต่อต้าน เริ่มรณรงค์ เริ่มมีการฟ้องร้องที่ศูนย์ดำรงธรรม ทางรัฐบาลก็จะเอาแค่ 3 เมกะวัตต์ แต่ 3 เมกะวัตต์นั้น คุณได้อะไร มันแทบจะไม่มีคามหมายเลย คุณสร้างไปแล้วคุ้มไหม แคขยะ 3 เมกะวัตต์ไม่เพียงพอ นักวิจัยของฝ่ายรัฐก็ออกมาพูดว่าเรามีการใช้กังล้าโดยเฉพาะไม้แคะสลักแม่ทา ใช้ใช้สำหรับพื้นที่ปลูก

เป็นแปลงสาธิต ฯลฯ และในขณะเวลานี้สถานการณ์เรื่องของมาตรา 44 มันสร้างความอึดอัด สร้างความเดือดร้อน ให้เราต่อในอนาคตแน่ ๆ

ปัญหาน้ำกวางเน่าเสีย เราเคยเสนอว่าหน่วยราชการทำได้ไหม ผู้ว่าบอกว่าไม่สามารถทำได้ ผมจึงถามกลับไปว่าแล้วพวกผม NGO หรือชาวบ้านธรรมดาสามารถทำได้ไหม ผู้ว่าตอบกลับมาว่า หากคุณสามารถทำได้ก็ทำเลย ในปีนั้นเราจึงมีการรณรงค์เอานักโทษขึ้นดี ขออุปกรณ์จากตำบล 8 ตำบล ขอเรือท้องแบนมาและทำการเติมน้ำมันให้โดยใช้เงินจากการตั้งผ้าป่า ผู้ว่าก็ยังงงว่าเราทำได้อย่างไร เมื่อเราเอาผักตบชวาออก เราจะเห็นท่อใหญ่ๆ ที่สามารถนำคนเข้าไปได้ถึง 3 คน จากนั้นคนอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงมาที่น้ำแม่กวาง มีบริษัทอยู่ 3 บริษัทที่ลงทุนด้วยกัน ซื่อที่ติดกับลำน้ำกวางและต่อท่อปล่อยน้ำเสียจากตรงนั้นมา จ้างเด็กสร้างกระโจมตรงนั้นเดือนละ 8,000 บาท วันไหนฝนไม่ตกจะปล่อยทีละน้อยๆ วันไหนฝนตกหนักๆ จะปล่อยน้ำเสียออกมาเต็มที่ จะเห็นภาพอย่างชัดเจนเลยสาเหตุที่น้ำดำเพราะท่อปล่อยน้ำเสียมันใหญ่มากๆ ตอนนั้นก็มีการปล่อยน้ำเสียจาก 2 แหล่ง จากเทศบาลและโรงงานอุตสาหกรรม หลังจากนั้นปรากฏว่ามีกบขึ้นมากอยู่บนใบบัวจำนวนมาก นี่คือน้ำที่ชาวบ้านโรงเรียน นักโทษ และพวกเราช่วยกันทำ เราเลี้ยงแค่ข้าวกลางวันเท่านั้น และเราก็กวาดจากตรงนั้นรวมกันมาได้ ในการติดตามสถานการณ์น้ำของจังหวัดลำพูน ปีที่แล้วเป็นปีที่แห้งแล้งมากๆ ระบบน้ำจากชลประทานแม่ปิงเก่า การติดตามระดับน้ำของจังหวัดลำพูนตลอดเวลาว่าจะมีน้ำเข้าสู่จังหวัดลำพูนจำนวนเท่าใดภาคเหนือนี้มีเขื่อนที่สำคัญต่อการกักเก็บน้ำในจังหวัดลำพูนคือเขื่อนแม่งัดกับเขื่อนแม่กวง โดยมีปริมาณน้ำเต็มประมาณ 260 กว่าๆ โดยปัจจุบันมีปริมาณน้ำของเขื่อนแม่งัดอยู่ที่ 64% เป็นจำนวนปริมาณน้ำประมาณ 179 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนแม่กวงเหลือน้ำ 40 % หรือประมาณ 100 ล้านลูกบาศก์เมตร น้ำแม่กวงเคยทำกิจกรรมคืนน้ำใสให้น้ำกวางขึ้นไปตามผ้าป่าที่ต้นน้ำกวางหากเราไปรักษาต้นน้ำกวางแล้วจะทำให้น้ำไหลคืนสู่ลำพูน ปรากฏว่าจริงๆ แล้วน้ำเขื่อนแม่กวงเขาทำไว้สำหรับการทำประปาของเมืองเชียงใหม่ทั้งเมือง เพราะว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดยที่เขื่อนแม่กวงปัจจุบันน้ำเหลือเพียง 100 ล้านลูกบาศก์เมตร นั้นไม่พอ ตอนนี้เขาก็ได้พยายามสร้างอุโมงค์ส่งน้ำจากเขื่อนแม่งัดมาลงแม่กวง โดยที่หวังว่าจะสร้างเขื่อนใหม่ที่น้ำแม่แดงแล้วทำท่อจากแม่แดงไปลงแม่งัด ตอนนี้เขาก็กำลังทำท่อจากเขื่อนแม่งัดที่เหลือปริมาณน้ำ 179 ล้านลูกบาศก์เมตร ทางชลประทานได้บอกว่า น้ำสำคัญที่จะลงมาสู่ลำพูน โดยชลประทานแม่ปิงเก่าจะส่งน้ำให้กับตำบลหนองช้างคืน ตำบลประตูป่า ตำบลอุโมงค์ เข้ามาถึงลำพูนจนถึงต้นธง โดยต้องใช้เงินจากเขื่อนแม่งัด แต่ในปีที่แล้วน้ำลงมาไม่ถึงเพราะน้ำจากเขื่อนแม่งัดเหลือน้อย เหลือประมาณ 40 ล้านลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันปริมาณน้ำลดลงไปเรื่อยๆ ตอนนี้เขื่อนภูมิพลกักเก็บน้ำไว้ประมาณ 50 % จากจำนวนเขื่อนเต็มจะอยู่ที่ 13,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ก็จะมีเพียง 7,000 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนสิริกิติ์เหลือ 8,000 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือประมาณ 70% ในบ้านเรามีสนามกอล์ฟที่บ้านธิมีหลายที่ที่ใช้น้ำจากแม่กวง กักน้ำจากแม่กวงไว้ และน้ำแม่ทาที่ใช้สะพานขาวเป็นสนามกอล์ฟใช้น้ำจากฝายชาวบ้านไปเท่าไร ส่วนสนามกอล์ฟที่เหมืองจี้ก็ใช้น้ำจากเหมืองฝายชาวบ้าน โดยสนามกอล์ฟทั้งหลายมีการให้ผลประโยชน์กับคนดูแล ทั้งหมดนี้เป็นประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจแต่ขาดการบันทึก เทศบาลตำบลต้นธงในขณะนั้นใช้วิธีการแก้ไขปัญหาโดนสันติวิธี เริ่มต้นโดยการคืนน้ำใสให้น้ำกวาง และเอาเงินมาบวชเป็นสัญลักษณ์ของนาศ เพื่อขอน้ำ โดยการเดินเท้าไปถึงดอยสะเก็ดใช้เวลาเกือบ 20 วัน โดยได้เงิน 50,000 กว่าบาท และได้มอบให้กับพ่อหลวงเมือง(นายสุจิตต์ ใจมา) และเครือข่ายผู้รับต้นน้ำดอยสะเก็ด

ประเด็นปัญหาการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ ทางบริษัทที่ปรึกษามาจัดตั้งเวทีประชาคม มาพูดถึงข้อดีถึงการสร้างโรงงานและอีกกลุ่มใหญ่คือกลุ่มชาวบ้านที่ไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นแต่ได้ไปเห็นป้ายแจ้งว่าที่นี่คือสถานที่จัดสร้างโรงงานไฟฟ้าจากขยะชีวภาพ ชาวบ้านเกิดการตื่นตัวและได้โพสต์ข้อมูลลงสื่อออนไลน์(เฟสบุ๊ค) ถึงเหตุการณ์ว่าจะมีคนมาสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะที่บ้านของเรา และมีการแชร์ต่อกันไป จนเกิดการรวมตัว

แบบไม่ได้นัดหมายที่วัดดอยชุมเงิน หมู่ 14 ตำบลมะเขือแจ้ พอไปถึงก็พบชาวบ้านนั่งอยู่อย่างเป็นระเบียบที่ลานวัด และมีคนจากบริษัทมาฉายโปรเจกเตอร์ ชี้แจงพูดถึงข้อดีต่างๆของโรงงานไฟฟ้าขยะ โดยมีโต๊ะลงทะเบียนจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีเบรกกีทุกอย่างพร้อม ซึ่งเราไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่ามีการจัดแบบนี้ขึ้น โดยชาวบ้านได้รู้กันมาก่อนแล้วจากทาง อสม. ผ่านผู้ใหญ่บ้านที่เขานัดหมายไว้โดยให้ชาวบ้านเข้าประชุมแล้วรับค่าหัวไป ชาวบ้านกลุ่มนี้เข้าไปแล้วแจ้งว่าเราไม่เอาโรงงานไฟฟ้าขยะ เหมือนแขกไม่ได้รับเชิญประมาณ 300 คน ที่ออกข่าวทีวีดังไปทั่วประเทศวันนั้น แล้วก็ถูกถ่ายหน้าพวกคัดค้านจากทางทีวีไว้แล้วนำไปถามคนในพื้นที่ว่าแต่ละคนชื่ออะไร แล้วก็แจ้งความดำเนินคดีจำนวน 7 คน ทางชาวบ้านที่ถูกแจ้งความก็ไปแจ้งทางศูนย์ดำรงธรรมว่า บริษัทเอกชนนี้กำลังคุกคามทำร้ายประชาชนโดยแจ้งความดำเนินคดี ทางศูนย์ดำรงธรรมก็ช่วยอะไรเราไม่ได้เลย ตอนนั้นก็ต้องต่อสู้กันเองไม่ทราบว่าเป็นแต่ละหน่วยงานมีอำนาจมีอะไรไหม เพราะเหมือนจะสู้อะไรไม่ได้เลย ที่มาวันนี้อยากจะเห็นพลังในแต่ละพื้นที่ ชาวบ้านมะเขือแจ้เราได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมะเขือแจ้ พื้นที่ที่โรงงานจะไปสร้างคือเป็นพื้นที่ในหมู่บ้าน ตรงนั้นจะมีน้ำแม่กวังไหลผ่าน เพราะฉะนั้นหากมีน้ำเน่าเสียมันไหลเข้าหมู่บ้านแน่นอน โดยจะมีหมู่ 5 และ หมู่ 7 ที่จะได้รับผลกระทบเต็มๆ เรื่องของโรงงานขยะ มะเขือแจ้ไม่ใช่ที่แรกที่เกิดปัญหานี้ขึ้นและก็ไม่ใช่ที่สุดท้ายด้วยเช่นกัน ประชาชนไม่ควรนิ่งดูเฉย ไม่ใช่ว่าจะปฏิเสธการกำจัดขยะโดนสิ้นเชิง แต่มันควรมีวิธีขั้นตอนในรูปแบบที่เหมาะสม

การจะจัดการเรื่องนี้ต้องนำประเด็นที่เป็นจุดคานงัด เรื่องฐานวิสาหกิจชุมชน โดยเอาเรื่องลำไยที่เป็นแหล่งที่มาทางด้านเศรษฐกิจของชาวบ้านมาคัดค้าน ถ้ามีโรงไฟฟ้าฐานเศรษฐกิจตรงนี้จะได้รับผลกระทบอย่างไร การอุปถัมภ์ให้ได้สิทธิก็ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างแรงงานให้กับคนเฒ่าคนแก่ที่อยู่กับบ้านได้มีงานทำในแต่ละวันจะสามารถแกะลำไยได้ 30 ตันการที่อุปได้สิทธิมันเกี่ยวกับหลายส่วน เป็นรายได้ร่วมซึ่งต้องใช้คนเยอะ ประมาณ 50-80 คน ต่อ 1 เตาอบโดยรับจ้างแกะเนื้อลำไย กิโลกรัมละ 9 บาท ในตำบลมะเขือแจ้จะมีเตาอบประมาณ 300 เตา การหยิบประเด็นจากผลผลิตลำไยมาเป็นตัวคัดค้าน เอาตัวเลขของลำไยที่เราผลิตได้มายืนยัน มันก็น่าจะได้ผลดีกว่า เป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นประเด็นเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ ตอนนี้เรากำลังวางแผนเรื่องอะไรบ้าง พอเราได้เห็นข้อมูลต่างๆ การเคลื่อนไหว คนกลางที่จะมาช่วย ถ้าเราจะเคลื่อนไปข้างหน้า เราต้องกลัวเรื่องอะไรบ้าง แต่เรื่องที่กลัวที่สุดก็คือ เรื่องอิทธิพลซึ่งไม่ใช่คนในพื้นที่ เป็นคนนอกพื้นที่โดยอาศัยความร่วมมือจากคนในพื้นที่ หากพวกเราไม่มีใครให้ความร่วมมือก็จะมีใครทำอะไรเราได้ ทั้งนี้ได้รับทราบข่าวมาอีกว่าอำเภอจะเปลี่ยนที่ต่อไป เราจะต้องมองทั้งระบบ อย่างเช่น เรื่องขยะ เราต้องคิดว่ามันมีระบบอะไรเกี่ยวข้องบ้าง ผมว่าระบบการศึกษามันก็เกี่ยวข้อง ด้านข้อมูลเกี่ยวกับขยะก็สำคัญ ว่าเกิดขยะได้อย่างไร จำนวนเท่าไร และจะจัดการอย่างไร หากเราไม่มีข้อมูลเราก็จะสู้ไม่ได้ เราต้องสู้เขาด้วยข้อมูล ต้องตระหนักส่วนตรงนี้และมาช่วยกันด้านระบบฐานข้อมูล ความรู้ การศึกษา

ประเด็นการตัดต้นไม้สาธารณะในเขตของตำบลต้นธง ต้นไม้โดนตัดไปจำนวนมากในเขตทางหลวง ซึ่ง ก็ได้เข้าไปแจ้งต่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน(ทสม.) และได้ขอความร่วมมือจากกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ร่วมเดินหน้าด้วยกัน ในปี 2549 เราได้งบประมาณจากจังหวัดมาให้ปลูกต้นไม้ให้ทั่วจังหวัดเรา ซึ่งเป็นงบประมาณจากเรื่องปัญหาหมอกควัน เชียงใหม่ได้ไป 14 ล้านกว่าบาท ของลำพูนได้ประมาณ 10 ล้านบาท แต่เราใช้ไปเพียง 6 ล้านกว่าบาท ที่ผ่านมามีการปลูกต้นไม้ไปประมาณ 5 พันต้นเป็นดอกกลมแล้งที่คนไปถ่ายรูปเยอะๆในปีที่ผ่านมา แต่ในปีนี้นั้นต้นไม้เหล่านี้ถูกตัดไปเยอะมาก จึงได้ประสานกับหน่วยงานว่าคุณตัดต้นไม้ทำไม ไปขายที่สหโคเจน ต้นไม้ที่เราต้องปลูกอยู่ที่ 39,900 ต้น ทั้งหมด 8 อำเภอเนื่องในโอกาสฉลองพระเกียรติครองราชย์ 60 ปี ในปี 2549 ตรงเรียบทางรถไฟเป็นผลงานที่ได้ปลูกไว้ทั้งหมดและมีที่เหี่ยวตายไปก็เยอะมาก เพราะประปาลำพูนไปชุดทำให้ต้นไม้ตาย ตรงไหนไปปลูกตรงทางสายไฟฟ้าผ่านเขาก็ตัดทิ้ง ที่ผ่านมามีการติดตามตลอดคอยรักษารดน้ำร่วมกับชาวบ้าน จนเมื่อปลายปีปรากฏว่าถูกตัดไป

โดยที่ทางหลวงชนบทเป็นคนอนุญาตให้ตัด ผมก็ทำหนังสือในนาม อาสาสมัครทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประจำหมู่บ้าน(ทสม.) ไปยื่นก็ถูกฝ่ายเจ้าหน้าที่ปฏิเสธ ปลุกและดูแลมาเป็นสิบปี ต้นไม้ถูกตัดเหลือแต่ต่อ ตอนนี้อยู่กำลังจะขอความช่วยเหลือจากทางทหารดู เรื่องราวก็คงจะต้องติดตามต่อไป

ประเด็นคุณภาพชีวิต เรื่องอัตราการฆ่าตัวตายของคนจังหวัดลำพูน ภาวะความเครียดต่างๆ เป็นประเด็นที่สำคัญเหมือนกันในสังคมผู้สูงอายุ ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวสัมพันธ์กับเรื่องของอาชีพในยุคนี้นี้ ผู้สูงอายุจะพบว่าส่วนใหญ่จะรอวันสิ้นเดือนกันเพื่อที่จะได้รับเบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุ ธนาคารต่างๆมีคนแน่นหน้าธนาคารเพราะมารอรับเงินเบี้ยเลี้ยง ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นสิ่งบ่งบอกถึงประเด็นผู้สูงอายุ ตำบลอุโมงค์เป็นตำบลตัวอย่างตำบลที่คนมีความสุข แต่กลับมีจำนวนคนฆ่าตัวตายมากที่สุดในรอบ 2 เดือนที่ผ่านมา ปัจจุบันนี้สังคมส่วนหนึ่งละเลยการดูแลเฝ้าระวังถึงปัญหาภาวะจิตใจ อย่างเช่นกับสถาบันสงฆ์ที่ไม่สามารถพึ่งพาได้ในปัจจุบัน นี่ก็เป็นอีกประเด็นที่คิดว่าจังหวัดลำพูนกำลังเผชิญกับภาวะผู้สูงอายุ

ประเด็นนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ลำพูนที่เชื่อมโยงทั้งปัญหาดิน น้ำ ป่า ขยะ รวมอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม ในความเป็นจริงนิคมตั้งมานานแล้วกว่า 30 ปี มีการขยายพื้นที่ไปเรื่อยๆ เป็นความเจ็บปวดของคนลำพูน โดยเรามีการต่อต้านมาตลอดแต่นิคมก็ยังคงเดินหน้ามาจนถึงปัจจุบันนี้และยังคงจะเดินหน้าต่อไป ปัญหาที่จะเกิดขึ้นเรื่อยๆและรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ คนลำพูนควรทำอย่างไร ผมคิดว่านี่คือประเด็นใหญ่ นิคมเคยแสดงความรับผิดชอบอะไรบ้างไหมกับผลกระทบที่เกิดขึ้นมาโดยตลอด นิคมไม่เคยแสดงความรับผิดชอบต่อใครๆ นี่คือนิสัยที่รัฐล้มเหลว ตรงนี้ผมว่าเป็นสิ่งที่เราต้องคิดกัน ประเด็นอื่นๆที่เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกันมา คือการขุดเหมืองแร่ สนามกอล์ฟ สนามกอล์ฟในปัจจุบันมีอยู่หลายที่และสนามกอล์ฟในแต่ละที่มันทำลายสิ่งแวดล้อม น้ำถูกดูดไปใช้ในสนามกอล์ฟหมด ที่ดินหลายแปลงควรนำมาทำการเกษตรกลับถูกนำไปสังเวยให้กับคนมีเงินทำสนามกอล์ฟ และเช่นเดียวกันกับนิคม ไม่เคยแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมใดๆเลย กอบโกยแต่ผลประโยชน์ และประเด็นโรงงานไฟฟ้าขยะ ทั้งหมดนี้เป็นการสะท้อนที่ชัดเจนของนโยบายของรัฐว่าไม่เคยคำนึงถึงประชาชนเลย คิดอยากจะทำอะไรก็ทำกัน มีการรวมศูนย์กันจัดการกันเอง ทุกพื้นที่ของประเทศไทยยังมีการกระจายการรวมศูนย์มาในพื้นที่ต่างๆโดยเอาราชการเป็นตัวตั้ง ดังเช่นโรงงานไฟฟ้า

ประเด็นการจัดการปัญหาสุขภาพของคนลำพูนและเรื่องอาหารการกิน ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนส่วนบุญชั้น ม.4 รวมจำนวน 600 คน ประเด็นเรื่องอาหารเสริมถ้ามองถึงความเข้าใจว่าแต่ละคนมองว่าอาหารเสริมเป็นอาหารหรือยา คน 100 คนตอบว่าเป็นยาอาหารเสริมคืออาหารไม่ใช่ยา ปัญหาเรื่องนี้เราเจอเยอะมากเป็นภัยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว คนแก่และวัยรุ่นชอบซื้ออาหารกันเพราะเข้าใจว่ายา จึงอยากให้บทวนประเด็นนี้เรื่องของอาหารและยา ปัญหาสุขภาพเหล่านี้เราจะจัดการอย่างไร

ส่วนที่ 6

สรุปตามวัตถุประสงค์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยนี้ เป้าหมายอยากเห็นการบูรณาการงานวิจัยในส่วนของการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่จังหวัดลำพูน จากเดิมที่แต่ละฝ่ายของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้มีการดำเนินโครงการวิจัยที่ต่างคนต่างทำ ขาดการเชื่อมประสาน ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความสับสน ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันเนื่องจากโครงการวิจัยบางประเภทมีข้อจำกัดในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กร บางโครงการมุ่งเป้าไปในการผลักดันเชิงนโยบาย การวิจัยเชิงประเด็น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ภาพลักษณ์ของ สกว. จะบ่งบอกบอกถึงการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ประชาชน หน่วยงาน องค์กร สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้และงานวิจัย โดยดำเนินการสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาตั้งแต่ปี 2543 จากการปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านในการขับเคลื่อนงานวิจัยดังกล่าว เช่น ศ.สุริชัย หวันแก้ว รศ.ดร. อารมณ์ โอภาสพัฒนกิจ ดร.สมคิดแก้วทิพย์ และในส่วนของคณะทำงานของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ รวมทั้งดำรงของผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ ที่อยากเห็นการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ : ABC(Area Based Collaboration) เกิดการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง เกิดการประสานงาน และการดำเนินโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมาจากพื้นที่ การดำเนินโครงการวิจัยนี้สามารถสรุปการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อทบทวนศักยภาพ และสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นการทบทวนข้อมูลของจังหวัดลำพูนในทุก ๆ ด้าน จากเอกสาร งานวิจัย งานพัฒนาโดยสรุปแล้วเห็นว่าสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จังหวัดลำพูน จะพบว่าเกิดจากปัญหาทั้งทางด้านโครงสร้างทางสังคม และบริบทของพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่ยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอยู่จำนวน 4 ชาติพันธุ์หลัก ๆ ได้แก่ ชาติพันธุ์ไตลื้อหรือไตยองเป็นกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนในช่วง 200 ปี ที่ผ่านมา ชาติพันธุ์ไตยวนไทยล้านนา หรือ โยนก หรือที่เรียกว่า “คนเมือง”เป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่รองลงมา ชาติพันธุ์ปกาเกอญอหรือกระเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามพื้นที่สูงในเขตพื้นที่อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอลี้ และชาติพันธุ์มอญหรือรามัญ อาศัยอยู่ริมน้ำปิงในเขตตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีอยู่ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านหนองดู และหมู่บ้านบ่อควา ตามประวัติศาสตร์บอกว่าคนมอญกลุ่มนี้เป็นคนมอญดั้งเดิมที่อพยพมาจากประเทศพม่าในเมืองหสาวดิ ปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่อย่างหลากหลาย ที่เป็นแรงงานอพยพย้ายถิ่นจากต่างประเทศ เช่น พันธ์ุไตใหญ่ ชาติพันธุ์พม่า ชาติพันธุ์ลาว เขมร เป็นต้น

ในศักยภาพจังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรในดินอยู่จำนวนมากในบริเวณเขตอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอกู่แก้ว และอำเภอฝาง จังหวัดลำพูน ที่มีสินแร่ลิกไนท์ แร่ฟอสเฟต เป็นต้น มีหน่วยงานองค์กรที่ขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาที่เป็นเสมือนจุดร่วมและที่พึ่งพาของสังคมเมืองลำพูนคือ สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ ที่ใช้เครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นสร้างพื้นที่รู้ธรรมและสามารถขับเคลื่อนเชิงนโยบายในแต่ละระดับ มีศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน เคยมีพระเถระที่เป็นที่เคารพบูชาของประชาชน เช่น ครูบาเจ้าศรีวิชัย ครูบาขาวปี ครูบาวงษา ครูบาพรหมมา มีงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่จากหลายหน่วยงาน มีกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่สนใจต่อปัญหาของคนลำพูน

สถานการณ์ปัญหาของจังหวัดลำพูนพบว่าในด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า อากาศ ที่ประสบปัญหาเหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการบุกรุกพื้นที่ทรัพยากรทั้งในส่วนของคน นักธุรกิจเอกชน ปัญหาน้ำเน่าเสียสาเหตุมาจากการไม่ควบคุมของโรงงานอุตสาหกรรม จากการทำปศุสัตว์ จากหอพักบ้านเรือน ปัญหาหมอกควัน จากท่อไอเสียของรถจากการเผา และจากโรงงานขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณทั้งนอกและในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ(ลำพูน) ปัญหาทางด้านสังคมวัฒนธรรมบนความหลากหลายของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมจังหวัดลำพูน ก่อปรกับสถานการณ์ในปัจจุบันในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ที่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรมเอาแบบอย่างจากต่างถิ่นกระจายไปทั่วทุกมุมโลก จึงทำให้วัฒนธรรมและสังคมแบบดั้งเดิมต้องลดบทบาทลง ความเชื่อและการอยู่ร่วมกันของสังคมสมัยใหม่นี้จึงเปลี่ยนแปลงไปทั้งในรูปแบบของสังคมวัฒนธรรมและเนื้อหาต่าง ๆ ปัญหาที่สำคัญทางด้านสังคมของจังหวัดลำพูนคือปัญหาการฆ่าตัวตายที่มีสถิติอันดับต้น ๆ ของประเทศ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในด้านปัญหาด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นปัญหาของเกษตรกรที่พบ เช่น ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนทางการเกษตรไม่คุ้มค่ากับการลงทุนโดยเฉพาะเกษตรกรเชิงเดี่ยว การใช้สารเคมีในการเกษตรในปริมาณมากเกินไป ความจำเป็น ปัญหาการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของประชากร เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานองค์กรได้เป็นรูปธรรม แต่กระบวนการวิจัยก่อให้เกิดเครือข่ายประชาชนที่ตั้งกันขึ้นมาว่าเป็น “เครือข่ายเฝ้าระวังจังหวัดลำพูน : Lamphun Network Watch dog” ที่มีตัวแทนของชุมชนเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกอำเภอ โดยทุกคนมีข้อตกลงร่วมกันในการติดตาม เฝ้าระวังต่อปัญหา สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง และมีการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในแต่ละพื้นที่ โดยสมาชิกเครือข่ายในแต่ละพื้นที่นี้เป็นผู้ที่มีความสำคัญ บางคนมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาท บางคนมีความรู้ในด้านกฎหมาย บางคนมีความรู้ในเรื่องการเคลื่อนไหว บางคนมีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีจิตอาสาอยากเห็นบ้านเมืองสังคมคนลำพูนมีความสุขสงบ ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ นั้น การประสานความร่วมมือในฐานะของศูนย์ประสานงานฯ และในความเป็นสถาบันวิจัยทรัพยากรฯ เป็นบทบาทที่สำคัญที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับ และเห็นว่าเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ สถาบันวิจัยทรัพยากรฯ จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งการนำเสนอผลการดำเนินโครงการวิจัยในการผลักดันให้มีการสนับสนุนหรือการเข้าไปสู่การ

จัดทำแผนการพัฒนาระดับจังหวัด และเสนอเพื่อจัดทำนโยบายในระดับต่าง ๆ เช่น ประเด็นเกษตรอินทรีย์ หรือเกษตรกรรมยั่งยืนของแผนยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน ปี 2561-2564 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(อบจ.) การเชื่อมประสานกับองค์กรภายนอกต่าง ๆ เช่น สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ(สช.) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นต้น ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาโครงการร่วมกันอยู่จำนวน 4 มหาวิทยาลัย การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง ในการพัฒนาโครงการวิจัยในพื้นที่ตำบลทาแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่จังหวัดลำพูนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจากการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันของนักวิจัย นักวิชาการ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และในส่วนของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน ในการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ของพื้นที่จังหวัดลำพูนในส่วนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เปิดโอกาสและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน แต่การที่จะมีนักวิชาการ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและสนใจที่จะเข้ามาดำเนินงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่และนำเอาประเด็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดจากการระดมความคิดเห็นและการวิเคราะห์จากพื้นที่แล้วนั้นยังมีน้อยมาก เนื่องจากอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ได้รับทุนการสนับสนุนจาก สกว.แต่ละท่านมีพื้นที่และเป้าหมายการดำเนินโครงการวิจัยของตัวเองอยู่แล้ว จึงมีเพียงแต่ให้การสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานที่สอดคล้องกันเพียงบางรายเท่านั้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งได้เข้ามานำเสนอโครงร่างและกำลังมีการพัฒนาโครงการร่วมกับชุมชนในพื้นที่ใน 3 พื้นที่ ได้แก่ ประเด็นด้านเศรษฐกิจการทำแปรรูปลำไยสีทองในตำบลมะเขือแจ้ ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์นเชียงใหม่ ประเด็นการแก้ไขปัญหาเหมืองแร่เก่าในเขตอำเภอลี่ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ประเด็นการพัฒนาแนวทางตลาดอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูนของมหาวิทยาลัยธนบุรี(ลำพูน) ร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน ประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน ประเด็นการจัดการทรัพยากรตำบลทาแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ร่วมกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง เป็นต้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อาจารย์และนักวิชาการมีภาระหน้าที่ในงานวิจัยล้นมือจนไม่สามารถเข้ามาหนุนเสริมในการขับเคลื่อนงานได้เต็มที่ อาจารย์และนักวิชาการส่วนใหญ่เป็นเรื่องยากมากสำหรับการเข้ามาทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น และเห็นความสำคัญต่อการนำเอางานวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอโครงการที่ได้จากการพัฒนาโครงการ(อยู่ในระหว่างการร่างข้อเสนอโครงการ และนำเสนอโครงการที่ศูนย์ประสานงานฯ)

1. โครงการแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาลำไยในพื้นที่จังหวัดลำพูน(ยังไม่มีสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานสนใจทำเรื่องนี้)

2. โครงการแก้ไขปัญหามือเมืองแร่เก่าในพื้นที่ตำบลดงคำ ตำบลนาทราย ตำบลลี่ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์นส์ ร่วมกับชุมชน
3. โครงการความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนตำบลดงคำ ดำเนินการโดยชุมชนในตำบลดงคำร่วมกับ รพ.สต.ตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน
4. โครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองเก่าโบราณในพื้นที่เขตเมืองลำพูน ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย นอร์ท-เชียงใหม่ ร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน
5. โครงการการพัฒนาผลผลิตภัณฑ์ทางเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน ดำเนินการโดย เชื่อมโยงกับงานวิจัยของ สกว. ฝ่าย 2 กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ติดต่อเกษตรกรเป็นรายบุคคล)
6. โครงการตลาดพัฒนาตลาดอินทรีย์และการพัฒนาสื่อสังคมของเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยธนบุรี ร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดลำพูน
7. โครงการการพัฒนาเครือข่ายทรัพยากรกลุ่มน้ำแม่ลอบตอนบน ตำบลทาแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัด ลำพูน ดำเนินการโดยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง และชุมชนในหมู่บ้านขุนกอง หมู่บ้านห้วย ฮ่อมนอก และหมู่บ้านห้วยฮ่อมใน ตำบลทาแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการวิจัย

ปัจจัยที่สนับสนุน

1. ความร่วมมือของภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนของคณะทำงานในแต่ละ อำเภอในการนำเสนอปัญหาสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่
2. กลไกของสถาบันวิจัยหรือศูนย์ในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโดยความเป็นเอกภาพของ สถาบันวิจัยหรือศูนย์
3. การสนับสนุนจากผู้ทรงคุณวุฒิของ สกว. และฝ่ายวิชาการ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

1. การเชื่อมโยงกับ สกว. ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงการวิจัยที่แต่ละฝ่ายมีเป้าหมายของ ตัวเองการบูรณาการระหว่างฝ่ายจึงมีความเป็นไปได้น้อยมาก
2. เงื่อนไขระยะเวลาที่มีจำกัดต่อการขับเคลื่อนงาน ที่ส่งผลให้มีการขับเคลื่อนได้ช้า เนื่องจากภารกิจของ หน่วยงานภาคประชาชน และภาคประชาสังคม
3. หน่วยงานที่จะมาดำเนินการวิจัย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ยังไม่ค่อยสนใจในประเด็น และพื้นที่การ ขับเคลื่อนโครงการวิจัย